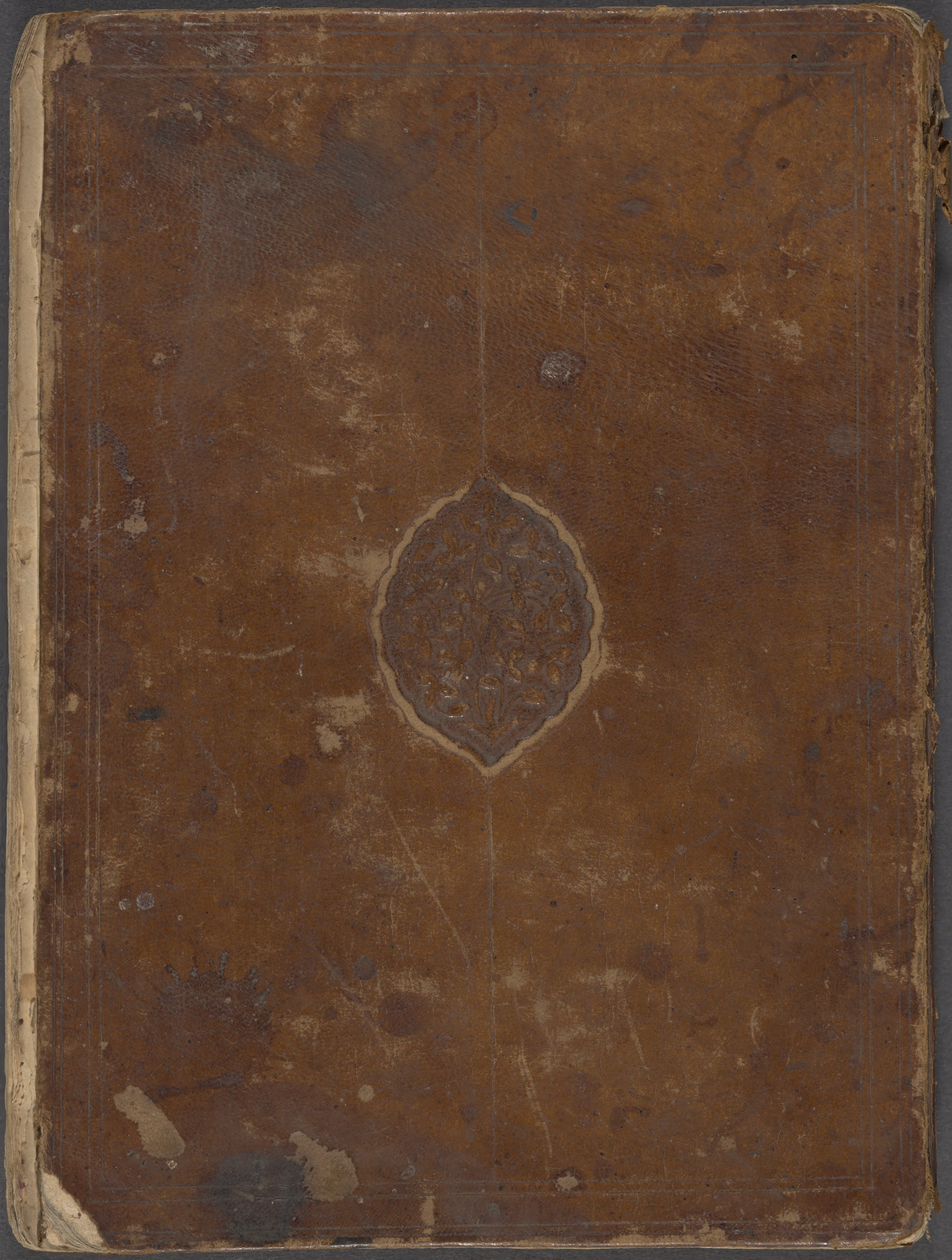

بسم الله الرحمن الرحیم

اي نما ساز باغ هفت اورنك   فیض بخش نقوش رنكارنك
ایلدم قیل اعانتك رهبر   نغمات ثنایه چون اهنك

مصوّر غنچهٔ صد برك چمنستان حمد و ثنای لایحصی اولطاق والاوراق درکاه عظمت پناه کبریانك ارایشی اولسونکه غازهٔ خون بکر فکر رنکین ایله رخسارهٔ عروس معانی نکارین وابروی سیه موی شاهد سبزه کلکون مضمونی وسمهٔ تازهٔ خیال شیرین سخنان ایله عنبرین ایلدی

قطعه

ایا شاهنشه تحت سواد اعظم لولاك
طفوز پای ایله مصنوع نرد بانکدر بونه افلاك

شفاعت التماسیله واربو درکاه لطفکده
مصیبك الده دست اویزی اولدی بود رود پاك

دستهٔ نازبوی نفحهٔ نثار درود نامحدود جناب محبوب
نازنین رب ودود اولان کوهر شبتاب عقد اللآل کردن
کونین ودر غلطان صدف لجهٔ نور الثقلین حبیب خدا
رسول کبریا اعنی محمد المصطفی علیه اکمل التحایا حضرتلرینک
زیور علاقهٔ دستار کله کوشهٔ عرش اعتبارلری اولسونکه
دیباجهٔ صحایف شان نبوت نشان شریفی لولاک لولاک
لما خلقت الافلاک عنوانیله معنون وسر سورهٔ اسرای
نسخهٔ کبرای ذات سعادت سمات نظیفی تذهیب کریمهٔ
ثم دنی فتدلی فکان قاب قوسین او ادنی ایله مذهب ومزیندر

لمثنوی

نظم سررشتهٔ نبوت اثر
یعنی اصحاب وآل پاک کهر

ایلدی فیض قرب وصحبت
جمله سین رازدار پیغمبر

وقنادیل سنبل حدیقهٔ نبوت وشکوفهٔ بادام نخلستانهٔ شریعت
آل واصحاب کزین رضوان الله تعالی علیهم اجمعین اوزلرینه
اولسونکه اوراق پریشانهٔ مآل علومی رشتهٔ فصاحت وبلاغت
ایله شیرازه بند توشیح ونسخهٔ متخالف الارقام قیل وقال فنونی
تقلیب صحایف حل وعقد ایله تصحیح ایلدیلر نفعنا الله تعالی بشفاعتهم

بیت

افق حمد وثنادن کوردینور طالع سعد
صبح تحمید طلوع ایتدی تمام اما بعد

بو عبد کمینهٔ قلیل البضاعه محمد مصیب الشهیر بنرخی زاده
لاجل النیابه سنه ثلث وثلثین ومائه والف خلا لنده وطن اصلیئم
اولان محمیهٔ استانبولدن روبراه عزیمت ولجهٔ موج انداز
قصناده کشتیٔ تقدیر ایله جزیرهٔ متحیرنن که قبرسدن عبارتدر
بادبان کشای هجرت و ملحقات جزیره دن طوزله لیمانه
لنکر انداز سلامت و بر مدت طوزله قضاسنده نیابت ایدوب

مصرع

بویله شوره یرده ارامك نه دادی طوزی وار

مصداقنجه کرسیٔ مملکت اولان مدینهٔ لفقوشه لطافتده
نشانهٔ باغ نعیم و اهالیسنك اکثری ظرافتده نمودار طبع ندیم
وکمال عقل و دانشده هر بری بر فهیم ونظیم اولدیغنك
نامهٔ سر بمهر شهرتی بال کبوتر آثار طبع سلیم ایله رسیدهٔ کوش
صمیم اولدقده کبك نازنده خرام طبیعت ربودهٔ پنجهٔ شر کیر
آرزوی الفت اولوب درحال اول جانبه اعنه جنبان عزیمت اولندی

لمنشئه

مهره در ششدر نقش غم ایدوب چوق کره
فلك شعبده باز ایتدی وطندن بنی زار
نار تغریبه صباوتده براقدی اخر
منجنیق ستم جور ایله ابراهیم وار

چوق زمان کشت وگذار ایدیروب اماشهری
کرسیٔ مملکت قبرسه آتدی بی کار

رشتهٔ کاکل هجر ایله دل ازاده مم
اولدی درحلقهٔ زنجیر تأهل ناچار

همچو دیوانه اولوب سلسله جنبان عیال
باغلدیم حبل توطنله سری اخر کار

ترانه سیله برزمان وادیٔ حیرتده توسن سوار براعهٔ عرفان
اولوب کشت وگذار واول اثناده بین الاهالی معارف جزئیه
ایله بر مقدار شهرت شعار وبو ناشایستهٔ بزم عرفانه حدمدن
زیاده اعتبار اولوب سلم صد پایهٔ زمان عمرده خطوهٔ تقلیب ایام
ایله سی پایه سی قطع اولنجه یکه تاز میدان معارف اولنلرک
اکثریله کمال مرتبه کسب علاقهٔ روحانیه سیبیله کرما کرم صحبت
وامیزش کرم الفتدن ناشی شبانه روز مشاعرهٔ ابیات پاکیزه
ادا ومذاکرهٔ فارسی وشعر وانشا نمک صحبت دل ارا اولوب
کاه لذت ابیات مشکلات عرفی وصائب وشوکت مجلس نشاط
لبریز عرفانه نقل اولمغله هر برینک عقدهٔ پیچیدهٔ مزایاسی ناخن
کیفیت صهبای حل وعقد معان ایله علی قدر الامکان حل وبیانه
وکاه یکه سوار میدان کمال اولان شاهدی مرحومک تحفهٔ اعجاز
نماسنده مندرج الفاظ بلاغت نمون وفصاحت مشحونی تصحیح

مخترع بناء عرفا[illegible]

وبحور اوزان وقواعد عروض ومشتقات ومركباتی قوانین لغات اوزره تعیین وتوضیح وخواهشکر لغات دری والطاف مزایای ابیات فارسی اولنلره تعلیم وترشیح اولنوردی بنا برین تحفهٔ مزبوره نك سباق وسیاق مرسوم اوزره بتمامها شرح اولنمسین بو فقیردن عموما نیازوپی اندرپی انسداد راه گریزه طرح افكن اغاز اولیجق بو غریق لجهٔ اضطراب چندانكه اظهار خجلت عدم قدرت ایله اونیزهٔ ریسمان فلكه معذرت اولدمسه اولقدر سنك انداز كران وزن رد اولنوب برطریق ایله اوردهٔ كنار سلامت قبول اولنمغله بالضرورة علی قدر الطاقة زیر تتق لفظده پنهان اولان روی عروس نكات خفایاسن دست نیاز ابرام تام ایله كشف وعیان وبرای خاطر یاران بو مرتبه تطویل كلام ایله شرحنه دامن در میان اولندی الحق

خود نمائی پرده برمیدارد از بالای جهل

نیست عیبی در نشستن جامهٔ كوتاه را

مصداق هر نقد رناوك انداز ادب وحیا ایسه دم الما موج معذرت وكلامنك نحوای اعجاز نماسی الده سپر زرین اعتنا اولمغین مستعینا بالله تعالی رخصت یاب مطالعه اولنان كتب لغات ورسائل وشروح جدیدهٔ نقل وكثرت تتبع اهل فهم نكاتنده حاذق وحل وعقد ایله ضبط وتصحیحنده فایق اولنلرین دخی اعانتلریله شروع تسوید وتسطیر

اولنور

اولنوب تحفة العرفان تسمیه قیلندی ارباب دانش وکمالدن

متضرعدرکه نقاط سهو خطاسن ذباله قلمتراش کوشه ابروی

عفو ایله حك اغماض بیوره لر والله المعین المستعان

لمنشئه

تحفهٔ شاهدی بی مثلك

ایلدم چونکه شرحنه نیت

قصد تکمیل ایله شروع ایتدم

کلوبن طبعه بشقه بر حالت

اتش شرمیله بنی یا رب

قیلمه تاب آورتب خجلت

ایله بو امر مشکلی اسان

بنی ایتدرمه کمسه یه منت

القطعة فی بحر الهزج المحذوف

القطعه ده الف لام عهد ایچوندر قطعه بونده مبتدادر خبری محذوف تقدیری القطعه هی هذه در یاخود مبتدای محذوفك خبریدرکه تقدیری هی هذه قطعة یعنی السنهٔ شعراده جاریه اولان قطعه شودر هذا نك مشار الیهی مستحضر فی الذهن اولان قطعه یاخود کلهجك قطعه اولورکه مرسومدر فی حرف جر بحر لفظاً مجرور فی ایله جار مع المجرور متعلقدر متعلقی مقدردر کائنة

یاخود شو یعنی مستحضر فی الذهن
یا کلهجك شو قطعه السنهٔ شعراده
جاریه اولان قطعه

بحرده مضافٌ فذ الهزجه للهزج لفظاً مجرور مضاف اليهدر بحرك
المسدس لفظاً مجرور صفتيدر هزجك المحذوف بودخی
لفظاً مجرور صفت بعد الصفتيدر هزجك يعنی مسدس محذوف
هزج بحرنده اولنجيدر القطعه كسرقا فيلة تركيده
بر پاره ديمكدر اما اصطلاحده بر شعره ديرلركه
مطلعی اولميه عند البعض ايكی بيتدن طقوز بيته وارنجيه دك
اولان شعره ديرلر بحر فتح باء موحده وسكون مهملتين
ايله عربيدر تركيده دكز اصطلاحده شعرك وزنی اولان الفاظ
ديرلر مشتقاتی ومتفرعاتی چوق اولديغچون بحره تشبيه
ايلمشلردر هزج هاء هوز وزاء عربيه نك فتحه لريله عربيدر لغتده
ترنم ايله خوش كلان اوازه ديرلر عرب بو بحرده واقع الفاظ ايله
ترنم ايدكلری ايچون اصطلاح قيلندی مسدس ضم ميم ايله
تفعيل بابندن اسم مفعولدر تركجه آلتيلنمش ديمكدر بو بحرك
اجزاسی بو محلده التیشر استعمال اولديغی ايچون مسدس ديدلر
تعبير بو محلده ايرادی مثمندن احترازا ايچوندر المحذوف فتح ميم وضم
ذال معجمه ايله باب اولدن اسم مفعولدر تركجه دوشرلمش
ديمكدر اما اصطلاح عروضيانده بر جزئكه اخری سبب خفيف
اوله انی اسقاطه ديرلر معلوم اوله كه ارباب عروض عربك
اكثری وفارسينك كليسی عندنده اشعار عرب وعجمك تركيب ايتدكی

شعر بر كلام موزونه اطلاق ايدرلركه
موزون ومقفی اولمسی قصد
طريقيله اوله

اصول

اصول اجزا سکزدر ایکیسی بشر حرفلیدر که فاعلن فعولن لفظلریدر
التیسی یدیشر حرفلیدر متفاعلن مفاعلتن مستفعلن مفاعیلن
فاعلاتن مفعولات کبی لکن نعمة الله جوهری بو مفعولاتِ
غیر منون اصالةً کلام عربده مستعمل اولمیوب بلکه اصل منوّن
اولدیغی ایچون اصولدن عدّ ایتمیوب اولسبیدن اجزایی یدی
اعتبار ایتمشدر اجزای مذکوره اوچ نسنه دن مرکبدر سبب
وتد فاصله بونلردن هر بری ایکی نوعه منقسم اولوب مجموعی
التی اولور زیرا ایکی حرف اولوب ثانی ساکن اولورسه سبب خفیف
تسمیه ایدرلر فا کبی ایکی حرف اولوب ایکیسیده متحرك اولورسه
سبب ثقیل تسمیه ایدرلر عَلَ کبی اوچ حرف اولوب اخری ساکن
اولورسه وتد مجموع تسمیه ایدرلر عِلُنْ کبی اگر ساکن الوسط
اولورسه وتد مفروق تسمیه ایدرلر لاتَ کبی اگر دورت حرف
اولوب اخری ساکن اولورسه فاصلهٔ صغری تسمیه ایدرلر متفا
کبی بش حرف اولوب اخری ساکن اولورسه فاصلهٔ کبری تسمیه
ایدرلر فعلتن کبی مذکوراتك مجموعنی حضرت علی کرم الله وجهه
بو کلامده جمع ایتمشدر لَمْ اَرَ عَلَی رَأْسِ جَبَلٍ سَمَکَةً
بوده معلوم اولسونکه کلام عرب وعجمده جاری اولان بحور
اون طقوزدر بشی زبان اعجامده قلیل الوجوددر وافر
کامل طویل مدید بسیط کبی اوچی دخی اعجامه مخصوصدر

غریب قریب مشاکل بو بحر غریبه جدید دخی دیرلر ایکی کره
فاعلاتن فاعلاتن مستفعلن در بزرجمهر دانا پیدا ایلدی
دیو روایت اولندی بحر قریب که اصلی ایکی کره مفاعیلن مفاعیلن
فاعلاتن در یوسف نیسابوری پیدا ایلدی دیو مرویدر
بحر مشاکل که اصلی ایکی کره فاعلاتن مفاعیلن مفاعیلن در
وبحور مذکوره دن اون بری زبان عرب و عجمده مشترکاً
مستعملدر هزج رجز رمل متقارب متدارک سریع
منسرح خفیف مضارع مجتث مقتضب کبی شاهدی مرحوم
نحفه سنی بحور مشترکه دن متدارکک غیرنده وندد تله
زبان دریده مستعمل وافر کامل طویل بنا ایدوب نظم ایلمشدر
لکن بعض بحر سالم و بعضیسی زحافات وعلل متغایره نک
عروضیله مغایر اولدیغی اجلدن مکرر اولوب مجموعی یکرمی سکز
قطعه اولمق اوزره ایراد اولنمشدر اجزایه عارض اولان زحافات
وعلل کلام عرب وعجمده فرق یدیدر یکرمی بدیسی بینلرنده مشترکاً
مستعملدر کلام عربده خاص اولان اون ایکیدر زبان عجمده
سکزدر شاهدی مرحوم مشترکدن اون برینی اختیار ایلدی
کلام عربدن مختار ایکیدر زبان عجمده مختار اوچدر هر بری
محللری کلدکده بیان اولنور انشاالله تعالی بعض نسخه ده
من بحر الهزج المجزو المحذوف واقعدر بو قیدار با عروض

ذکر اولنان فرق بیدی زحافات وعللدن
یکرمی بدیسی که بینلرنده مشترکاً مستعملدر
بونلردر که بیان اولنور کف قبض خذف
قبض صلم قطع طی خبن بتر
کسف وقف خبل حذ تشعیث
خرب خرم ترفیل اذالت اسباغ
کبل بونه دخی تسمیه اولنور شتر تخلیع
سالم شطر شکل جبر ثرم ثلم
زبان فرسده خاص اولان سکزدر
جدع ربع جحف زلل جب هتم
کلام عربده خاص اولان رفع نحر
اون ایکیدر اضمار عصب قطف
نهک عقل نقص غضب
فصم جم عقص وقص جزل

فارسیه یه کوره در زیرا بحر هزج عند العرب مسدس الاجزا استعمال
اولنمغله عروض وضربنه یعنی اولکی وایکنجی مصراعک اخر جزلرینه
حذف علتی داخل اولمغله سبب خفیفلری که لن در دوشروب
مفاعی قالدقده کلام عربده بولنمیوب وزن وحرکاتده موافق اولمغله
فعولن لفظلرینه نقل اولنوب محذوف دنلمشدر زیرا اولکی
مصراعک اخر جزئنه عروض ایکنجی مصراعک جزء آخرینه ضرب
دیرلر معلوم اوله که مصراع اولک جزء اولنه صدر ومصراع ثانینک
جزء اولنه ابتدا دیرلر واول اجزاکه صدر وعروض وابتدا
وضرب اورته سنده در حشو دیرلر لکن عروض لغتده چادرک
اورته سنده اولان ستونه دیرلر که چادر انکله قائمدر شعرک
دخی قیامی عروض ایله اولدیغندن شعرک اخر جزئنه عروض
دیرلر چون اول جزء اوته شعر قنغی بحردن ایدیکی وسالم
وغیر سالم ایدیکی معلوم اولور وبو عروض بیاننده یعنی
عروضک وجه تسمیه سنده قیل وقال چوقدر اما صحیح قول
اولدر که عروضه انکچون عروض دیدیلر که معروض علیه شعردر
وشعری اکا عرض ایدرلر تا زائد وناقص ظاهر اوله عروض
فعول وزنی اوزره بمعنی مفعولدر کلام بو بحر هزج عند العجم
مثمن الاجزا یعنی سکز کره مفاعیلن دن عبارت اولمغله
جزء علتی که بیتک شطرلرندن عروض ایله ضرب اولان جزلرینی

مرویدر که یوسف نیشابوری رحمة الله علیه
خلیل بن احمد علم عروضی وضع ایتدکدن بکری ایکی
سنه صکره فارسیده علم عروضی تصنیف ایدوب
اسلوب عربیه اوزره قواعدنی بیان ایتمشدر

ارباب عروضک بعضلری عندنده بیتک
مصراع اولنک جزء اولنه صدر وجزء اخرینه
عروض مصراع ثانینک جزء اولنه ابتدا
جزء اخرینه ضرب بینلرنده مذکور اولان
اجزاءه حشو تسمیه اولنور وبعضلری
عندنده عروض ایله ضربک غیرینه کلیاً حشو
تسمیه اولنور اکثر قول کورده ده معهود اجزایه
عارض اولان احوال درت وجه اوزره در
حذف اثبات مع الزیاده اثبات
مع النقصان اثبات مع عدم ...
الا ابقا علی حاله تسمیه ایدرلر معهود
احوال دخی عروض وضربک غیرینه حال
اولور ابقانک غیرینه زحاف تسمیه
ایدرلر عروض وضربک ...

حذفنه دیرلر بعض اخر عندنده لا علی التعیین شطرلریندن عروض
ایله ضرب جنسندن اولان جزئنك حذفنه دیرلر مثلا عروض
وضرب جنسندن شطرلریندن جزئین حذف اولدقده عروض
وضربه حذف علتی داخل اولمغله مفاعیلن مفاعیلن فعولن اولور
ویاخود عروض وضرب حذف اولنمغله عروض وضرب جنسندن
اولان جزئینه عروض وضرب اعتبارا اولنوب حذف علتی
داخل اولمغله مفاعیلن مفاعیلن فعولن قالوب بحر هزج
مجزو محذوف اولور لکن شاهدی مرحوم تبرکا اصل اعتباریله
جائزکه مسلك عربی اختیار ایدوب جزئیدنی ترك ایتمش اوله
بعضیلر بو قدر تکلفی ارتکاب اکثریا شعرای اعجام بحر هزج ایله
ابتدا ایتدکلرینه بناً در یوخسه بو وزن اصلنده بحر وافردن
اولدیغی متفق علیهمدر زیرا بحر وافر التی کره مفاعلتن دن
مرکب اولوب صدر ابتدا وحشوده واقع اولان مفاعلتن
لفظلرینه عصب علتی که حرف خامس متحرکك اسکاننه دیرلر
واقع اولمغله سکون لام ایله مفاعلْتن قالوب کلام عرب
وعجمده بولنمغله مفاعیلن لفظنه بعد النقل عروض وضربه
واقع اولان مفاعلتن لفظلرینه قطف علتی که سبب خفیفی حذف
وماقبلنی اسکانه دیرلر وقوعی مفاعلتن لفظیدر تن که سبب خفیفدر
حذف وماقبلنی اسکان ایتمکله مفاعل قالوب بدلنه فعولن لفظی

وضع اولنوب مفاعيلن مفاعيلن فعولن اولوب بحر وافرك عروض
اولسنك ضرب اولندن معصوب ومقطوف اولور ديديلر

بنام خالق وحى وتوانا **بيت** قديم وقادر وبينا ودانا

التقطيع بنام خا مفاعيلن لقوحى مفاعيلن توانا فعولن
قديم وقا مفاعيلن دروبينا مفاعيلن ودانا فعولن **الالفاظ**
بنام ده اولان باء مفردهٔ مفتوحه عربيده اولان باء جاره نك
جميع معانى لرنده مستعملدر بو محلده بسملهٔ شريفه ده اولان
باء جاره معناسنده دركه مصاحبت واستعانت ايچوندر
لكن سودى مرحوم شرح بستانك اولنده باء مذكوره يى
معناى تعديه دن سلب ايدوب عرب بابى وامى ديجك
يرده عجم بيدر ومادر ديمز قولنى بعضيلر رد ايدوب
باء مفتوحه نك تفصيلنده اصل مرتبه سنده اولان معناسى
دردر ابتداسى قسم ايچوندر مثلا سنك باشنك ديجك
ديجك يرده عجم بسر تو ديركه ايكنجيسى ظرفيت ايچوندر نتكه بوستانده واقعدر

سكم بنشست يار بر بيشست نماز چيست سليم
نماز خويش قضا كن كه افتاب بنشست

اوچنجى مصاحبت ايچوندر مدخولنده معناى معيت افاده ايدر نتكه واقعدر
فيضى ومسا زبحكم بيد ريغش با تيغ زبان زبان تيغش
دردنجى تعديه ايچوندر مثلا اوه كندم ديجك يرده بخانه رفتم ديرلر

تقطيع اكا تسميه ايدرلركه شعرده مذكور
اولان كلماتك حروفلرنى اجزاء عروضه صحيحى تقطيعنك
مقابله ايدوب سن تا كه وزنك مقابلده
تميز اوله اما معلوم اولاكه مقابلده
اعتبار سبب خفيف ووتد ووتد وفاصله
فاصله متحرك متحركه ساكن ساكنه مقابل
اولمق ايله ضم وفتح وكسرده موافقت لازم
دكلدر وده خى اعتبار حرف ملفوظ اولوب
مكتوبه نظر اولنمز وتنوين حرف واحد ساكن
عد ايدوب سنده حرفين عد اولنور اولجه
ساكن ثانى متحرك اعتبار اولنمز ايله بوملدوكده
ضوابط خمسه تسميه ايدرلر بس اشعار تقطيعى
مراد ايدنك كمسنه حفظ ايدوب بمحلنده مقتضاسيله
عمل لازمدر

معلوم اولاكه بعض محلده ايكى ساكن بر ساكن
منزلنه تنزيل اولنور نار وجار وجار كبى
بعض محلده اوچ ساكن بر ساكن منزلنه
تنزيل اولنور اوست ودوست وپوست
كبى فاحفظ

اوصول معناسی بونلردر بونلرك هربرندن برقاج معنا دخی
متفرعدر اوّلا ظرفیت معناسنه اولان بادن متفرع اولان
معنا ایکیدر بری استعلا بری مقابله باء مصاحبتدن دخی
اوج معنا متفرعدر معنای اوّل استعانتدر بردم معناسنه
معنای ثانی سببیتدر معنای ثالث مع معناسنه درکاه اولورکه
تحسین لفظ ایچون زاید واقع اولور برقاج معناسی دخی
وارد لکن استعمالی ندرت اوزره اولمغله ترك اولندی دیو تحقیق
ایلدیلر وفاضل محقق ابن کمال مرحوم دقایق الحقایق نام کتابنده
باء مفتوحه نك تحقیقده لسان عربیه کی الی معناسنه ده کلور
ننه که واقعدر بیت عاشق که شد که یار بحالش نظر نکرد
ای خواجه درد نیست وکرنه طبیب هست عرب نظر ایله
دیه جك یرده عجم بدو نظر کرد در نظرك الی ایله اولان تعدیه سنی
با ایله ادا ایدرلر دیوب تحقیق باده تدقیق ایدوب لکن زاید وواقع
اولمسنه جمله لی رد ایلیوب بادن معنای زاید قصد اولنماز
مجرد تحسین لفظ ایچون کلور دیدیلر فتلذذ محصل کلام بنا مده
اولان باء مفتوحه استعانت ایچوندر بسمله شریفه ده اولان
باکبی وبو با برفعل مقدره متعلقدر که عند الاکثر مؤخر تقدیر
اولنور اول فعلده یا ماضی اولور ویا مضارع نام فارسیدر
آد معناسنه عربیسی اسمدر بر موصوف محذوفه مضاف قلنوب

لاجل الاضافه اخرنده اولان میمه كسره حركه ویرلمشدر زیرا
لسان فارسیده علامت اضافت كسره در عربیده علم اضافت
جر اولدیغی كبی لكن خلاف عربیه اخر مضاف مكسور قلنور
و موصوف دخی مكسور الاخر اولور بو محلك تفصیلی انشعید
جهانده نیقدی بر شمع منور محلنده تفصیل اولنه جقدر ان شاء الله تعالی
و لفظ محذوف ایزد لفظیدر كه عربیده اسم ذات مستجمع جمیع الصفات
اولان لفظة الله معادلدر پس تقدیر كلام بنام ایزد تعالی
اغاز كردم و یا اغاز كنم دیمكدر عربیده بسم الله بدأت كبی
و فعل مقدر اكثر تیمنا و تبركا ابتدای كلامده اسم خدا واقع
اولمق ایچون موخر تقدیر اولنور و عند البعض مقدم مقدر ننه كه
حضرت مخدوم كرامی جناب مولانا جامی قدس سره السامی
سبحة الابرارده ابتدای بسم الله الرحمن الرحیم
المتوالی الی الاحسان دیو بدأ بیورمشلردر بو تقریرجه
اغاز كردم و با اغاز كنم بنام ایزد تعالی دیمك اولور فرهنك
شعورینك بنام لفظی نامدار و مشهور و معروف معناسنه
استعمالی مجازادر بو خصوصه حقیقتا دكلدر خالق خاء معجمه ایله
عربیدر باب اوّلدن اسم فاعل و بر موصوف محذوفك
صفتیدر تركجه یرادیجی فارسیده افریننده دینور معطوف
علیه واقع اولوب اخری ساكن اولمغله مضموم تلفظ اولنور

لفظ مشهورك بر قاج معنا الیله شهرت تاتی واردر
اوّلا ابداع یعنی نه غیبدن اصل بر شئ‌یی ایجاد ایتمكدر
ننه كه مضمون كریمه خلق السماوات والارض بو معنانی
مبیندر ثانیا تقدیر معناسنه در فتبارك الله احسن الخالقین
بو حالی اشعردر ثالثا تكوین معناسنه در كه خلق الانسان من نطفه
نظم كریمه سنده واقع در لفظ خالق بو نوعدر ۸۱

معلوم اوله كه واو مفتوحه لسان عربيده حرف عطفدر زبان
فارسيده دخى حرف عطفدر لكن فارسيده برقاچ وجهيله
تلفظ اولنور واكثر محلده خطده ثابت اولوب تلفظده اولماز
مثلا برفعلك وياخود براسمك اخرى حروف مدّدن غيرى
اولوب حرف صحيح ساكن اولورسه اول فعلى فعل اخره
واول اسمى اسم اخره عطف ايتسه لر معطوف عليهك اخرينه
ضمه حركه ويريلوب حرف عطف ساكن تلفظ اولنور
بو محلده اولديغى كبى اكر واو عاطفه نك ما قبلى هاء رسمى
اولورسه وياخود حروف مدّدن الف ويا واو اولورسه
مضموم تلفظ اولنور دسته وبسته ثمره وشجره عنقا وهما
مينو ونور كبى واكر يا اولورسه اول يانك ماقبلى مفتوح
اولمق وار مكسور اولمق اكر مفتوح ايسه يايه ضمه حركه ويريلوب
حرف عطف ساكن قيلنور مى ونى كبى اكر مكسور ايسه
واو عطف مضموم اولور حاجى وكعبه كبى بعضيلر ماقبلى متحرك
اولان واو عاطفهٔ خلاف قياس مفتوح اوقودلر نته كيم
ديباجهٔ كلستانده عزوجل واو بنى سودى مرحوم بونده
قياسى واو ايله همزه بيننده مضموم اوقومقدر لكن خلاف
قياسى مفتوح اوقنمق مشهوردر ديو تحرير ايلدى واخر
معطوف ابدى ساكندر مكر ضرورت اوله وياخود اول معطوف

معطوف

بر معطوف دخی ولی ایده وعند البعض اخر معطوف شول حالده
ساکن اولور که واو عاطفه تلفظ اولنمیه بو افصحدر زیرا واو عاطفه
تلفظ اولندقده اخر معطوف گاه ساکن اولور یاری وصوفی
کبی وگاه متحرك اولور بنده وازاد کبی بو واو عاطفه کاه اولور که
مکسور تلفظ اولنور مثلا این که اسماء اشارتدندر اولنه واو عاطفه
داخل اولسه همزه یی حذف ایلیوب واو عاطفه یی مکسور تلفظ
ایدرلر وین کبی انجق واو عاطفه نك بو محلده مکسور تلفظ
اولمسنك سببنده سید علی زاده ایله سروری اختلاف ایلدیلر
سید علی زاده وین لفظنك واونك کسریله تلفظنه سبب
مابعدنده اولان باء مکسوره یه تبعیت ایله دردیو تحقیق
ایلدی لکن سروری مرحوم شرح گلستانده قول مزبوری
بو عبارت ایله رد ایلیوب دیرکه وین بکسر الواو لقیامه مقام
همزة این ومن قال لموافقة ما بعده تا بعد عن الحقیقة منتهی
نشاطی مرحوم قواعد دریه نام رساله سنده بو عبارت ایله
قول سروری یی ترجیح ایدوب دیرکه ات لفظیله اش لفظیکه
بری ضمیر خطاب وبری ضمیر غائبدر اول قرینه کاف مکسوره
داخل اولسه قاعده اولدر که کاف فتحیله تلفظ اولنه دیو اهل فرس
تألیفلرنده تنبیه ایلدیلر لکن سببك بیان ایتمدیلر وجهی
بو اولدیغی غایت ظاهردر که ات ایله اش لفظنك همزه مفتوحه لرینك

مقامنه قايم اولديغي ايچون كافك فتحيله كشش ديرلر زيرا ما بعدينه
تبعيت شرط اولبدى پس ما بعدنده اولان تا ايله شين
خود ساكندر كاف دخى ساكن اولمق اقتضا ايدردى بو خود
محالدر قاعده تبعيت ما بعد انجق بر محلده جايزدر مثلا بعض الفاظك
تخفيفى مراد ايلسلر اولنده و ياخود اخرنده بر حرفى حذف ايدرلر
اكر اولندن حذف ايدرلر ايسه حرف محذوفدن صكره قالن
حرفك حركتنى ما بعدنده اولان حرفك حركتنه قيلورلر مثلاً
اكنون كه شمدى ديمكدر تخفيفاً كاهى اولندن همزه يى حذف
ايدوب سكونيله ابتدا متعذر اولديغندن اوترى كافك ما بعدنده
اولان نونك حركتى كه مضمومدر كافى دخى مضموم قيلوب كنون ديرلر
و بعض ادوات اوايلنده مفتوح تلفظ اولنور مثلاً آز و از نه
لفظلرينك اوللرينه واو عاطفه كلمك اقتضا ايلسه همزهٔ مفتوحه لرينى
حذف ايليوب واوى فتحيله تلفظ ايدرلر وز و ونه ديرلر بونلرده
دخى واوك ما بعدى ساكندر فتحيله تلفظه سبب محل مجاكمرده
تحقيق اولنان قاعدهٔ كليه اوزره همزهٔ مفتوحه نك مقامنه
قائم اولديغچوندر منتهى بعضيلر حرف عطف مقامنده الف
كتوريلور نته كيم تكاپوى ده اولان الف بو معنايه در يلمك
ديوبرمق ديمكدر دبو غلط ايلديلر انشا الله تعالى بو الفك تفصيلى
محلنه كلدكده بيان اولنور حتى فتح حاى حطى و ياى مشدده ايله عربيده

برنا

ترجمه دری دیمکدرکه ضدی اولیدر و بو لك وقبیله معنالرینه
دخی کلور بعضیلر دیلمش یعنی جمع معناسنه دخی نقل ایدیلور
لکن بونده حی اسماء صفات اللهیه‌دن جل شانه بر اسم
صفاندرکه علم کامل و قدرت شاملی موجبدر محصل کلام
حی ذوالحیوة معناسنه دراکثرون بوحی جناب حقك
ذاتیله قایم صفت حقیقیه درانکچون باریتعالی حضرتلرینك
عالم وقادراولمسی صحیحدر اخرون بو جناب حقك عالم
وقادر اولمسی ممتنع دکلدر انجق معنای مذکوره ده استعمالی
باریتعالی حقنده استعمال اولنورسه در واکر بزم حقمزده استعمال
اولنورسه حی دیمك معتدل المزاج دیمکدر دیدیلر فواید جسیمه
اجماع محققین بونك اوزرینه درکه باریتعالی حضرتلری ایچون
صفات حقیقیه واردر ذات شریفی انکله ازلاً وابداً موصوفدر
واول صفات اجسام واعراض وجواهرده کلدر حیدر لکن
کندویه مخصوص حیوة ایله حیدر سمیعدر بصیردر علیمدر
انجق کندویه مخصوص سمعیله سمیعدر وکندویه مخصوص بصر ایله
بصیردر وکندویه مخصوص علم ایله علیمدر وکذا سائر الصفات
ودخی صفات الهیه ذات باریتعالینك نه عینی در ونه غیریدر
ودخی جناب حق فعل وخلقده صفات علیه‌سنه محتاج دکلدر
مخلوقات محتاج اولدیغی کبی ودخی صفات الهیه بینلرنده تغایر یوقدر

مثلا خلاق عالمك علمی قدرتدر ویا غیری قدرتدر دینمز

وکذا غیره ودخی صفات واجب الوجود موجود اتده مؤثر

دیرلر متأثر دکللردر بو مسئله برهان تطبیق مسئله سیدر

سلسلتین ایله ثابتدر تفصیلی متسلسل اولمغله ترك اولندی

بو حیك دخی یاسی مضموم تلفظ اولنوب خالق اوزرینه

عطف اولنور واو ساکن بینه حرف عطفدر توانا ضم تاء مثناة

فوقانی ایله وفتح واو الف ونون ایله واخرنده الف مبالغه

اتصال ایله فارسیدر کوجلو معناسنه عربیسی قادردر

بوندخی اسم صفات باری تعالیدر بو دخی معطوفدر یا قرینه

ویا بعدنه اصلی توان در توان کوجدر توانا کوجلودر

شکیب ایله شکیبا زیب ایله زیبا کبی اخرنده اولان الف

لسان فارسیده شول لفظ که مدلولی اولان معنای

خلقی اوله انده مبالغه اتصافه دلالت ایچون کلور فاضل

محقق ابن کمال مرحوم دقایقده تاب ایله توان وزورك

فرقی بیاننده تاب طاقتدر طاقت بر حالتدن عبارتدر که

بورلدیغی حالده کشینك اول حالت قالمز توان کوجدر

توانا کوجلودر بوندن زورك دخی اول ایکسنه مغایر ظاهردر

زور اول کوجدر که کشی یه داد ماندن ایله حاصل اولور توان

خلقی اولان کوجدر کسب ایله حاصل اولان زورك صاحبنه

زورمند

زورمند دیرلر زورلو معناسنه اول حالتکه عارضی اوله
انده ادات توصیف مند در نیازمند دردمند کبی نیاز ایله
درد دخی زور کبی امور عارضه دندر اول حالتکه خلقی اوله
اونك اداتی اخر کلمه ده کی الفدر بینا ده بالاده توانا ده
اولان الف کبی زورآدیمدیکی کبی توان منده دینمز دیوب
طوغریسی تحقیقده تدقیق ایتمشدر اخر کلمه ده واقع اولان
الفك ارباب لغت برقاج معناسن یازوب اولا حرف
ندادن بدلدر خداوندا کبی و سؤال جوابدن فرق ایچون
کلور بکفتاده اولدیغی کبی و مقام تحسرده استغاثه و ندبه
ایچون کلور درداده که کبی و کبر و فخامت یعنی اولولق
وضخامت یعنی بوغنلق مقامنده استعمال اولنور نهنکاده
اولدیغی کبی دیدیلر جنان الجناس صاحبی توانا مبالغه ایله
اسم فاعلدر توانستندن کوچ یتمك اطاقت معناسنه
دیوب دوبالا غلط ایتمشدر بلی اخرنده اولان الف وصف
جمله ده مبالغه ایچوندر لکن بو کلمه مبالغه ایله اسم فاعل
کلمه سی دکلدر بو کلمه نك تفصیلی و صفت مشبهه دن فرقی
اشغیده برهید انکسکه شدهراسان محلنده بیان اولنه جقدر
ان شاء الله تعالی قدیم فتح قاف ایله عربیدر ترکیجه باء موحده
و باء مثنات و تاء مثنات و بینلرنده الفین ایله بابایادینور

حقیقتده اوّلی اولمیان نسنه یه واصطلاحده اوّلی معلوم
اولمیان نسنه فارسیده باستان ودیرینه دینور وقدیم
عند الفلاسفه اوچ نوعدر بری قدیم بالذاتدر که وجودی
غیره محتاج اولمیه مقابلی حادث بالذاتدر که وجودی
غیره محتاجدر وبری قدیم بالزماندر که وجودی مسبوق
بالعدم اولمیه مقابلی حادث بالزماندر که مسبوق بالعدم
اوله وبری دخی قدیم بالاضافه در بو اول شیدر که بونك
وجودندن ماضی آخرك وجودینك ماضی سندن اکثر اوله
ابك وجودینك ماضی سی ابنك وجودینك ماضی سندن
اکثر اولدیغی کبی مقابلی حادث بالاضافه در که بونك وجودینك
ماضی آخرك وجودینك ماضی سندن اقل اوله ابك
ابن ایله وجودلری کبی امّا بو اقسامی یعنی قدیمك وحدیثك
ذاتیه وزمانیه اقسامنی متکلمین ردّ ومنع ایتمشلردر انلرك
عندنده قدیم اولدر که وجودینك ابتداسی اولوب مسبوق
بالعدم اولمیه که فلاسفه اکا قدیم بالزمان دیرلر وحادث
اولدر که وجودینك ابتداسی اولوب مسبوق بالعدم اوله
قول معتمد دخی بودر فاحفظ محصّل کلام قدیم بونده معنای
حقیقیسی مراددر که اسماء صفات باری تعالی دن
بر اسمدر بو دخی یا خالق اوزرینه و یا توانا اوزرینه معطوفدر

حرف عطف محذوفدر قاعده بو لسانده حرف عطفك
حذفی جائز دکلدر الا شول یرده که معطوف مصرع ثانیده
اول واقع اوله عند البعض لاجل الضرورة هر یرده جائزدر
فاضبط قادر بودخی بونده اسماء عربیه صفات الٰهیه براسمدر
ترکیده کوجلو فارسیده توانا دیرلر اصلنده قادر دیله دیکنی
اشلیوب دیله دیکنی ترك ایدنه دیرلر ترکیده دخی کوج دیدکلری
شول حالتك اسمیدر که فعل وترکدن کشی مراد ایله دکلری
نسنه یی ایده بیله فارسیده توانا دیرلر بودخی معطوفدر
بینا کسر باء عربی وسکون باء حطی والف مبالغه ایله فارسیده
کوریجی معناسنه عربیده بصیر دیرلر بینا الفاظ مرکبه دندر جزء اولی
بین درکه اسم فاعلدر کوریجی معناسنه دیدندن مأخوذدر
خلاف قیاس اوزرینه اول الت که اوزاق کوریجیدر دوربین
دیرلر برجزء ده الف درکه لسان فارسیده وصف جعلی
ایله توصیفك اداتیدر نته که سابقا توانا ده تفصیل اولنمشدر
معنای بین حقیقتده چشمك ایچنده برعضوك حالیدر چشم ایله
اول عضوك اره سنده اولان علاقۀ خلقیه یه دلالت ایچوندر
صاحبنه اطلاقی مجازادر بو صورتده بین ایله بینانك فرقی
بوره دن ظاهر درکه بین یالکز استعمال اولنمیوب وصف ترکیبی
استعمال اولنور اما بینا مستقل استعمال اولنور ولو بینه حرف عطف

بسم الله الرحمن الرحیم
اعملوا آل داود شکرا وقلیل من عبادی الشکور
آل بعدنده
اعملوا فعل امر جمع مذکر مخاطب
معناسنه در داود زبیانك
اتباع و اشیاع عالمك اسمیدر حضرت سلیمانك
اشیاع واتباعی آل
نبی الله ایدی اندن پیغمبر ایدی زبور انکا نازل اولمشدر
پیغمبرك بابا سیدر حضرت داوده مضاف الیه
منصوبدر و داوده مضاف
شکرا منصوبدر
منادای مضافدر انکیچون منصوبدر
غیر منصرف اولدیغیچون حرف ندا
جری فتحیله در او لمغله و یا مصدر اولمغله و او حرف
حالیتله و یا مفعول له دیمکدر مقدم خبردر مرحج
و یا حرف حال قلیل ازدر جمعیدر مبتدا مؤخر
قلیله متعلقدر عباد عبدك جمعیدر ضمیر متکلم
شرحنده بکرجی دور لبو جمعنی ایراد ایتمشدر [illegible]
وحده در شکور مبالغه ایله شاکر معناسنه در
مبتدا بعضیلر دیدیلر که بو آیة ال داوده
حکایه در یعنی بز ال داوده امر ایلدک
ای ال داود خدایه عمل وطاعت ایلیك شاکر
حالده و یا شکرانه ایچون و یا عمل شکر ایلك شکر ایلمکله
حال بو که تمام مبالغه ایله شکر ایدر قوللرم ازدر یعنی
شاکر قوللرم کثیردر اما مبالغه طریقی ایله شاکر قوللرم
ازدر لکن حقیقتله شاکر قوللرم نادردر و النادر کالمعدوم
زیرا حقیقتله شکر اعضا سنه هر عضوی نه
ایچون خلق اولندیسه انکا صرف ایلمکدر مثل کوزی
و قولاغی و دیلی خیر ایشی کورکه ایشتمکه و سویلمکه خلق اولنمشدر
خالقه پس بو وجهله شاکر عدده دربو قطعه [illegible]
مبذوله در

ماقبلی الف اولمغله مضمومدر دانا دال مهمله وبین الالفین
نون ایله فارسیدر معناسی بلیجی در عربجه علیم دیرلر بوده
مرکبدر دان ایله الف مبالغه دن دان دانستندن مأخوذ
اسم فاعلدر بلیجی معناسنه داننده دن ترخیم اولنمش خرده دان
وسخنداندن جزء اولان دان بو معنایه در بردان دخی وارد که
مشتق دکلدر اسم جامددر جزء داندن وقلمداندن جزء اولان
داندر محلنده بیان اولنور برجزده بینه الف مبالغه اتصافنده
هنوز بیان اولنمشدر بو صورتده دانا بلیجی در لکن ابن کمال مرحوم
دقایقده دانا بللو در دانک مقابلی ناداندر کسنک مقابلی
ناکس مردک مقابلی نامرد اولدیغی کبی لسان فارسیده نا
ادات سلبدر اول کلمه یه داخل اولوب مدخولنک مدلولنه
اولن وصفی سلب ایدر موصوفندن بو قاعده اوزرینه نادانک
معناسی بلیجی دکلدر نته که نامردک معناسی ار دکلدر حاشیهٔ
مطالعده سید شریف نادانی دانا مقابلی طوتمشدر اضافت
ایتمشدر دانانک مقابلسنده دون ذکر اولنور واو باشی
دخی دانا مقابلسنده ذکر اولنور دیو بعضیسی تدقیق ایتمشلردر
محصول بیت ناظم مرحوم کل امر ذی بال لم یبدأ باسم الله
فهو ابتر مضمون منیفنه رعایةً بو بیت لطافت نمونه وفصاحت
مشحونی بسملهٔ شریفه مقامنده ابتداء کتابه تحریر ایدوب

نوبل

معنای لطیفی بحسب المقام بو کتاب شریفه تبرکاً و تیمناً
ثنا و صاف جلیله ایله متصف جناب آفریننده اجزای عالم
اولان واجب الوجودک اسم شریفیله بشله دم و باشلادم
دیمکدر والله الموفق والمعین بیت ثنا وحمد وشکرینه نهایه
سپاس و منت بحد و غایه ثنا فتح تای مثلثه ونون والف
ممدوده ایله عربیدر لغتده اوکمک معناسنه درکه ضدی
یرمکدر فارسیده ستایش دیرلر اصطلاحده مطلق تعظیمی
مشعر بر لفظ کتورمکه دیرلر عند البعض قولاً و فعلاً اظهار صفات
کمالدر وعند البعض ذکر بالخیر فی اللسان او الجناندر خیرده
استعمال اولندیغی کبی گاه شرده دخی استعمال اولنور
وعند البعض ثنا مطلق ذکر بالخیر معناسنه در حمد تعظیم وجهی اوزره
فعل جمیل ایله وصف معناسنه در انجق لسان ایله اولور شکر
محسن اوزرینه ثنادر اینددیکی نعمت اوزرینه لسان ایله و جنان ایله
وارکان ایله اولور پس ثنا معانی ثلثه مزبوره بیننده قدر مشترکدر
واو مضموم حرف عطفدر حمد فتح حاء حطی وسکون میم ودال
ایله باب رابعده مصدردر الحمد هو الثناء باللسان
علی الجمیل من جهة التعظیم والتبجیل من نعمة وغیرها من کجه و الملک
فارسیده بنده ستایش دینور اصطلاحده فعل یشعر عن التعظیم
المنعم بسبب کونه منعما اعم من ان یکون فعل اللسان او الارکان

ایله معرّف فدر عند البعض حمد بر طریق ایله مدح ایتمکدر دیرلرکه
انك مقابله‌سنده عوض وغرض ملاحظه اولنمیه بلکه محمودك
ذاتی مدحه مستحق اولدیغندن اوتری مدح لازم اولور
بالضرورة واو ساکن حرف عطفدر شکر ضم شین معجمه
وسکون کاف وراء مهمله ایله عربیدر لغتده فعل ینبئ
عن التعظیم المنعم بسبب کونه منعمًا یعنی منعمه منعم اولمقلغی
سببیله انك تعظیمندن خبر ویرلین فعله شکر دیرلر
وعرفده صرف الجمیعدرکه الشکر هو صرف العبد جمیع ما انعم الله
علیه من السمع والبصر وغیرهما الی ما خلق له یعنی عبدك
حق سبحانه وتعالی سمعدن وبصردن وغیریدن اکا احسان
ایلدیکی شیئك کلیسنه هر بری نه ایچون خلق اولندی
ایسه اکا صرف ایتمکه شکر دیرلر وعند البعض الشکر
فی مقابلة النعمة قولًا وعملًا واعتقادًا ایله معرّفدر بس
ثنا وحمد وشکر بینلرنده لغةً واصطلاحًا وجه عموم
وخصوص واردرکه ثنانك تفصیلنده ظاهردر شرح
شفاده فی قول حمد ایله شکر لفظان مترادفان در وفی قول
حمد قوله مختصدرکه الحمد لله دینور شکر فعله مختصدرکه اعملوا
ال داود شکرًا بوکه دلیلدر وفی قول حمد صفات ذاتیه ایله
مدحدر علم وشجاعت کبی شکر صفات فعلیه ایله مدحدر عطا

وطاعت كبى و فى قول حمد جميع صفات جميله ايله مدحدر
كرك ذاتنده اولسون وكرك فعلنده زيرا حمد ذمك ضديدر
ذم ايسه صفات قبيحه نك جملسنه اطلاق اولنور كرك
ذاتنده اولسون وكرك فعلنده اولسون ضدان ايسه
محل واحد اوزرنده تعاقب ايدرلر پس ايمدى حمد و ذم
محل واحد اوزرنده متعاقبلردر شكر نعمته اعتراف و نعمتى
ويرنه ثنادر قلب ايله وجوارح ايله ضدى كفردر كه نعمتى
انكاردر و حمد ايله شكرك عموم وخصوصده فرقلرى
بوندنده ظاهر اولور مثلا حمدك موردى خاصدر كه
يالكز لساندر ومتعلقى عامدر كه نعمته و نعمتك غيريه
شاملدر و شكرك موردى عامدر كه لسان و ساير اعضا
وجوارح ايله اولور ومتعلقى خاصدر كه يالكز نعمتدر پس
ايمدى حمد متعلق اعتباريله اعمدر موردى اعتباريله اخصدر
شكر متعلقى اعتباريله اخصدر موردى اعتباريله اعمدر
فاحفظ وبوره ده شكرك راسى مكسور قلنمشدر كه بنا ايله (الذ ابلده)
صفيلنمشدر بى كسر با عربى ايله نجادسيدر بونده ادآت سلبدر
تركيده سز ايله تعبير ايدرلر عربده لا دينور مثلا نا مسزده يجك
يرده عجم بى نام ديرنا ايله بى نك فرقى بوره دن ظاهردر كه
برنيك استعمالى صحيح اولدغى يرده برنيك صحيح اولماز

مثلا نامرد دیرلر بی مرد دیمزلر بی زبان دیرلر نازبان
دیمزلر بعض محلده ایکسنك دخی استعمالی صحیح اولور مثلا ناکسده
دیرلر بی کسده دیرلر لکن معنالری مختلفدر ناکسك معناسی
کمسه دکلدر بی کسك معناسی کمسه سزدر فارسیده
نه مقابلی منددر مثلا احتیاجلو دیه جك یرده نیازمند
دیرلر احتیاجسز دیه جك یرده بی نیاز دیرلر لفظ باده دخی
بی یه بر وجه مقابله واردر مثلا سنك ایله دیه جك یرده باتو
سنسز دیه جك یرده بی تو دیرلر لکن مقابلهٔ تام بی ایله
منددر تا سنده دربانك مدلولی معیّندر نه نك اکا
مقابلهسی مدلولنه انفراد لازم اولدیغی اعتبار ایله در کذا
فی الدقایق لکن سودی مرحوم شرح گلستانك بر محلنده
نا ایله بی لفظلرین بو منوال اوزره فرق ایدوب نامعقول
اعتمادسز معناسنهدر زیرا نا حرف توصیف نفیدر معقول
اسم مفعولدر تفعیل بابندن بی معقول دین خطا ایلمشدر
زیرا بی اسمای جوامده و اسمای مصادره مخصوصدر مشتقاته
داخل اولماز دیوب شراحك بعضیسین بو منوال اوزره
رد ایتمشدر نهایه کسر نون و فتح های هوز و بعد الالف
یای حطی و تای مربوطه ایله مصدر عربیدر ترکجه صوك
و دوکنمك دیمکدر عربجه غایت دیرلر بدایتك ضدیدر فارسیده

پایان بو معنایه در پس بی نهایه ترکجه صوکی واوجی وبجاغی
یوق دیمکدر عربیده بلانهایه و بلاغایه دیرلر معلوم اوله که
اواخر الفاظ عربیه ده واقع اولان تا بدی بو عدد ابتداسی فاعل
وفاعله بینی فرق ایچوندر ضارب وضاربه ده اولدیغی
کبی ایکنجیسی جنس مذکر ومؤنث بینی فرق ایچوندر امری
وامراة ده که کبی اوجنجیسی واحد ایله جمع بینی فرق ایچوندر
بقره وبقر ده کی کبی دردنجیسی تانیث لفظی ایچوندر نخلته
حقیقتله تانیث بو غیبه ده قریه کبی بشنجیسی مبالغه ایچوندر
علامه ده کی کبی التنجیسی جنسدن واحد ایچوندر بطه ده کی کبی
مذکر ومؤنثه شاملدر یدنجیسی اوج وجه ایچون جمعه داخل
اولور بری نسبت اوزرینه دلالت ایدر مهالبه ده کی کبی
بری عجمه اوزرینه دلالت ایدر موازجه ده کی کبی بری حرف
محذوفه دلالت ایدر زنادقه ده کی کبی فاضبط کلهلم علامه ده
اولان تا مبالغه ایچوندر مع هذا علام فعال وزننده در که
صیغه سی مبالغه ایچون موضوعدر پس مبالغه ده تاکید
افاده ایدوب زیاده مبالغه ایله عالم دیمک اولور بویله
اولیجق ظاهرا الیق اولان علامه لفظی جناب باری عز
وجل حقنده اطلاق اولنه ایدی نظم کریمده ایسه علام الغیوب
بیورلدی پس ایمدی علامه صفتی ایله صفتلنمق موصوفی

جماعت حكمنده قلنمق اعتباريله اولور جماعنده ايسه ثابت
حقيقي اولمغين تا ادخال ايتمشلردر بنا ً على هذا حق سبحانه
وتعالى بو لفظ ايله وصف اولنمق جايز دكلدر ديديلر كذا بين
في العصمت وعند البعض علامه ده اولان تا تأفارقه درز براجناب
بار تعالى حقنده بلا تا علام الغيوب واقع اولمشدر بناءً على هذا
مخلوقه اطلاق اولندقده برتا، فارقه ادخال اولنوب علامه
ديرلر سپاس كسر سين مهمله وفتح باء عجمي ايله فارسيدر برقاچ
معنايه كلور اولاً منت معناسنه ثانياً شكر ثالثاً امتنان
معناسنه در ولفظ احسان معناسنه ده كلور عربيي منتدر
ومعطوفدر يا بعدينه ويا قرينه ماقبلنده حرف عطف مقدر
اولمق وجه اوزره ومابعدنده اولان واو حرف عطف منت
كسر ميم وفتح نون مشدده وتاي طويله ومربوطه ايله وتاسز
من يمن دن يعني نصر يا بينك مضاعفندن مصدردر ترجمه
بر كمسنه يه ايولك ايليوب وايلديكي ايولكي اكا سوكلميه ديرلر
عند البعض بلا اجر ولا عوض اعطي اولان نعمتدر كه منه صيغه سندن
مشتقدر قطع معناسنه زيرا اول نعمتي اعطا ايدن اجر وعوض
قصد ايتميوب مجرد اول كمسنه نك حاجتني قطع مراد ايتمشدر
يقال من عليه بكذا اي انعم عليه صنيعة اي اعتد عليه وقيل
هي تعدا والمنعم ما انعم على المنعم عليه بطريق الاستعلا وقيل

قيل

اظهار المنعم ما انعم على المنعم عليه وقيل الاعتداد بالصنيعة
اي الاحسان وهو الاولى كذا في حاشية مير على شرح العضدية
پس منت على كلا الوجهين توبيخ ايله تنبيه بيننده مشترك
لفظدر منت توبيخي اولدركه بركمسنه‌يه برنسنه اعطا ايليوب صكره
اذيت وجفا ايچون باشنه ققه سن بونه فارسيده سرزنش
ديرلر پس بو منت شرعًا وعقلا مذمومدر ومنت تنبيه اولدركه
سوديكي برنسنه ويروب بعده على طريق التمنن يعني محبت
وسودت جهتندن ويرديكك نسنه‌يي اكا اكه سن بونه
فارسيده دخي منت ديرلر بو شرعًا وعقلاً ممدوحدر پس
ذات باريه منت اثباتي على طريق الاخبار دكلدر بلكه
اعتراف طريقيله در بو محض شكردر زيرا بزه منت ايلدي
ويا ايلر ديمك دكلدر بلكه بو قدر نعم جليله كه بزه اعطا ايلمشدر
وهردم ايدر اكر بزه منت ايلسه لايق وسزادر ديمكدر
بو منتي سودي مرحوم شرح كلستانك ابتداسنده تفصيل
ايتمشدر استين مراجعت ايلسون محصل كلام منت سپاس
معناسنه در وعطف تفسيري واقع اولمشدر وبونك دخي تاسي
مكسوردركه بيچولك صفتيله موصوفدر قاعده خطده اصل
وقفدر انكيچون كتابتده دخي وقف معتبردر الفاظ كتابت
اولنمقده تابع وقف خطدر بو سببدن رحمة وقدرة واخرة

تای مربوطه یازیلورکه وقف حالنده ها تلفظ اولنور وفارسیده
تای مصدر عربی که رحمة وامثالنده واقعدر مربوطه یازمقده
جائزدر طویله یازمقده بلکه طویله یازمق اکثردر اما تای
تأنیث که قامت وقائمات امثاللرنده واقعدر طویله یازمق
کرك زیراکه حالت وقفلری دخی تا ایله در کذا فی تحفة المعانی
بی حدده بی هنوز بیان اولندی حد فتح حای مهمله و دال
مشدده ایله عربیدر بونده غایت ونهایت معناسنه جمعنده
حدود دیرلر هر شیئك سنورینه حد دیدکلری بوندندر
یقال حد الشیء منتهاه وحد الدار حدها تحدیدا ای عین
غایتها ومنتهاها وحده ای منعه وحد علیه ای اقام الحد وانما
تسمی الحد حدا لانه یمنعه عن المعاودة واحدة المرأة ای امتنعت
عن الزینة والخضاب بعد وفات زوجها فهی محدة کذا حد یحد
حدا بالکسر فهو حاد الحداد دمرجی ومنع ایدیجی حد لفظنه
منع اتمك معناسنی ویردکلری بوندندر که بوابه حداد دیرلر
دخولنه منع ایتدیکی ایچون وسجانه دخی حداد دیرلر حبس وجه
مانع اولدیغی ایچون محصل کلام حد بونده غایت معناسنه در
ترکجه صوك دیرلر که مراد فی نهایه در فارسیده فتح کاف عربی
وراء مهمله وبعد الالف نون ایله کران دیرلر ترکیده نهایه
قراك دخی دیرلر پس بیحد فارسی ایله عربی مخلوط اولان ترکیبدندر

اصل

اصل فارسیسی بی کراندر اکثر بیجد ایله عطف تفسیری واقع
اولور عربی لفظی فارسی ایله خلط ایدوب قواعدلری اوزره
تصرف عادات اعجامدندر بو دخی مضموم الاخردر که معطوف
علیه در واو حرف عطف غایۂ بیحدّك حذی اوزرینه عطف
ایدر غایه عین معجمه ایله عربیدر که مراد ف حدّو نهایه در
محصول بیت نهایتسز اولان شکر و حمد وثنا و بی حدّ و غایه
اولان منت وسپاس اکا اولسونکه دیوب بیت ثانیده بیان
وتفصیل ایده جك بو بیتی بیت ثالثه ربط ایدوب ناظم مرحوم
برقطعه المتش بو بیتدن بیت خامسه وارنجه برقطعه فرض
اولنمق دخی قابلدر زیرا معنا جهتندن بربرینه نیه ارطباندن
خالی دکلدر   اکاکیم وارایدوبوکاننا   براتدی هم مماتی هم حیاتی
التقطیع اکاکیم وامفاعیلن ریدوب بوکا مفاعیلن ثناتی فعولن
براتدی هم مفاعیلن مماتی هم مفاعیلن حیاتی فعولن
اکا کاف عجمیه ایله ترکیدر عربیده الیه معناسنه فارسیده
اوزا دیرلر لفظ مذکورك ترکیده برمعناسی دخی واردر
عربیده یذکر معناسنه در فارسیسی یاد کند در بونده مراد
اولان معنای اوّلدر بونده بر لفظ مقدره محتاجدر اولسون
ویا سزا ویا مخصوص کبی تقدیر کلام اکا اولسون ویا اکا سزادر
ویا اکا مخصوصدر دیمك اولور کم کاف عربیه نك کسریله فارسی الیه

ترکی بیننده مشترك لغتدر فارسیده لفظ که معناسنه
توصیف وتعلیل مقاملرنده مستعملدر بونده مقام تعلیلده
واقع اولمشدر بعضیلر الفاظ مرکبه دندر یعنی که لفظینك
کافیله مرانك میمندن دیدیلر نته کیم ترانك تاسیله ترکیب
اولنوب کت قتنده در بودخی مقام توصیف وتعلیده مستعملدر
ترکیده دخی شایعدر لکن ترکیده کاف ایله میم بیننده یای حطی
ایله مرسومدر کائنات فاعلات وزنی اوزره عربیدر که کائن
کلمه سنك جمعیدر مخلوقات معناسنه ترکجه بوغیکن حادث اولان
اشیایه اطلاق اولنور زیرا کون حدوث معناسنه در یعنی
صکره دن وار اولیجی نسنه لردر فارسیده نوهست شدکان
دیمك معناسنه اولور بو جمع مخالف قیاسدر لکن شول
صفتك که موصوفی مذکور لایعقل اوله انك جمعی مطلردا
فاعلات وزنی اوزره کلور ممات میمینك فتحه لریله وبعد الالف
تای طویله ایله عربیدر ترکجه اولوم فارسیده مرك دیرلر حیات
فتح حاء مهمله ویای حطی وبعد الالف تای قرشت ایله اسلوب
عجم اوزره عربیدر ترکجه درلك فارسیده کسر زای هوز وکسر
کاف عجمی ایله که هاء رسمیه بدلدر ویای مصدری ایله زندکی
دینور حیاتك الفی مصحف شریفده واو صورتنده یازیلور
اکثر نسخه ده بو بیتده حیات ممات اوزره مقدم تحریر ونمشدر

لکن اصحی ممات حیاتدن مقدمدر زیرا موت حیاتدن مقدم
خلق اولدیغی وجهی اولدر که حیوانات بطن مادرده نطفه و علقه
و مضغه ایکن حکم مماتده در پس موت حکماً حیاتدن مقدم
اولمش اولور بر وجه و جیه دخی بودر که خالق موت تقدیم اولندی
ذکر موت مؤمنک نصب عینی اولسون ایچون ایمدی موت
وقوعده مقدم اولدیغی کبی ذکرده دخی مقدم اولدی
ما من ذکر افضل بعد ذکر الله تعالی من ذکر الموت مآلی
بو معنایه مؤیددر زیرا ذکر موت انسانک دنیا لذاتندن
اعراضنه و جانب آخرته اقبالنه سببدر ابو الدردا رضی الله عنه
فخر عالم صلی الله تعالی علیه و سلمدن روایت بیورمشلردر که
لولا ثلث ما طأطأ ابن آدم رأسه الفقر والمرض والموت
الحدیث موت و حیاتک جسم و عرض اولمسنده اختلاف
اولندی ابن عباس و امام کلبی و امام مقاتل بیورمشلردر که
موت و حیات جسمانیدر موت کبش صورتنده در بر شیئه
اوغرمز و بر شیئ انک رایحه سنی طویمز یوم قیامتده جنت ایله
نار بیننده ذبح اولنسه کرک اهل جنت موتک ذبح اولدیغن
کوردکلرینک بو نعم جلیله وافره ایچنده مخلد قالدقلرینه
عید بر عید ایده لر اللهم ارزقنا اهل نار دخی عقوبات
کثیره ایچره خلودلرین عقللری کسوب ماتم بر ماتم ایده جکلر

العياذ بالله تعالى وحيات برماده یان صورتنده درکه جبرائیل
علیه السلام وانبیاء کرام علیهم السلام اکا بنرلر ایدی حماردن
بیوك بغالدن کچوك آدمن کوزی ایردیکی یره اتر هر نه شیئه که
اوغره یه وهر شیئه که انك رایحه سن طویه فی الحال حیات بولور
یعنی دیریلوردی سامری انك ایغی التندن تراب الوب عجلك
جوفنه قویوب عجل دیرلدی بو قصه مشهور در بونه کوره
اعتدال مزاج سببیله حیوانك دیری اولمسی حالنه حیات
وانقطاع حیات حالنه موت دیمسی تجوز یاخود اشتراك
قبیلندندر اولور بعض متکلمین دیمشلرکه موت میت ایله قائمه
برحالتدر بوکا کوره موت عرضدر وامور وجودیه در حیات
کبی پس بنلرنده اولان تقابل وتقابل تضاد در اما اکثرون
دیمشلرکه موت عدمیدر یعنی خارجده معدومدر میت ایله
قایم دکلدر وبنلرنده اولان تقابل وتقابل عدم وملکه در
وخلق موتدن مراد ایجاد دکلدر بلکه تقدیردر ودخی خلق
مماتدن مراد مادهٔ خلق اولان نطفه وعلقه ومضغه نك
خلقی وخلق حیاتدن مراد وجود انسانینك خلقی واکا نفخ روح
اولمسی دخی جائزدر محصول بیت نهایتسز اولان شکر وحمد
وثنا وحدیه غایتسز اولان منت وسپاس اکا اولسون
یاخود اکا لایق وسزاداردر واکا مخصوصدر که دیرا اولدیروب

بوكائناتی یراتدی هم مماتی هم حیاتی دیمکدر یعنی نهایتسز
اولان شکر و حمد وثنا وحد و پایانسز اولان منت و سپاس
اول جمیع مخلوقاتی و ممات وحیاتی یوقدن وار ایدن باریتعالی یه
اولسون و یا اکا سزادر و یا اکا مخصوصدر دیمکدر

بیت

یوغیکن اولدیدی وار اولدی عالم
هم اتدی قدرتیله خاکی آدم

التقطیع یوغیکن اول مفاعیلن دیدی وار اول مفاعیلن
دی عالم فعولن هم ایتدی قد مفاعیلن رتیله خا مفاعیلن
که ادم فعولن الالفاظ یوغیکن یوق ایکندن مخفف ترکیبدر
اصلی یوق ایکن دیمکدر ضرورة وزن ایچون تخفیف و ترکیب
اولنمغله غین قافه تبدیل اولنمشدر زیرا حین ترکیبده واقع
اولدی قاعده لسان ترکیده بر کلمه نک که اخر حرفی قاف اولسه
گاه اولور آنی غینه تبدیل ایدرلر اراق و آغ گبی اما اول کلمه نک که
حرف اخیری قاف اولسه اکا لفظ اخر ضم اولدقده البته غینه
تبدیل لازم اولور زیرا ثقلتدن خالی دکلدر مطلوب ایسه
هر دلده خفتدر مثلا یوق ایکن یوغیکن دیرلر و چوق
لفظی عند الترکیب چوغ اولمش اولور کذالك قاف ایله
کاف و تای قرشت ایله دال مهمله والف و یای حطی و زای هوز

حاصلی قرب مخرجلری اولان حرفلری تبدیل ایدرلرنته که عربیده
وفارسیده بو قاعده جاریدر نحکایه مرحوم سید وهبی که میدان
کمالك شاهسواری و وادی ظرافتك یکه تازیدر یوز قرق ایکی
تاریخنده دولت علیه یه کلان عجم الجسنه برنازك ظرافتی واردر
محلنه مناسب اولمغله تحریر اولندی اثنای کلامده لسان فارسیده
اولان فصاحت ونزاکت ولسان ترکیده اولان برودت
وضخامت امر مقرر لکن فارسیده اولان اسلوب قانونه قواعده
هیچ ترکیده دخی وار میدر دیو عنفیله ایلچی مزبور سؤال ایتدکده
وهبی سحرافرین دخی لب جنبان نزاکت وهن کشای ظرافت
اولوب بلی واردر ازجمله اخر کلمه ده اولان قاف عند الترکیب
دفع ثقلت ایچون غین معجمه تبدیل اولنور مثلا بیوق که بروت
معناسنه در کاف خطاب ایله ترکیب اولنسه بیغك وبیغکه
دیرلر دیوب ایلچی مسفوری تخجیل ایتمشدر رحمة الله علیه
عالم عین مهمله ایله عربیدر لغتده عبارت عما یعلم به الشئ
وعرفده العالم وهو کل ما سوا الله تعالى من العرض والجوهر ایله
معرفدر و سید شریف عبارة عن کل ما سوا الله تعالى من الموجودات
لانه یعلم به الله تعالى من حیث اسمائه و صفاته ایله تعریف ایتمشدر
حاصلی لغة مخلوقاتك هر برینه عالم اطلاق اولنور و عرفا
ما سوا اللهك کلیسندن عبارتدر وعند البعض فلك اطلسك

يعنی عرش اعظمك احاطه ایتدیكی موجوداته اطلاق اولنور
لكن ورای عرشه عالم اطلاق اولنماز پس اون سكز بیك
عالم دینلن عرش اعظم كه اكا فلك اطلس دیرلر انك احاطه سنده در
كتب مشایخده عالم لاهوت دینمسی عالم ملكوت وجبروته مشاكلتدر
یوخسه حقیقتا دكلدر جمعی عالمون كلور قاموسده ولا یجمع فاعل
بالواو والنون غیره وغیر یاسم واقع اولمشدر وهب بن منبه
رضی الله عنهدن روایت اولنانه ان الله تعالی ثمانیه عشر الف
عالم الدنیا عالم منها وابو سعید خدری رضی الله عنهدنه مروی
اولان ان الله تعالی اربعین الف عالم مشرقها الی غربها عالم
واحد ومقاتل رضی الله عنه سكسن بیكدر قرق بیكی برده وقرق بیكی
بحرده بیو مشلر ربیع بن انس ابو العالیه دن روایت ایدركه
جن وانس بر عالمدر بونلرك غیری ارض دورت كوشه در هر برنده
بشیوز بیك عالم واردر وابی بن كعبدن رضی الله عنه مرویدركه
عالمدنه شول ملائكه مراددركه انلر اون سكز بیكدر هر برینك
اعوانی نه مقدار اولدیغن الله تعالیدن غیری كمسه بلمز وبونلرك
دردی بیك بشیوزی مشرقده ودورت بیك بشیوزی
مغربده ودورت بیك بشیوزی كنف ثالثه ده ودورت بیك
بشیوزی كنف رابعه ده در وبونلرك وراسنده اولان
ارض بیضاكه سیری ایله عرضی قرق كونلك وطولنی الحق

الله تعالى بيلور ملائكين كرام ايله مملو درانلره روحانيون
ديرلر بونلره دخى عالمون ديرلر جمله عرشه منتهى اولورلر
وكعب الاخبار رضى الله عنه دن مرويدر كه بر فرد عدد
عالمينى عد ايده من الا الحق الله سبحانه وتعالى وما يعلم
جنود ربك الا هو كذا فى تحفة العرفان بو لفظ عالم معنا
جهتندن تا يوغيكن ايله سقيد درهم رابطه دركه تركيده ده ودخى ايله
تعبير اولنور اتحاد حكمى افاده ايدر نيتز معناسنه بو محلك
تفصيلى اشغيده كرارا ومرارا كلسه كركدر ان شاء الله تعالى قدرت
ضم قاف وسكون دال مهمله ودخى راى مهمله وتاى مصدرى ايله
تركجه كوج فارسيده توان دينور كمائره خاك خاى معجمه والف
وكاف عربيه ايله فارسيدر تركجه طبراق عربيده تراب دينور
آدم الف ممدوده وفتح دال مهمله ايله عربيدر اصلنده بنى آدمدن
بغداى اكلو يعنى قره باغزه ديرلر اسم اللون كبى فارسيده سيه چرده
واصطلاحده سبزه كلكون ديرلر وشول دوه يه ديرلركه غايت
اق اولوب كوزلرى سياه اوله وبرنسنه يه وسيله اولنه دخى
ديرلر جمعى اودم واودمان كلور بالضم والتسكين فيهما بعضلر وسيله
معناسنه اولان همزه نك ضمى ودالك سكونيله آدمه دردديلر
وابو البشر صلوة الله على نبينا وعليه معناسنه در بونده اولديغى
كبى بو لفظك ابو البشرا ولمه سنده اختلاف ايتديلر بعضلر

آدم ادمه دن مشتقدر زیرا ادمه ضمّ الف وسکون دال
وفتح میم وها ایله بغدای اکلوا سمراللون معناسنه در حضرت
آدم علیه السلام قره یاغز اولدقلری اجلدن تسمیه اولنمشدر
دیدیلر عند البعض ادیم دن مشتقدر زیرا ادیم فتح همزه وکسر
ذال وسکون یای حطّی ومیم ایله ترکجه یریوزی دیمکدر فارسیده
روی زمین معناسنه حضرت آدم صلوة الله علیه روی زمینده
خلق اولوب بنه روی زمینده اولاد وامتنه پیغمبر نصب اولنوب
امر ونهی باری کمذه شریعتی اوزره بر موجب وحی الهی ازهایه
مأمور اولدیغی جهتدن آدم تسمیه اولندی عند البعض ادمت
بین الشیئین دن مشتقدر عناصر اربعه دن خلق اولندیغیچون
دیدیلر لکن حق بودرکه ابو البشر معناسنه اولان آدم لفظنک
اصلی ایکی همزه ایله در زیرا بو افعل وزنی اوزره در لکن همزهٔ
ثانیه تخفیفاً حذف اولنمشدر قچن همزهٔ ثانیه نی تحریک ایسهلر
واوه قلب ایدوب جمعنده اوادم دیرلر زیرا بو مقوله کلمه نک
اصل یائی اولدیغی معروف دکلدر بلکه واوی اوله آخر ایله
اواخر کبی پس واوی اولمسی طرفی غالبدر زیرا بو اخفش
روایتی اوزره در کذا بیّن فی الصحاح والله تعالی اعلم
محصول بیت عالم یوغیکن وار اول دیدی وار اولدی عالم
دخی ایتدی قدرتیله طبراغی آدم قوله کن فیکون مضمونی اوزره

عالم بوغیکن کن دیدی فیکون اوندن صکره اولدی یعنی عالم
ظهوره کلدی دخی بد قدرتیله ترابی ادم ایلدی دیمکدر محصل کلام
الله تعالی عالمی بوغیکن وار ایلدیکی کبی قدرتیله خاکی دخی ادم
ایتمشدر دیمکدر بیت

انک نسلندن ایتدی انبیایی خصوصا کیم حبیبی مصطفایی

التقطیع انک نسلن مفاعیلن دن ایتدی ان مفاعیلن بیایی فعولن
خصوصا کیم مفاعیلن حبیب مص مفاعیلن طفایی فعولن الالفاظ
نسل فتح نون وسکون سین مهمله ولام ایله عربیدر بونده ترجمه
دول دوش معناسنه در فارسیده زه وزاد دیرلر جمعی انسال
کلور نته کم بونک تفصیلی اشغیده همزه وزاد دول دوش محلنده
بیان اولنه جقدر انشاءالله تعالی شراحدن برسی نسل نسب
معناسنه ده کلور دیوب غلط ایلدی نسب فتحتین ایله صوی
صوب معناسنه درکه کشینک باباسی وباباسنک باباسی
وباباسنک باباسنک باباسنه دیرلر نسل اول دول دوشدرکه
کشینک اولادی واولادینک اولاد اولادنه دیرلر ذریت معناسنه
انبیا فتح همزه وسکون نون وکسر بای موحده ایله مهموز وغیر
مهموز اولمق جایزدر اکر مهموز اولورسه مهموز اولان نبینک
جمعی اولور وفتح نون وکسر بای موحده ویای حطی وهمزه ایله
نبی فتحتین ایله خبر معناسنه اولان نبادن مشتقدر بافعل

مفعول

بمعنی فاعلدر ضم میم وکسر بای موحده ایله منبئ عن الله معناسنه در
یعنی الله تعالی جانبندن خبر ویریجی دیمك اولور یاخود
ضم میم وفتح با ایله فعیل بمعنی فعولدر منبئ عن الله معناسنه در
یعنی طرف باریدن نبوت ورسالت برله بعث اولندیغی
کلام ربانی ایله خبر ویرلمش عزیز کمسنه واگر غیر مهموز اولورسه
یا بودر که اصلی همزه ایله نبئ اولوب صکره دن تخفیف اولنمش
اوله یاخود اصلی آخر مشتقلر اولوب نبا ینبودن مشتق
اولدیغی اصلی نبو ایدی نتکم صبی نك اصلی صبیو در پس
عربیه ده جنس واحددن اولان حرفینك اجتماعی لازم کلمکله
واو یایه قلب بعده ادغام اولنوب نبی اولمشدر جمعی انبیا
ونبیا کلور فعلا وزنی اوزره شرفا وکرما کبی بو صورتده
دخی ارتفاع معناسنه اولان نباوتدن اولورسه فعیل
بمعنی مفعول اولوب شرف علی سایر الخلق معناسنه در
طریق معناسنه اولورسه فعیل بمعنی فاعل اولوب معرفت
خالقه یول کوستریجی دیمك اولور اما محدثیندن امام حاکم
مستدرکنده ایراد ایلدیکی حدیث شریف غیر مهموز
اولمسن تایید بلکه تعیین ایدر روی ان رجلا جاء الی النبی
صلی الله علیه وسلم فقال یا نبئ الله فهمز ولکن نبی الله
ولم یهمز فانکر علیه الهمز محصل کلام نبی معنای لغویسی

یاخود منبأ عن الله معناسنه فعیل بمعنی المفعول اوله
صح

فقال صلی الله علیه وسلم لست بنبئ الله فهمز

والله تعالی اعلم عند البعض لفظ نبی عامدر که رسول دخی شاملدر

اعتباریله مخبر معناسنه در یعنی خدادن قولارینه خبر ویریجی
وکتوریجی معناسنه ویاخود مشرف علی الناس معناسنه در
اما اصطلاحده نبوت حاتت ملکی نبودر نبی سئول ذات شریف
وعنصر لطیفه دیرلرکه الا بطریق الوحی من عند الله بر شریعت
نازل اوله که اول شریعت انک خدایه تعبدینک کیفیتی بیانی
متضمن اوله اگر اول شریعت ایله غیره مبعوث اولورسه
رسول دیرلر تم الکلام خصوصا ضم خاء معجمه ایله عربی صحیح
وفتحیله فصیح فعل محذوف مفعول مطلقدر اخص خصوصا
تقدیرنده تراکیب عربیه ده بوندن لاسیما ایله تعبیر ایدرلر
توصیفده استعمال اولنور مقام تعلیلده دین مزاج معانی
علیل ایلمش فارسیده بو معنادن کسر واو وزاء عجمی ویاخود
عربی ایله ویزه تعبیر ایدرلر ترکیده کسر همزه و فتح لام مشدده
ایله الّه دینور تحفة المعارف صاحبی که میر جمالی در خصوصا بی ده
گزیده کردن ایله تفسیر ایلیوب ایکی وجه ایله یعنی لفظا ومعنا
اصابت ایدهمدیکی غایت ظاهردر کم کسر کاف عربی
وسکون میم ایله ترکی ایله فارسیده وعربیده مشترک لفظدر
ترکیده حرف بیاندر فارسیده که معناسنه فارسی وعربیسی
محلنده بیان اولنور انشاء الله تعالی با ایله رسم ایتمک قواعد
دوردر لکن ترکیده یا ایله مرسومدر فاحفظ حبیب فتح حای حطی

بو شارحدن بعض اهل
ایدیکی تعریضنده اصابت
ایتمدیلر

دبنار

وبانك كسريله عربيدر تركيده سولمش معناسنه فعيل بمعنى مفعولدر
محبوب ديمكدر بونده محبوب خدا مراددر بو مقام محبوبيت
اعلاى مقاماتدر ومقامات سائره يى جامعدر كه حبيب اولان
هم خليل اولور هم كليم هم نجى اولور هم حليم هم صفى اولور هم عليم
وكذا وكذا فى الحقيقة جميع انبيايه متفرقه اولان اخلاق حميده
واوصاف مجيده وكمالات سنيه وحالات بهيه ومقامات
عليه ومعجزات باهره وعلوم ظاهره وباطنه وحقايق مكنونه
ودقايق مصونه جملهسى سلطان الرسل وهادى السبلده
مجموع اولدى بلكه انبيا ومرسلين ده اولان كمالات حقيقتده
كندولرين اولوب هر نبى انكله مشهور اولديغى كمالده فخر عالم
صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينك نائبى اولدقلرندندر
نتكم محققون بيورمشلردر كه ان صلى الله عليه وسلم نبى الانبيا
والانبيا نوابه ودخى لوكان موسى حيا ما وسعه الا اتباعى
بوكا تلميح بيورلمشدر كبار ائمه صوفيهدن بعضى بيورمشكه
حبيب ايله كليم بيننده تفاوت بونده قتى ظاهردر كه كليم الله
اولان حضرت موسى عليه السلام محل رجاده رب اشرح لى
صدرى بيوردى اما محبوب نازنين خدا عليه افضل التحايا
حضرتلرى سترنعه حضرت موسى يه بلا محل حاجت واصل
اولوب الم نشرح لك صدرك بيورلدى فتلذذ مصطفى

افتعال بابندن اسم مفعولدر اصطفا فتح صاد مهمله ایله صفودن
مأخوذدرکه فتح بابندن معتل اللام مصدردر و صفوة تا ایله
اولنجه صادده حرکات ثلثه جائزدر خالص معناسنه ترکیده اوزنده
فارسیده کزیند دینور حاصلی مصطفی کزینده یعنی اوزنده اولنمش دیمکدرکه
مخلوقات بیننده قرب خاصنه و مقام محبوبیته اصطفا و اختیار
اولنمش دیمکدر شیخ ابن العربی بیورمشلردرکه رب العالمین
ایچون بیک اسم واردر کذلك انك مقابلسنده سلطانه
اصفیا ایچون دخی بیک اسم واردر و هر بر عالمده رب العالمین
بر اسم ایله مذکور اولدیغی کبی فخر عالم دخی بر اسم ایله مشهوردرلر
روی ارضده مشهور اولان اسامی نام سامیه لری در تدر
محمد احمد محمود مصطفی رزقنا الله سبحانه وتعالی فیضه وفضله
فی الدنیا والعقبی ناظم مرحومك انبیا ذکرندن صکره مصطفی ذکری
تخصیص بعد التعمیمدر علیه افضل الصلوة محصول بیت انك
نسلندن ایتدی انبیایی خصوصا کم حبیب مصطفایی یعنی
اول پیغمبر عالی گهر حضرت ابو البشر علیه السلامك نسل
پاکندن خلق ایتدی یعنی بر تدی انبیایی با خصوص
حضرت محبوب خدا اولان محمد مصطفی صلی الله تعالی علیه وسلمی
یعنی اول سرور عالی شانی دخی حضرت ادمك علیه السلام نسل
پاکندن وجود بز یر ایدی دیمکدر یاخود جمیع پیغمبرلری انك

نسلندن

نسلندن خلق ایتدی دیمك اوله یعنی انبیا ذکرندن جمیع پیغمبرلر
مراد اوله بو وجه اوزره ذکر خاص ارادهٔ عام قبیلندن اولور

بیت

صلوة ایله سلام اول شاه دائم که انکله دین اسلام اولدی قائم

التقطیع صلوة ایله مفاعیلن سلام اول شا مفاعیلن هـ دائم
فعولن که انکله دی مفاعیلن نی اسلام اول مفاعیلن دی قائم
فعولن الالفاظ صلوة فتح صاد مهمله ولام وسکون واو والف
وتای مربوطه ایله عربیدر مضاف اولیجق واوسز وتای طویله ایله
رسم اولنوب ان صلاتی ده اولدیغی کبی جمعی تای طویله وفتحات
ثلثه ایله صلوات کلور فارسیده ضم مهملتین ایله درود دیرلر
واصطلاح اهل شرعده حقیقتده ارکان معلوم وافعال مخصوصدن
عبارتدر ومجازاً دعا معناسنه درکه فارسیده بو معناده خواست
وخواست ایله تعبیر ایدرلر صلوة بونده بقول فقها معنای مجاز
مراددرکه جناب باریدن رحمت وملائکه دن استغفار ومؤمنلردن
دعا دیمك اولور اما قهستانیده صلوة تصلیه دن اسمدر صلوة
وتصلیه ایکیسی دخی استعمال اولنور اما نماز معناسنه اولان صلوتك
مصدری مستعمل دکلدر دیو تحریر اولنمش محشئ شهاب و قهستانی
صلوة لفظنك الف ایله یازلمسین ترجیح ایتدیلر لکن علامهٔ
تفتازانی واو ایله یازلمق کرکدر زیرا قرآن عظیم الشانده اقتدا وتبرك

بولنور دیو بیان ایلمشلردر و دخی صلوة لغتده دعا معناسنه‌در
ملائکه و مؤمنلردن صدور ایدن صلوة بو معنا اوزرینه ابقا اولنوب
دعا معناسنه اولدی اما جناب حقدن عبادی اوزره اولان صلوتده
اختلاف اولنوب بعضیلر رحمت معناسنه‌در دیدیلر بو قول
اشهردر بعضیلر دخی دیمشلرکه بونده دخی دعا معناسنه‌در
الله تعالی قوللری اوزره صلوة ایدر دیمک ذاتنه دعا ایدر
قوللرینه ایصال خیر ایچون دیمکدر و دخی جناب بارینک
حبیبی اوزرینه صلوتی دنیاده شان شریفنی تعظیمدر ذکرینی
اعلا و شرعنی ابقا ایله آخرتده امتی حقنده شفیع قلمسیدر و مقام
محمود و لواء حمدی ویرمسیدر حضرت رسول الله معصوم و مغفور
ایکن کندویه صلوتک فایده‌سی ندر دیو سؤال اولنورسه
صلاتده ایکی فائده واردر بری مصلیه راجعدر نته‌که حدیث شریفده
من صلی علی مرة فقد صلی الله علیه عشر مرات واقع اولمشدر
و بالجمله روح شریفلرینه صلات کندولره تقربه وسیله‌در انلره
تقرب ایسه جناب حقه تقربه وسیله‌در زیرا فخر عالم صلی الله
علیه وسلم جناب حق ایله عباد بیننده علی الاطلاق واسطه کلدر
عباده ایسه جناب باریدن بالذات مستفیض اولمده قصورلو
ذو الوجهین بر واسطه‌یه محتاجلردر که انک سببیله فیضیاب
اولالر و بر فائده‌سی دخی حبیب اللهه راجعدر زیرا درجات قربه

نهایت

نهایت یوقدر پس ممکندر که امتک کندولره دعاسی سببیله
حضرت حقدن اولکیدن زیاده ترقی و درجاته نایل اوله لر
نتکیم سلوا الله لی الوسیلة حدیث شریفی بو کلامی مؤیددر
لامعی مرحوم شرح دیباجهٔ گلستانده صلوة لغتده برنیجه معنایه
کلور اولا نمازه دیرلر قوله تعالی وصل علیهم ان صلوتک سکن لهم
ایکنجی رحمتدر قوله تعالی ان الله وملائکته یصلون علی النبی
اوچنجیسی دیندر قوله تعالی اصلوتک تامرک ان نترک در دنجیسی
استغفاردر قوله تعالی اولئک علیهم صلوات من ربهم ورحمة بشنجیسی
نصارا کنیسه سنه دیرلر التنجیسی سورهٔ الحمده دیرلر قوله علیه السلام
قسمت الصلوة بینی وبین عبدی نصفین فنصفها لی ونصفها لعبدی
وهی سورة الفاتحه دیو بیان ایلدی سلام فتح سین مهمله ولام الف
ومیم ایله عربیدر نقایض وعیوبدن امین وبری بهلکاتدن نجات
ورحمت وجنت معنالرینه درفارسیده بو معنالردن رهایی
وبی عیبی وامر زنده شدن ایله تعبیر ایدرلر ترکیسی ندر وقورتلمق
وندر لکسزا ولمقدر سلام عند البعض صلوة معناسنه در
اما قول ضعیفدر قول قوی اولدر که سلامدن مراد بیان اولنان
وجه اوزره کدورتلوندن وسائر مقام الکمالنه نقص ویرن نسنه لردن
سلامتدر دیمکدر وعند البعض جنت اعلاده قوللرینه نعمت بخش
جنان اولان جناب حذا طرفندن ویریله جک سلامدر شاه

الحدیث قدسی

درود تحیه وثنا ایلک دیمکدر نتکه وحید
درود زداغ توچشمش درود
ولیکن زداغ وزبانه بید درود
دلش به سلام ویده بید درود کرد
اسلدی دیه جک یرده بید درود باش دیر
عجم اول دیه جک یرده بید درود وداع
واسن اول تفصیلی بحر طولیده دی وداع
بو درودک درود کرده معنانده بیانه
اندی دیسن بید درود اولنه جقدر انشاء الله تعالی فی وقت محله

شين معجمه والف وهای اصلیه ایله فارسیدر ترکجه بك عربیده
ملك دیرلر ملك لسان عربیده بحسب العرف علی الاطلاق
سلطان معناسنه استعمال اولندیغی کبی فارسیده دخی شاه
سلطان معناسنه مستعملدر گاه اولورکه اخرندن لاجل التخفیف
الفنی حذف ایدوب شه دخی دیرلر زیرا حروف علتدن که الف
و واو و یادر اول و وسط واخر کلمه دن حذفلری شایعدر
ان شاء الله هر بری محلنده کلدکده بیان اولنور بو تقدیرجه شاه که
ملك معناسنه در شاه ایسه قدر و مرتبه جهتندن سایر ناسن
اولوسی اولوب علو القدر و بلند پایه اولمغله بر سبیل تشبیه هر شینك
عظیمنه یعنی بیوکنه شاه دیرلر مثلا بیوك دانه شاه دانه اولور بوله
شاه راه و طیورك الك بیوك قنادنه شه بال و الك اوزون یلکنه
شه پر دیرلر و شطرنجك الك بیوکنه شاه دیدکلری بوندندر
لکن فاضل محقق دقایقنده شاهك معنای لغویسی اولودر اما
بحسب العرف اطلاقی اوزرینه استعمال اولنجق مراد سلطان اولور
دیوب معنای مجازی حقیقته حمل ایدوب غلط ایتمشدر فتفکر
اهل لغت کویکو یعنی داماد معناسنه دخی کلور دیدیلر و پادشاهده
دخی جزء اولان شاه بو شاهدر بو اجمالك تفصیلی بحر طویلده پادشاه
اولدیکی یرده ای فی محلنده بیان اولنه جقدر ان شاء الله تعالی دائم دال مهمله
والف وکسر همزه ایله باب اولدن اجوف واویدن اسم فاعلدر

اصلا

اصلی دوام ابدی بعد الاعلال دائم اولمشدر صورت یای حطی
همزه نك كسرنه دلالت ایچون مرسومدر تركیبده همیشه دیرلر فارسیی
هر دو مددر لفظ مزبور على سبیل الانفراد صلوة سلامه صفت واقع
اولمشدر كه كسر كاف عزبی وهای رسمی ایله فارسیدر بو محلده
تعلیل ایچوندر و یاخود حرف بیاندر تركیبده دخی استعمالی شایعدر
لسان فارسیده حرف مزبورك برقاچ معناسی واردر اولا اسمدر
كس معناسنه كاه اولور كه لفظ مذكوردن محل مناسبتیله معنای
استفهام اخذ اولنور زیرا زبان فارسیده استفهام ایچون ادات
مخصوص یوقدر برقاچ الفاظ واردر كه مقام استفهامده انلری
ایراد ایدرلر معنای استفهام مراد اولدیغی محل قرینه سیله
فهم اولنور پس اول الفاظن بری لفظ كه در ایكنجی معناسی
حرف بیاندر ما قبلنده اولان كلامك معناسنی ایضاح محلنده
ایراد اولنور اوچنجی معناسی حرف تعلیلدر تركیبده بو معنادن
زیرا ایله تعبیر ایدرلر كاه اولور كه شعرای عجم بعض ابیات
وتراكیب ایچنده چودیه جك محلده كه دیرلرننه كه واقعدر

بیت

تو لذش بنهاده سوی دهران كرده   كه با طبیعت اتش نزول ابراهیم

كاه اولور از معناسنه استعمال اولنور نته كه بو بیتك ایكی
مصرعنده بیله كه از معناسنه اولدیغی ظاهردر

بيت

دل دوستان جمع بهتر كه كنج خزينه تهى به كه مردن برنج

بشنجى حرف رابطه در ارباب فرس بوكه حرف ربط دخى ديرلر
صفت ايله موصوف و مبتدا ايله خبر و علت ايله معلول وقول
ايله مقول وغايه ايله مغيا وبونلر مثللى حاصل ربط كلامه
محتاج اولانه محللرده بينلرنده توسط ايله بربرلرنه ربط ايدر
فاحفظ بوصورتده كانكله نك اصلى كه انكله در حذف ايصال
طريقيله همزه ساقط اولمشدر دين كسر دال مهمله وسكون
ياى نون ايله عربيدر لغتده طاعت وآيين وبول ونشان
معنالرى بيننده مشتركدر اما اصطلاح شرعده ارباب الباب
خيره سوق ايدن وضع الهيدر ملت وشريعت دخى دينلور
هربرى براعتبار ايله وضع الهى سائق لذوى العقول باختيارهم
الى ما هو خير بالذات ايله معرفدر بو وضع الهى يه عباد اطاعت
ايدكلرى ايچون دين ديديلر املا وكتابت اولنديغيچون ملت ديرلر
وشارع دخى اظهار ايتديكيچون شرع وشريعت ديرلر
پس بونلر ذاتا براعتبارا مغايردر ودخى وضع الالهيه يدعوا
اصحاب العقول قبول ما هو عند الرسول ايله تعريف اولنمشدر
وبوتعديرجه دين ملت كبى اعتقاده متعلقدر عمليانه متعلق
اولانه شريعت دينور ودخى دين حقه وباطله اطلاق اولنور
دين اسلام ودين يهود ودين نصارا دينور هر طائفه كندو دينه

اصطلاح شرعی

اطلاق

اطاعت واعتقاد ایدیکچون و امّا ملت جناب حقه واحاد امته
مضاف اولماز مثلا ملة الله و ملة زید دیمز بلکه دین الله ودین
زید دینور اسلام کسر همزه وسکون سین مهمله ایله عربیدر
عند الجمهور مرادف ایماندر لغتده اطاعت وانقیاد معناسنه
ترکجه بیون ویرملک فارسیده کردن دادن دینور کذا فی الترجمان
دینک اسلامه اضافتی بیانیه در قائم قاف والف وهمزه ومیم ایله
عربیدر ترکیده دوریجی فارسیده کسر همزه ایله استاده وکسر
سین مهمله ایله وتای قرشت ایله وخای معجمه ایله ستیخ دیرلر
وعین معجمه ایله ستیغ دخی لغتدر قاعده رسم خط بر همزه که
وسط کلمه ده واقع اوله یا ساکندر ویاخود متحرکدر ساکن
اولدیغی صورتده ما قبلی مفتوحدر ویا مکسوردر ویا مضمومدر
اکر مفتوح ایسه همزه الف صورتنده یازیلور یا کل کبی واکر مکسور
ایسه یا صورتنده یازیلور بیر کبی واکر مضموم ایسه واو صورتنده
یازیلور مومن کبی وهمزه متحرک اولدیغی صورتده ما قبلی ساکن ایسه
همزه نک حرکه سی جنسیله تصویر اولنور یعنی اکر همزه مفتوح ایسه
الف صورتنده یازیلور سال کبی مکسور ایسه یا صورتنده یازیلور
بئیم کبی مضموم ایسه واو صورتنده یازیلور یلوم کبی وکاه اولور
اول همزه یی حذف ایدرلر تخفیق ایچون بر سبیل نقل اولور وحرکتنی
ما قبلنه ویررلر مسئله ده اولدیغی کبی که مسله اولور وبعض همزه

متحرک اولمق واو ساکن اولمق واو اکر ما قبلی

مفتوحهٔ بحسب الصوره حذف ایدرلر بس ال کبی بس یازیلور
واکر همزه نک ما قبلی متحرک ایسه همزه یی ما قبلنک حرکتنه
مناسب یازرلر مانوس وفیه ومؤجل کبی فاصبط فانه
من المهمات کذا فی تحفة المبرپس لفظ قائم علی سبیل الانفراد
دین واسلامه صفت واقعدر محصول بیت صلوة ایله
سلام اول شاهه اولسون دائما زیرا انک ایله دین اسلام
اولدی قائم یعنی صلوة وسلام دائما اول شاه فاتح توسینه
اولسونکه انک وجودیله دین اسلام قائمدر اکر ذات سعادت
سمات نظیفی کهواره زیب وجود اولمیدی دین اسلام
تا بحشر قائم اولمازدی دیمکدر بشر الله شفاعته الی یوم القیامه

دخی اصحاب والینه کم بونلر انک شرعنه اولدیلر مسخر
التقطیع دخی اصحا مفاعیلن ب الینه مفاعیلن کم بونلر فعولن
انک شرعی مفاعیلن نه اولدیلر مفاعیلن مسخر فعولن
الالفاظ اصحاب فتح الف وسکون صاد مهمله وحای حطی والف
بای مفرده ایله جمع عربیدر فتح صاد وکسر حای حطی وسکون با ایله
اولان صحبک جمعیدر وباخود سکون حا ایله صحبک جمعیدر نهرک
جمع انهار اولدیغی کبی اسم جمعدر بو خود صاحبک جمعی دکلدر زیرا
فاعل وزننک افعال وزنی اوزره جمع اولمسی ثابت دکلدر

كذا فى شرح الكشاف للتفتازانى وعند البعض اصحاب عرفى
جمع قلنديركه حالنك سكونيله اولان صحبك جمعيدر وصحب دخى
صاحبك جمعيدر ديديلر وصاحب لغتده اسنى يعنى سود معناسنه در
وصاحب عربيده مالك معناسنه كلديكى كبى تركيده دخى اسنى بو ايكى
معناده مستعملدر حاصلى حال داش وبولداش اولانلره ديرلر
فارسيده ياور وهمراه دينور لكن عرف محدثينده جناب رسالت پناه
عليه افضل التحايا حضرتلرينك زمان شريفلرينه يتشوب وجه مباركلرين
حقيقتاً كوروب وياخود اعمى اولمغله حكماً كوروب مبارك كلاملرين
لسانى پاكلرندن اشتمش اولنه اصحاب دينور كرك طول صحبتى اوله وكرك
اولميه اوده كرك حديث شريف روايت ايتمش اوله وكرك اولميه زيرا
عند الجمهور طول صحبت وروايت حديث شرط دكلدر
فتح صاد ايله صحابه دخى لغتده جمعى بانك كسريله صحابى كلور
فى الاصل صحابه مصدردر صكره دن اصحاب كرين رضوان الله
تعالى عليهم اجمعين حضراتنك هر برلرينه اسم قيلندى محدثون بيورمشلركه
حضرت رسولى كوروب وكلامين اشيدن اصحابك عددى يوز اون درت
بيكدر پس اصحاب بو محلده معناى عموميته افاده ايدركه آل لفظى
لاجل التعظيم تاخير وتخصيص بعد التعميم ذكرا ايلمشدر زيرا آل يالكز
ذكرا ولنذقده عموم افاده ايدركه اهل بيت وسائر اصحابه
شامل اولور اما اصحاب لفظى ايله معاً ذكر اولنذقده اهل وعيال

واصحابنا وسائر الى يوم القيمة كلمه‌لرى امتده عام وشامل اولور اصحاب
اهل وعيال وزمان سعادتلرنده اولان اهل سعادته تخصيص اولنور
واو حرف عطف آل الف ممدوده وسكون لام ايله اهل وعيال
واتباع معناسنه در آل الرجل اهله وعياله وآله ايضا اتباعه
كذا فى الصحاح للجوهرى حضرت رسولك آلى ايكى قسمدر بريسى
من جهة النسبدر كه اولاد على واولاد جعفر واولاد عقيل واولاد عباس
واولاد حارث واولاد عبد المطلبدر بريسى دخى من جهة الدين اولاندر كه
انلر متقى اولان مؤمنلردر آل ايله اهلك بوره‌دن فرقلرى
ظاهردر كه آل اشرافه مخصوصدر ذوى العقولدن آل الخائك
دينمز اما اهل عامدر آل فرعون دينمى فرعونك صورت
اشراف ايله تصورى ايچوندر وعند البعض آلدن مراد امت
مرحومه‌در ياخود فقها عالمندر مقلدينه آل دينمز آل فى الاصل
فتحتين ايله اهل ايدى تصغيرى ضم همزه وفتح هاى هوز ايله اهيل
اولمق قرينه‌سيله وياخود هايرينه واو ايله اولوب تصغيرى اويل
اولمق قرينه‌سيله كال التقدير بن ها واو اولق قرب مخرجلرى اولمغله
ها وياخود واو همزه‌يه نقل ~~ولنقل النه قلب~~ اولندقده
همزه ثانيه تخفيف وبدلنه همزه اولى يه مد ويريلوب آل اولمشدر
قاعده همزه اول كلمه‌ده واقع اولسه كرك همزه قطع اولسون
وكرك وصل اولسون صورت الفده كتب اولنوب قرب مخرجلرى

اولديغى

اولدیغیچون والف حروف لینه دن اولوب تلفظده حفیف
وصفت دخی مطلوب اولمغین کتابتده دخی اعتبار اولنور فاحفظ
که حرف رابط صفت شرع فتح سین معجه وسکون مهملتین ایله عربیده
لغتده یول معناسنه در فارسیده راه دیرلر عرفده الشریعة هی الطریقة
فی الدین ایله معرفدر فارسی آیین در مسخر ضم میم وفتحتین ایله
تفعیل بابندن اسم مفعولدر ترکجه تسخیر اولنمش یعنی اویمش
دینور فارسیسی رام در محصول بیت دخی اصحاب والنه اولسون
صلوة وسلام اویله اصحاب والکه اول رسولک صلی الله تعالی
علیه وسلم شرعنه مسخر اولدیلر دیمکدر بونلرک مشار الیهی
اصحاب والدر زیرا ترکیبده بو اسم اشارتدر قریب ایچون
هذا معناسنه بونلر لفظ جمعدر عربیده ذالکم معناسنه والحاصل
صلوة وسلام اول شاه یعنی اول رسوله اولسون دائما
دخی اصحاب والنه اولسون که بو اصحاب وآل او رسولک شرعنه
مسخر اولدیلر یعنی خیر الآل وخیر الاصحاب اولسون صلوة وسلام
دیمکدر ویاخود انک شرعنه رام اولدیلر دیمک یعنی شرف اسلام
ایله مشرف اولوب جان باشی ایله امرنه رام وهر حالده
فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه مطیع منقاد اولدیلر دیمکدر

بیت

پس اندن صکره بیل مرحوم ومغفور خدایی اول کمالات ایله مشهور

التقطيع پس اذن صكك مفاعيلن ره بيل مرحو مفاعيلن بمغفود فعولن
خداني اول مفاعيلن كمالات مفاعيلن له مشهور فعولن الالفاظ
پس فتح باء عجمي و سين مهمله ايله فارسيدر بو مقامده صكره معناسنه
استعمال اولنمشدر ازان معتذرا ولمق وجه اوزره تقديري ازان پس در
اندن صكره معناسنه عربيده اما بعد يرينه يعني ما وجب علينا
ادادن صكره ديمكدر شاهدي مرحوم پس لفظني بعد الذكر
اندن صكره ديمه سي لفظ مرقومي تفسير و تاكيد مراد در پس
معناي حقيقي آرد در مقابلي پيش در كه معناسي اوكدر
اول ارد ديه جك يرده عجم پيش و پس در صكره معناسنه استعمالي
مجازدر آرده اولمغله قفا معناسنه دخي استعاره اولنمشدر
واو يله اولسه معناسنه دخي كلور كه عربيده فاء جزائيه معناسنددر
بو لفظك تفصيلي بحر طويلده بس يترجيلي پس اويله اولسه
پس محلنده بيانه اولنه جقدر انشاء الله تعالى بيل كسر باء عربيه ايله
تركيدر اعلم معناسنه در يعني ما وجب علينا ادادن صكره سن بيل
ديمكدر تركيده امر حاضردر مرحوم فتح ميم وضم حاء حطي ايله
عربيده در دنجي بابدن اسم مفعولدر تركجه اسركنلمش ديمكدر
فارسيده بخشانيده معناسنه واو حرف عطف بونده ساكندر
مغفور فتح ميم وسكون عين معجمه ايله عربيده باب ثانيدن
اسم مفعولدر تركجه يارلغنمش معناسنه فارسيده الف ممدوده

وضم میم وسکون رای مهمله وکسر زای عربیه ایله امر زیده
دیرلر خدایی ضم خای معجمه ودال مهمله ویای اصلیه ویای ثانی
نسبت ایله فارسیدر ترکجه خدای عز وجل حضرتنه منسوب دیمکدر که
شاهدی مرحومک پدرینک مخلصیدر خدایی ده اولان یای ثانی
حرف نسبتدر خدای لفظنده اختلاف اولنمشدر بعضیلر بسیطدر
بعضیلر مرکبدر دیدیلر لکن حق بودر که مرکب اولان یا ایله خدیدر
خداینده دن مرخم اصلی اینده خود درکندی کلیجی معناسنه یعنی
وجود مظهرینه کلیجی ویا خود بنفسه خارجه کلیجی یعنی بذاته موجود
اولیجی در علمیته نقل ایله قاعده ترکیب تغییر اولنوب مضاف الیه
تقدیم اولنمشدر خدای تعالی کندی کلیجیلک صفتیله متصف اولمغله
علم خاص قلنمشدر بو اجمالک تفصیلی بحر اولک ابتداسنده بمنه تعالی
کلور محصل کلام خدایی پدر شاهدیدر که اسمی صالحدر اطواری
پسندیده عالم ونظری نایاب بر عزیز محترم ایدی که مشهور با الکمالات
اولوب باطنی ظاهرندن معمور احراز رتبه قطبیت ایتمش مسقط راسی
مصر قاهره در ناظم مرحوم قدس سره کلشن اسرار نام تالیفنده
بیوررکه پدرم مرحوم خدایینک والدی فقیه ومجود وفاضل وشجیع
ومجاهد وعاقل کسنه اولوب اول اثناده روم ایلی کافرستان اولمغله
اکثریا اقلیم مزبورده غزایه مداوم ایدی اتفاقا بر شب سمت غربده
بر قریه کافره مسافر اولوب خوابه وارمش اثنای لیلده ماننده قدر

بر دخترینك اختر بدر اولوب مرقومی خوابنه بید ار
وبعد السؤال عرض حاله اغاز کفتار ایدوب بوکیجه عالم منامده
حضرت فخر کائنات علیه افضل الصلوة والسلام ایله حضرت
صدیق اکبر رضی الله تعالی عنه جنابلرینی کوردم بکا عرض اعلا
بیوردیلر بندخی ازدل وجانه قبول واذعان ایتدم لکن اظهاره
مجال یوقدر که خلاص محالدر پس سندنه رجا ایدرم که بنی قبول
ایده سن و درحال الوب مصره کیده سن والا روز قیامتده
سندنه شکایت ایدرم دیدکده غیرت اسلام ایله قیام ایدوب
اسب صبا رفتارینه سوار اولوب اول وجود شریفی ردیف ایدنبوب
مصره واصل و بر پیر روشن ضمیر خانه سنه نازل اولدیلر اما
وقتا کم پدر و مادر دختر بونلرك فرارلرنه خبردار اولیجق
بیقرار اولملریله سوبسو جست وجو ایدرك مصره قریب
کلدکلرنده عزیز مرقوم دخی استخبار ملاحظه سیله اولکناره
کشت کذار ایدرکن بر برلرینه مصادف اولیجك معارفه نیم
شبی ایله بیلشوب مزبورین کریمه لرینه سؤال ایتدکلرنده
عزیز دخی واقع حالی بیانه و بونلری الوب خانه پیره روان
اولدی چونکه دختر پدر ومادرینه کوردی بونلره دشنام
ویروب خاص عام باشلرینه اوشیجك بالاخره قضایه رضا ایله
حضور قاضی یه واروب حکمنه راضی اولدقده حاکم والدینی دفع

دفعه

ودخترى عزيز مزبوره شفع ایدوب اول سنده بر ولد
ارجمندلرى وجوده كلدیكه سالف الذكردر واسمی صالح
ومخلصی خدایی دیدیلر بر نیجه سنه زمانی مرورنده والده سی
جسر موتدن عبور ایتدكده والدی مرقوم صالحی پرورده ایدوب
شویله سعی ایتدیكه یدی یاشنه وارد قده حافظ قران اولوب
ایكی كونده برازبر ختم شریف ایدر اولدی اون یاشنه وارد قده
الوب مغلیه كتوردی انده سید كمال دیرلر بر صاحب حال
عزیز كمسنه وار ایدیكه اصلی بخارادن كلوب اول اراده قرار
ایتمش ایدی پس والد خدایی اول مخدوم خدایی لاجل التعظیم
سید كماله تسلیم ایتدكلرنده انلر دخی ولد معنویلكه قبول
ایدوب اب دهانلرن فم خدایی یه القا وسرایت ظاهر
وباطنه یه وصول ایله نفس ودعا بیوردیلر آنافانا آثار نطق
سید كمال ظهوره كلوب پس چوق كجمدین یدی خدایی
كوجوب كدر خدایی واقع اولدقده والد معنویسی سید كمال
اشارتیله دفع جلال ایچون ملك عجمه سیاحت ظاهرلرن اول
حوالی موالیسندن كسب معرفت ایله اولسنه وباطنلرن تربیهٔ
سید كمالدن تحصیل عوارف ایله پیراسته ایلدكدن صكره ینه
دعوت باطنیٔ سید كمال ایله رومه كلوب اول حالده فاتح
استنبول سلطان محمد خان غازی طاب ثراه حضرتلری

سریر سلطنت عثمانی یه جلوس بیورمش اولمغین وزیر روشن
تدبیری محمود پاشا عودت خدایینه جبیر اولیجق پادشاه
جمجاه تعریف و صحبتنه ترغیب ایتملریله دعوت اولنوب
وانلر دخی اجابت ایتملریله پادشاه عالمپناه مرقومک شرف
صحبتلریله مشرف و کلمات طیبه لریله مطیب اولمغین خدایی
مرحومده نیاز ایدوب طرفیمزدن برشیئ التماس بیورک
بزده برخز متکرزده بولنمش اولالم دیو بیورمشلر اول اثناده
سید کمالک فوتی خبری وصول بولمغین عزیز مرقوم ملول اولوب
زاویهٔ سید کمال کندویه اعطا واول مقامده براثر بناسی
بابنده رجا ایتمکین توجیه بیورد قده واروب بنای تربه یه
اقدام وبعد حصول المرام خدمت جاروب کشی ایله اکتفا
وانزوا اوزره ایکن کریمهٔ سید کمال شریفه صالحه نام
احسن الجمال مرقوم خداینیک احوالنی پسندیده ایتمکله کندویه
جفت و حلال ایدینوب بلطفه الملک المتعال ابتدا وجوده
کلن ولدی ناظم مرحوم اولدیکه آب رحیم نامنی ابراهیم
قودیلر تاریخ ولادتلری سکز یوز یتمش بشده در تحصیل معارف
اثناسنده شاهدی تخلص بیورمشلردر و رحلتلری طقوز یوز
التمشه قریب واقع اولوب قبر شریفلری قره حصار صاحبه
مرشدلری دیوانی محمد افندی حضرتلرینک قبر شریفی قربنده در

مذکور

مذکور سید کمال شقایقده مسطور وناس بیننده مشهور
وقبر شریفی بروسه ده زینیلر نام موضعده متعین ومعمور
اولان الشیخ شمس الدین محمد بن علی الحسینی البخاری الشهیر
بامیر سلطان قدس سره حضرتلرینک قز قرنداشی اوغلیدرکه
تاریخ هجرتک سکز یوز سنه سی سرورنده ظهور ایدوب بونلر بروسه ده
توطن انلر مغلده تمکن ایتمشلردر رحمهما الله تعالی وقدس اسرارهما معاً
کمالات جمع کمالدر کمال فتح کاف عربی ایله مصدردر عربیدر
لغتده ترکجه بتون اولمق معناسنه فارسیده ضم دال ورای مهملتین
ایله وسکون سین وتا ایله درست دیرلر عربیده بو معنادن تمام ایله
دخی تعبیر ایدرلر کمال لفظی اوچ بابدن یعنی نَصَرَ وحَسُنَ وعلم
بابلرندن مصدردر بو نده مراد علم ومعرفتده تمام اولمقدر
لکن کمال اصطلاح اهل حکمتده شول شیئه دینورکه نوع یا ذاتنده
ویاخود صفاتنده انکله کامل اوله کمال ثانی دیرلر علوم وسائر
فضائل عارضه کبی مشهور فتح میم وسکون شین معجمه ایله اولوکی
بابدن اسم مفعولدر ترکجه بللو معناسنه فارسیده الف ممدوده
ایله آشکار دینور محصول بیت پس اندن صکره سن بیل
مرحوم ومغفور خدایی اول کمالات ایله مشهور یعنی ماوجب
علینا بی ادادن صکره سن بیل فضائل وعرفان ایله مشهور
افاق اولان خدایی دیمکدر بو بیت بیت ثانیه مرجوندر

ذاتنده کامل اولنه کمال اول دیلر و بعض صفاتنده جهولا و صورتا کامل اولنه

بيت

که والددر بو محتاج وکدایه اوله روحنه رحمت بی نهایه

التقطیع که والدد مفاعیلن بو محتاج و مفاعیلن کدایه فعولن
اوله روحی مفاعیلن نه رحمت بی مفاعیلن نهایه فعولن
الالفاظ که کاف عربیه نك کسری وهای رسمیه ایله حرف
تعلیل ویا حرف رابط صفت ویا حرف بیاندر لکن قول اول بونده
مصرع ثانی قرینه سیله اولیدر کاه اولور که حرف مزبور
ذوی العقولدن سؤال اولور که امتدکبی نته که چه ذوی العقولدن
غیرینه سؤالدر چه امتدکبی والد

محتاج ضم میم وسکون حای حطی ایله عربیدر ترکیده بکنکلو
فارسیده نیازمند دیرلر واو حرف عطف ماقبلی مضموم اولمغله
ساکن تلفظ اولنور کدای فتح کاف عجمی و دال مهمله والف ایله کاف
اصلنده کاف عربیه ایله در بعده عوام تحریف ایدوب کاف عجمیه ایله
استعمال ایدیلر بو مقامده بوقسول یعنی فقیر ومسکین معناسنه در مصنف
محتاج وکدا تعبیری ایله اظهار ذل وایدوب تسکین نفس ایلدی
لکن بو معناده استعمالی مجازادر زیرا کدانك معنای حقیقیسی دلنجیدر

مصنف ایله حضرتلرینك روحنه مصرع بو محتاج وکدایه خدانك رحمتی والدر

٦

كاه اولور آخرنده یایی حذف ایدوب كدا دیرلر الفاظ مركبه دندر

برجزء كد دركه كاف عربیه نك فتحی ودال مهمله نك سكونی ایله

لسان پهلویده خانه یعنی او معناسنه در دقایق الحقایق صاحبی

بو معناده غافل اولمغله بعضی عندیاته تصدی ایلمش جزء آخری

ای لفظی دركه اینده ده مرحوم كلیبی معناسنه در دلنجیلر دلنورکن

اولره كلدكلرنده كدای دینلدی كدیه فتح كاف عربیه ایله دلنمك

معناسنه اسم مصدردر بو اجمالك تفصیلی استغنیده بحر اولدی

كاف عجمیه ایله استعمال ایتدیلر با آنتوان كرد دریوخسوله دیرلر

كدای محالنده بیانی اولنه جقدر دوح ضم رای مهمله وسكون واو

وحای حطی ایله عربیدر تركیده كسر زای هوز ایله زق دیرلر

فارسیسی جان دربیت اینده ده برمقدار تفصیل اولنمشدر

لكن حقیقتی جناب باری نه غیری كمسه بلمز رحمت فتح رای مهمله

وسكون حای حطی وفتح میم واصلنده تای مربوطه ایله اسلوب عجم

ایله تای مبسوطه ایله مرسومدر لغات عربیه دندر تركجه اسركمك فارسیده

بخشایندن دینور اصلنده حنو قلبه دیرلر جناب حق تنزه

اندن منزهدر پس ذكر ملزوم اراده لازم قبیلندن اولوب

كندی انعام واحساننده مجاز اولور خارجده بر پادشاه

كبیدركه هیچ بر قولنی اسركسه اكا انعام واحسان ایدر

معلوم اوله كه تای مصدر تراكیب عربیه ده كرت یازیلور

ایله اولكن بونده اسلوب عجم اوزره تای قطعیه

اما تراكيب فارسيه ده وتركيه ده طويله يازيلور رحمت ودولت
عزت وسعادت يازيلور لكن نادره بعض كره طويله يازيلور نته كه نظم كريمده
يدي محلده طويله ايله مرسومدر برى سوره بقره ده بريسى
اعرافده وبري مريمده وبرى هودده وايكسى زمرده
وبرى رومده در فاضبط بى نهايه بو قريده ثنا وحمد شكر
بى نهايه محلنده بيانه وتفصيل اولنمش ايدي محصول بيت
مرحوم ومغفور خدائى اول كمالات ايله مشهور كه والددر
بو محتاج وكدايه اوله روحنه رحمت بى نهايه يعنى مرحوم
مغفور خدائى كه بو فقيرك والديدر روحنه نهايتسز
رحمت اولسون يعنى الله تعالى چوق رحمت ايلسون ديوب
بو بيتى دخى بيت ثانيه ربط ايدر بو اوج بيت كه بسم الله دن صكره
بيتدندر بيت اتيه يه كلنجه بر قطعه اولور من جهت المعنا بربرينه مربوطدر

بيت

دخى معصوم ايكن جهد ايله مرحوم   اوقتمش دى لغتلر باكه منظوم

التقطيع دخى معصو مفاعيلن   مكن جهدي مفاعيلن له مرحوم مفاعيلن

اوقتمش دي مفاعيلن لغتلر با مفاعيلن كه منظوم فعولن

الالفاظ دخى دال مهمله نك فتحيله وخا معجمه نك كسريله تركيبده
واو عاطفه معناسنه دركه فارسيده بو معناده نيز ونوز وهنوز
ايله تعبير ايدرلر بو الفاظ برى برندن فرقلرى محللرى كلدكده

ان شاء الله

انشاالله تعالی بیانی اولنور لفظ مزبور حرف عطف مابعدی
معطوفدر مصرع اوله مصرع اولده اولانی که حرف تعلیل اولمق
بو مصرعدن ظاهردر که علت واقع اولمشدر معنای بیت
نهایتسز اولانی رحمت اول کمالات ایله مشهور اولان خدانیک
روحنه اولسون زیرا بو محتاج و کدایه والد در دخی معصوم ایکن
جهد ایدوب مرحوم بکا منظوم لغتلر اوقتمش ایدی دیمکدر فتلذذ
معصوم فتح میم وسکون عین مهمله ایله عربیدر که ایکنجی بابدن
اسم مفعولدر مصدری عین مهمله نک کسریله عصمت کلور
ترکیده صقلنلمش فارسیده نکاه کرده دینور چوجقه معصوم
اطلاقی بوندندر که علی روایة من قبل الرحمن النبی بورسقدری
ملائکه اتی بلیه دن حفظ ستعینلردر ترکیده تحریف ایله مقصیم
دیرلر فارسیسی کودکدر او شاغه طوغدیغی کوندن اون یاشنه
وارنجه معصوم دیرلر لکن شاهدی مرحومک معصومدن مرادی
برقاج بیت اشغیده کرا ده سالک اولدقده قیدنک منفهم اولانی
اون یاشنه وارنجه اولمق اوزره در فتعضم جهد فتح جیم عربی
وسکون های هوز و دال مهمله ایله مصدر عربیدر ترکجه چالیشق
فارسیده ضم کاف عربی ایله کوشیدن دینور بعضیلر جهد طاقت
و مشقت معناسنه در بو مقامده معنای ثانی مراددر دینوب
غلط ایلدیلر بو معنالره اولانی ضم جیم ایله جهد در یوخسه

سماع الاولی

جهد دکلدر جهد بالفتح جهاد معناسنه در جهاد بالکسر
دوروشمک یقال جاهد فی سبیل الله تعالی مجاهدة وجهاداً
اذا بذل وسع قدرته مرحوم بیانه اولندی معلوم لغت ضم لام
وفتح غین معجمه واسلوب عجم اوزره تای طویله ایله عربیدر
لغتده ترجمه سسن واون دینور یعنی اغزدن چیقان صدا
معناسنه فارسیده الف ممدوده وواو ایله آواز دیرلر اصطلاحده
ترجمه دیل فارسیده زبان دینور یعنی هر قومک بیننده سویلدکلری
سوزکه هربری اخرک مرادنی انکله اکلرلر واضع لغات حقنده
اختلاف اولنمشدر ابو الحسن اشعری والکا تابع اولنلر فی الحقیقه
واضع لغات جناب باری تعالی جل وعز شانه در وابوهاشم
معتزلی وانک توابعی انساندر دیدیلر ارباب حقیقت واضع
لغات واسطهٔ الهام قاضی الحاجات ایله انساندر دیو تحقیق وبیان
ایتمشلردر امدی وضع اول ایله جمیعاً لغاتی ابو البشر حضرت آدم
صفی صلوات الله علی نبینا وعلیه وضع وتکلم ایلدوکی نظم
کریمنده حق سبحانه وتعالی نک وعلم ادم الاسماء کلها قول شریفی
تأیید ایدرکه امام فخر تفسیر کبیرنده ان المراد اسماء کل ما خلق
من اجناس المخلوقات من جمیع اللغات المختلفة التی تتکلم بها ولده
الیوم من العربیة والرومیة والزنجیة والفارسیة وغیر ذلک
وکان ولد ادم یتکلم بانواع اللغات فلما مات ادم علیه السلام

وتفرق ولده فی نواحی العالم تکلم کل واحد منهم بلغة معینة
من تلک اللغات فغلب علیه ذلک اللسان فلما طالت المدة ومات
منهم قرن بعد قرن وجیل بعد جیل نسوا سایر اللغات
فهذا هو السبب فی تغییر الالسنة فی ولد آدم علیه السلام
دیو تحریر بیورمشدر حتی حضرت آدم هر بر لغتی طیندن
بر لوح اوزرینه مبارک بارمقلریله یازوب کوندشده
قورتملر ایدی بعد الطوفان نوح علیه السلامک اولادی
بر طوفان دخی ظهور ایدر خوفیله زعملرجه کندیلرینی حفظ
ایچون بر حصار متین بنا ایدوب انده ساکن اولدیلر بر صباح
قالقوب بامر خدا تکلم ایتدکلرنده مرادلرین هر بری بر لفظ
ایله ادا ایتدیلرکه قطعا بربرینک سوزین فهم ممکن اولمدی
پس بو تبدل سبیله اول شهره بابل و بدیلر حالا بغداد
انک یرنده در بونلرک صکره وقت اول طیندن اولان
لوحلرینی بر طریقله بعضلرک الینه دوشوب انده بولنان
لغاتی استعمال ایدی حتی حضرت اسمعیل صلوات الله تعالی
علی نبینا و علیه لغتی عربی لوحنی بولوب عند الجمهور
فصاحت اوزره ادای عربی بو اعتبار ایله اولا بونلردن
صدور ایتمشدر و سائر لغات دخی کیملردن شیوع و ظهور
ایتدوکی محللرنده مبیندر منظوم فتح میم و سکون نون ایله

ضربه بابندن اسم مفعولدر لغتده ترکجه دَرِلمش بمعنی جمع اولنمش
واولشمش ودِزِلمش دیمکدر مثلا بر محلّه دزلمش انجو به
درمنظوم دیرلر فارسیده بو معنالردن آراسته وپیوسته
تعبیر ایدرلر کذا فی الشارع اما اصطلاحده موزون ومقفا
اولان کلامه دیرلر بو مقامده معنای اصطلاحیسی مراددر
ترکیده بوکا فتح دال وکسر یای وسکون سین مهمله ایله دَیِسْ دیرلر
فارسیده دخی نظم دینور زیرا اصطلاحات فنون عربه مخصوصدر
سیّما کلام موزون واشعارک اصطلاحاتی که عند البعض
اعجام بیننده شیوعندن ایکی یوز سنه زیاده مقدم عربده
بنی جرهم قبیله سنک یعرب بنی قحطانکه هبوط حضرت آدم
صلوات الله علی نبینا وعلیه السلامدن اوچ بیک درت یوز
ایکی سنه مقداری زمان مرورندن صکره ظهور ایدوب
لسان سریانیی عربییه نقل ایتدیکی ایچون یعرب تسمیه
اولنمشدر کذا فی تفسیر البغوی واوایل السیوطی رحمهما الله تعالی
پس کلام موزون بونلک کوننده ظهور ایتمشدر والله تعالی
اعلم بحقیقته بو محلک تفصیلی اسنین رساله درینه مترجم ایله
مراجعت ایلسون که انده مسطوردر ان اردت فلیطلب
محصول بیت نهانیسز حمد اولان رحمت اول مشهور بالکمالات
اولان خدانیک روحنه اولسونکه بو محتاج وکدایه والددر

ومعصوم

ومعصوم ایکن جهد ایله مرحوم اوقمشدی لغتلر باکه منظوم

یعنی مرحوم جد وسعی ایله بن دخی معصوم ایکن بکا موزون

لغتلر اوقمش ایدی دیمکدر یعنی منثورك مقابلی اولان موزون مراددر

بیت

اوقیدم اولا تحفهٔ حسامی | معطر اولدی انکله جان مشامی

النقطیع اوقیدم او مفاعیلن ولا تحفه مفاعیلن حسامی فعولن

معطر اول مفاعیلن دی انکله جا مفاعیلن مشامی فعولن

الالفاظ اولا واو مشدده ایله ظرفیت اوزره منصوبدر

فی اول الامر دیمکدر فارسیده درپیشین معناسنه ترکجه اولکنده

دینور لامنه تنوین اسقاط اولنمق ترکی استعمال اولندیغیجوندر

اول فتح همزه و واو مشدده ولام ایله عربیدر که مذکرده مستعملدر

مؤنثنده ضم همزه وسکون واو وبعد اللام یای حطی ایله

اولی دینور اول اصلنده همزه تین ایله علی وزن افعل

اأول ایدی یاخود اوول ویاخود واوات ثلثه ایله علی وزن

فوعل وووّل ایدی پس ایکی صورتده همزه واوه قلب

اولنوب واو واوده ادغام اولندی اوچنجی صورتده واو اول

همزه یه قلب اولنوب واو ثانی ثالثده ادغام اولندی فاضبط

تحفه ضم تا وسکون حای حطی وتای وحدة ایله هدیه معناسنه

عربیدر ترکجه ارمغان فارسیده راوردو پیشکش دینور

قلیل وکثیره شاملدر مخصوص قلیله یعنی آزه جق
هدیه یه ترکجه ال ارمغانی وفارسیده دست آویزدیرلر
ال اصبحی وصار قیدیجی دیمکدر والده کتوریلن هدیه الی
اصوب صارقدیغی ایچون دست آویز دینلمشدر دست ایله
آویزدن مرکبدر اولسبدندرکه اعیاء مملکت الندهٔ ارمغانی
اولانی رفتارنده تشخیص ایدرلر تحفه نك حسامه اضافتی
لامیه اصلی همزه مجتلبه ایله تحفهٔ حسامدر یعنی حسامك
تحفه سی دیمکدر ضرورت وزن ایچون بو محلده اضافت
ساقط اولمشدر وکثرت استعال ایله السنه ناسده مستعمل
اولان دخی بلا اضافه در حسام ضم حای حطی وسین مهمله ایله
عربیدر لغتده کسکن قلیجه دیرلر سیف قاطع معناسنه ویقال
حسام السیف طرفه الذی یضرب به الحسام بالضم کسکذلك
لکن بو مقامده مضاف الیهی محذوف اسمدر اصلی حسام
دین در اخرنده اولان حرف یای حطی ترکیده ادات مفعولدر
بعضیلر فارسی حرف نسبتدر دیدیلر وبعضیلر تحفه حسامی
اضافته ترکیب نسبتدر پس تحفه حسامی یعنی حسامه
نسبت اولنان تحفه که فارسی لغتی مشتمل برتا لیفدر آنی
اوقیدم دیمکدر دیوب تکلف ایلدیلر بو مقوله تراکیب
ترکیه یی مشتمل ابیاتده قواعد فارسیه ایله تکلف فقط اظهار
دانش اولجق غیری دکلدر فتفکر معظم ضم میم وعین

وطای مهمله تینک فتحه لریله و طاده شدّه ایله تفعیل بابندن
اسم مفعولدر ترکجه‌سی فوقلنمش و فوقمش دیمکدر فارسیده
بو بینده دینور جان جیم عربیه ایله فارسیدر روان معناسنه
ترکجه زق عربیده روح دیرلر جان لغت مشترکه در
ترکیده دخی جان دیرلر و جنبیلرین اته سی اسمیدر واغز
معناسنه ده روایت اولندی بعضیلر جان ایله روانی بو منوال
اوزره فرق ایدوب جان روح حیوانیدر که هر دیده
واردر نته که ظاهردر کر بجان زنده کیست حیوانرا
نخی زنده کانی تو سیدهی جانرا - حیوانه جانور دیدکلری
بو اعتبار ایله در که جانی واردر اما روان روح مجرّد در که
انسانه مخصوصدر سائر حیواناته اولمز لسان عربیده
اکا نفس ناطقه دیرلر جان روان اورتاسنده
ذکر اولنان فرق بو بیتدن ظاهردر

بیت

سپردم تر جان در رفتم بجاک بیزدم روانرا بیزدان پاک
معلوم اوله بو روح قدسی انسانی که اکا بعض مشایخ
خلیفه در و کمی مفیض و کمی معلم اوّل و کمی مادّهٔ اولی و کمی
مرآت حق و کمی امام مبین و کمی مرکز دائره در بونک
ماهیتنده اختلاف اولنوب بعضیلر بو روح بر جوهر فرد مجرّد در

ووجود انسانیده اولانه کمالاتی حاملدر و وجود
انسانیده اولانه ادراکات و بقا وجود بونک بقاسنه
مربوطدر بو قوله کوره محل مستقرینه دخی اختلاف
اولندی بعضیلر موضعی دماغدر دیدیلر امام محی الدین
بن العربی تدبیرات الٰهیه سنده موضعی قلبدر دیوب
ما وسعنی ارضی ولا سمائی و وسعنی قلب عبدی و دخی
ان الله تعالی لا ینظر الی صورکم ولا الی اعمالکم ولکن ینظر
الی قلبکم حدیث شریفلری ایله استدلال ایتمشلردر و عند البعض
روح انسانی جسم لطیفدر اجزای بدنه متخللدر ماصوفیه
تخلل ایدیکی کبی عبدالملک ابن حبیب روح برصورت
لطیفه در جسم کبی انک ایچون ایکی کوز و ایکی قولاق و ایکی ال
و ایکی ایق وار در داخل جسمده و هر عضوی عضو بدنک
نظیریدر دیدیلر لکن امام غزالی علیه الرحمة قوللری اوزره
جوهر محدث قائم بنفسه غیر متحیز در جسمه نه داخلدر
و نه خارج و نه متصلدر و نه منفصل و صوفیه نک سکاشفلرندن
غیر یه ماهیت روحه بحث جائز دکلدر دیو بیوردیلر
زیرا بو مسئله مزالق اقدام اقوامدر و دخی نفس ایله
روحده عند المشایخ اختلاف وار در بعضیلر عرفاً نفس
دیدکلری روح حیوانیدر که اول حیوانیت و کثافته

دونهاره

ومشتهات ومحرمات مائلدر روحدن مراد اول نفس
ناطقه‌در که خزینهٔ حقدن چقمش وعالم اعلی دن کلمشدر
وجوهر خطیردر وبو ایکیسی بر برینک ضدی کاملیدر
امّا بعضیلر دیمش که نفس ایله روح بردر نفس دیدکلری
وصفاتی بو عالم اسفله کلدکدن صکره کسب ایلدیکی
صفات ردیه وهیئات خبیثه‌دن عبارتدر بو قوله کوره نفس
ایله روح بیننده اولان نزاع وخلاف وحرب واختلاف
اول صفاتک روحک صفات حسنه‌سنه مخالفتنه عبارت
اولور کذا فی التحفه مشام فتح میم وشین معجمه ومیم مشدده
ایله فی الاصل عربیدر ومشمک جمعیدر مشم فتح میم وشین
معجمه ومیم مشدده ایله اولکه بابدن اسم مکاندر پس
مشام مطلقا مدرک رایحه اولان قوت کندیده مودعه
اولان محلّه دیرلر یعنی کگزده قوقولان قوت شامه
موضعی ترکجه قوقو الهجق یرلر دیمک اولور لکن کثرت
استعمال ایله ویاخود لاجل التعظیم مقام مفردده
ذکر اولنور حاصلی بونده کگز دیدکلری بورن ایچنده
رایحه یعنی قوقو کیرن یره دیرلر فادسیده فتح میم
وسکون عین معجمه وزاء عربیه ایله مغز دینور صکره دن
بورون معناسنه دخی استعمال ایلدیلر که عربیده مراد انفدر

وفارسیده بینی دینور لفظ مزبور اصلنده عربی ایکن
زبان فارسیده دماغ معناسنه اصل فارسی کبی استعمال
اولندی مصاف کبی کثرت استعمال ایله کویا عربی وفارسی
بینده مشترك لغت اولدی محصول بیت او قدیم اولا
تحفه حسامی معطر اولدی انکله جان مشامی یعنی تحفه
حسامی او قوق ایله دماغ جان کویا تحفه حسامی او قوق ایله
معطر اولدی دیمکدر یعنی حسام الدینك لغات دریه مشتمل
اولان تحفه سنی ابتدا اوقودم اولوجهدن مشام جان معطر اولدی دیمك اولور

بیت

دخی منظوم اوقدی چوق لغاتی ایجردی طبعمه آب حیاتی

التقطیع دخی منظو مفاعیلن مقدی چوق مفاعیلن
لغاتی فعولن اجردی طب مفاعیلن عمه آب مفاعیلن
حیاتی فعولن الالفاظ منظوم معلوم لغات لغتك جمعیدر
ترکجه دللر فارسیده زبانها دیرلر طبع فتح طای حطی
وسکون بای عربی وعین مهمله ایله عربیدر لغتده
ترکجه یره دلمش مزاج معناسنه فارسیده کسر نون ایله
نهاد وکسر سین مهمله ایله سرشت ترکیده ضم حای
حطی وسکون واو ویا ایله حوی دیرلر عرفده اجسامده
ساریه اولان قوتك عبارتدر بومقامك تفصیلی اشغیده

جمع

طبعی وطبیعتیدر ادمك نهاد وسرشت محلنده بیان
اولنه جقدر اب حیات الفاظ مركبه‌دندر جزء اولی
آب درکه الف ممدوده ایله صو معناسنه‌در جزء ثانیسی
حیات لفظیدر که بونده اسلوب عجم اوزره مرسوم
مصدر عربیدر زیرا عرب بعد الیا واو وتای مربوطه
مصدری ایله رسم ایدر ترکجه‌سی درلك فارسیسی زندگی
دنور بو محلك تفصیلی اشتغیه زنده دری زنده‌ی بوطونده دی
داخی ادیم مصرعنده کلسه کرکدر انشاالله تعالی بو صورتده
اب حیات اضافت ایله حیات ایچون اولان صو معناسنه‌در
زیرا ابك حیاته اضافتی لامیه‌در اب زندگی واب زنده‌کانی
دخی دیرلر آب حیات دیدکلری ظلماتده واقع بر چشمه
اولدیغی مشهوردر واسکندرانك طلبیله ظلماته کیروب
چوق تجسس ایتمش ایکن بامر الله تعالی نصیب اولمیوب
حضرت خضر علیه السلامه نصیب اولدیغی مشهوردر
ناظم مرحوم اول تعلم اولان علم لغاتی آب حیاته تشبیه
ایلدی سبب حیات اولمغه زیرا آب حیات حیات بدنه سبب
اولدیغی کبی علم دخی حیات قلب وروحه سببدر نتکم واقعدر

حیاة القلب علم فادخره   وموت القلب جهل فاجتنبه
وخیر الزاد التقوی فزده   کفاك الوعظ هذا فاتعظه

جمالی مرحوم تحفة العرفانده شاهد مرحوم اب حیاته
سبب حیات اولمق مناسبتیله مجازاً علم لغات صوریه و علوم
نافعهٔ سایره‌یی حیاته تشبیه ایدوب وانی تفهیمهٔ کتابت
ایدوب ایچورمک ایله تعبیر بیورمشدر نتکم برکمسنه
اکلمقلغی الزم اولانه شیدهٔ اغماض عین و تکاسل ایلسه
انک بیننی صواموق کرک دیرلر پس ایمدی عالم حی منزله سنده در
انک حیاتی علمدر و جاهل میت منزله سنده در و انک
موتی جهلدر دیوب طلبهٔ علومه بو حسن تعبیر ایله حیات
ویرمشدر محصول بیت دخی منظوم افندی چوق لغاتی
ایچردی طبعمه اب حیاتی یعنی تحفه حسامهٔ عنبری
خدایی مرحوم بکا دخی چوق لغتلر منظومه اوقتدی اولسببدن طبعمه
اب حیات ایچردی یعنی طبعم کسب کمال ایدوب اب اثاری
قیامته دک جاری اولمغله طبعم اب حیات ایچمش کبیدر اولمزد یمکدر

بیت

شوره سیمه اولدم لغت علمنده ماهر لغت کیم بلمسم اولیدی نادر

التقطیع شوره سیمه لوم مفاعیلن لغت علمن مفاعیلن ده ماهر فعولن
لغت کیم بل مفاعیلن مسم اولی مفاعیلن دی نادر فعولن
الالفاظ شو ضم شین معجمه ایله ترکیده اسم اشارتدر
بو کبی قریب ایچوندر عربیده هذا فارسیده این دینور

مشار الیهی مصرع ثانیدر بو محلك تفصیلی بحر اولك آخرنده
این سخن یاد کن زنك دلت میبرد ای مصرعنده بیان
اولنه جقدر انشا الله تعالی رسم فتح رای مهمله وسکون
سین ومیم ایله بانبك مصدردر بونده یازمق
وجزمك معناسنه در فارسیده نوشتن وواو یرینه
بای موحده ایله نبشتن دینور زیرا واو ایله با بینلرنده
تبادل واردر رسمه ده اولان ها ترکی دلده قونیلن هالردندر
بعض نسخه ده هاسز رسم واقع اولمشدر علم کسر عین مهمله
وسکون لام ومیم ایله مصدر عربیدر لغتده بلمك معناسنه در
فارسیده دانستن دینور اصطلاحده وجوه شتی اوزره
تعریف قیلنور بعضلر العلم معرفة المعلوم علی ما هو علیه
دیو تعریف ایتدیلر وعند البعض العلم صورة حاصلة
فی النفس مطابقة للمعلوم در وعند البعض صفة یوجب
تمیزا لاشیا لا یحتمل النقیض اما عرفده واقعه مطابق
اعتقاد جازمدر وحکما قولی اوزره شیئك صورتی
عقلده حاصل اولمقدر مسئله اون سنه سعی ایله طالب
اهل علم اولورمی دیو بین الحکما سؤال اولندقده طقوز
سنهسنی علم لغاته صرف ایدرسه اولور دیو جواب ویرمش
زیرا علم لغت اصل العلومدر ما هم طاهو زك کسریله

اوجنجی بابدن اسم فاعلدر حاذق معناسنه الماهر الحاذق
بکل عمل کذا فی القاموس ترکجه بلکج و بلجی معناسنه فارسیده
استاد دینور بو محلك تفصیلی اشغیده مکر بر حاذق واستاد
کامل مصر عنده بیان اولنه جقدر معناجهتندن نادرسم ایله
مفیددر تقدیر کلام شویله سم ماهر اولدمکه در نادر سهلیتی
ایله عربیدر که اولکی بابدن اسم فاعلدر آز اولیجی یسنه
اختصاراً هما از معناسنه در مثلا زاتنده از اولان نسنه یه
نادر الوقوع دیرلر نته کم آز معناسنه مستعملدر لکن اخترِ
کبیر

محصول بیت شویله سم لغت علمنده ماهر اولدمکه لغت
کم بلمسیم اولیدی نادر یعنی لغت علمنده اول مرتبه اوستاد
اولدمکه بلمدیکم لغت وارایسه ده نادر اولیدی یعنی
بلمدیکم لغت وارایسه ده از واردر دیمکدر

بیت

گدا ده سائل اولدقده خدایی ایدوب رحلت قودار بقایی

التقطیع کدا ده سا مفاعیلن له اولدقده مفاعلن خدایی
فعولن ایدوب رحلت مفاعیلن قودی داری مفاعیلن
بقایی فعولن الالفاظ کدا سابقا بو محتاج وکدایه محالنده

تفصیل

تفصیل اولنمش ایدی ده ساله فتح دال مهمله وسکون
هاء اصلیه ملفوظ ایله اون یللق معناسنه درکه اون :.
یاشنده اوشاغه طفل ده ساله دیرلر الفاظ مرکبه دندر
جزء اولی ده درکه اسماء اعداددن اون معناسنه در
عربیده عشر دیرلر جزء ثانیسی سالدر که فتح سین مهمله
وسکون الف ولام ایله سنه وعام یعنی یل معناسنه در
که اون ایکی آیدن عبارتدر جزء ثالثی های غیر ملفوظ در
نسبت لازمه ایچوندر پس معنای ترکیبیسی اون یله منسوب
دیمکدر اون یاشنده اولان صبینك اون یله نسبتی اولدیغیچون
ده ساله دیرلر وباخود تخصیص ایچوندر عربیده ابن عشر
کبی بعضیلر بوهایه مصدریه در دیو غلط ایتدیلر
مه رجالی دخی اول مغلط ده داخلدر بوهالرین
اشتغنیده تفصیللری کراراً ومراراً کله جکدر ان شاء الله تعالی
رحلت کسر رای مهمله وسکون حای مهمله تین واسلوب
عجماوزره تای طویله ایله فتح بابندن مصدردر ترجمه
کوچمك فارسیده کوچ کردن دینور دار مهمله تین ایله
عربیدر بونده ترجمه او فارسیده خانه دینور لکن دار داره
کبی مشغول محلدر که انی بنا وعرصه جمع ایدر تذکیر تأنیثی
جائزدر جمعی اردر دُر وادور وادر ودیار ودیاره ودیارات

وديران ودوران وادوار وادوره كلور كذا في القاموس

دارك فنايه اضافتي بحسب المجاز لاميه فناجاى سعفصك

فتحيله عربيدر زوال معناسنه نركجه ايرلمق فارسيده

كشتن ودور شدن ديبور كذا في الترجمان دارك

فنايه اضافتي عامك خاصه اضافتيدر زيرا اضافت ايله

تخصيص كسب ايتمشدر دار فنادن مراد دنيادر كاه اولور

يالكز دار ذكرى ايله دنيا مراد اولنور نته كه عرفينك بو بيتنده واقعدر

تا حكم نزول تو در اين دار نويسد

صد ره بعبث باز تراشيد قلم را

داردن بيت مذكورده دنيا مراددر زيرا دنيا وآخرته

تغليبا ومجازا دارين ديرلر فاحفظ

ناهدی ولایت منتشاده مغله نام قصبه دندر مفسر ومحدث
ومولوی وشارح کتاب مثنوی اولوب هر جلدندن یوزر بیت
انتخاب ایدوب هر بیتی بشر بیتله شرح ایتمش نامنی گلشن توحید
قویوب زمینی برخوش طرح ایتمش ایدی ساعد ابن الناس مقبولی
ونحوه اطفاله عروض غیر مدخول اولان افت دخی بونلن تألیفیدر
حق بودر که معتبر اثردر قواعد عروضه ضبط ومستحسن وجه اول الغة ... ومعتبردر

بسم الله الرحمن الرحيم

بنام خالق وحی وتوانا　　قدیم و قادر و بینا و دانا

نام آد معناسنه نامڭ خالقه اضافتی لامیه در معلوم اولكه عربیده مضاف الیهڭ اخری مكسور اولور اما فارسیده مضافڭ اخری مكسور اولور بنام ایكی معنایه در اول با معیت ایله تركیب اولنوب فلانڭ نامیله دیمك اولور نته كه شیخ سعدی بیورر　بنام خداوند جان افرین　حكیمی سخن در زبان افرین　ثانی نامدار ومشهور و معروف دیمكدر خالق برقاچ معنایه كلور بری تقدیر معناسنه فتبارك الله احسن الخالقین اولدوغی كبی بری دخی ابداع یعنی من غیر اصل برنسنه ایجاد معناسنه خلق السموات والارض ده اولدوغی كبی وبری دخی تكوین معناسنه خلق الانسان من نطفة ده اولدیغی كبی بوراده خالقڭ اخری مضمومدر زیرا معطوف علیه در حی ذو الحیوة معناسنه در اكثروڭ بیورشلركه بو حی جناب حقڭ ذاتیله قائمه صفت حقیقیه در انكچون جناب حقڭ عالم وقادر اولمسی صحیحدر اخرون دیمشلركه بونڭ معناسی جناب حقڭ عالم وقادر اولمسی ممتنع دكلدر دیمكدر بو مذكور جناب حقده استعمال اولنور در اما بزم حقمزده استعمال اولنورسه معتدل المزاج دیمكدر توانا مبالغه فاعلدر

توان

ناتوان

قديم

قادر

بينا

توانستن دن کوچ یتمك اطاقت معناسنه والف وصف جبلی ده مبالغه
ایچوندر توان کوچ و قوت که خلقی اولا وصف ترکیبی ایله ده استعمال اولنور
حافظ ازسرکشته خود ملکذرد بیچون باد چه توان کرد که عمرست شتابی دارد
ناتوان کوچسز اولمین قدیم اولدرکه انك ابتداسی اولمیه عند الفلاسفه اوچ نوع
اوزره در بری قدیم بالذاتدرکه وجودی غیره محتاج اولمیه اطلاق
اولنور مقابلی حادث بالذاتدرکه وجودی غیره محتاج اولنه اطلاق
اولنور بری دخی قدیم بالزماندرکه وجودی مسبوق بالعدم اولمیه
اطلاق اولنور مقابلی حادث بالزماندرکه مسبوق بالعدم اولنه اطلاق
اولنور بری دخی قدیم بالاضافه در بواول شیدرکه بونك وجودندن ماضی
اخرك وجودینك ماضی سندن اکثر اوله اتك وجودینك ماضی سی
ابنك وجودینك ماضی سندن اکثر اولدوغی کبی مقابلی حادث بالاضافه در
بواول شیدرکه بونك وجودندن ماضی اخرك وجودینك ماضی سندن
اقل اوله ابنك وجودی کبی اتك وجودینه نسبتیله اما متکلمون
قدیمك و حدیثك ذاتی یه و زمانی یه انقسامن منع ایتمشلردر بلکه انلرك
قتنده قدیم اول شیئه دینورکه وجودینك ابتداسی اولوب مسبوق بالعدم
اولمیه که فلاسفه انکا قدیم بالزمان دیرلر حادث اول شیئه دینورکه ابتداسی
اولوب مسبوق بالعدم اوله تعویل و اعتماد متکلمونك قولنه در قادر شول
شیئه دینورکه دیلرسه برشی ایشلر و دیلرسه ترك ایدر بینا مبالغه فاعلدر
کوریجی بصیر معناسنه مرکبدر بین ایله الفدن بین فاعلدر سماعی
دیدن دن کورمك رؤیت معناسنه والف وصف جبلی یه لاحق اولوب
مبالغه افاده ایدر ج معلوم اوله که اسمك اخرنده الف ساکن کاه حرف ندا

وكاه استغاثه و ندبه ایچون كلور وكاه مبالغهٔ اتصاف ایچون اولور بینا
ودانا وشنوا وكویا كبی تحفهٔ بیننده حقیقتده جسم ایچنده كی عضوك
وصفی در صاحبنه اطلاقی مجازدر علاقهٔ ملابسهٔ در بین ایله بینانك
فرقی بین وصف تركیبی اولور بینا مستقل استعمال اولنور نابینا
مقابلی در اعمی معناسنه ج و فرهنك جهانكریده بینایی دیرلر
چشم مراد ایدرلر وكتاب زنده بینایی بمعنی ماه كه شهر دیرلر
فرد انا مبالغهٔ فاعلدر ۷ دانستن دن بلمك علم معناسنه ودخی دانانك
مقابلی نادانددر كسك مقابلی ناكس و مردك مقابلی نامرد اولدوغی
كبی لسان فارسیده نا ادات سلبدر كلمیه داخل اولور مدخولنك مدلولنه
اولان وصفی سلب ایدر موصوفندن فلیحفظ ودخی ناظم مرحوم كل امر
ذی بال لم یبدأ باسم الله فهو ابتر حدیث شریفیله عمل ایچون كتابنی نام خدا
ایله بدأ ایتدی واسماء الهیه دن بر قاچ اسم شریفله جناب حقی وصف
ایتدیكه امهات اسماء الهیه در فواید جسیمه اجماع محققین بونك اوزرینه دركه
جناب حق ایچون صفات حقیقیه واردر رب العالمین الحكم ازلا وابدا
موصوفدر واول صفات اجسام واعراض وجواهر دكلدر سمیع در لكن
كندویه مخصوص سمع ایله سمیع در بصیر در لكن كندویه مخصوص بصر ایله
بصیردر علیمدر لكن كندویه مخصوص علم ایله علیمدر وكذا سائر الصفات
ودخی صفات الهیه ذات حقك نه عینی در ونه غیریدر ودخی
رب العالمین فعل وخلقده صفات علیه‌سنه محتاج دكلدر مخلوق محتاج
اولدوغی كبی ودخی صفات الهیه بیننده تغایر یوقدر مثلا رب العالمینك
علی قدرتدر یاخود غیر قدرتدر دینمز وكذا غیره تقسیم البیت

۷ یعنی مبالغه ایله بیلور دیمكدر
عالم یعنی علیم كبی صیغهٔ مبالغه‌در

بناى خا مفاعيلن لقوجيتو مفاعيلن توانا فعولن قديم وقا مفاعيلن

دروبينا مفاعيلن ودانا فعولن

ثنا وحمد وشكرى بى نهايه   سپاس ومنت بى حد وغايه

ثنا مطلق ذكر بالخير معناسنه در حمد تعظيم وجهى اوزره فعل جميل ايله وصف
معناسنه درانجق لسانله اولور شكر مجملا اوزرينه ثنادر اتيدوكى نعمت
اوزرينه لسانله وجنانله واركانله اولور پس ثنا معانى ثلثۀ مزبوره بيننده
قدر مشتركدر وحمدله شكر بيننده عموم وخصوص من وجه واردر
شرح شفاده ديركه فى قول حمد له شكر لفظان مترادفان در وفى قول
حمد قوله مختصدر كه قلت الحمد لله دينور شكر فعله مختصدر كه اعملوا آل داود
شكرا بوكه دليلدر وفى قول حمد صفات ذاتيه ايله مدحدر علم وشجاعت كبى
شكر صفات فعليه ايله مدحدر عطا وطاعت كبى وفى قول حمد جميع صفات
جميله ايله مدحدر كرك ذاتيه اولسون وكرك فعليه زيرا حمد ذمك ضديدر
ذم ايسه صفات قبيحه نك جملسنه اطلاق اولنور كرك ذاتيه اولسون وكرك
فعليه اولسون ضدان ايسه محل واحده اوزرينه تعاقب ايدرلر پس لابد
حمد وذم محل واحده اوزرينه تعاقب ايدرلر شكر نعمته اعتراف ونعمتى
ويرنه ثنادر قلب ايله وجوارح ايله ضدى كفردركه نعمتى انكار معناسنه در
ت بى ادات سلبدر جواهرده مخصوص سودى سپاس منت معناسنه در
وشكر وامتنان معناسنه ده كلور ولفظ احسان معناسنه ده كلور مشكلات
منت نا ايله وتا سز مصدردر منّ يمنّ دن يعنى نصر ينصر بابندن مضارع
توبيخ ايله تبنيه ده مستعملدر منّ توبيخى اولدركه بركسيه برنسنه اعطا ايليه‌سن
صكره اذا وجفا ايچون باشنه قققسن پس بو منت عقلا وشرعا مذموم در

ثنا
حمد
شكر

اول احمد مرطرفله مدح انيكه دو ايكه
انك مقابله سنده عوض وغرض ملاحظه
اولنميه بلكه ممدوحك ذاتى مدحه مستحق
اولدوغندن اوتورى مدح لازم اولدوغن اخفا

نتكم قرآنده بو منتك نهينده ايت كريمه وارد اولمشدر قوله تعالى

ولا تبطلوا صدقاتكم بالمن والاذى ومن تنبيه اولدركه سود يكه

بعض نسنه انعام ايليه سن صكره تحتنده طريقيله يعنى محبت ومودت

جهتندن ايلديكك عطاياڭى تعديد ايليه سن اكا منتنه اولمغيوندر وبو منت

عقلاً وشرعاً مقبولدر نتكم ايت كريمه بوكا دلالت ايدر قوله تعالى

بل الله يمن عليكم پس ذات باريه ايكى طريقيله بيله منت اثبات

ايلمك اعتراف واقرار طريقيله در يعنى بو قدر نعم جليله كه بزه اعطا

ايلمشدر وهر دم وهر ساعت اعطا ايدر اكر بزه منت ايلسه لايق

وسزاوار در بو اثبات اعتراف طريقيله در اخبار طريقيله دكلدر

يعنى بزه منت ايلدى ويا ايلر ديمك دكلدر پس بو اعتراف محض شكر

وثنادر سودى حد هر شيئك سونرينه ديرلر غايت هر شيئك

نهايتنه ديرلر القطع ثناؤ حمد مفاعيلن دشكر بيحد مفاعيلن نهايه فعولن

سپاس ومنت مفاعيلن نتيجه مفاعيلن دغايه فعولن

اكا كيم وار ايدوب بو كائناتى يرتدى هم حياتى هم مماتى

كون حدوث معناسنه در كائنات بوغيكن حادث اولان اشيايه

اطلاق اولنور كائنات مخلوقات معناسنه در موت وحياتك جسم وعرض اولمسنده اختلاف

وار در ابن عباس وامام كلبى وامام مقاتل بويورمشلركه موت وحيات

جسمانيدر موت كبش صورتنده در برشيئه اوغرامز وبرشيئه انك

رايحه سن طويمز الا في الحال اولور يوم قيامتده جنت ايله نار ارسنده

اول ذبح اولنوب اهل جنت موتك كتديكن كوروب وكذلك نعم

وافره ايچنده خلودلرين طويوب عيد بر عيد ايده لر اللهم ارزقنا

ابد

بو ازنبات ضمه ايله غايه ... ديمكدر

... وير اكلدو مصحف شد نعمه الف ... اغر ... بازيلور واوشكنك بازيلور صورتنده بازيلور الف كبى ...

حيات

اهل نار دخی عقوبات کثیره ایچره خلودلرین طویوب ماتم برماتم
ایدەلر العیاذ بالله تعالی حیات بر فرس اق ات صورتنده درکه جبرائیل
علیه السلام و انبیاء کرام علیهم السلام اکا بنرلر ایدی حماردن
بیوك و بغالدن کوچك آدمن کوزی ایردوکی یره اتر هر شیئه اوغراسه
و هر شیئ انك رایحەسن طویسه فی الحال دری اولور سامری انك
ایغی التندن تراب الوب عجلك جوفنه قویوب عجل دریلدی ایدی
بوکه کوره اعتدال مزاج سببیله حیوانك دری اولمسی حالنه حیات
و انقطاع حیات حالنه موت دنمسی تجوز یاخود اشتراك قبیلندن
اولور بعض متکلمین دیمشلرکه موت میت ایله قائمه بر حالتدر بوکا
کوره موت عرض در حیات کبی و موت امر وجودیدر حیات کبی
پس بینلرنده اولان تقابل تضاد در اما اکثرون دیمشلرکه موت
عدمیدر یعنی خارجده معدومدر میت ایله قائم دکلدر و بینلرنده
اولان تقابل تقابل عدم و ملکه در و خلق موتدن مراد ایجاد دکلدر
بلکه تقدیردر و دخی خلق مماتدن مراد مادهٔ خلق اولان نطفه و علقه
و مضغه نك خلقی و خلق حیاتدن مراد وجود انسانینك خلقی
و اکا نفخ روح اولمسی دخی جائزدر و خلق موتی خلق حیات
اوزره تقدیمك وجهی اولدرکه زیرا موت اقدمدر زیرا انسان
نطفه و علقه و مضغه ایکن حکم موتده در حیات صکره اولدی ایمدی
موت وقوعده مقدم اولدوغی کبی ذکرده دخی مقدم اولدی
بر وجه وجیه دخی بولمق قابلدرکه خلق موت تقدیم اولندی
ذکر موت مؤمنك نصب عینی اولسون ایچون اهتمام اولنمش اوله

کبار علما بویورمشلردر که ما من ذکر افضل بعد ذکر الله تعالی من ذکر الموت
زیرا ذکر موت کشینک دنیا مستلذاتندن اعراضنه و جانب آخرته اقباله
سبب اولور ابو الدردا رضی الله عنه فخر عالم صلی الله علیه وسلمدن
روایت بویورمشلردر که لولا ثلث ما طاطا ابن ادم راسه الفقر
والمرض والموت الحدیث التقطیع اکا کیموا مفاعیلن ردبو کا مفاعیلن
ناتی فعولن بر ندی هم مفاعیلن نماتیهم مفاعیلن حیاتی فعولن
یوغیکن اول دیدی وار اولدی عالم هم ایتدی قدرتیله خاکی ادم
عالم ما سوی الله اطلاق اولنور یاخود فلک اطلس یعنی عرش
اعظمک احاطه ایتدیکی موجوداته اطلاق اولنور پس ما وراء عرشه
عالم اطلاق اولنمز کتب مشایخده عالم لاهوت دینمسی عالم ملکوت
وجبروته مشاکلةً در یوخسه حقیقةً دکلدر جمعی عالمون کلور
قاموسده دیرکه ولا یجمع فاعَلٌ بالواو والنون غیره وغیر یاسم انتهی
هم رابطه در که ترکیبده ایل تعبیر اولنور اتحاد حکمی افاده ایدر
نیز معناسنه هم دیدار شد میسر و بوس و کنار هم وز بخت شکر دارم
واز روزگار هم آدم حضرت ابو البشر علیه السلام تبرا قدرت
خلق اولندوغیچون تسمیه اولنمشدر زیرا ادیم ارض معناسنه در
اندن صکره اولادینه دخی ادم دینلدی شیخ سعدی بنی ادم اعضای یکدیکرند
ادمی بغدادی اکلو وادمه منسوب دیمکدر اصلنده عربیدر التقطیع
یوغیکن ال مفاعیلن دیدی وار مفاعیلن د عالم فعولن همتدیقد
مفاعیلن رتیلخا مفاعیلن کادم فعولن

انک نسلندن ایتدی انبیایی خصوصا کم حبیبی مصطفایی

علی الخصوص دیمکدر

یعنی عالم یوغیکن ... وار اولدی ... دیدی ... یعنی عالم بو موجود ... دیمکدر ... تعالی عالمی ... قدرتیله خاکی دخی ادمی انشا ایتدی

عالم

هم

آدم

ترکیبده اولور دیرلر

نسل خلق و ولد معناسنه در جمعی انسال کلور انبیا مهموز و غیر
مهموز اولمق جائزدر مهموز اولورسه مهموز اولان نبیئك جمعی
اولور نبیٔ خبر معناسنه اولان نبأدن مشتق اولوب یا بودر که
منبئ عن الله معناسنه فعیل بمعنی الفاعل اوله یاخود منبأ عن الله
معناسنه فعیل بمعنی المفعول اوله غیر مهموز اولورسه یا بودر که
اصلی همزه ایله نبیٔ اولوب صکره تخفیف اولنه یاخود اصل آخر مستقل
اولوب نبا ینبودن مشتق اوله نبو ظهور و ارتفاع معناسنه در
نبینك رتبه سی مرتفعه و مکانتی ظاهره اولمغله نبی دینمش اوله یاخود
طریق معناسنه اولان نبیدن مأخوذ اوله معرفت خالقه نبی طریق
اولمغله نبی تسمیه اولنمش اوله اما محدثیندن امام حاکم مستدرکنده
ایراد ایلدیکی حدیث شریف غیر مهموز اولمسنی تأیید بلکه تعیین ایدر
روی ان رجلاً جاء الی النبی صلی الله علیه وسلم فقال یا نبیٔ الله فهمز
فقال صلی الله علیه وسلم لست نبیٔ الله فهمز ولکن نبی الله ولم یهمز
فانکر علیه الهمز خصوصا اصلنده عربیدر مفعول مطلقدر فعلی محذوفدر
اخص خصوصا تقدیرینده در تراکیب عربیه ده بونردن لاسیما ایله تعبیر
ایدرلر مقام تعلیلده واقعدر حبیب فعیل بمعنی المفعولدر محبوب
معناسنه محبوب خدادیمکدر بو مقام محبوبیت اعلای مقاماتدر
و سائر مقاماتی جامعدر که حبیب اولان هم خلیل اولور هم کلیم
هم نجی اولور هم حلیم هم صفی اولور هم علیم و کذا و کذا فی الحقیقه
جمیع انبیایه متفرقه اولان اخلاق حمیده و اوصاف مجیده و کمالات
سنیه و حالات بهیه و مقامات علیه و معجزات باهره و علوم ظاهره

نسل
انبیا
خصوصا
حبیب

وباطنه وحقایق مکنونه ودقایق مصونه جملهسی سلطان الرسل
وهادی السبل ده مجموعدر اولمشدر بلکه انبیا ومرسلین ده اولان
کمالات حقیقتله سلطان الرسلك اولوب هر نبی اکمله مشهور
اولدوغی کمالده فخر عالمك نایبی ایدی محققون بیورمشلرکه
کان صلی الله علیه وسلم نبی الانبیا والانبیا نوابه ودخی لوکان
موسی حیا ما وسعه الا اتباعی بوکا تلمیحا بیورلمشدر کبار ائمه
صوفیهدن بعضی بیورمشکه حبیب ایله کلیم بیننده تفاوت بوندن
فتی ظاهردرکه کلیم الله اولان حضرت موسی علیه السلام محل رجاده
رب اشرح لی صدری بیوردی اما فخر عالمك صلی الله علیه وسلم
محل رجاده اولملرینه احتیاج اولمیوب بغیر موسی بونلره حاصل
اولوب بعده الم نشرح لك صدرك بیورلدی مصطفی مخلوقات
بیننده قرب خاصتیه ومقام محبوبیته اصطفا واختیار اولنمش دیمکدر
شیخ ابن العربی بیورمشکه رب العالمین ایچون بیك اسم واردر
کذلك انك مقابلهسنده سلطان اصفیا ایچون دخی بیك اسم
واردر وهر بر عالمده رب العالمین بر اسمله مذکور اولدوغی
کبی مفخر عالم دخی بر اسمله مشهوردر بر یوزنده مشهور اولان
اسامیء سامیهلری درتدر محمد احمد محمود مصطفی رزقنا الله تعالی
فیضه وفضله فی الدنیا والعقبی التبقطع انکنلن دنتدیأن بنبابی
خصوصاکم حبیبی مص طفانی

صلاتیله سلام اول شاه دائم کانکله دین اسلام اولدی قائم
صلات تصلیهدن اسمدر صلات تصلیه ایکیسی دخی استعمال اولنور

مصطفی

صلات

بیتمی

اما نماز

اما نماز معناسنه اولان صلاتك مصدری مستعمل دکلدر کذا
ذکره القهستانی و دخی صلات لغتده دعا معناسنه در ملائکه و مؤمنلردن
صدور ایدن صلات بو معنی اوزرینه ابقا اولنوب دعا معناسنه اولدی
اما جناب حقدن عبادی اوزرینه اولان صلاتده اختلاف اولنوب
بعض علما بیورمشلرکه رحمت معناسنه در بو قول اشهردر بعضیلر
دخی دیمشلرکه بونده دخی دعا معناسنه در الله تعالی عبادی اوزره
صلات ایدر دیمك ذاتنه دعا ایدر قوللرینه ایصال خیر ایچون
دیمکدر و دخی جناب حقك حبیب اللهه صلاتی دنیاده شانی
تعظیمدر ذکرنی اعلا و شریعتنی ابقا ایله آخرتده امتی حقنده شفیع
قلمسیدر و مقام محمود و لواء حمد ویرمسیدر اگر سؤال اولنورسه
حبیب الله صلی الله علیه وسلم معصوم و مغفوردر پس اول
حضرته صلاتك فائده سی ندر جواب صلاتده ایکی فائده واردر
بری مصلی‌یه راجعدر نتکم حدیث شریفده واقع اولمشدر من صلی
علی مرة فقد صلی الله علیه عشر مرات وبالجمله روح حبیب اللهه
صلات اول حضرته تقربه وسیله در او حضرته تقرب ایسه جناب
حقه تقربه وسیله در زیرا فخر عالم صلی الله علیه وسلم جناب حق ایله
عباد بیننده علی الاطلاق واسطه کلدر عباد ذاتیسه جناب حقدن
بالذات مستفیض اولمده قصور اولمغله ذو الوجهین بر واسطه یه
محتاجلردر که انك سبیله فیضیاب اولهلر و بر فائده سی دخی حبیب اللهه
راجعدر زیرا درجات قربه نهایت یوقدر پس ممکندر که امتك
او حضرته دعاسی سبیله اول حضرت حقدن اولکیدن زیاده

ترقی و درجات بوله نتکم سلوا الله لی الوسیله حدیث شریفی بو کلامی

مؤید در ح لفظ صلات الف ایله یازلمق کرکدر یعنی شهاب

وقهستانی بویلجه تصریح ایلمشلردر لکن علامهٔ تفتازانی واو ایله

یازلمق کرکدر زیرا هم قرآن عظیم الشانه اقتدا و تبرک بولنور دیو

بیان ایلمشلردر و وحدی افندی رحمه الله سلامی بعض علما صلات معناسنه

قلمشدر اما قول ضعیفدر قول قوی اولدر که سلامدن مراد کدرتلوبندن

وسائر مقام اکملنه نقص ویرن نسنه لردن سلامت دیمکدر

یاخود جنتده جناب حق طرفندن ویریلجک سلام اولر شاه پادشاه

معناسنه در تخفیف الفلر شاهه دخی لغتدر و شطرنج شاهی معناسنه دخی کلور

و کوبکو معناسنه و هر شینک ایوسنه شاه دیرلر نتکم انجونک ایوسنه

شاه دانه و یولک اولوسنه شاهراه دیرلر ح دین ارباب الباب

خیره سوق ایدن وضع الهی در ملت و شریعت ده دنیلور هر بری

بر اعتبار ایله اصلی عربیدر سنتی و دخی دین لغتده طاعت معناسنه در

اصطلاحده وضع الهی سائق لذوی العقول باختیارهم الی ما هو

خیر بالذات در بو وضع الهی یه عباد اطاعت ایتدکلری ایچون دین دیرلر

املا و کتابت اولندوغیچون ملت دیرلر و شارع انی اظهار ایتدوکیچون

شرع و شریعت دیرلر پس بونلر ذاتا بر اعتبارا مغایردر و دخی دین

حقه و باطله اطلاق اولنور دین اسلام و دین یهود و دین نصارا دینور

هر طائفه کندو دیننه اطاعت و اعتقاد ایتدوکیچون ملت جناب حقه و احاد

امته مضاف اولماز مثلا ملت الله و ملت زید دینمز بلکه دین الله و دین

زید دینور اسلام انقیاد معناسنه دینک اسلامه اضافتی بیانیه در

سلام

شاه

دین

اسلام

بعضی

التوضيع صلاتيله سلاملمشا هدائم کنکلدی ناسالامل دفائم
دخی اصحاب والینه کم بونلر انك شرعینه اولدیلر مسنخر

ناظم مرحوم بو بیتله اذا صلیتم علیّ فعموا حدیث شریفیله عمل ایتدی اصحاب
اصحاب کسر حا ایله صحبك یاخود سکون حا ایله صحبك جمعیدر انهار
نهرك جمعی اولدوغی کبی اسم جمعدر یوخسه صاحبك جمعی دکلدر
زیرا فاعل وزننك افعال وزنی اوزره جمع اولمسی ثابت دکلدر
کذا فی شرح الکشاف للتفتازانی ودخی صحابی شول مسلمه دیرلرکه
حضرت رسولی حقیقةً یاخود اعمی اولمغله حکماً کوره پس ابن ام
مکتوم اصحابده داخلدر بعضیلر دیمشلر حضرت ایله طول صحبتی اوله
بعضیلر حضرتدن حدیث روایت ایلیه دیمشلر امام اعظم قتنده صحابی
شول کشیه دینور که حضرت رسوله ملاقی ومسلم اوله واسلام اوزره
فوت اوله صحبتله سوت ارسنده ردت تخلل ایتمیه حضرت امامك
بو مذهبی ردت عملی محیط اولمغه مبنیدر محدثون بیورمشلرکه
حضرت رسولی کوروب وکلامن اشیدن اصحابك عددی یوز
اون درت بیکدر آل اصلنده اهل ایدی هانك فتحیله ها سترك ماقبلی
مفتوح اولمغله ها الفه قلب اولنوب آل اولدی بو قاعده مشهوره دکلدر
بعض صرفیین قتنده قاعده معتبره در آل اهل وعیال ودخی اتباع
معناسنه کلور جوهری صحاحده دیرکه آل الرجل اهله واعیاله وآله
ایضاً اتباعه انتهی قهستانی دیرکه آلدن مراد انت مرحومه در یاخود
فقهای عاملیندر مقلدینه آل دینلمز ودخی حضرت رسولك آلی ایکی قسم
اوزره در بری من جهت النسب اولاندر انلر اولاد علی واولاد جعفر واولاد

اصحاب

آل

عقیل واولاد عباس واولاد حارث بن عبد المطلب دربری دخی
سن جهة الدین اولاندر انلر متقی اولان مؤمنلردر ودخی آل ایله اهلك
فرقی اولدر کم آل اشرافه مخصوصدر ذوی العقولدن آل الحایك دنیلمز
اما اهل عامدر آل فرعون دنیلمسی فرعونك صورت اشرافله تصوری
ایجوندر التقطیع دخی اصحا بالین کبنلر انکشرعی نالدیلر مسخر
پس اندنصکره بیل مرحوم ومغفور خدای اول کما لاتیله مشهور
کمال اصطلاح اهل حکمتده شول شیئه دینور که نوع یا ذاتنده یا خود
صفاتنده انکله کامل اولور ذاتنده کامل اولانه کمال اول دیرلر هیولی
وصورت نوعیه کبی صفاتنده کامل اولانه کمال ثانی دیرلر وسائر فضائل
عارضه کبی تمت ودخی کمال لغتده تمام معناسنه در یعنی مصدردر اوج
بابدن کلور نصر وحسن وعلم بابلرندن بونده مراد علم ومعرفتده تمام
اولمقدر س بس بابعجیله صونك وارد وفای جزائیه معناسنه کلور
کما فی نعمة الله لکن بو محلده وبعده دینجك یرده واقع اولمشدر لازم کلدیکه
اندنصکره لفظی تاکیده حمل اولنه وحدی افندی التقطیع پسندیده صك ربلبرحو
بمغفور خدابیال کمالی لمشهور
که والد در بو محتاج وکدایه اوله روحینه رحمت بی نهایه
که کاف عربینك کسری وهاء رسمیه ایله کاه اولور ذوی العقولدن سؤال
اولور که آمد کبی نتکم چه ذوی العقولك غیریدن سؤال درجه جبر کبی
وکاه اولور بری برینه تعلقی اولان ایکی امرك بیننده ادات ارتباط
اولور بو محلده اولدوغی کبی رحمت تا طویل ایله دراسرکیك معناسنه در
س معلوم اولاکه تا مصدر تراکیب عربیه ده کرت یازیلور اما

کمال

لفظ یونانیدر اصل وماده
معناسنه در اصطلاح اهل
حکمتده جسم برجوهردر
صورت جسمیه ونوعیه محلیدر

فضائل بیان

رحمت

که وچه

بس

بزبر

تراکیب فارسیه‌ده و تورکیده اوزونه یازیلور رحمت دولت عزت و سعادت
کبی و دخی رحمت لغتده حنو قلبه دیرلر جناب حقّ یه انتساب منزه‌در
پس ذکر لزوم اراده لازم قبیلنده اولوب جناب حقّک انعام و احساننده
مجاز اولور خارجده بر پادشاه کبی که هیچ بر قولنی اسر که سه اکا انعام
واحسان ایدر **التقطیع** کوالدر مفاعیلن بمحتاجو مفاعیلن
کدای فعولن اولازوحی مفاعیلن ترحمتی مفاعیلن نهایه فعولن

دخی معصوم مکن جهد ایله مرحوم   او قمندی لغتلر باکه منظوم

جهد جیمک فتحی و ضمیله طاقت و مشقت معناسنه کلور بو محلده معناء
ثانی مراددر منظوم اسم مفعولدر نظم اولنمش یعنی دیزلمش دیمکدر
مثلا دیزلمش انجویه درمنظوم دیرلر **التقطیع** دخیمعصو مفاعیلن
مکنجهدی مفاعیلن لمرحوم فعولن اقتمندی مفاعیلن لغتلرباه مفاعیلن کمنظوم فعولن

اوقیدم اولا تحفه حسامی   معطر اولدی انکله جان مشامی

اولا عربیدر ظرفیت اوزره منصوبدر فی اول الامر دیمکدر جان اصلنده
فارسیدر صکره ترکیده دخی شایع اولمشدر عربیجه روح معناسنه‌در
و جیلرلن اتاسی ادیدر واغز معناسنده کلور ابن کمال علیه رحمة المتعال
بیورمشلرکه جان روح حیوانیدرکه هر دیده واردر نتکم بو بیتده ظاهردر
کر بجانه زندکیست حیوانرا   زندکانی تو میدهی جانرا
حیوانه جانور دیدکلری بو اعتبار ایله‌در که جانی واردر زبان فارسیده
لفظ و رزبان عربیده که دو معناسنه‌در ترکی دلده جانلو دیرلر عرب

معصوم لغتده حفظ اولنمش
معناسنه‌در انا ترکیده
اوغلنجق استعمالی
شایعدر

جهد

منظوم

اولا

جان

دو

دوا

ذو روح عجم جانور دیر انا روان روح مجرددر که انسانه مخصوصدر
سائر حیواناتده اولمز لسان عربیه اکا نفس ناطقه دیرلر جان ایله
روان اورتاسنده ذکر اولنان فرق بو بیتدن ظاهردر

سپردم تراجان ورفتم بجان   ببردم روان را بیزدان پاک

فائده عظیمه معلوم اولا که بو روح قدسی انسانی که اکا بعض مشایخ خلیفه
دیر وکیمی مفیض وکیمی معلم اول دیر وکیمی ماده اولی وکیمی مرآت حق وکیمی
امام مبین وکیمی مرکز دائره دیر بونک ماهیتنده اختلاف اولنوب بعض
علما بیورمشلر که بو روح بر جوهر فرد متحیزدر و وجود انسانیده اولانه
کمالاتی حاملدر و وجود انسانیده اولان ادراکات و بقا وجود بونک
بقاسنه مربوطدر بو قوله کوره محل و مستقرنده دخی اختلاف واردر
بعضیلر دیمشلر که موضعی دماغدر امام فخر الدین ابن العربی علیه الرحمة
تدبیرات الهیه سنده بیوردر که موضعی قلبدر ما وسعنی ارضی ولا سمائی
و وسعنی قلب عبدی حدیثی و دخی ان الله تعالی لا ینظر الی صورکم
ولا الی اعمالکم ولکن ینظر الی قلوبکم حدیثی ایله استدلال بیورمشلر
روح انسانی جسم لطیفدر اجزاء بدنه متخللدر متصوفه تخلل ایدیکی
کبی عبد الملک بن حبیب بیورمشکه بو روح بر صورت لطیفه درکه جسمک
انک ایچون ایکی کوز وایکی قولاق وایکی ال وایکی ایاق واردر داخل جسمده
وهر عضوی عضو بدنک نظیریدر امام غزالی علیه الرحمه بیورمشلر که
جوهر محدث قائم بنفسه غیر متحیزدر جسمده نه داخلدر ونه خارج ونه
متصلدر ونه منفصل و بیورمشلر که صوفیه نک مکاشفلرنده غیریه ماهیت
دوحه بحث جائز دکلدر دیر بو مسئله مزالق اقدام اقوامدر و دخی نفس ایله

وبعض علما دخی صوفیه بیوردیلر

دوحه

روحده اختلاف مشایخ واردر بعضیلر دیمشلردر که عرفاً نفس دیدکلری
روح حیوانیدر که اول حیوانیت وکثافت ومشتهات ومحرّماته مائلدر
روحدن مراد اول نفس ناطقه درکه خزینهٔ حقدن چقمش وعالم اعلادن
کلمش برجوهر خطیردر وبو ایکسی بربرینک ضدّ کاملیدر امّا بعضیلر
دیمشلر که نفس ایله روح بردر نفس دیدکلری وصفاتی بو عالم اسفله
کلدکدنصکره کسب ایلدیکی صفات ردیه وهیأت خبیثه دن عبارتدر
بو قوله کوره نفس ایله روح بیننده اولان نزاع وخلاف وحرب واختلاف
اول صفاتک روحک صفات حسیه سنه تخالفندن عبارت اولور تحفه
مشام بالفتح دماغ اصلنده عربی اولوب جمع مشم ایکن زبان فارسیده
دماغ معناسنه استعمال اولندی مصاکبی مطلقا مدرک رایحه اولان
قوت کندیده مودع اولان محلّه دیرلر یعنی کلزده قوتی آلان قوت شامه موضعی
جامی ای بسا نفحه امد وتو بخواب برمشامت زد وتو مست وخراب
نفحه آمد نصیب بیداران نفحه امد طبیب بیماران التقطیع
افیدماو ولانخفه حسامی معطر اول دنکلجن مشامی جناب آلمناوی
دخی منظوم اوقوتدی چوق لغاتی ایچردی طبعم اب حیاتی
آب حیاة ظلماتده واقع برچشمه اولدوغی مشهوردر اسکندرانک
طلبیله ظلماته واردی بامر الله تعالی اکا نصیب اولمیوب خضر علیه السلام نصیب
اولدی استعاره طریقیله لب دلبرده دیرلر ابو المعالی مصرع
لبش اب حیاة وروی خورشیدم آب زندکانی بودخی اب حیاة
معناسنه در فرهنگ شعوری ناظم مرحوم اول تعلیم اولان علم لغاتی اب حیاته
تشبیه ایلدی سبب حیاة اولمده زیرا اب حیاة حیاة بدنه سبب اولدوغی

مشام

آب حیات

آب زندکانی

كبی علم دخی حیات قلب وروحه سببدر نتکم بیورلمش قطعه

حیاة القلب علم فادخره وموت القلب جهل فاجتنبه وخیر الزاد التقوی فزده

كفاك الواعظ هذا فانعظ التقطیع دخی منظو مفتدیجق لغاتی

ایجردیطب عمرآبی حیاتی

شورسمه اولدم لغت علمنده ماهر لغتکم بلسم اولیدی نادر

ماهر حاذق معناسنه در قاموسده دیرکه الماهر الحاذق بکل عمل التقطیع

شرسمه ادم لغتعلن دماهر لغتکبل مسمأولی دنادر

کداده ساله اولدقده خدایی ایدوب رحلت قودی دار فنایی

کدا کاف عجمیله فقیر معناسنه در ده اون عربجه عشر معناسنه سال بیل جمعی سالها در

الف ونون ویا زیاده ایدوب سالیان دخی دیرلر سالها ها غیر ملفوظ ایله

حیوانات بشی یحصل المعنی بو فقیر اون یاشنه کیردکده دیمکدر دار داره کبی

شول محلدرکه انی بنا وعرصه جمع ایدر تذکیر وتانیثی جائزدر جمعی ادؤر وادور

وادر ودیار ودیاره ودیارات ودیران ودوران وادوار وادور کادور

كذا فی القاموس التقطیع کداده سالا لدقده خدایی ادبرلت قدیرای فنا

بکا کا ولدی لغت علمی مسخر نه علمه بشلسم اولدی میسر

علم لغتده بلمکه دیرلر واصطلاحده وجوه شتی اوزره تعریف قلنور بعضیلر

العلم معرفة العلوم علی ما هو علیه دیرلر بعضیلر دخی العلم صورة حاصلة

فی النفس مطابقة للمعلوم دیو تعریف قلدیلر بعضیلر دخی صفة یوجب

تمییز الاشیا لا یحتمل النقیض دیمکله معرف اولدیلر کذا فی شرح المترجم للمعمل الونور

برکشی اون یلده اهل علم اولوری اولمزمی دیو بین الحکما بحث واقع اولمش

جواب بونده قرار اتمشکه طقوز بیل لغت اوقیه بر بیل سایر علومی اوقیه اولور

ماهر

کدا

ده

سال

علم

دار

دهسالا اون یللق دیمکدرکه ابنت لا رسد المجوید

اون بیله منسوب دیمکدر

معنای ترکیبی کشینک اون بیلینه

یاشنده اولان التمر

اون نسنی

واختصاص اولدوغی مذکور عبارتله تعبیر

زیرا علم لغت اصل العلوم در التقطیع بجا کلدی لفعلمی مستفعلن

نعلمش لسمالدی میشر

خصوصا علم ربانی که سلطان جلال الدین دیمشدر معنی قرآن

علم ربانی ربه منسوب علم دیمکدر یعنی رب تعالی جانبندن الهام و کشف

ایله حاصل اولان علم که اکا علم لدنی دخی دیرلر آخرنده اولان یا نسبتدر

الف و نون تأکید نسبت ایچون زیاده اولنمشدر مراد کتاب مثنوی

توصیف و مدحدر سلطان پادشاه دیرلر جمعی سلاطین کلور قوت

ولایت و تسخیر کرامت صاحبلری اولان اولیا کباره دخی عرف ترکیده

سلطان دینور جلال الدین ده جلال عظمت معناسنه در کلامده مبالغه واردر

رجل عدل ده اولدوغی کبی غایت معنادینک اولوسی دیمکدر معنی بیت

فیجیله فارسیدر بینی وایلک وهرسننده نک خلاصه‌سی معلوم اولا که حضرت

مولانا قدس سره الاعلی حضرت صدیق اکبر رضی الله تعالی عنه اولاد اجدادندندر

اون برنجی اتاده نسب شریفلری حضرت صدیقه منتهی اولور نتکم مناقب شریفه‌لرنده

بویله مذکوردر جلال الدین محمد بن بهاء الدین محمد بن حسین بن احمد بن محمود

بن مودود بن ثابت بن مسیب بن مظهر بن حماد بن عبد الرحمن بن

ابی بکر الصدیق رضی الله عنه ورحمهم الله تاریخ ولادتلری التیوز درت

ربیع الاولنک التنجی کوننده تشریف بیورمشلردر تاریخ وفاتلری

التیوز یتمش ایکی جمادی الآخره نک بشنجی کوننده زمرهٔ قدسیانه نسرو

قلمشلردر بو حسابه اوزره مدت عمر شریفلری التمش سکز اولور

پدر عالیقدرلری سلطان العلما بلخیدر مولانا دخی بلخده تولد بیورمشلردر

حال صباوتنده پدرلریله روم‌ه کلوب قونیه‌ده توطن ایتمشلردر پس

قوله وقیتنا ونجی اسم ... الله تعالی ... ۸

علم ربانی: معنی قرآن دیدکی معنا ظاهرینه اوته معنای خفیه واشارات ربانیه ودقایقی لفظ قرآنه عظیمت مفهومی یمکدر یعنی شرالهیه اولان مرادر ذکر منسوبی انلری درج ایتمشدر

سلطان

معنی قرآن یا مثنوی کتابی مصطلحاتی یا ... معنی قرآن دیمکدر معنایسیدر که مراد قرآنک باطنی حاصل اولور ... اسرار و رموزه دکتفلدر دیکلدر

جلال الدین

معنی: مولانا جلال الدین الرومی وهو محمد بن الحسین البلخی البکری نسبا فی محمد بن الهمام ... معلوم شد که اصل مولانا از بلخست و پدر او مولانا بهاء الدین ولد در ... علمای بلخ بوده در روزکار سلطان محمد خوارزمشاه ... ۶۲۸ ... بجوار رحمت ایزد انتقال کرد و بطریق ارشاد ... مولانا جلال الدین ... ۶۷۲ ... بجوار رحمت ایزد رحلت نمود و مولانا سلطان ولد جانشینی او شد ... بکتاب ولد نامه مراجعت نمود والسلام

من خط الاستاد ... سلمه

قونیه: ... مولانا ... شهر ... سلطان العلما ... حضرتلری ... ابد ...

حضرت مولانا ولادت حبیله بلخیدر و رومده توطنی سبیله رومی
دنیور و مولانانک طریقتده شیخی شمس تبریزدر سبب تلاقیلری بو ولمشدر
وقتا کم شمس حضرتلری دفاین اسرار توحیده واصل اولدیلر جناب حقدن
رجا ایدوب اول دفاینی دفن ایده جک بر محل قابل اوله دعاسی مستجاب اولوب
الهام الهی اولورکه اول محل قابل دیار رومده در پس ولایتنی ترک ایدوب
بلدان رومی سیاحت ایده رک قونیه یه واروب برکون عارفانه کزرکن
کوردکه بر مرد ملا بر استره سوار اولمش و یمین و یسارینده مریدان صالح
اثار طوتمش سکون و وقار ایله کیدر نظر ایدوب اثار قابلیت طویوب
بعض عارفانه مکالمه دن صکره اول وجود مبشر اول اولمسین بیلوب
کوکل صید ایده جک بعض کلمات ذوقیه سویلدکدنصکره هماندم قالقوب
کیدوب یولده برکسه بیوردکه وار مولانایه دیکه اگر شمسی ادرسه
بنه مطلعی اولان شهر تبریزده یلانجیلر محلهسنده بولسون دیوب
روانه اولورهمان حضرت مولانانک قلب قابلنه اتش ارادت دوشوب
مطالعه کتب و سائر اموردن ال چکوب شمس تبریزه دوردیوکزرکن اول کسه
راست کلوب شمسک سفارشن سویلدکده مولانا دخی صولرسم کاسه چشملر بولرتکه
غرضم بوکه یولک ذریله مرجان اولسون دیه رک عازم راه اولور وقتا که تبریزه
کلوب یلانجیلر محلهسنی سؤال ایتدکده قوم تبریز دیرلرکه درویش کاسخره
ایتمشلر بو شهرده یلانجیلر محلهسی یوقدر پس مولانا تحیرده دوشوب
ارواح مقدسهدن استمداداً شهرک قبورستاننه واروب کزرکن
کوردیکی شمس بر قبرک یاننده طورمش و نور روحی اطرافی طوتمش
همان مولانایی کوردکده بیوردیکه مولانا یلانجیلر محلهسی خلاف برده ارادک

بیلانجیلر

یلانجیلر محلّه‌سی اشبو قبورستاندر که بونده تیانلر ولایت تبریزک
باغ و باغچه و سرایلری بزنندر دیمشلر ایدی شمدی بونلر اولوب اول املاک
آخرلره النه دوشوب بونلرک کذبلری ظاهر اولوب جهالتلرنه ساکنلردر
پس اول محلّه‌ده حضرت مولانا بر نظر و برهمّت ایدوب قلب شریفلرنده
مخزون اولان جواهر اسرار و حکمی قلب مولاناده دفن ایدوب کتاب
مثنویده اولان حقایقی اول محلّه‌ده افاضهٔ علیه بیوردیلر تقطیع البیت

حصوصا عل مرتبت کسلطان جلال الدین دستدر دغ زقران
در تحفة الملوک افندی
ای اولان ضیا بمعنای چشم ... دیمک کرک ایدی وحده

کتاب مثنویکم قوت جاندر ضیا نور چشم عاشقاندر

کتاب مصدردر مکتوب معناسنه یاخود وزن فعال مفعول ایچون
اوله لباس ملبوس معناسنه اولدوغی کبی و کتابه کتاب دیدکلری بعض
حروفک بعضیسنه منضم اولوب جمع اولدوغی اعتبار ایله عسکره کتیبه
دیدکلری هم بو اعتبار ایله دردر شرح المرجح لسمعیل افندی مثنوی شول بیتلره
دیرلر که هر مصراعلرینک آخرلرنده قافیه اوله قوت مدار سد رمق
اولان طعام جنان

کتاب

مثنوی

عشاقیه الاولی عشاق

بکا کشف اولدی بی تعلیم استاد   انکله ایده‌رم عشاقی ارشاد

استاد معروف معلم و فننده ماهر کمسه‌یه دیرلر حکیم انوری

تمتعی که من از خلق درجهان دیدم   همانه جفای پدر بود و سیلی استاد

کسر الفله عربیده سید و مولی یعنی صاحب عبد و ممالیک دیمکدر عجم بو مقوله‌لری تصرف ایدوب کندو لسانلرنده استعمال ایدرلر بعض کلمه‌یی افعاله نقل ایدوب مصدری اسم و کسر الفی ضمه‌یه و فتحه‌یه و فتحه‌یی کسره‌یه علی هذا القیاس تبدیل ایدرلر استعمالی دلالت ایدر اوستاد نحو استاد معناسنه درحضرت مولانا   بینی اندر دل علوم انبیا   بی کتاب و بی معید و اوستا

ذهنك شعوری ارشاد عربجه طوغری یوله دلیل اولمغه دیرلر التقطیع

بکا کشف دیتعالی ماستاد انکلای دیر معنا فارشاد

یقین بلدم که بر نورسته معصوم   لغتلر اوقیه و زنیله منظوم

نورسته فتحله یکی ایرشمش و ضمله یکی بتمش معناسنه‌در

اولی بی بو علم کرد ایدر

اکاه علم اولور البته اسانه   اولور عالمده بر مردی سخندان

سخن سینك فتحیله و خانك ضمیله و عکسیله ده مستعملدر معناسی سوزدر که عربیده اکا کلام دیرلر دان دانستن‌دن مشتق اسم فاعلدر معناسی بلیجی دیمکدر کاه اولور اسم جامد و کاه ظرف مکان معناسنه اولور

استاد

ارشاد

سخن

دان

عشاقیه ... [illegible]

یعنی ... [illegible]

[illegible]

جرادانده اولدوغی کبی

خداشاد ایلیه روحن حسامك ویره جنتده اعلاسن مقامك

شاد فارسیده فرح معناسنه در سوینجی کشیه شادان دیرلر صیغه مبالغه در زیرا فارسیده الف ونون مبالغه معناسن افاده ایدر جنت اشجار ایله مستور اولان باغچه یه اطلاق اولنور معلوم اوله کر ج ن ت هر نیجه ترکیب اولنورسه ستر واختفا معناسن افاده ایدر اعلی لفظی یا ایله یازیلور اما مابعدنه بر حرف لاحقه اولسه الفله یازیلور مقام اصلنده موضع قدمیه دینور ایدی صکره هر اقامت اولنان موضعه اطلاق اولندی

کوردی نظمم بونجه در مکنون سلیس وشوخ ورنکامیز وموزون

نظم دزمکه وجمع دیرلر نظمت اللؤلؤ دیرلر یعنی اینجوی دیزوب جمع ایلدم نظمت الشعر بوندن مأخوذدر پس کلامده تشبیه وار در در تشدید را ایله عربیدر دره نك جمعیدر درر ودرات جمعلری اولدوغی کبی دره بیوك اینجویه دیرلر فارسیده دخی مستعملدر لکن فارسیده تخفیف را ایله ده جائزدر مکنون ایکی معنایه اولور بری مستور معناسنه وبری منظوم یعنی دیزلمش معناسنه بونده معنای ثانی مراددر سلیس فعیل بمعنی فاعلدر معنای نسبت مراددر یعنی ذو سلاست دیمکدر شوخ بونده موزون معناسنه در اصلنده مطبوع وموزون اولان کمسه یه دیرلر که ترکیده سیجق قانلو دیمکله تعبیر ایدرلر و یوزسز وشاطر وبی شرم وظالم وقولق چرکی معناسنه ده کلور تحفه رنك آمیز برقاچ رنکی مشتمل نسنه معنای اصلیسی رنك قارشدریجی دروغباو دلفریب

شاد

جنت

اعلی

مقام

شاهدی لغتی دربیوك الله سنددر یکرمی سکزنده اوللغی واردر کره بر خطا اسما شعور یازیلور ایله اولسه دور بیوك سمت سطر مسطر الحق کر کلد صحیح نسخه لرده بو قدر بولندی

نظم

در

مکنون

سلیس

شوخ

رنك آمیز

اولوب رنك ویرنده اطلاق اولنور حافظ

دلم ربودهٔ لولی وشیست شورانکیز　　دروغ وعده و قتال وضع و رنك آمیز

جهانده یقدی بر شمع منور　　سوینمز حشره دك نفعن کوررلر

جهان معروف ع جهان دهر چه در و جمله هیچ درهیچست اصلنده
تخیله مبالغهٔ فاعلدر جستن سکرتمك و قالقیمق جری و وثوب معناسنه
ع بکفت احوال ما برق جهانست　　دنیایه سریع الفنا و وشیك الزوال
اولماغین اطلاق اولندقده کسر جیم اختیار اولنمشدر دنیا و آخرته
دو جهان اطلاقی مشاکله یا تغلیب یا نشأتین دنلمه دن ناشی استعاره در
ودخی قاف یوکرك اولانه جهان کرد دیرلر که کویا جهانی اوینانغی در
کتنده وصف اولور علم ده استعمال اولنور

چو کردون توسنی نامش جهانکرد　　که بی انگیخت نعلش از جهانکرد

شمع عربیدر فتح میم و سکونیله دخی موم معناسنه در جمعی شموع کلور
منور تفعیل بابندن اسم مفعولدر نورلندرلمش معناسنه در حشر
جمع معناسنه در دك ترکیده حرف غایتدر

حدیثنده بیوردی فخر عالم　　بو معنایی که اولدر خیر آدم

حدیث اصلنده مطلقا خبر معناسنه در صکره حدیث رسول الله مخصوص
اولدی فخر اصلنده مصدردر شرف معناسنه عالمك شرفی دیمك اولور
ویاخود افتخار معناسنه در بویله اولورسه مصدر بمعنی مفعول اولور
عالمك مفتخر بهی دیمك اولور بوراده مراد معنای علمی در نتکم فلان
فخر قومه دیدکلرنده اولدوغی کبی قاضی بیضاوی سورهٔ بقره تفسیرنك

جهان
جستن
دو جهان
جهانکرد
شمع
منور
حشر
دك
حدیث
فخر
معنا
خیر

اغننده دیمك یعنی مقصود و مراد الملکه دیرلر و اصطلاحده ما یستفاد من اللفظدر شرح المفتاح للسید الشریف قدس سره

اصلنده

اوایلنده بیورمشدر فخرک عالمه اضافتی لامیه در معنا اسم مفعولدر
تشدید یا ایله معنیّ دن مخففدر مقصود معناسنه تخفیف ایله معنی
وتشدید ایله معنیّ ومعناة ومعنیه جمله سی بر معنایه اولسی قاموسده
مسطوردر خیر اسم تفضیلدر اصلنده اخیر ایدی کثرت استعمالدن همزه
حذف اولنذی وکاهی اصلی اوزره اخیر دخی استعمال اولنور

خیر

کِه اولا دائما خیراته ساعی ایده لر خلق اندن انتفاعی

دائما لفظ عربیدر حالیت اوزره منصوب ایدی صکره ترکیده دخی
استعمال اولنذی خیرات خیره نک جمعیدر خیره فتح خا وسکون یا ایله
ایولک معناسنه در ساعی سعی یسعی دن اسم فاعلدر سعی قصد وعمل ومشی
وعدو وکسب معنالرینه کلور خلق مصدردر بونده مخلوق معناسنه در
بیت سابق ایله بو بیتک خلاصهٔ معناسی بودر که فخر عالم صلی الله علیه وسلم
حدیثنده بیورمشکه خیر بنی آدم اولکمسه در که دائما خیرات وحسناته
سعی ایدیجی اولوب خلق عالم اندن انتفاع ایده لر وجوه خیراته شاملدر
پس بو بیت شول حدیث شریفه تلمیحدر که قال النبی صلی الله علیه وسلم
خیر الناس من ینفع الناس وشر الناس من یضر الناس رواه القضاعی
فی الشهاب من حدیث جابر رضی الله تعالی عنه مرفوعا بلفظ خیر الناس
انفعهم للناس هذا من خط وحدی افندی سلمه الله

دائما

بو انجام اصرورنی محصل ایچوندر اما او وجود ده بویله اوقوفی کلکر دا ابرار خلق اندن ... وبونکر اده سکته دیرلر وحدی افندی

خیرات

ساعی

خلق

دله دمکه یزم بر خوشچه نامه نظیره اوله اول تحفه حسامه
خوش واو رسمیله وزوم ضمیله خوب ولطیف معناسنه در سودی چیم

خوش

چه ...

فارسی وهاء غیر ملفوظ ایله فارسیده حرف تصغیردر کلمه یه لاحق اولدقده
قالنجق دیمك اولور غلامچه وقباچه کبی غلامجق وقفتانجق معناسنه
اما جیم عربیله ترکیده ادات تصغیردر ابوجه وطاطلیجه واکشیجه ونظایری
کبی نامه مکتوب معناسنه در نظیر نظر کبی کسر ایله مثل معناسنه در جمعی
نظرا کلور تحفه تانك ضمی وحانك سکونیله یاخود فتحیله هدیه که بر کمسه
ایلتره لر جمعی تحف کلور تحفه حسنا اصلنده تحفه حسنا ایدی ترکیب اضافیده
علمی یه نقل اولنجق قطع اضافیده اولنوب همزه حذف اولندی زیرا فارسیده
قاعده در که تجن ترکیب اضافی علمی یه نقل اولنه مضاف الیهی مضافه اوزرینه
تقدیم ایدرلر میران شاه کبی که اصلی شاه میراندر وگاه اولور قطع اضافت
ایله اکتفا ایدرلر خواجه سرای کبی که اصلی خواجه سرای در مانحن فیه
بو قبیلدندر تحفه

که بونده داخی اوله چوق فواید	نیجه نفع ایده لر اندن زواید

فواید فائده نك جمعیدر فائده هر نسنه نك نفعنه وایلکنه دیرلر یقال
الفائدة استحداث المال والخیر ویقال هی ما استفدته من علم او مال ویقال
هی ما حصل من الاشیاء النافعة فی الدنیا والدین وبابه باع من شرح المنظومة
کرادات توصیفدر بونده بو لفظی ترکیده اسم اشارتدر اما فارسیده
فوقورلیجه معناسنه در زواید زائدك جمعیدر

شکردن کونه کونه یپسه حلوا	اولور بر ذوق هر برنده تنها

شکر شینك وکافك فتحه لریله مشهوردر تشدید ایله ده لغتدر سکر معربیدر
ع شکر بتر از وی وزارت برکش کسر ایله او صید معناسنه شکاردن مخففدر
شنی کون کاف عجمیله درلو معناسنه کونه شلی درلو درلو دیجك یرده

نامه
نظیر
که
بو
فواید
شکر
کونه وکونه

کونه کونه

کونه کونه وکوناکون دیرلر معلوم اولاکه عجم تشبیه ایچون استعاره ایدر
کلکون وکندم کونه ومیکونه دیرلر اما کاف عربیله کون دُبُر وانیت
معناسنه استعمالی شایعدر لا بجفته کلرخ سن کار بیستون کرده
دوکوه را بهم اورده نام کون کرده حلوانك همزه سی ممدوده
ومقصوره اولور ننکم قاموسده مذکوردر مشهور طعام کر انواعی واردر
کنیتی ابوناجعدر دوغیه تنها مرکب درتن لفظنك جمعی درابدانه معناسنه
ع خوش میروی به تنها تنها فدای جانت مفرده اولور یالکز منفرد معناسنه
یالکزلکنه یه افکاری اکلنجه اولوب کویا برقاچ تن اضحا ایله جمع اولمش
اعتبار اولنوب تنها استعاره اولنمشدر ها ادات جمعدر مطلقا مدلولی
عقلادن اولمیانه اسمایه لاحق اولور کلها ولالها کبی واعضاء انسانده ده
استعمال اولنور تنها وجانها وسرها کبی جنانه بو بیتدن مراد ناظم علیه الرحمه
بودرکه تحفه حسام کبی برسلیس وشوخ رساله وار ایکن بکا رساله ترتیب
ایلمك نده وایلدیکك صورتده نه حلاوت ولطافتی اولسه کرکدر دینلره
جوابدرکه کوناکون اولانه حلوای مزبوره قیاس ایله بونده دخی حلاوت
اثبات ایدوب بعده تحفه حسامده مندرج اولانه لغات لؤلؤ صفاته کندوسی
دخی بردرلو لباس کیدروب مزین برمحبوب زیبایه قیاس بوطرز ایله
بردرلو لطافت دخی اثبات ایلمك استر وحری افندی ودخی تنها ایله قید ایلدی
زیرا کثرت ثقلا اولورسه ذوق اوجر بومعنای هرکس بیچر

وکوناکون

مزین اولسه برمحبوب زیبا   کیوب انواع الوانیله دیبا

محبوب علی غیر القیاس اسم مفعولدر محب ضم میم وفتح حا ایله قلیلدر

زیب زینت وزینت دخی زیب وزیور معناسنه
زیبا مبالغه فاعلدر زیب وزین کبی
ایتمه کنه زیبیدن دیار اتمق جنانه

محبوب

تنكم قاموسده مذكوردر زیب جمال ویرشق زیبا كوزل وبزكلو ویراشقلو زیبانك شللی اكثر محبوبلره وصف اولور تحفه انواع نوعك جمعی در درلو درلو دیمكدر الوان لونك جمعیدر ولون رنك معناسنه در دیبا الوانلو قماش اطلسه دخی اطلاق اولنور دیبا مثللی جناب

وبر ده هر رنك اكا بر درلو زینت | كلور عشاقه درلو درلو حالت

رنك نونك سكونی وكاف عجمیله بوراده بویه معناسنه در ومعلوم اولاكه نون ساكندن صكره كلن كافلرك جمیعسی كاف عجمی اولمق قاعده مطرده در وحدی افندی زینت وزیانك كسریله مانزین بهنك اسمیدر زین فتحله شینك ضدیدر شین عیب معناسنه در

ندكلو واریسه انده جواهر | كتوردم بونده الاكه اوله نادر

جواهر جوهرك جمعیدر جوهر شول حجردركه اندن منتفع به برشی استخراج اولنور وهر شیئك جبلیتی كه برشی اوزره وضع اولنمش اوله یعنی بذاته قائم اولان شیئه دیرلر عرضك ضدیدر بوراده معنای اول مراددر نادر لغتده از بولنان شیئه دیرلر اما استعمالده عجیب وغریب معناسنه در جمعنده نوادر دیرلر سودی معنای بیت بودركه تحفه حامده نقدر جواهر كبی مقبول شیلر واریسه جمله سن بو تحفه مده ایراد ایلدم الا اول شیكه انی كتورمدم اول نادر در یعنی كتورمدیكم ازدر یاخود نادر الاستعمال اولانی كتورمدم بلكه كثیر الاستعمال اولانلری كتوردم دیمك اوله

قودم انلاری كه استعمالی یوقدر | ولی اولمایان انده بونده چوقدر

ولی

ولی لفظی ترکیبدر لکن معناسنده استعمال اولنور ولیکن کبی

کوردم مثنویده چوق غرایب — که اوله مولویلر بوکا راغب

غرایب غریبک لفظنك جمعیدر راغب رغب یرغب دن اسم فاعلدر
طالب معناسنه رغب فی ایله استعمال اولنسه ارادت معناسنه اولور
وقچن عن ایله استعمال اولنسه عدم ارادت کبی اعراض معناسنه اولور

اولدی بحرانده وارد بونده اما — دخی وار بونده نیجه بحر رعنا

بحر لغتده شق معناسنه در بحرت اذن الناقه قچن ناقه نك قولاغن شق
ایتسه لر و متسع معناسنه در فرس بحر دیرلر قچن اشکنی زیاده و واسع اوله
و برك خلافنه که دریادر بحر دیرلر یری شق ایتدوکیچون یاخود اتساعی
ایچون بوراده بحره بحر دیدیلر زیرا ابحورك بعضیسی بعضندن شق اولنور
یاخود فروعی اصولندن شق اولنور یاخود متسع اولدوغیچون تسمیه اولنمشدر
زیرا هر بحر بو قدر الا انك ایچون شعب وتفاریع واردر که حصر کلمز نتکم
اهلی فننده معلومدر اما عربیدر ترکیده دخی مستعملدر رعنا عربیدر
صفت مشبهه در جمعی رعن کلور نحفه کوزللره وصف اولور حسنه
غره اولان رعونتدن خالی اولمغین و بوتسعا مرغوب نسنه یه وصف اولور
وغمکین ورویی زن فردوسی ⁂ مرا خیره خواهی کر رسوا کنی
به پیش خردمند رعنا کنی ⁂ ودخی ایکی یوزلو کله دیرلر که رومده
الاکل ناصری دیرلر سودی بوراده مناسب اولان نازك و لطیف معناسنه
اولمقدر

ولی

کوردم مثنویده اکر یعنی کتاب مثنویده
چوق غریب لغتلر کوردوب مثنوی نقدی
تفسیر ایتدم که مثنوی
مراد اولان معنا ایله مولویلر غرایب
کتابنه طالب اولان عموما و مولویلر راغب
خصوصا بوکتابه زیاده رغبت و اعتبار
ایدوب مثنویده واقع اولان مشکل لغتلر اکثرین
بوکتاب سببیله حل ایدهلر

بحر

یعنی حسابی بحرده اولان
بحرانده یعنی نیجه نفعده موجود
اولوب دخی نیجه بحر رعنا اذ بادی
ایتدیمکه انده بو قدر
بحر شعر بحر دیرلر منشعب ومنفرعلر چوق
اولدوغیچون

بحر لغتده ذکر ده دیرلر و اصطلاحده شعرك
وزنی اولان لفظلره دیرلر که علم عروضده
بیان اولنور که اصولی اون طقوز بحردر
شرح المعارف سروری

اما

رعونت چوق و اشتیاق
یعنی کلماتك و بمشتاق
اولمق ترجمه

رعنا

یوغ انده داخی قطعه اولدقجه آخر   کوردم بحرنی انجنده بربر

قطعه پاره معناسنه‌در واصطلاح عروضده ایکی بیتدن طقوز بیته وارنجیه دك ابیاته دیرلرکه اول مصراعده قافیه اولمیه سروری آخر مدیله وکسر خاایله واخیر صونك معناسنه اولك ضدیدر مؤنثی آخره کلور جمعی اواخر مخفف

تمام اولدقجه هر بر قطعه موزون   یزردم انده بر بیت همایون

بیت لغتده او ه دیرلر واصطلاحده ایکی مصراعه دیرلر کرك قافیه‌لری موافق اولسون کرك اولمسون وشعر بیتنی صحرانشین عربلرك اوینه تشبیه ایتمشلر اکر اول اوك قیامی اغاجدن وایبدن ومیخدن وبلاسدن ایسه شعر بیتنك قیامی اسبابله واوتادله وفواصل ایله‌در واکر اوك درت رکنی وار ایسه شعر بیتنك دخی درت رکنی واردرکه صدر وعروض وابتدا وضرب‌در واکر اول اوك سقفی وپری وار ایسه شعرك دخی سقفی معنیدر پری قافیه‌در سروری همای وهمایون همای سایه‌سی مبارك بر قوشدر هرکیمه کولکه‌سی راست کلسه سلطان اولور مشهور سوزدر

فی الاسد ایمن من البلح هو طائر اعظم النسر محترق الریش لا نقع منه

ریشه فی ریش طائر الا احرقه واسمه بالفارسیة همای همایون قوتلو وحجسته وسعد معناسنه همایه نسبتدر حاصل معنی درجبلی سعادت حکمنده اولمغین واو نسبت لاحق اولدی نیکو وهندو کبی نونی تاکید نسبت ایچوندر شیرین ودرون کبی اصلی درودر نجت همایون مددهار سد الستی جنانك وبیت همایوندن مراد شول بیتدرکه هر بحرك آخرنده بعضسنك بر بیتی ترکی وبر بیتی فارسیدر وبعضیلر ملمع اولوده‌در مثلا ابتدا واقع اولان

قطع یعنی مخفف حسابده قطعه تمام اولدقده
غزل نظمنك اسمنك ذکری یوقدر بن
کندی نحفمده بر قطعه‌نك آخرنده بحرك
وزنن واسمنی کوردم دیمکدر

آخر زیرا انف بحرك اسمنی حسابده هیچ بر قطعه‌ده تعیین ایتمامشدر

قطعه لغتده بر پاره

بیت دیمکدر اما اصطلاح شعراده بر نظمه دیرلرکه مطلعی اولمیه سودی

همای وهمایون

همایون

بحرك آخرنده بو سوزی ازبرایت الى اخرالبيت وقس عليه الباقی

که اولا فارسی بر مصرعی هم بری ترکی اوله نه بیش ونه کم

مصراع لغتده قپو قناده نه دیرلر اما اصطلاحده یارم بیته دیرلر سوزی
بیش با عربیله ایکی معنایه در اول زیاده وارتق معناسنه که مقابلی کم در
اکسك معناسنه در وادنی ومحترم وعزیز معنالرینه ده کلور اضداددندر
ارتق واکسك دیمکده بیش وکم دیرلر ثانی برکوکدر جدوار ه شابه
انجق فرقی جدوار رومده بوستانجی کلاهی کبی دبه سی یك سوری اولمز
بنر بالته جی کلاهی کبی سوری اولور جدوارك خاصه سی سموماتی
دفع ایدر بیش کندوسی زهردر معتاد اولمین ادم بر قیراطن زیاده
تناول ایتسه هلاك ایدر احتمالی اولور سند ولایتنده چوق اولور
شهرهال نهل طاغلرنده اکثر بتر اولدیار خلقی تازه ایکن بیرلرضر اتمز
ایمش اوچ نوع اولور برنوعی اکلیل الملك دن ابریجه عقده لری اولور
سنبل هندی ارالرنده بولنورلر کا قرون سنبلی وهلهل دخی دیرلر بیاض
نقطه لری واردر کندوسی سیاه رنکدر و برنوعی دخی یشیل رنکه قریب بورق
اولور سیاه نقطه لری واردر مامیران کوکنه بکزر برنوعی دخی سیاه
رنکدر صاریه مائل عقده لودر قامش کوکی کبی برنوعی غایت مهلکدر
بونکله برص وجذامه علاج ایدرلر کذا فی کتب مفردات و فرهنك شعوری

که ترکی فارسیه اوله مقابل بلور اهلی کا ولور بو نظم مشکل

مقابل قرشو طوران نسنه یه دیرلر مقاعله بابندن در ایکی نسنه

بر برینه قارشو طورسه مقابله دیرلر مقابله مواجهه معناسنه یعنی
یوز بر یوز دیمکدر

بو رسمه ایلدم اول بیتی ترتیب	که بیله مبتدی احوال ترکیب

رسم معنای اصطلاحیسی عادتدر بونده اول مراد در که بو عادت اوزره
دیمکدر تحفه ترتیب آنست که هر چیزی بجای سزای خود نهاده باشد که همچو
عقد لؤلؤ ترکیب اشیای متفرقه را جمع کردنست کر منتظم باشد وکرنه وحدی افندی

تفعیل بابندن مصدردر سودی

رسم
ترتیب
ترکیب

چو الطاف خدا کوستردی اتمام	دیدم بر دخی تحفه شاهدی نام

الطاف لطفک جمعیدر لطف ضم لامله الله تعالی نک توفیق وعصمتیدر
واسماء الله‌دندر اولان لطیفک معناسی الله تعالی قوللرینه ایصال
منافع ایله ایلک واحسان ایدیجی دیمکدر یاخود خفایا ودقایق اموری
عالم دیمکدر وکلامدن لطیفه اولدر که معناسی غامض اوله

الطاف

کدایم شاهدی مولوی یم	دیار منتشاده مغله وی یم

ناظم مرحوم بو بیتدن کندونک تخلصی که شاهدیدر محبوب معناسنه
اولان شاهده منسوبدر وطریق جهتیله اولان نسبتی که مولویدر
حضرت منلای رومی یه منسوبدر ووطن وتمکن جهتیله نسبتی که مغله ویدر
دیار منتشاده مغله دیدکلری قصبه یه منسوبدر بیانی ایلدی دیار اصلنده
دارک جمعیدر ادؤر وادور وادر ودیار ودیارات ودیران ودوران
واد وار وادور کبی صکره اصطلاحده ولایت معناسنه استعمال اولندی

دیار

بحمد الله که مرد معنوی یم	که غواص بحار مثنوی یم

معنوی

معنوی
مرد معنوی
غواص
واصل کی
زهی

معنوی معنانک اسم منسوبی در مثنوی مثنانک اسم منسوبی اولدوغی
کبی یعنی حالت نسبتده الف واوه قلب اولنور اجتماع یاآت لازم کلمودن بو
مرد معنوی هر نسنه نک ظاهرنده قالمیوب باطننه وحقیقتنه واصل
اولانه کمسنه دیرلر اکثر اهل تصوف واهل حقیقته اطلاق اولنور غواص
مبالغه ایله اسم فاعلدر دریایه طالبجی دیمکدر صحاح ده ایدر الغوص
النزول تحت الماء

مرادم بوکه تحفه م بوله شهرت   کله اوزانله اطفاله قدرت

اوزان وزنک جمعیدر بر نسنه نک اغرلغنک مقداری معناسنه در
بوراده وزندن مراد عروض بحرلرینک وزنلریدر که شعرک مقداری
زاید میدر یوخسه ناقصمیدر معلوم اوله معنای بیت یعنی اوزان
سببیله اطفاله استخراجه قدرت حاصله اوله زیرا وزن طبیعتی اچر
اطفاله دیمسی اکثریا بونی اوقیانه اطفال اولدوغی ایچوندر

ایده لر فرسیله اوزانی حاصل   اولالر علم مولانایه قابل

یعنی هم علم فرسی وهم وزنی حاصل ایدوب علم مولاناکه اکه بوقاردده
علم ربانی که کتاب مثنوی دیمش ایدی اکه قابل اوله تحفه

زهی عزت زهی دولت سعادت   انک که ایده اوله بو علمه لیاقت

زهی کسر زا ایله ادات تحسین در مقام تعجبده مستعملدر معناسی
نه کوزل وآفرین وبارک الله دیمکدر سودی بو بیته جهلای مذمت
وازبا استعدادی نائل سعادت وعلم شریفه استعدادی اولمین بی بهره
وبی لیاقتلری محروم فیض وهمت اولملرینه ایهام دعای پاکیزه
شرب وصاف طبیعت واردر وحدی افندی

ولیكن قورقرم بر جاهل دون		كه انك اولمیه كز طبعی موزون

لیكن كلمهٔ استدراكدر تخفیف ایدوب لیك دخی دینور دون
نادان جاهل معناسنه مقابلی دانا عالم معناسنه همه دانند اكر دانا وكر دون
كمر بسته بدین كار ست كر دون و ناكس سفله معناسنه بگنج زر بیزد منت دون
اوغلی ادل جاهلده اولمز نور عرفان كه نادانك اولور قلبی ده نادان كژ فتح
كاف عربی و زا معجمله اكری اعوج معناسنه كه مقابلی راستدر وكاه اولور
زانی جیمه تبدیل ایدوب كج دیرلر

ایده موزونله تقطیعی تفهیم		ایده جهلیله هر معصومه تعلیم

تقطیع لغتده پاره پاره ایلمكه دیرلر اصطلاح اهل عروضده اجزاء عروضله
وزن دیرلر نحو هر كلمهٔ احاطه در كل معنا هر كسی كرده خود ز كردست

ركیك اوكراده بو موزون كتابی		خراب ایده او طبع مستطابی

ركیك اكری وسست وضعیف معناسنه در مستطاب اسم مفعولدر
همزه استفعال بوراده وجدان ایچون اولوب طیب و پاك بولنمش طبع
دیمكدر صحاح جوهریده وغیریده ایدر واستطابه وجدته طیبا

یقین بلمكلكه براغلیجق اول		او قیه شعری ناموزون ومهمل

یعنی نادانك افقدنك قلب سوسی بیله نادان اولور

لیكن

دون

اولور طبعی ركیك وسست ومغبون		قلور محروم اولمز داخی موزون

سست سینك اولك ضمی وثانینك سكونیله لغتده كوشك معناسنه در
وبعض محلده اهمال وتغافلدن كنایه اولنور سودی مغبون اسم مفعولدر الدانمش

محروم نصیبسز اولانه كسیه دیرلر ایكنجی بابدن اسم مفعولدر مصدری حرم وحریمه وحرمان كلور خفیه

مرلا

معناسنه عربیدر محروم نصیبسز اولانه کمسه دیرلر ایکنجی بابدن اسم مفعولدر مصدری حرم وحرمة وحرمان کلور

مکر بر حاذق واستاد کامل	انی جهد یله ایده وزنه قابل

مکر ادات استثنادر الا معناسنه حاذق ماهر معناسنه جهد فتح جیم ایله مشقت معناسنه

کلور وزنه ولی بولمز سلاست	قلور طبعنده البت بر رکاکت

قوسك اکریله بر تازه نهالی	بیوسه طوغریلورمی اکله مثالی

ناظم مرحوم مزید تفهیم ایچون تمثیله شروع ایلدی نهال کسر نون ایله فلمکه آشلر و فدان وشعراشجرك دبندن دوغری چیقن اینجه و نازك طال معناسنه استعمال ایدوب محبوبلرك بوینی اکا تشبیه ایدرلر می ادات استفهامدر بوراده استفهام انکاریدر

ینه یکی بردغه اوله اول خاك	قویاسن بولی یوسق ایده می پاك
خدا قهر ایلسون اول جاهلی کیم	اوقیدر نظمی کز اولوب معلم
اکا کیم اولمدی منظوم مقدور	چو تعلیم ایتمك استر باد و منثور
خراب ایتمدر بو تحفه حسابی	نیجه کز طبع وناسوزن وعاصی
نیم بو تحفه یی سن صقله یارب	شولردن کا ولمیه طبعی مهذب

رب اسما، اللهدن در نقصانلری کالایرکوریجی دیمکدر تحفه مهذب تفعیل بابندن اسم مفعولدر بوراده پاك وصافی وخالص معناسنه در تحفه

نصیب ایتمه بونی ذهن سقیمه	نصیب ایت ذهن پاك مستقیمه
مفاعیلن مفاعیلن فعولن	درس جان بدر علمه دون وکون
کیم ایتسه شاهدی خیر یله یاد	ایکی عالمده یارب ایله دلشاد

بعده وشهزاده زیانه اوغرامش کمسه دیرلر فایده دن محروم اولمشدر

مکر

حاذق

جهد

نهال

ش

رب

مهذب

قطعهٔ اولی در شرح المطوی المکشوف

نکرینک ادیدر ایزد یزدان خدای دیل داخی بزرک اولو یول کوستریجی رهنمای

ایزد سکون یای تحتانی وکسر زا معجمه ایله جناب باری جل جلاله اسمیدر عربیده

اسم جلال کبی فارسیده ایزد تعالی دیرلر چغتای لساننده ضم همزه ایله اوغان

دیرلر الله دیمکدر لطفی دیواننده نعت شریفده بلسان چغتای بیت

اول ادمغه ودیعت قیلدی نوز دنکنی اوغان ✿ بتو سوزنی بلیماکاندا

بولدی مردود لعین وهم یزدان یرادیجی وخالق معناسنه در و ایزد

واجب الوجود وعبادته سزاوار اولن معبود حضرتنه علم در عربیده لفظه الله کبی

ترا پاک یزدان چنان افرید ✿ که مهر اورد هرکه روی تو دید

مانی نقاش مذهبنده یزدان خالق خیره مخصوص واهرمن خالق شره

منصوصدر شاعر مذهبنده تصریح ایتمشدر

کرانه دو عارض شکلین زفعل یزدانست ✿ زفعل اهرمنست انه دو زلف چو کاذن

بدین دلیل همی مانوی درست کند ✿ که خیر هست زیزدان وشر زاهرمن

یک خدای معبود بحق وخدای بی شریک وبی نظیر معناسنه در بو لفظ

شهنامه ده چوقدر خدا ایکی قسم در بری اصلی خود ایله ای دن مرکبدر

واجب الوجود معناسنه وبری صاحب ومالک معناسنه اسم مفرددر

برون رفت مهر آکابل خدای ✿ سوی خانهٔ زال زابل خدای مشکلات شهنامه لعبد القادر البغدادی

بزرک کمال پاشازاده مرحوم دقایقده دیرکه بزرجمهرده جزء اولان بزر

بو معنایه درکه اصلی بزرکمهر در تعریب اولنوب کاف جیمه تبدیل اولنمشدر

قاعدهٔ تعریب اوزره نتکم نرجس وجلنارک جیملری اول کاف ایدی

انتهی وکاهی بزرکی خرد مقابلنده ذکر ایدرلر

خدای تنکری تعالی اصلی خودای در معناسی کندی کلیجی در

امد بر من که من رسولم ✿ کفتم تو برو که من خدایم جناب کبریانک

ایزد جل جلاله وجودی بذاته اولمغین خدا دینلمشدر واجب الوجود معناسنه اما سیم خداده کی خدای لفظ مفرددر صاحب معناسنه همیم خدا وهم قوی وده خدای ده کی خدای داخی بو ایله در

مراغه المنشی محمد بن بدر الدین المنشی رحمه

خدای

ذات باریه ... مشترکدر بری ... الله ویلمزلکی معنا ... اطلاقی جایزدر ... فایده ... اسمدر عربیده الله کبی ... در که خداوند ... صاحب ... معلوم اولا که هر کلمه نک ... الف ... بتو ... سودی

یزدان

[illegible]

۸۱

ستوده بود نزد خرد و بزرگ * دراز از مردم بنا شد سترگ

فرهنگ رهنمای و رهنما و رهنمون وصف ترکیبی اولوب یول کوستریجی معناسنه

عربده دلیل و قلاوزه رهبر دیدکلری کبی رهنما دخی دینور التقطیع

تکرنکا مفتعلن دیدر د فاعلن ایزدیز مفتعلن دنخدای فاعلن

داخبر ز مفتعلن کو لیل فاعلن کستریجی مفتعلن رهنمای فاعلن

هم دخی پیغمبر اول کیم ویره حقدن خبر * بای توانکر در در بوخسله دیرلر کدی

پیغمبر عرفده رسول خدا معناسنه در واصل لغتده ایلچی و خبر التیجی معناسنه

برکه دن اخره موصل خبر اوله پیغمبر مثله شکلا پیغامبر و پیامبر و پیام آور

دخی دینور نبی و قاصد معناسنه پیغام و پیام خبر معناسنه در دیرایلدیجی

دیمکدر چونکه انبیا علیهم السلام جناب باری تعالی دن خبر ایلدرلر

انلره علم اولمشدرکه ذکر توانکر توان مطلق قوت در و کر کاف عجمک

فتحیله کاردن مخفف ادات فاعلدر جی معناسنه توان ایله ترکیب اولمغله

غنی معناسن افاده ایدرکه ترکیجه بای دیرلر سودی کد کاف عربیله لغت

پهلویده خانه معناسنه در علامهٔ شیرازی شرح قانونده کدخدا ترکیبنده

دیمشدرکه کد باللسان البهلوی معناه البیت وخدا معناه الرب و قد یستعملونه

بمعنی المدبر فی الامور کده دخی دینور بوناک معربی کذج در نته که قاموسده

دیمشدرکه الکذج محرکه الماوی معرب کده لکن کد بر کلمه ایله ترکیب اولنه

جزء اول واقع اولور کدخدا و کد بانو کبی کد بانو او کورب کوزه دن

متصرفه خاتوندر که ترکیده قادن دینور سنایی بیورر

مرد و زن را که حرص کون و کلوست * نام شان کدخدا و کد بانوست

کدیور دخی بو قبیلدن اولوب یا مزید در صاحب خانه معناسنه کداوه دخی

رهنمای

پیغمبر
پیام آور
پیغام
و پیام
توانکر

کد

کدخدا
کده
کذج

کدا
بو قبیلدندر اساس وتمل معناسنه در کدا دخی اکرچه کاف فارسیله در

کدیه
بو قبیلدندر اصلده وصف ترکیبی در دیلنجی معناسنه در که قاپو قاپو کزوب
دیلنور کدیه اسم مصدر در دیلنجیلك معناسنه در مشکلات کدانك اصلی
کدآی کد مطلقا قرارکاه ای آمدندن وصف ترکیبی در هر محله کزنه
کدا دنلمشدر ع کدا همیشه بی صاحب کرم کردد م المنی للمتنی التقطیع
همدخی عنبرلکمورحق دنخنبر باتیوت کرددر تخلدر لرکدای
لب طودغ ورخ یکاق چشم کوز وروی یوز کربکه مژکان مژه دست ال پای اوکدای

لب
لب فتح لام وسکون باء عربیله طوداق شفه معناسنه در مولانا جامی
لب لعل توکام اهل وفا ٭ لعلیل الفراق فیه شفا وکنار معناسنه دخی
کلور لب دریا دیرلر قیو کناری ودریا کناری دیمکدر تحفه

رخ
رخ ضم را وسکون خاء معجمه ایله یکاق خد معناسنه
ع دلم ربوده شیدای ان رخ فرخ وابنا شطرنجده بری شطرنج کمال دانتوبی یا رخ
وجزائر هندده اولور اولو قوشدر که یاوروسنك بر دیشی طقوز قربه

چشم
صوالور دیو حکایه اولنور وکرکدان معناسنه دخی کلور دشنی چشم کوز
ناظم مرحوم حاشیه سنده دیر که چشمده قباغی وکربکی وسواد وبیاضی جمله داخلدر

چشمك
انتهی ودخی کوزلوکه استعاره طریقیله چشمك دیرلر کاف تصغیرله وتعویذ وحمائله
دخی چشم دیرلر تحفه روی یوز وجه ومحیا معناسنه وهر نسنه نك ظاهرنده

روی
اطلاق اولنور روی زمین کبی وجه الارض معناسنه وجه لفظنده
جاری اولان مجاز واستعاره روی ده دخی جاریدر واماله ایله توجه
صفر معناسنه مثنی وتوجه اولانه نسنه یه روبین دیرلر ورویك
کاه اولور یاسنی حذف ایدوب رو دخی دیرلر یوز یوزه دیجك روبرو دیرلر

مژکانه

دست

حله و بزله
دست خطر

دست خون

همدست

انتظار

نخم مژگانه کرپك هدب معناسنه لطیفی بیت مژگانی دلم راخسته کردی
بلعل لب بکن درمانه دلریش جنانه دست معروف التی معناسی دخی
وار در بری برقات اسباب وملبوس ثیاب معناسنه در عربیده حله
وبزله دنور ثانی کره ومره ویول معناسنه در ثالث بر دفعه اویون ولعب
معناسنه در قمار بازلر یاننده معروفدر دست خطر رهنی چوق اولان
لعب درکه مخاطره سی اوله دست خون قتل ایله اولان رهندر رابع
طرف وجانب معناسنه در خامس صدر وپیشگاه مجلس معناسنه در
سادس جنس ونوع معناسنه در همدست همجنس وهمنوع معناسنه در
جنسیت ده موافقت اولمغله همدست موافق معناسنه ده کلور دست
عربیده تعریب ایله التی معناسی وار در بری صحرا و دشت در ثانی
لباس وثیابدر ثالث کاغد و ورقدر رابع صدر مجلس وقاموسده
انجق بو درت معنی مذکور در خامس حیله ومکر در سادس اویناموق
ولعب در حریری مقامهٔ ثالث وعشرینده درت معناسن جمع ایدوب
دیمشدر که ثم قال نشدتك الله الست الذی اعاره الدست فقلت
لا والذی اجلسك فی هذا الدست ما انا بصاحب ذلك الدست
بل انت الذی تم علیه الدست دست اول لباسدر وثانی صدر مجلس
وثالث حیله در ورابع لعب در غالب اولانه تم له الدست ومغلوب
اولانه تم علیه الدست دنور دست قازن وتنجره معناسنه
کلدوکی مولد در معرب دکلدر پای تخفیف ایدوب پی دخی دیرلر
اباغ معناسنه وتمل واساس معناسنه ده کلور پای دخی مجازا تمل
واساس معناسنه کلور نته کیم سعدی بیوردی بیت پادشاهی که طرح ظلم افکند

پای دیوار ملک خویش بکند * نشئت معروف و پاییدن دن فعل امرده کلور
پاییدن التی معناسی وارد در بری کویمك و اکلمك عربیده انتظار و تربص
معناسنه در بیت تو امروز پیش صف اندر میای * بك امروز و فردا امکن رزم رای
ثانی ایاغ ایله باصمق و چغنمق معناسنه در ثالث ایاغ ایله دیمك معناسنه در
رابع قیام و استقلال معناسنه در بیت جوهرم کر بجویشتن پایم *
عرضم کر بدیکری پایم * خامس بقا معناسنه در که حالت واحده اوزره ثابتدر
نته که مسعود سعد بیور در بیت بمالك خویش بنازوز عدل خود برخور *
بکام و دولت پای و بعز و حشمت پای * سادس ضبط و حفظ معناسنه در
زبان را بپای از بد اندیش و دوست * که نزد یکتر دوشمن سیرت اوست
ما لسکلار ایاقداشه همپای دیلور وصف ترکیبی ده اولور دیرپای دیلور
فلکه قدیم زمانی اولدوغیچون * رسم وفای بجوی از فلك دیرپای
لب طرغو رخیکو چشمکوز و رویز کریکنز کانمز دستلیق الدبای

اذن و سامع — شکب — فاره — غفلت و ادراک — دخان — سریع — نهر

کوش قولق و دوش اوبوز سوش صحن هوش اوص دود تونون بود ایکی زود تیز و رود چای
یعنی عمر ۳ نوع دهر
کوش کاف عجمیله ایکی معناسی وارد در بری قولاقدر مولدین دخی
استعمال ایتشدر نته که ابن الرومی بیور در بیت یا اصلم الکوش تلك ضامنة
جدع انوف وصلم الکواش * کوش داشتن حفظ معنی ایچون اصغا
ایلمك معناسنه در بیت کنون هرچه کفتم ترا کوش دار * سخنهای خوم در اغوش دار
مجازا مطلقا حفظ معناسنه ده کلور کوش کذاری کردن اعلام معناسنه در
نته که والهی بیور در بیت بر فلك ناله من دوش کذاری میکرد *
چرخ را از غم من کوش کذاری میکرد * بن کوش کسر نون ایله اطاعت

یا برقاج معنا کلور اول معروف دخی دیرلر ثانی باب باخر فیله پای دخی دیرلر ثالث مقاومت وطاقت معناسنه پای دخی دیرلر خامس معنا رابع اثر کبی بهانه معناسنه مرویدر فرهنگ شعوری

ترنص
پا
پای
پی
بقا
همپای
دیرپای
کوش
کوش داشتن
کوش کذار
بن کوش

وانقیاد

وانقیاد معناسنه در معنای ثانی هر ایلك اون دردنجی کونی معناسنه در
شعر دوش اوموز منکب معناسنه در ج کردی انداخته سجاده بدوش
کرد بازار جو سجاده فروش ودون کیجه بارحه معناسنه حافظ بیت
هاتفی از کوشه میخانه دوش گفت ببخشند کنه می بنوش م المثنوی
موش کسکن فاره معناسنه مثنوی کربه شیر بیست درکرفتن موش
لیك موشیست در مصاف پلنك ثلثه هوش اوچ معناسی وارد
بری اوك دو که عقل خلقی در عربیده اندن غیری تمییز ایله تعبیر اولنور
انکله خیر شردن ونفع ضرردن فرق اولنور هوشمند وهوشیار
بوندن مرکبدر واو حذف اولنوب هشر دخی دنور ثانی روح
وجان معناسنه در ثالث لغت پهلویده موت وهلاك معناسنه در
[illegible] دود دتون دخان معناسنه وقرارکاه اولور
اهلنك دائماد تونلکی اولان مکان دود مان قبیله معناسنه بیت
این جوان باجمال وفر ونسب هست شمع ز دودمان عرب
بود وارلق وجود معناسنه ع بود ونابود راسبب بودش م
وماضی در بودن دن ادات حکایت کان معناسنه مصرع
با مراد خویش بودم نامرادم ساختی م زود سریع معناسنه مقابلی
دیر کیچ بطی معناسنه ع زود رسد بسلطنت هرکه بود کدای نو م
مثنه وبنا رود درت معناسی وارد بری چای واقرصو معناسنه در
جوی ایله رودك فرق بودر که جوی ازماغك بریدر رود ایچنده
جاری اولان صودر ذکر حال واراده محل ایله یا بر عکس که مجاز مرسل
قبیلندندر بری برینك مقامنده دخی استعمال اولنور ثانی هر سازك

فار جمع فاره در

سکون واو ایله بودن لفظنك صیغه ماضی سیدر
اکثر حکایات عن الماضی استعمال اولنور وادات
روابط در ترکیبده معناسی ایدی ایله تعبیر اولنور
ودخی قرارکاه ووجود معناسنه کلور معلوم اوله که
بوده بودن صیغه سی بشتر کرد وفعل ماضی ایله
اولور حاصل بالمصدر معناسنه ده کلور بوداده
حال بودیله در فرهنك شعوری

ابر مین که اقر نهر معناسنه جوی ایله رودك
فرقی جوی مجری رود جاریدر عربیده
نهر دخی فرهنك اسمیه واوتار سازکه
چالنور مثانی

فار
موش
هوش
هشر
دود
بود
زود
رود

تلی دربجازاً هرتلی اولاد سازه اطلاق اولنور ثالث ابن وفرزند
معناسنه در رابع استی صوایله یوکی ویلکی بولنمش قوزی وقوزی
معناسنه در رود اورسلندی وسیل کوزدوکی کوپك وجود جوبدر
نته که سبد وطواط بیور رمردویم زغنت چودشت رود اورشد
مژکانم من از سرشك رود اورشد ٭ مانند تو فرزند نیامد بجهان
تا مادر دوزکار رود اورشد القطیع کش قولغو دوشنومز
مش صجنو هوش اوص دود دوتوتو بوددی زودتزو رودجی
حق بودرکه بیتان مزبورانك تقطیعلری بو اسلوب اوزره کرکدر
علم عروضدن بهره سی اولان اخوانه خفی دکلدر وصدی افندی سلمه الله

سکاس دقیق وطحن سهم قوس

کارد بجو آرد اون دمرنه پیکان دمش نیزه سکو زه کرش نیزوکاه اوق یای

کارد کاف عجمی ایله اوج ساکنله بچق در عربیده سکین دیرلر سودی
آرد سکون را ایله مطلقا اون معناسنه بغدای اولسون غیری
اولسون عربیده دقیق وطحین دیرلر آرد سکون را مهمله ایله بوزن
نرد مجمع الفرسده دقیق معناسنه آرد لفظندن محففدر و فرهنك
جهانکیریده قهر وخشم معناسنه منقولدر پیکان سکون یای تحتانیله
اوق دمرنی نصل معناسنه ع هرکرا در سینه پیکانت ازسوزن چه باك
و نیزه حربه سنی جغتایده باشاق و باشاغ دیرلر فرهنك نیزه سکو
یعنی میزراق دیمکدر قصه سکویه وحربه یه کاف تصغیرله نیزك دیرلر مخفف
زه کسر ایله درت معناسی وارد بری کلمه تحسین در زهی معناسنه
فضا گفت کبر وقدر گفت ده ٭ فلك گفت احسنت ومه گفت زه

ثانی پای کریشی معناسنه در ثالث شهرت وقیطانه معناسنه در
وقایش درکه جلادلر برادمك صرتنده جکرلر بیت زبیشت سپهبد دهی برکشید
چنان کاستخوان وی آمد بدید ❀ رابع یافه معناسنه در بو معنا ایله
معربی زیق در والزیق ما احاط بعنق القمیص سنائی بو در بیت
برزه دلق سوزنیست مرا ❀ بیش ازین نیست چیزی از دنیا ❀
وفتح زا ایله ایکی معناسی وار در بری زهیدن لفظنه اسم مصدر در
زهیدن چشمه دن صو قایمق وچقمق در صوصزیق ور شیح معناسنه
ثانی نطفه درکه انه رحمنه دوشر نسل وذریت اولور دردزه طوغرمق
زحمتی در عربیده طلق ومخاض دینور ننه که ملای روم بو در
قطعه
دردزه گر رنج آبستان بود ❀ بر جنین اشکستن زندان بود ❀
حامله گریان زِزه کاین المناص ❀ وان جنین خندان که پیش آمد خلاص
زهدان نطفه اولدوغی مکاندر که ترکیده یذره وعربیده رحم دینور
زه وزاد مجموعی دول ودوش معناسنه درکه عربیده نسل وذریت در
واوی حذف ایدوب زهزاد دخی دینور فارسیده بر معنایه دلالت
ایدن اسمین مترادفینی ترکیب ایدوب ینه اول معنایه استعمال
ایدکلری نظایری چوقدر خورشید کبی تیر اوچ معنایه کلور بری اوق
معناسنه در ثانی سبعه سیاره دن عطارد معناسنه در بیت
شبی چون شبه روی شسته بقیر ❀ نه بهرام پید نه کیوان نه تیر ❀
ثالث حصه ونصیب معناسنه در بیت نه کهوار دیدم نه بستان نه شیر
نه از هیچ خوشی مرا بهره تیر ❀ رابع کمی وکشتی درکیدر بیت
سر بادبان تیر بر کاشتی ❀ خله پیش ملاح بگذاشتی ❀ خامس دلیل وقلاوز

زیق
زهیدن
دردزه
زهدان
رحم
زهزاد
تیر

معناسنه دور سادس تیره وبولانق معناسنه در مظلم معناسنه
اولمق مجازدر سابع فرس قدیمده سابع شهور سنه دروتاریخ جلالیده
اول شهور صیفدر ثامن خزان وخریف فصلیدر تاسع هر آیک
اون اوچنجی کونیدر تیرماهده واقع اولدقده مجوس یاننده بیرام اولور
وبوبیرامه تیرکان دخی دیرلر منوچهر ایله افراسیاب شهر املدن ماوراءالنهره
سمتنه براوق اتمنه دك سرحد وسنور اتمکله صلح ایتدکلری کوندر
نسوبدر عاشر هراوزون ویوغون درك در کرك سقفده اولسون
کرك معصره لرده اولسون کما فتح کاف عربیله معروف ومنازل
شمس وقمردن بر برج در عربیده دخی قوس بویله در التفهیم
کاردبجق اردا اون درنجی کندش تیره سکو زهکرش تیروکان اوقی

خور کنش وبیر زمین ژاله چه کوك آسمان بغره باران دیکل ابر بولت ماه آی

(interlinear glosses: شمس، ارض، سما وفلك، مطر، سحاب، شهر)

خور واو رسمیله کنش مهر معناسنه و واو اصلی ایله دور وشور قافیه سنده
امر درخوردن وصف ترکیبی ده اولور بیت

در ین دور خرد فرسای خونخوار که جهل از وی عزیزست وهنر خوار

وحقیر وبی حرمت معناسنه نته کم بیت ده مذکوردر ولفظ در ایله
درخور لایق معناسنه بیت معشوق من که رشك مه وغیرت خورست
جانش فداکنم که بدین پایه درخورست یالکوز شید دخی اطلاق
اولنور شید کرشیله کنش آفتاب معناسنه پهلو لغتنده نور
معناسنه اولان خره وخوره ایله ترکیب اولنوب ها ساقط اولوب کنشه
اطلاق اولنور مثلثا خور شید وخرشید دنور خرشید مرکب ده

تیرکان
ثانی
خور
آفتاب
درخور
شید
خرشید

خر مخفف در خره دن نور معناسنه اصلی خوره در آفتاب بو دخی الف
ممدوده وفانك سكونيله كشنه ديرلر سودى زمى ارض دركه مقابلى
آسماندر زم برودت وصوقلق معناسنه در ويا خفيفه حرف نسبتدر
اكرچه يا عربيده دخى نسبت ايچوندر اما مشتركدر ارضه طبيعتى بارد اولدوغندن
اوتروزمى دنلدى بيت هرگل رنگين كه بباغ زميست ٭ قطرهٔ از خون دل آدميست ٭
اكثر زمين دينور نون تاكيد نسبت ايچوندر الحاقى وحذفى سماعه موقوفدر
زمستان دخى بوندن مركبدر ژاله درت معناسى واردر برى طولودركه
كوكدن ياغر ثانى قراغى معناسندركه عربيده جليد دينور ثالث شبنم
وقطره وطل معناسنه دركه كوكدن ياغسون نته كه حافظ بيوردر بيت
باد بهار ميوزد از بوستان شاه ٭ وز ژاله باده در قدح لاله ميرود ٭
كرك كوز ياشى اولسون نته كه سلمان بيوردر بيت سپهر سرو از دو نرگس ژاله انگيخت
گلابى چند بر برگ سمن ريخت ٭ رابع طولم دركه اوفورب انكله صو ده
يوزدلر نته كه شمس فخرى بيوردر بيت ياغلامان اوشنا وكنند ٭
بيكر آسمان شود ژاله ٭ متكلا آسمان سينك سكونيله فلك معناسنه در
سودى اوج معنايه در اول معروف كمال پاشازاده مرحومك تصرفات
خاصه سندركه آسمان لفظ مركبدر برجزوى آس دركه دكرمان در
وبرجزويده ماندر بكزيجى معناسنه ماننتن دن اسم فاعلدر كوكه
آسمان اطلاقى معناى تركيبىنك انده تحقيقى اعتباريله در غلبه
استعمال الاعلام منزله سنه وارمشدر انتهى ثانى شهور فارسيه نك
يكرمى يدنجى كونى اسميدر ثالث فرهنگ جهانگيريده برفرشته اسميدركه
مهمات امور دوزمز بوره سوكلادر اولكونده واقع اولان تدبير امور مصالح

زمى
زم
زمهرير
ژاله
جليد
آسمان
آس
مان

باران
باغور مطر معناسنه اصلی صیغهٔ مبالغه در باریدندن ... قلنمشدر
بو معنی یغموزده ظاهر اولماغین علم ...
بیت
باران که در لطافت طبعش خلاف نیست
در باغ لاله روید و در شوره بوم خس
متنبی

باریدن
مطر
ابر
میغ
ابر آذر
ماه
ماهیانه
اسامی سبعهٔ سیاره
فلک ثوابت
فلک البروج

اکا متعلقدر باران یغمور در باریدن لفظندن اسم فاعل اولور یاغیجی معناسنه وبونه دخی باران دیرلر هوادن یاغدوغی سبب ایله عربیده هر نوع یغمورک بر اسمی واردر مطر اسم عامدر جغتای لساننده یاغین دیرلر ابر سکون با موحده وراء سو قوفله بولت معناسنه که میغ دخی دیرلر شیخ سعدی بیت ابر و باد و مه و خورشید فلک در کارند
تا تونانی بکف آری وبغفلت نخوری سوید الفضلا وادات الفضلاده وشرفنامه ده ابر بمعنی مرد یعنی آدم مسطوردر ابر آذر ابر بهاری
مجودی مؤ فرهنک شعودی ماه اوچ معناسی واردر بری سبعهٔ سیاره دن بر مشهور یلدزدر سماء دنیاده در بدیع بو بیتده مذکوردر
کواکب مه وتیر وناهید دادان بیت چو خورشید وبهرام وبرجیس وکیوان
اسامئ عربیسی دخی بو ترتیب ایله بو بیتده مجموعدر بیت
قمرست وعطارد و زهره شمس و مریخ و مشتری و زحل
ماه سماء دنیا فلکنده اولور وعطارد ایکنجی سما فلکنده اولور وبو نظمیله
تا زحله دک که یدنجی سما فلکنده اولور و زحل فلکینک ما فوقی فلک
ثوابتدر حرکت ایتمز واکا فلک البروج ومنطقة البروج دخی دیرلر
وفلک ثوابتک ما فوقی فلک الافلاکدر که فلک اعظم وفلک اطلس
دخی دیرلر انده هیچ یلدز یوقدر انوری افلاک تسعه یه ونجوم سبعه یه
اشارت ایتمشدر بیت پاسبان سرای قدر تواند نه فلک چار طبع وهفت اختر
فارسیده ماهک بر اسمی دخی مانکدر وغیر مشهور سکون نون واخرده
کاف فارسیله در وبر سبیل استعاره سنجاغ باشنده بیضی دکری بیننده
کوشه دن یا التوندن یا باقردن اولور بیت سر شاه زرین وتوغش بنفش

منطقة البروج
فلک الافلاک
فلک اعظم
فلک اطلس
مانک

بزر بافته پرنیانی درفش ۶ بوکا ماهچه دخی دنور ثانی عربیده شهر
دیدکلری معناسنه درکه سنه نک اون ایکی حصه سندن برحصه در
وبو حصه لرک هر بریسی اوتوز کوندر ومخصوص اسملری واردر اول
حصص کرک سنهٔ قمریه اولسون نته که عربیده محرم وصفردن ربیع
ذی الحجه یه دک بویله درکرک سنهٔ شمسیه اولسون حتی رومی کبی
فصوله متعلقدر وسنهٔ شمسیه فرسده ایکی وجهله در بری اصطلاح
فرس جاهلیتدرکه تاریخ قدیمی دیمک ایله معروفدر ابتداسی جمشید
زمانندن درسنهٔ شمسیهٔ ضبط ایتمکیچون بیلی اون ایکی حصه طوتوب
هر بریسنی اوتوزکون طوتمغله اوچیوز التمش کون اولدی واباننک
اخرنده بش کون مزید ایدوب اوچیوز التمش بش کون اولدی
وهر ایده یوز یکرمی بیله دک بر ربع یوم دخی اعتبار ایدوب برای
زیاده ایدیلر واول آیی بیهزک ایله مسمی ایدوب اولندن اخرنده دی
بیرام ایتدیلر اول سنه اون اوچ آی اولور ایدی عیدلری وقانونلری
مختل اولمامغیچون کبیسه اعتبار ایتمیوب بورسم مخصوص ایله وضع والغا ایتدیلر
وبری اصطلاح فرس اسلامیدرکه سلطان جلال الدوله ملکشاه سلجوقی
عصرنده مقومین ذکر اولنان آیلری کبیسه اعتباری ایله فروردین آینک
اولنی نوروز کوننده طوتوب درت فصلک هر برسنه اوچ آی
تعیین ایتدیلر وبو اصطلاحه تاریخ جلالی وتاریخ ملکی دخی دنور وتاریخ
رومی واضعی اسکندر ابن فیلقوس درلکه تاریخ سریانی دخی دنور فصل
ربیع آیلری اذار ونیسان وایاردر وفصل صیف آیلری حزیران وتموز
وآب در وفصل خریف آیلری اسملری ایلول وتشرین اول وتشرین ثانیدر

ماهچه شهر

بیهزک

تاریخ جلالی
تاریخ ملکی
تاریخ رومی
تاریخ سریانی
اذار
نیسان
ایار
حزیران
تموز
اب

وفصل شتا اسملری کانون الاول وکانون الثانی وشباطدر مجموعی
بو بیتده مذکوردر بیت اذر ونیسان ایادست وخزیران وتموز لا
اب وایلول ودو تشرین ودو کانون وشباط ه معنای ثالث هر ایک
اون ایکنجی کونیدرکه فارسیده اکا ماه روز دنور مسعود سعدبیوردر بیت
ماه روز ای بروی خوب چوماه لا بادۀ لعل مشکبوی بخواه ه شرح المنکا

کاو اوکوز استر قتر خراشك اشتر دوه اسب ات مادیان قصرغ وهم کره طای
کاو عربیده بقردیرلر کاف فارسیله صغر معناسنه اسم جنس درکه
ودیشی یه واهلی یه ووحشی یه وصوصغرینه اطلاق اولنور تمییز وقصد اولنسه
کاو نر کاو ماده کاو دشتی کاو میش دنور فریدون طفل ایکن سودی ایله
پرورده اولدوغی کاو صوصغری ایدی ومنازل شمسدن دخی بر برج در
برج ثور معناسنه وکاوشکلنده بر صراحی معناسنه ده کلور ودخی کاو کاف
عربیله اولورسه بهادر وشجاع معناسنه در وکاو یدن فعل امر دخی کاور
کاویدن قزیمق واشملك معناسنه در کو فتح ایله بو دخی شجاع معناسنه در
کاودن مخففدر استر قاترکه عربیده بغل دیرلر وقترجی یه استربان دیرلر
خرمرکبك اهلیسنه دیرلر یابنیسنه کور دیرلرکه ترکجه اکا قولان تعبیر ایدرلر
اشتر دوه عربیده ابل دنور حذف همزه ایله شتر دخی جایزدر ودخی
دوه جی یه شتربان دنور اسب فتح همزه وسکون سین وبای عربیله ات دیمکدر فرس معناسنه

فایده سز بر عبث نسنه یه بیهوده دی هم دخی بیهوده سوز سویلیجی ژاژخای
هده ضوا وحق هرادن مجرب کزر بیهده ناسزا وباطل وناحق معناسنه

مادیان قصراق در که تونندخی دنور
عربیده رمکه دیرلر کره کاف عربیله
اتك واشکك طوغانندر دیرلر فولن
وقودق معناسنه تشدید ایله وتشدیدسز
دخی جایزدر رشدی

ایلول
تشرین اول
تشرین ثانی
کانون اول
کانون ثانی
شباط
ماه روز
کاو وکاو
برج ثور
شجاع
کاویدن
کو
استر
استربان
خر
کور
اشتر وشتر
شتربان
اسب
فرس
هده

ایکسنده شاهد رودکی بیت مهر خواهی زمن تو مهری ده خواهی زمن تو بیهده

دیکر لطیفی بیت بازار ستاع تست کاسد کارت همه بیهده فاسد بیهوده بیهده

کبی عبث وبیمعنی دیمك اولور کمال خجندی بیت ایا بکام هوس رام عمر بیهوده

هنوز سیر نکشتی زکار بیهوده جناة الجنان وفرهنك ژاژ درت معناسی واردر

بری کنکر دیدکلری دکنی چوق بر اوتدرکه اندن تره دوغ ایدرلر وده انی ایر

ثانی پلید ومردار معناسنه در ملای روم بیوردی بیت شهوتی است او وبس شهوت برست

زان شراب زهرناك ژاژ مست ثالث عبث وبیهوده معناسنه درکرك سوز ده

اولسون نته که ملای روم بیوردی بیت بی نداند خلق اسرار مرا ژاژ میدانند کفتار مرا

ژاژ خاکشته منجم هرزه کو آمد طبیب کرانك غیربسنده اولا ملای روم

خادع در وند در سانهای ژاژ دهر شد و در سنان رسم باژ

رابع پاك اولمش خرمن معناسنه در بونده اولکی رای مهمله ایله ده مرویدر

بو معناده چاش مشهوردر جیم عربی وفارسی ایله ژاژخای هرزه کوی

معناسنه در خای جاییدن دن مأخوذ در خاییدن چینمك و مضغ

معناسنه در خاش انك اسم مصدریدر اصلی خاشی در خاشتن

بودخی او معنایه در خایسته ماضی واسم مفعولدر خبایدن خاء معجمه

باء عربیه ایله بودخی او معنایه در ژاژخاییدن هذیان وبیمعنی سویلمك معناسنه در

نته که انوری بیوردی بیت انوری لاف مزن قاعده بسیار منه بالغی طفل نه جای بین ژاژ مخایی

معنای حقیقیسی ژاژ معناسنه موقوفدر

ناقر وطنبور ودرچنکله شتاربا اقلغ وبربط قوبوزدر ودك دفو نای

چنك اوچ معناسی واردر بری بریجی حیوان طرناغی درکرك چارپا اولسون

بیهده
بیهوده
ژاژخای
ژاژ
پلید
عبث

چاش
ژاژخای
خاییدن
مضغ
خاش
چاش
خاییدن
خایسته
خبایدن
ژاژخاییدن

جنك

[illegible]

وکرك قوش اولسون و برنجی قوشك منقارینه ده اطلاق اولنور مجاز انسانك
بنجه سنه ده چنك دینور و بری الات ملاهیدندر بر مشهور سازدر معربی
صنج و مطربی صناج در شنی و بری شل و اکری بوکری معناسنه در چنك دست
و دست فلانی چنك شد دینور مشکلات و دخی چنك دیدکلری سازك
مخترعی آرم نام شخص اولدوغی فرهنك شعوریده نظر کرده فقیر در
بربط جعفر وزنی اوزره قوپوز دیدکلری آلت لهو و طربدر ظم با ثانیه
غلطدر زیرا بر ایله بطدن مرکبدر قاز کوکسنه مشابه اولمغله بو اسمله
مسمی اولدی اصلی کسر را ایله در نته که بو بیتده اصلی اوزره کلمشدر بیت
بربط چو بایست بر ساخت رود ✿ بر او رد سازندران سرود مشکلات
بربط و بربط شراب بیاده تا بیا سایم از غم اغیار شنی
دف دایره که اصول بند اولنلر عود و چنك و قانون و نای یا بنجه طونبر حافظ
مغنی دف و نای را ساز ده بیارا خوش نغمه او از ده جنان
نای ددت معناسی وار در بری بوریدر که جنکده چالرلر توجدن
اولمغله کاه نای رویین و کاه روینه نای دینور نته که هاتفی بو رزن بیت
خروشیدن کوس و روینه نای ✿ در اورد بغداد یان را زجای ✿
کره نای تشدید را و ها تخصیصه ایله عجمه و ترکه مخصوص برابری بوریدر
ایشیدن صاغر اولور مخترعی اسفندیار در نسکین رادخی لغتدر نته که خسرو میر بوردر
انکه کند کوش کر آوای او ✿ نایب کرنای بود نای او ✿ نای ترکی خطا و ختن
ترکلرینه منسوب بر بحق ارشون مقداری بر نوع بوریدر دودك کبی
دلکلری واردر و بر قاتدر بوری کبی ایکی اوج قات دکلدر باشی دوه
باشی کبی منحنیدر اوازی دنیاجی ولوله یه وبرر نای نافی بوغاز و حلقوم

نای ترکی
حلقوم
چنك دست
مزمار
نی
نا و ناء
نای غم

نای

ایکی یانک فتحیله قوبونه دیرلر اما مشهوری
نائک تانیثك ضمیله در سودی

دف

نای رویینه

روینه نای

کره نای

معناسنه در معنای ثانی دودك درکه عربیده مزمار دنور بونك الفی
حذف ایدوب نی دیرلر معنای اولك الفی حذف اولنمز بیت
می وبربط ونای ونی ساختند دل از بود نها ببر اد اختند یاسی حذف
اولنوب نا دخی دنور نته که کمال اسمعیل بویورر بیت یکی برکشیده رك از تن چو خنك
یکی کعب سوراخ کرده چو نا و نای نرم ایله وصف اولنوب نای نرم دنور که
اواز حزین ایله اوله شعر عرب جاهلیتده توصیف ایله استعمال اولنمشدر ∴
نته که اعشی دیمشدر بیت والنای نرم وبربط ذو بحة والصنج یبکی شجوه ان یوضعا
ومولدین لغت عربه قیاسًا یاسنی همزه یه قلب ایدوب نائ دیمشلر در
نته که ابن المعتز بویورر بیت این النوح ثم قلب یهیم الی ساقٍ بهیج وحسن العود والنا
سرنای ترکیبه تحریف ایدوب صورنه دیدکلری سازدر سر ایله نای دن
مرکبدر سر فرح ودوکون وعیش وعشرت معناسنه اولنسور دن مخففدر
الفی حذف ایدوب سرنی دخی دنور نی انبانه طولم بورو سیددکه
طولوبی اوفوروب دودك ایله چلرلر حکیم شفائی بیوررر بیت
خالوت که کیك وپشه در کوچه وبازار میباخت باهنك نی انبانه بکجا رفت
کیك وپشه تقلید صاحبی معرکه کبیرلرك براویونیدرکه برسازك اهنکنه ∴
اصول طوتوب بیره ایله بت ارا آیرق جمله اسبابن صویر و بیتی وبیره سن
اولدورن کمسه تقلید ایدر دودك اکرچه لفظ ترکیدر شعر فارسیده واقعدر
نته که بیره دیمشدر بیت دلم از عشق همچو دودك شد نالدام از غش دو ولك شد
معنای ثالث کرتلیك معناسنه درکه بوغازك ایچ یوزیدر عربیده حلقوم
دنورکه موضع نفس ومنفذ شراب وطعامدر وصراحی بوغازینه ده
بطریق المشابهه اطلاق اولنور نته که عمر خیام بیورر بیت

سرنای
سر
سرنی
نی انبانه
کیك وپشه

در نای قنینه غلغل می چه خوشست ⁂ وان زاری عود وناله نی چه خوشست

تنکنای طار بوغاز در تجوز ایدوب هر طار منفذه وتنك موضعه اطلاق اولنور

نته که کمال اسمعیل بیورر بیت تنکنای دو چشمش درون دو جادوی مست

همیشه بر دل هشیار من کمین دارد ⁂ معنای رابع هندا طرافنده بر قلعه

اسمیدر مسعود سعد انده محبوس ایدی نته که دیمشدر بیت

نالم ز دل چو نای من اندر حصار نای ⁂ پستی کرفت همت من زین بلند جای

من المشکلات

بو سوزومی از برایت کوکلک آچ یانی ⁂ این سخنم یاد کن ز نك دل تیره رای

بو بیت اول بیت همایوندر که دیباجه ده بو کا وامثالنه اشارت ایتمشدی

مصراع ثانیسی مصراع اولنه مقابلدر این فارسیده اسم اشارت در قریبه

اشارت اولنور معناسی بودیمکدر که مصراع اولك اولنده کی بو لفظنه

مقابلدر سخنم سوزنی یه مقابلدر سخنمده میم ساکن ضمیر متکلمدر زیرا

میم ساکن آخر کلمه یه ملحق اولسه ضمیر متکلم اولور کرك اسم کرك فعل اولسون

مثلا دلم جانم دانستم وسیدانم کبی وماقبلنده او لان نون مفتوحه در

زیرا فارسیده قاعده در که ضمائرك ماقبلی مفتوح اولور یاد کن از برایت

قولنه مقابلدر زیرا یادک ایکی معنایه کلور بری اکمق وبری خاطرده طوتمق

بوراده معنای ثانی مراددر یعنی حفظ واز برایت دیمکدر کن لفظی

کرد لفظندن مشتق امر حاضردر ایله دیمکدر معلوم اوله که عربیده مصدر

اصلدر ماضی ومضارع وسائر مشتقات اندن صدور ایدر اما فارسیده

فعل ماضی اصلدر مثلا کرد لفظی فعل ماضیدر آخرینه نون زیاده ایتمکله

مصدر اولور وسائر مشتقات جمله سی اندن طوغر کمال پاشا زاده

این

سخنم

یاد کن

یاد

کن

کن فعل امر مفرد مخاطبدر کیندن ایله دیمکدر سودی

واخرینك مختاری بودر وبعضیلر عربیده كه كبی بنیه مصدر اصلدر ماضی
ومضارع وسائر مشتقات اندن صدور ایدر دیمشلر مذهب اكثرین
بودر زنك پاس وكوف معناسنه دلت ده دل یورك قلب معناسنه كوكل
دنلان مدركده اطلاق اولنور جانبی معتدل شوكه هركه اهل دلست
در جمیع امور معتدلست هو ضابطه دل كوكل ویورك وكوز معنالرینه كلور بونده
مراد معنای اولدر تا سی خطاب ایچوندر معلوم اولاكه تا ساكنه كر فارسیده
كلمه نك اخرینه لاحق اولور ضمیر خطابدر مضاف الیه معناسنه می كسر ایله مضارعه
اولنه كلور حاله تخصیص ایدر وماضی اولنه كلور حكایت حال ماضی
معناسن افاده ایدر وامر اولنه كلور ماخن فیه ده اولدوغی كبی زدای
زا معجمه نك كسریله امر حاضردر مصدری زدایدن وزدودن كلور
پاسدن اجوب صیقلمق معناسنه مستقبلنده وامرنده واو برینه
الف كوترب ویا كوتروب زداید وزدای دیرلر تمت

مفتعلن فاعلن مفتعلن فاعلن كیم بو كتابی اوقور علم اولور كاقولای

القطعه الثالثا

ای صنم دلبر خلق حسن دینده اول عمر بقا الكن مفتعلن مفتعلن فاعلن بحر سریع مطوی

كت برو وسویله بكو كل بیا ازچه ندن چون نته نیچون چرا الم

برو بانك مكسوری ادات تونسیدر رو لفظی صیغه امردر مصدری رفتن در
رانك فتحیله یوریمك وكتمك معناسنه مستقبلنده وامرنده فا واوه قلب
اولنوب رود وورو دیرلر بكو بانك ضمیله در زیرا فعلك اول حرفی
مضمومدر كو وكوی صیغه امردر مصدری كویدن در سویلمك معناسنه تمت

زنك
دلت
زدای
دوك
كوزلك
تكناك
زدای
زدایدن
زدودن
برو
رفتن
بكو
كویدن

قل
کویا

بکو امردر سویله دیمکدر قل معناسنه ومبالغهٔ فاعلنده کویا دنور سویلیکن
مکثار معناسنه کلستانده بلبل قفس ده طوطی علی التوالی ترنم وتنغم وتکلمده
اولماغین مجازا کویا ایله توصیف اولنور بیت الا ای طوطی کویای اسرار
مبادا خالیت شکر زمنقار و دیدك معناسنه لیك جانتخش کویا ب حیوان
فاما دیه سن وصانه سن معناسنه اولان کویا مفرددر اصلی کوید در کوبیا دخی
مستعملدر فیضی بیت یاردن ایرو بو جسم ناتوانم فیضیا کو بیا بر قالب افسرده درجانن جدا

بیا
تعال
امدن
بجی
چون

بیا کل تعال معناسنه صیغهٔ امردر امدن دن کلمك بجی معناسنه ع
بیا کربی تو بجانه امدم زغمناکی مثنی وجنان اصلی آی در حرف با ادخال اولنوب
بای اولدی قلب مکان اولنوب بیا اولدی فرهنگ چون واو رسمیله ادات
تشبیه در ع چون عارض تو ماه نباشد روشن و اسم ترك دراز معناسنه
بیت چون ازین ورطه رخت بست عمر شد خلاف نصیب یار دکر
واشباع ایله اداة استفهامدر بحه و نته دیمك اولور کیف معناسنه بیت

کیف

چون نالم زار از دست او چون نیم در حلقهٔ مستان او و محتملدر که چون اداة
تشبیه اوله چون نیم ترکیبی که اصلی چون نه ام در نی ایله ضمیر متکلمدن مرکب
اعتبار اولنه بو تقدیرجه بیت بو معناده شاهد اولور و نظم مزید حسن ورونق
ویرر جناب کبریایه جل جلاله کنه حقیقتنه اطلاع ممتنع اولوب استفهامه امکان
اولماغین بیچون دنیلور بیت نه نعمتدر که ویرر فرد بیچون معال خلق اعجوب

چرا

هر کون بر الوان و چرا کسریله نیچون لم معناسنه مقام تعلیلده مستعملدر ع
چرا عاقل کند کاری که باز آرد پشیمانی مثنی وجنان

ایچ طونه شلوار دی یك استین کولمکه پیراهن و قفتان قبا

البتخ

آستین ییک قفتانک وکوملک وسایر ملبوساتک اسم جنسدر عربیده
کُم دیرلر ضم کاف‌له گواه عاشق صادق در آستین باشد یای حذف ایدوب
آستن دخی دیمک جائزدر فرهنگ استی بو دخی آستین‌دن مخففدر نظامی بیت
بلکه توبی کاد کر راستی دست ترا دست همه راستی منثی پیراهان وپیراهن وپیرهن
بو جمله‌سی کوکلک معناسنه در عربیده قمیص دینور شیخ سعدی بیت
پیراهن برک بر درختان چون جامهٔ عید نیکبختان فرهنگ قبا قفتان دیمکدر
حالت اضافتده بریا اثبات ایدرلر قبای سبز وبوی خوش وحاجی
کعبه کبی زیرا بر کلمه‌نک آخری حرف علتک بریسی اوله اضافتیچون بریا
کتورمک قاعده در مما افاده سودی علیه الرحمة

نغز دیکل کوکجاکه بینی به مغز — جغز وزغ غوک در قوربغا

جغز قوربغا معناسنه در واچلماش چیبان معناسنه ده کالور خیارک کبی
نته که ملای روم بیوردی بیت تا نه بتکا به نشتر ریش جغز کی شود نیکو وکی کردید نغز
شکلات وزغ واو اصلیه بو دخی قوربغه معناسنه در عربیده ضفدع دینور

منزل — وسط — زاویه — ع

اولدی دریچه درجه درقپو — کوشه بجق اورته میانه اوسرا

دریچه پنجره یعنی پنجره معناسنه ودخی بیوک قپولرک ایچنده اویوب اتیدکلری
کوچک قپویه دیرلر تحفه در حرف ظرف در فی معناسنه وتحسین ایچون اولور
اوائل کلماتده لطیفی بیت شدم خوار بیچاره ای چاره کر دهی را بچشم کرم درنکر
کاه اولور آخرنده لاحق اولور بد رباد رمنافع بشمار ست وامردر

آستین
آستن
آستی
پیراهان
پیراهن
پیرهن
قبا

جغز
وزغ
ضفدع

دریچه
در

دریدن دن یرتمق خرق معناسنه وصف ترکیبی ده اولور وقاپو باب
معناسنه دربدر قاپو قاپو بیت بر قبود نذر ببیلو ز فتح باب تو انی بیلز نجون
اولور دربدر و درگاه قاپو یری و اشك عتبه واسکفه معناسنه دربان
قپو بکجیسی و نوع معناسنه هر نوع دن دیجك برده عجم از هر در دیر بدرآمد
قاپویه کلدی طشره چقمقدن کنایتدر درآمد ایچرو کلدی کرمکدن عبارتدر
کرمك وچقمق قاپویه ملابس اولماغین دربو معنالره استعاره اولنمشدر
ایچرو کلمکه بر وکلمك لازم اولمغین بری کلدی دیجك برده عجم ازان درآمد در
نزالمثنی و جنبانه دری ایکی معناسی وار در بری لغات فرسك بش لغاتندن
برلغت فصیحه در نته که پهلو شرحنده ذکر اولندی بیت زبان اندرآرم بشعر دری
چو کشت این کزین داستان اسپری و یا اصلده نسبت ایچوندر و بو نسنده
بش قول وار در بری قاپو معناسنه اولن دره منسوبدر بهمن ابن اسفندیار
درگاهنه اطراف عالمدن هر جنس دن مخلوق کلوب بری برینك
لساننی بلمك ایله بهمن علما و دانشمندلره امر ایلدیکه بر لسان وضع ایده لر که
درگاهنده انکله تکلم ایده لر بو لسانی وضع ایدوب درینه نسبت ایدوب زبان دری
دیدیلر صکره حکم ایلدیکه جمیع ممالکده انکله تکلم ایده لر خلقه بو لغت مقبول و مطبوع
کلوب مرور ایام ایله پاکیزه و سنجی اولدی ثانی بو لغت نفس لغت فارسیه در
بهرام ابن یزدجرد درینه منسوبدر پادشاه اولدقده حکم ایلدیکه کندو درنده
زبان فارسیدن غیری اولمیه و احکام و فراهین و مکاتیب جمله سی فارسی اوله
تمش سیله دك که نهایت سلطنتی ایدی بو امردن رجوع ایتمیوب درگاهنه
منسوب اولندی ثالث شیرازده بر ناحیه مخصوصه وار در اکا دره دنور
اهلی فصیح اولمغله انلره نسبت اولنوب زبان دری دنلدی رابع بعضی دیمشدر که

خرق
دربدر
درگاه
عتبه
اسکفه
دربان
درهردر
بدرآمد
درآمد
ازان درآمد
دری
زبان دری

/

لسان فارسینك فصیحنه دری دنور نته کم حدیثده مذکوردر لسان اهل الجنة العربیة والفارسیة الدریة پس فارسینك دریسی وعربینك تازیسی فصیح اولمق ملاحظه اولنور دیمشلردر خفی اولمیه کم بو حدیثك اصلی یوقدر حفاظ حدیث یاننده موضوع اولدوغی معروفدر خامس ولایت عجمده بر یر واردر کم اهلی لغت عربیه تکلم ایدرلر دری اول جماعتك اسمیدر خفی اولمیه کم بو قول ماقبلی ایله درجهٔ اعتباردن ساقط وردن مستغنی در معنای ثانی دره معناسنه اولانه در لفظنه منسوبدر کبك دری بو قبیلدن در ایکی طاغك ارالغنه فارسیده دره دنورها نسبت اختصاصیه ایله نته کم حافظ بیوزر بیت

سیه کشته چشمش براهو بره ورا ورده کبکانه خروش از دره و اصلده دره

طرفیت ایله ها مذکوردن مرکب دریا لکزدر دخی دنور نته کم حلال المعانی بیوردر

چون نافهٔ مشك نارسیده بیت لاله همه کوه ودر کرفته م المثنوی سرا اوداو معناسنه

اکثرا میر و وزیر و پادشاهلر منازلنه اطلاق اولنور دار السعاده معناسنه

درین صندل سرای ابنوسی وکهی ماتم بود کاهی عروسی و جوارنده اولان

باغه بستان سرا دینور سری بر عارف سالك ادیدر سقطی نسبتی در معروفدر

وآبی خوشکوار بیکاره ادیدر ع قد جعل ربك تحتك سریا م المثنوی

خویش خصم قوم وقبیله تبار | باده دی بیکانه بلش آشنا

خویش کندو معناسنه خود کبی وخصم قوم معناسنه دخی کلور حق تعالی

مثله نعم الله تبار صوی واصل مردم معناسنه در مشکل کوك بیخ معناسنه

کلور مثنوی بیکانه کاف فارسیله یاد معناسنه در کم مقابلی اشنادر مولانا

ای دل زاوضاع جهان بیکانه شو بیکانه شو و با آن نکار خانکی همخانه شو

کیبك دری
دره

سرا
دار السعاده
بستان سرا
سری

خویش
خود
خویشاوند
تبار
اصل مردم
بیکانه
یاد

آشنا اوچ معنایه کلور اول اسم مصدر در صوده بوزنمك سیاحت معناسنه بدر یای غمت دل آشناشدم ثانی اسم فاعل اولور صوده بوزیجی سایح معناسنه لکن نابیلش معروف معناسنه مقابلی بیکانه یاد منکور معناسنه آشنای بیلش آشنالی یا مصدریه ایله بلشك معناسنه فرهنك وغیره

کربه کدی ناوه سنت قاروش　　اولدی پرستار دده درنیا

کربه کاف عجمینك ضمیله چتك عربیده هره معناسنه ناوه ناو لفظنه شوبدر ناودان معناسنه در وهر اغجه که ایچی اویلمش ومجوف اوله اطلاق اولنور اولوق وتکنه کبی بالجق طاشیاجق تکنه یه دخی اطلاق اولنور بر معناسی دخی واردر بری اوکورغه وصلب معناسنه در ثانی دکرمن صندوغیدر که آنده بغدای یاب یاب دکرمنه ایتر ثالث ناوك معناسنه در کم ایچنده اوق اینلور رابع کهنه چرسف معناسنه در خامس بر مکانك اسمیدر پرستار خدمتکار معناسنه در کرك ارکك کرك دیشی کرك بنده کرك حر الاصل پرست ایله اردن مرکب وصفدر حکم فرد دور پرست پرستیدن دن اسم مصدر در خدمت واطاعت وانقیاد معناسنه در عربیده خالقه اولورسه اسمی عبادت وطاعت در ومخلوقه اولورسه اسمی خدمت در بو بنده عابد ومطیع معناسنه در که شیخ سعدی

پرستار امرش همه چیز وکس　بنی آدم ومرغ ومور ومکس

وبو بیتده کنیز وجاریه معناسنه در بیت پرستار زاده نیاید بکار　وگر چند باشد پدر شهریار

پرستار پرستش وعبادت معناسنه اسم مصدر در دخی کلورنته که گفتار ودیدار گفتن ودیدن معناسنه کلور بیت همیگفت کای مرد با ترس وپاك　پرستار دارنده یزدان پاك

نیا فتح نون ایله جد ودده معناسنه در

آشنا
سیاحت
سایح
معروف
منکور
آشنای
آشنایی
کربه
ناوه
مجوف
وصلب
پرستار
پرست
خدمت
اطاعت
انقیاد
نیا

والد

والده طرفندن و والده طرفندن بیت نبیره که جنت آورد بابنیا

هم از ابلهی باشد و کیمیا ۹ نیاکا کاف فارسیله جمع نیا در دده و جد

معناسنه در بر کلمه که آخری الف اوله یاها رسمی اوله حالت جمعده و تصغیرده

والحاق یاده بر کاف فارسی مزید اولنور و بو کافه توصل دینور نیاکان

و بندکان و بندکی و دلبستکی کبی من النکات

تا فخ و دام طوزاق نام دد شام اسله بام اخشم وطن جاث در

تله دام ایکی معناسی وار در بری طوزاق فخ معناسنه اسم عامدر

کرک اغ اوله که انکله بالق ایله قوش صید اولنور و کرک بریجی قوش ویرتجی

جاربا انکله صید اولنور کرک چجن و امثال طوتجق آلت اوله و بری یرتجی

اولمیان چارپا در چقال و تلکی کبی چارپا جنسندن موذی و یرتجی اولانه دد دینلور

سبع معناسنه ع دام و دد را کار خورد و خواب شدم جامی بیت

دلم شبها کشد زان دام زلف آه ٭ بهذا نال ذلفی دام زلفاه ٭ ها ایله ده

لغتدر اسدی بیت شبی تیره کون ماه پنهان شده ٭ بخواب اندرون مرغ و دام و دده

نام آد اسم معناسنه ٭ بنام خداوند هر دو سرای ٭ نعیم و نغم راستایش سرای

شام اخشام و مغرب وقتی در مشکلاه کیم ایکی عدم ماببنی در باغ وجود

بر خراب آباده کلدك صبح بر در شام ایکی ٭ و بر اقلیم عظیمدر که دمشق

اتب رویی و کرسی سیدر ابنیا و اولیا مشهد یدر غلبه ایله دمشقه علم

اولمشدر بام طاك صبح معناسنه دیوان سلاطین واد آیین اولجنزده

اولماغین داده اضافت اولنوب بام داد دینلدی غلبه علمیت تغییر ترکیب

اقتضا ایدوب بامداد دینلدی بامدادان صبح صادق که چین صبلح

جد

نیکان

دام

فخ

دد

نام

اسم

شام

دمشق

بام

بامداد

بامدادان

دینلور صبحگاها کبی الف ونون اداة جمعدر صبح ایکی درکاذب وصادق صادق طویجق ایکیسی ده متحقق اولوب جمع اعتبار اولنمشدر وطلوع ایچی

سحر وسقف معناسنه ع زحل بربام شه از پاسبانان طشت اوازبام افتاده

شیوع فضیحت دن عبارتدر شتی وشیعتدن درای درت معناسی واردر

بری درحینیك جلجلی ومطرقه سی معناسنه در ثانی درامدن دن

فعل امردر ایچرو کیردیمکدر ثالث چاك معناسنه دکه عربیده جرس

وناقوس دینور اصلده درایید دن مأخوذدر درایید فتح دال ایله

کسری دخی مرویدر چاك اوتمك وامثالی وقابه چاغرمق معناسنه در

رابع درایید دن فعل امر واسم فاعلدر درایید سویلمك وگفتن

معناسنه در لکن انجلین سویلمك که لقلقه کلام وبی فائده ولاطائل اوله

معنای ثالثه مستعاردر نته که اوحدی جام جمده بیوررر بیت

فقر اکر خورده نیست وکابیدت هرزه چند بردرآییدت مدرای سویلیه

ودیمه معناسنه دریافه درای هرزه کوی وبیمعنی سویلیجی معناسنه در مثنوی

هرزه درادیوز جای این نغمه سرایی تا چند چون جرس هرزه درایی تا چند جنابی

طوز نمك وانمك دات نان کوشت ماست یوغرت بوز چالشی مستبا

نمك طوز نمکدان طوزلق نمکزار طوزکه طوز حاصل اولان یره دیرلر

نمکسار شله نمکسوده طوزلوات بصدرمه معناسنه در نمونه نان نمك

خبز معناسنه قطعه ابیست درین جهان وناف ازدیده آدمی نهانی

این راصفتست لایذوقون وانراست لن ترانی دانی که کدام نان وبست

نان تو واب زندکانی نانوا اتمکجی خباز معناسنه شنی وجناب ماست یوغرت

درای جام جرس معناواهر در آمدنده دخول معناسی ایچرو کلمك دعوی ملك باجمعی نی در ادرا وعبث ویاوه سویلیه

هرزه درا دینور

جنابی

صبحگاهان

سحر

سقف

طشت اوازبام افتاد

درای

جرس

ناقوس

درایید

مدرای

یافه درای

هرزه درا

نمك

نمکدان

نمکزار

نمکسار

نمکسوده

نان

خبز

نانوا

خباز

لبن معناسنه لطیفه مرحوم غازی اسعد سلطان محمد رحمة الله الصمد
مدارس ثمانی توزیع ایتدوکی افاضل زمانی ضیافت ایدوب بر کاسه
شربت مناوله اولنوب مرحوم منلا عذاری ترکمانی الاصل اولماغین امتحانا
کاسهٔ ایرانه صونلوب ایچمکده تردد کوستروب سلطان مشار الیه نه دردیکده

ع این که دارم بدست شربت ماست • دیو جواب ویروب مستظرف و مستظرف
دوشمکین مضاعف جائزه ارزانی بیورلمش ماستی کوبک ادیدر اصلنده
چوبان کوپکی درکه سود ویوغرت ایله پرورش بولمشدر و مثنی و خانه مستبا لفظی
فارسیدر ماستوانک فصیحیدر بوزجه اشنه دیرلرکه معروفدر اصلی با ماست در
بای معناسنه در معروف شوربه یوغرت ایله مخلوط اولندوغیچون با ماست
دنمشدر صکره علمیه نقلله قاعدهٔ ترکیب تغییر اولنوب ماست تقدیم قلنوب
ماستبا دنمشدر و تحفه القیمی طوزمک اتمک ات نانکشت ماستیغرت بر جانبی مستبا

نغدیه کندم دی و ارزن طرو	اربه وبوکرجه جو و لوبیا
کندم ارزن داری ذرّه معناسنه	بیت ازین مزرع اکر مردست ارزن
کسی کندم نخورد از کشت ارزن • مثنی جو	
ارغدی کاذیر اولوق ناودان	داخی دکرمن نندر آسیا

کاذیر ناو قطره و صمله در ناودان اولو قدرکه یغمور صویی انذن اقار
میزاب معناسنه ناویدن دن ماخوذدر برقاج معناسی دخی واردر برّی
چوبک پشت یعنی اوکورغه که عربیده صُلب دینور و بری دکرمن صندوغی
ایچنده بغدای اولوب انذن یاب یاب دکرمنه اینز و بری صودکرمنی نک
اولوغیدرکه انذن صو اینوب دکرمن دونر نو فتح ایله قطره معناسنه ناودن
مخففدر و نویدن دن فعل امر دخی کلور و جدید و یکی معناسنه ده کلور

ماست
ماستی
ماستبا
ارزن
ناو
ناوه دان
نو
جدید

آسیا

اشیا

بونده ضم نون دخی لغتدر مثلا آسیاب صودکرمنی اصلی آس آب در
همزۂ ممدوده نك ماقبلی مکسور اولسه تلیین ایله یا اولمق مطرددر بیاسا
وبیاشام کبی بانك حذفی ایله آسیا دخی لغتدر اسیابیت طرفین کردون .
کندم عمر را کند ناچیز ابو المعانی بیت دانه ایام عمرم محو شد جوی اشکم کرده تم جز آسیا

تو

نو واو ورمیله ضمیر منفصل مخاطبدر انت معناسنه ای جانا اسیر فتنه زلف سیاه تو

انت

طاق

توی

توبرتو

کس

ای

مرحبا

همچو تو کس می نماید مرا سنجلین که کور نزبکا
اشباع ایله قایق وقات طاق معناسنه اصلی توی در اند مخففدر توبرتو
قات قات دیمکدر هما بکلشن قصرت چو غنچۂ توبرتو نشی کس کمسنه امردی معناسنه
مفتعلن فاعلن مفتعلن فاعلن ای شه خوبان جهان مرحبا
ای کسر یله حرف ندادر رباعی ای بار خدا بحق هستی شش چیز مرا مدد فرستی
علم وعمل وفراخ دستی ایمان وامان وتندرستی مرحبا معروف اصلی عربیدر
مرحبا ای ایت مکان رحب ای سعة جامی بیت بیا مطر بامرحبالی برن
دعانی بکوی ونوانی برن جنات القطع خیال خطك وخالك قلالی دلده قرار
قراصیك کبی عمرم کونمی کا قرار مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلات بو بحر مجث مجنونی بلکل ایمه قرار

قطعۂ سیم دو بحر مجتث

اچوکشاده وپیشانی الن ابرو قاش دخی برادر وهمراه قرداش یولداش
کشاده پیشانی بای عجمك کسری ویای اصلیه ایله ایکی معنایه در
اول الن عربیده جبهه وناصیه دینور ثانی بمعنی متابعت نفس ودلخواه
ابر والف مقصورەنك فتحی وسکون با موحده وضم را ایله قاش که
عربیده حاجب دیرلر وهنکا الف ممدوده ایله آبرو یوز صوبی دیمکدر
عربیده ماء الوجه دینور برادر حقیقتا قرنداش معناسنه در شیخ سعدی

جهان

جهانه ای برادر نماند بکس ٭ دل اندر جهان آفرین بند و بس ٭ برادر مهتر
بیوك قرنداش برادر کهتر کوجك قرنداش برادرنکر سکون نون وفتح
کاف فارسیله اوکی قرنداش فارسیده بونلر ایچون مخصوص اسم یوقدر حقیقیا بره
کوجك قرنداشه کسر الفله اینی دیرلر براز رفتح راوزا ایله نیکوی وزیبایی
وپیرایه ولطافت معناسنه در برادرنده وبرادراندر دخی دیرلر اوکی قرنداش
معناسنه فرهنك همراه یولداش زیرا هم ادات جمعدر هم خانه دش وهم
حجره دش دیمکدر سودی همراه دخی دینور یولداش ورفیق معناسنه
اصلی همره در الف مزید اولمشدر ٭ سك وکران وهمتا وهمراه ٭
بدندش همه ساله بویانه براه ٭ م المشکلات
صملو بلچغه کهکل کرج کچ وقوم ریك سفال صفی در رخشت نك کرج طاتر
کهکل صملو بلچق دیمکدر که ایله کل دن مرکبدر که کاف عربینك فتحیله کاه
مخففدر که صمان دیمکدر کل کاف فارسینك کسریله بلچق دیمکدر تحفه
کچ کاف عجمیله کرج نوره معناسنه در کاف عربیله اکری معوج معناسنه در سودی
ریك قم رمل معناسنه جامی ٭ ریك از اکسیر قدومش زرشده ٭ بطن وادی صدف کوهر شده ٭
ریغ دخی قم رمل معناسنه در وکین وانتقام معناسنه دریغ جوبی مکن دریغ خوری ٭
جنانه وشتی خشت کرپج لبن معناسنه وکرمد وبی هنر وبمعنی حربه که الات
حربدر درخشت فی الحقیقه حربه نك یلمانیدر حربه به دوپین وشل دینور ضیا
سنك معروف مجازا رزانت ووقار معناسنه ده کلور شرح معلوم اوله که
فارسیده کافك ماقبلی نون ساکن اولسه کاف جمیع الفاظده عجمیدر
پس ایمدی سنك ده دخی بویله در
صوآب وخاك دردطبراق اتش اودیل باد هم اتشك کوزنشی درخشت ونرقریل

آب سکز معنایه کلور اول صوبك مخصوص
اسمیدر ثانی لطافت معناسنه بو معناده اکثر تاب
ایله مرادف ابدوب اب وتاب دیرلر
تاب رونق ورواج معناسنه در رابع فرهنك
جهانکیریده اعتبار وقدر معناسنه خامس طروفه
وروش سادس مراد معناسنه سابع شهوت
اخر بازاده که اغنوس دخی دیرلر ثامن
مؤید الفضلاده طریق معناسنه سطور در مثلا
براب فلان دیرلر بطریق فلان دیمك مراد اولور
اب طرب یعنی شراب انکوری
اب طرب اغنوس اب

خشت معروف ویلمان نیزه وحربه معناده
علود عجادر مزراق ونیزه معناسنده کلور مشکلات

آب معروف واستعاره طريقيله رونق ولطافت وقدر ومنزلت وعرض
وقاره اطلاق اولنور عربيده دخى بو تجوز شايعدر قال الثعالبى
العرب تستعير الماء لكل ما يحسن منظره ويوقعه ويعظم قدره ومحله
بو بيتده قدر ومنزلت معناسنه در شعر وراهر زمانه نزد افزا سباب
فرو نتر بدى حشمت وجاه واب مشكل خاك توپراق تراب وترا معناسنه
ساقيا برخيز ودرده جام را خاك برسر كن غم ايام را مثلثه آتش معروف
وعناصر اربعه نك اوكنه ديرلر ابو المعانى آتش وباد وآب وخاك همه بهر نوروز وشب جو
عربيده نار وچغتاى لسانده اوت ديرلر اود ديمك معناسنه كه قاعدهٔ معهوده
دالى وطاى تا ايله وصاد سينله ادا ايتمك اولدوغيچون باد اون بر معنايه كلور
اول عناصر اربعه دن هوانك ادیدر يل ريح معناسنه تعيين اضافت ايله اولور
باد صبا وباد شمال كبى وامر غائبدر بودن دن اولمغون وصبر وزمعناسنه
حسن تو هميشه در فزون باد روت همه ساله لاله كون باد ثانى فر منكر جهانكيرنده
بر فرشته اسميدر كه ترويج اوزرينه موكلدر روز بادك تدبير امور ومصالح
اكا متعلقدر ثالث هر ماه شمسيه يكرمى ايكنجى كونك اسميدر اول كونده آنه سولر
اولمق ويكى اسباب بچمك وكيمك واحتراز بارت ايتمك مناسبدر رابع بمعنى
نابود جوهرى ديمشدر شعر روز وصالم باد شد بيت فراق آباد شد
داد تم بيداد شد كشته خرابم كاراز آن خامس سخن معناسندن كنايه در
سادس راه ديمكدر حكيم سنايى بر ره كه بالا ايستادى بر كشيدى زر دروز بادى
سابع تند وتيز معناسندن كنايه در نامه بمعنى مدح وثنا وتوصيف نامه
نامه كنج دركه خسرو پرويزك خزاين ثمانيه سندن بر خزينه در باد آورده دخى ديرلر
عاشر نخوت وكبر وخودبينى معناسنه حادى عشر باد الفظند مختصردر

خاك
تراب
ترا
آتش
نار
باد
ريح

باد آورده

ادلور

اولسون معناسنه باد آباد هر نه اولورسه اولسون دیمکدر مابین ده اولان الف ومساوات ایچوندر اشک سکون شین معجمه ایله ایکی معنایه در اول هر قطره یه دیرلر عموما وکوز یاشی قطره سنه دیرلر خصوصا بو وایه معروفدر سرشک ایله مترادف المعنادر ثانی ملوک عجمدن بر طائفه در که اشکانیان دیرلر ابتدا پادشاه اولانلرک آدی اشک اولمغله اولاد واعقابنه منسوب طوتوب الف نون که ادات جمعدر یای نسبتله اشکانی بر الف ونون دخی نسبتی تاکید ایچون زیاده ایدوب اشکانیان دیدیلر ملوک عجم قدیم الایامده درت طائفه اولوب برینه دادیان وبرینه کیانیان وبرینه اشکانیان وبرینه ساسانیان دیرکلری کتب تواریخده مسطوردر فرهنگ لغوی خشک قوری یابس معناسنه هر نه یه صفت اولور زاهد خشک کبی شنی وبدخو وناکس معناسنه دخی استعاره اولنور دستنبه تر یاش معناسنه در عربیده رطب دینور خشکک مقابلیدر وادات افعل تفضیلدر ودخی استعاره طریقیله لطیف معناسنه استعمال اولنور کلامی بو کلمه توصیف ایدرلر مثلا شعر تر دیرلر ترکفظی ترکیده دخی کاهی بو معنایه استعمال اولنور واول استعاره یه بنا لطافه تری دیرلر تقطیع صاپچک دررطب راقانستند بلیا دهشکن بینید در خشکتر فرو بلیاش

خریدن المغ وصتمق فروختن بخر آل دی سود اصی یه کالاند رمتاع و قماش خریدن خای معجمه نک کسریله وفتحیله جایزدر المق معناسنه مصدردر عربیده اشترا دینور المق لفظی عامه نسخه ده قافیله در اما قاعده ترکیه اولدر که ما بعدی متصل اولمیجق قاف غینه قلب اولنور المغ وصتمق دیرلر تخفیف فروختن صاتمق وبیع معناسنه در مستقبلاتنده خاشینه تبدیل اولنوب فروشد وفروشنده دینور فروخت فروختندن ماضی در صاتدی معناسنه وافروخت دن

باد آباد
اشک
سرشک

اشک معروف وثانی ملوک اشکانیاندر که ملوک فرسک طبقه ثالثه سیدر اشغ بن اشکان عین معجمه ایله ده لغتدر بن اشکان بن دارا در بر روایته یکرمی یل وبر روایتده یکرمی یل پادشاه اولدی شکلاه شهنامه

دادیان
کیانیان
اشکانیان
ساسانیان
خشک
یابس
تر
رطب

خریدن
اشترا
فروختن
بیع
فروخت
افروختن

مختصردخی کلور افروختن اشتعال والتهاب معناسنه در مستقبلاتنده خا ایله
تبدیل اولنوب فروزد وفروزنده دینلور بیت زنیکانه تیر اتشی بر فروخت
بکوه اندر افکند وهیزم بسوخت کذا فی الشکاة وغیره بخریا وخانك کسریله
امر حاضردر مصدری خریدندر الوعربیده اخذ دینور تعف سود ماضی ربح
معناسنه جاء طرزات سودهمه سوداها وانتخابی ذخره وفرطه شی
کالا کاف عربیله متاع وقماش واوده طوتیلان قبجاق واورف دوشك
وبالن ونقلیر وبونلره بکزنه وادایه متاع البیت وتجملات خانه معناکاله
دخی دنور دشیه وجباه معناسنه درکه نقد مقابله در اخریانه دخی متاع
وقماشدر مد همزه وسکون خا وکسر زا ایله درقصر همزه دخی لغتدر شدته قماش
معروف سلعه معنا

آکنجی برزکر وکشت اکن شیار نطس — بکاراك بدرویج بکوب دولچه جوال

برزکار کسر را مهمله وسکون رای معجمه وفتح کافله اکنجی زارع معناسنه کر برزکر
وبرزه کر وبرزیکر دخی دیرلر فرهنک برز اکین کشت وزرع وحرث معناسنه در
کاه اولور بایی واوه تبدیل ایدوب ورز دخی دیرلر شکه کر کاف فارسینك فتحیله
ادات فاعلدر کوزه کر واهنکر کبی کشت کسر کاف عربی ایله اکن وزرع در
فتح کاف ایله ده لغتدر وکشتن ماضی واسم مصدر دخی کلور اکن اکمك
معناسنه شیار کسر ایله اکن اچون یری دمر ایله سوکمك وبو مشتق در
سین مهمله وبای فارسیله دخی مرویدر شکه بکار بانك کسریله صیغه امردر
اك معناسنه مصدری کشتندر کاف عربینك کسریله اکمك عربیجه زراعت
معنا بدرو بانك کسری ووزن اچون اولان دالك سکونیله صیغه
امردر بج معنا مصدری درویدن در دالك کسری ورانك فتحیله مطلقا

۲ زراعه دنور

۲ زروع جمعی

خر
خریدن
اخذ
سود
ربح
کالا
کاله
اخریانه
قماش
سلعه
برزکار
زارع
برزکر
برزه کر
برزیکر
برز
کشت
زرع وزروع
حرث
ورز
کر
بکار
زراعت
کشتن
بدرو
درویدن

بجمله

بیچمك معناسنه در هر نه کرکسه اولسون وکاه اولور درو اسم مصدر اولور
بیچمن معناسنه عربیده حصاد دینور بکوب بانك ضمیله در زیرا فعلك اولی
مضموم در صیغهٔ امردر دوك معناسنه مصدری کوفتن در کافك عربینك ضمیله
دوکمك عربیجه ضرب دینور تحفه چاش جیم عربیله انبارده صمانه پاك
اولمش غله در مشکلات

برشمق آشتی آمیختن قرشمقدر　　یوشن نه رام و صوشن جنك در دخی برخاش

آشتی سکون شین معجمه وکسر تاء مثناة ایله بارشمق که عربیده صلح دیرلر
آمیختن مد همزه وکسر میم وسکون یای تحتانی وخاء معجمه ایله قارشمق معناسنه
عربیده مزج دینور فرهنك رام ایکی معناسی وار در بری دوّلك ذلول معناسنه
حیوانه وصف اولور مقابلی سرکش شموس وحرون معناسنه وانسانه ده وصف
اولور منقاد ومطیع معناسنه وزهی شاهی که امر صولتش رام بود بهرام دام ونبد خسرو
ثانی عرابلر یکری برنجی کوینده جنك جیم عربیله صوشن عربیجه حرب معناسنه
برخاش فتح وضم باء ایله جنك وحرب در مشکلات

اوقی درسن کیجه کوندز صغرلین اولمه　　بخوان بکوش شب و روز همچو کاو مباش

بخوان کسر با و واو رسمیله صیغهٔ امردر اوقی دیمکدر مصدری خواندن در
اوقمق قرائت معناسنه ودعوت معناسنه ده مستعملدر بکوش بانك ضمی وکاف
عربیله دوش وچالش معناسنه صیغهٔ امردر مصدری کوشیدن در دورشمق
جد معناسنه وصف ترکیبی ده استعمال اولنور کینه کوش کبی تحفه [illegible]
شب فتحیله کیجه لیل معناسنه کسریله برنوع لباس فاخردرکه اعیان واکابر کیورلر
بیت بهارستان شاه اولدقده نوروز　قبوا شجاره شب خلعت کیورر شبگیر
کیجه یاتمامه ویاتمامق ساهر معناسنه کیجه لرده ساکن اولمین نسنه لره استعاره اولنور

درو
حصاد
بکوب
کوفتن
ضرب
چاش
آشتی
صلح
آمیختن
مزج
رام
ذلول
سرکش
شموس
حرون
منقاد
مطیع
جنگ
برخاش
بخوان
خواندن
قرائت
بکوش
کوشیدن
جد
شب
شبگیر
ساهر

شبگیر صباح و بامداد معناسنه در مشکلات

ع تا بکی در غم نالهٔ شبکیر کنم روز کوندز نهار و یوم معناسنه صیام کونذزه مخصوص عبادت اولمغین ها اختصاص ایله روزه و یومی رزقه روزی دنیلور واسباب معاشنه روزمره واحکام ایامی مشتمل دفتر ورساله یه روزنامه دینلمک اختصاص ملاحظه سیله در چو ادات تشبیه در کبی کاف معناسنه ع روی چو مهش دیده دل وجان برانفت واداة شرط در فاجا اذا معناسنه جواز قوی یکی بی دانشی کرد ه نه کرا منزلت ماند نه مه دا ایکیسی ده چو بیلدکه محققدر مع المثنی والمثلثة وجمعا مباش فتح سیمله صیغهٔ نهی حاضر در اولمه دیمکدر مصدری باشیدن در با عربیله اولق عربجه صیرورت معناسنه یعنی انتقال معناسن افاده ایدر شعر

مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلاتن ه سنکله اولیدم کشکه باتو بودم کاش با ایله معناسنه در ع با خدا باش هر کجا هستی ما توسن دیمکدر انت معناسنه فصیح بودر که واو تلفظ اولنمیه وتوت که برمشهور یمشدر اغج وقره وموری اولور یبراغندن ابریشم حاصل اولور باتو لفظ مرکبدر سنکله دیمکدر ودخی باتو ضم تا مثناة ایله ایکی معنایه در اولکی بمعنی یابس یعنی ترنج معناسنه ثانی بمعنی حب السلاطین کذا فی فرهنک جهانکیری وشعوری کاش کاشکی لیت معناسنه کاج جیم ایله دخی لغتدر

القطعه

دلا اهل درد اول بلایه حمول	نه کیم کلسه دلبردن ایله قبول
فعولن فعولن فعولن فعول	تقارب چو قصر اولدی بولدی اصول

قطعهٔ چهارم در بحر متقارب المثمن

زغن چیلغ اولدی وفرتال دال	کبوتر کوکرجن فنت پر و بال

زغن غلیواج معناسنه ع طوطی کرفتار زغن زاغ وزغن شکرشکن جبان کبوتر کوکرجن حمامه معناسنه کبوتر باز بربرده نه بربره مکتوب ایلتن کوکرجن وکوکرجن اوینادیجی یعنی اوچوریجی معناسنه دیشی برقنات یلکی وپتر

روز
نهار
یوم
روزه
روزنامه
روزی
روزمره
چو
اذا
مباش
باشد
باشید
صیرورت
با
باتو
کاش
لیت
کاج
زغن
کبوتر
حمامه
کبوتر باز

باش صیغهٔ امر ووصف ترکیبی در اینچنین باش وغافل مباش کبی اول معناسنه ودخی صبر ایله ومنتظر شعوری فرهنک

پر اون معنایه کلور اول قناد در اتا اضحی قنادک یلکی در زیر ابر وبال دیرلر بال قناد اولدقده پر یلکی اولور عربده ریش دیرلر مولانا جامی است
درلغت خوانده ام کر پرریش
از لیکن اندیشه دانشور لغت پرواز
پرکه کر وکرد عدم میکنند مرغ نیکوی پرواز
فرهنک جهانکیری پرتو معناسنه غالبا قول که او امور انده اختصاصا اولنمشدر ودخی بال باشنده برقوا اوجنه وارنجه که بال دخی بر اف دینلور ع بمعنی برک یعنی بیرق
کلاه ترکنه دیرلر حکیم سنائی
انجهانیست کاندر لاف کاه نوبهار
کج نهد طرف کلاه چو دبیر برک سمن
یعنی دامن وهر سنه نک کنار
دیرلر پای پاپان
مثلا پرپام وپرپیات وپره چرخ
پر تیرکه اوق یلکی در بربق الهه صیغهٔ امر در
حسابی ایتمکه دیرلر پره اسبان لفظنه
ویره دولاب هر بله ترکیبی اولور فرهنک وصف

معناسی ایرسینه شهپرده دیرلر پرواز کرده اوچدی اصلی پرباز در اچوپلك

قوش قناتنه یالکلرینی اچمه سی اوچمه سی در بال قنات جناح معناسنه در بیت

مرغ ذهن پرزده داشباد لولوغدا • بال اچوب اوچمق دیلرهر صبح کوبکدی کبی

بال ایله بال جمع اولنوب حسن حالی ورونق کمالی اولان خوش حال و بالی اولور

دینیلور بال عربیده حال معناسنه ع ما بال قلبك لا ینفك ذا الم • وقلب معناسنه در

قلب اشرف اعضا اولمغین کل امر ذی بال حدیثنده شرف معناسنه مستعاردر

وبو معنی ایهام مرشح طریقیله بو مطلعده مذکوردر مثنوی بیتینی

تاج لبسم الله که امام دین ما را بر سرست • طایر ذی بال ارباب بصر را شهپرست

ستاره واختر دیکل یلدزه معناسی دی پرونیه اولکریکی ای هلال

ستاره معروف علم وشجاع معناسنه کلور • پسر برید برهی راه جست

ستاره هی دامن ماه جست • ستاره هی ایله تاره دن مرکب اولسا معناسنه

کلور که اوچ تیلی اولا اکثر ستاده دنور و نزدك یدی اوبوننده دخی بر اویون

وبدی اویونك اسملری بونلردر اول فاره که حالا فرید دنور ثانی زیاد

ثالث ستاره رابع خانه کبیر خامس طویل که حالا طولی دنور سادس

ده هزار سابع منصوبه وکعبتین ایکی زار در که تحته اوزرینه اتارلر اختر

یلدزدر که عربیده نجم وکوکب دینور ایکی معناسی دخی وار در بری فال در

وبری رایت وعلم معناسنه در شکلی پروین سکون را وکسر واوله

یکرمی سکز منزله قمردن بر منزله ادیدر که ترکیده اولکر دیدکلرید نریا

معناسی پرن دخی دنور پرو دخی پرن معناسی پروین دن مخففدر شعر

هلاله نود نبود باوسی صمانه اوعروسی کهکشان ابه سنال

هلال لفظ عربیدر یکی آیه اطلاق اولنور اوچ کیجه یه دك هلال دیرلر

بال انسانده قول وعضد وقوشده قنات وجناحدر

زنخدا بر اندیشه شدنال زر
زنجابر اوردبال وبکستر دبر
ومشکل سهامه

ستاره شناس منجم ورمال

نرد طاوله

اختر فارسیده یلدز معناسنه استعمال اولنور اما طالع وبخت معناسنه استعمالی چوقدر

شهپر
پرواز کرده
بال
جناح

ستاره شناس
ستاره
علم
شجاع
ستاده
فاره
زیاد
خانه کبیر
طویل
ده هزار
منصوبه
کعبتین
اختر
نجم
کوکب
رایت
پروین
ثریا
پرن
پرو

مرغزار فتح میم وسکون غین ایله اوتلو یرکه چایر وچمن اوله لفظ عربی ایله وفارسیدن مرکبدر مرغ عربیدر قاموسده دیمشدرکه المرغ الروضة او الکثیرة النبات کالمرغة مرغ فتح میم ایله هندستانده برشهردر وعربیده اوتلو یردر روضه معناسنکم مرغزارده شرح اولندی وضم میم ایله قوشدر افتاب وکونش معناسنده کلور وبو معنی عربیدر عن المشکوة

اندن صکره فرقد برلر اخرینه وادیجه مه نوی مه آی نو یکی جدید معناسنه های اصلیه ایله ماه لفظندن تخفیف اولنمشدر معناسی ای دیدکلری یلدزدرکه دنیا کوکنده اولور عربیده اکا فرقد برلر بربیلک اوت ایکی بخشندن برنجنسیدرکه عربیده بو معناده شهر ایله تعبیر اولنور کهکشان کاف عربیله صمان اوغروسیدرکه کوکده اوجوق یلدزلردن مجتمع در بول شکلنده حاجیلر یولی دخی دنور وعربیده مجره دینور کاهکشان مثله جناب بادکهت رازاز دحام ملوک مزمانه خاشکه نسبت کیندی کاه پارس شیراز ولایتی در شیراز انک دار الملکیدر مثلا پارسی اقلیم پارسه منسوب دلکه سوزی فارسی در حافظا خوبان پارسی کوی بخشندکان عمرند ساقی بشارتی ده پیران پارسا را سنی

متن

ادیه دی زنبور کنذ و فوان — شکوفه چچک انکبین اولدی بال

زنبور بال ادیسی جناب کنذو شکوفه چچک زهره معناسنه شکوفتن دن ماخوذدر اچلمق تفتح معناسنه حذف واو ایله شایع در وقوصمق استفراغ معناسنه انکبین سکون نون وضم کاف فارسیله بال عسل معناسنه بیت

انکبینی بروغن الوده حرب وشیرین جوطعم بالوده جناب

متن

بولک صاچ اورولی وصرقوغ وبک — دی کیسو ومرغول وفرخال وخال

کیسو ایکی طرفدن اوریلوب ارسال اولنان ساچ که اشراف علامتیدر مرغول قورجوق ساچ وزلف جعد معناسنه جناب مرغ دخی فتحیله بو معنایه در

مرغولنی محففدر وسبزه زادحرم ودلکشای بر از مرغ مرغ کل سرخ وزرد

فرخال بمعنی فرخار یعنی صادقی ساچ وقورجق واورلمش صاچ معناسنه

فرخار صادقی ساچ وچین اقلیمنده برشهرک اسمیدر وترکستانده بربتخانه وبت معناسنه وایدرلرکه برشهردر انده مهرو ومحبوبلر چوق اولور ترکستانده

قم كل العسل اصلح الله بالك

مرغول موی پیچیده

مرغزار
مرغ
کهکشان
مجره
پارس
پارسی
زنبور
شکوفه
زهره
شکوفتن
تفتح
استفراغ
انکبین
عسل
کیسو
مرغول
جعد
فرخال
فرخار
خال

/

بر بتخانه ادی درکه حسن وجمالده بیهمتا نیچه جاریهٔ دلارا آینده و رونده‌یه
خدمت وکاهنلری ایدوب اعتقادلری ماجور اولمقدر ع بت فرخار ندیم
بدین حسن وجمال جنونه خال بك كه بنی ادم كوده سنده اولور شامه معناسنه مثنوی
دی اوغلنجغه کودك وکنك کر زمترع جوانی دیکت پور اوغل پیر زال
کودك کاف عربیله طفل وصغیر معناسنه شکله کنك کسریله کرز یعنی قارت
اوغلانه وبخت وضمیله دلسوز اخرس معناسنه ع کنك بهتر زکنك هرزه دری
مثنوی جوان یکت شاب معناسنه جنانه جوانمرد یکت کشی وانسانیتلو کریم وخلوق
معناسنه مستعملدر دنیه پور واو معروف ایله دردت معنایه کلور اول ابن واوغل
وولد معناسنه در فرزند کبی خاقانی بیت دل در سخن محمدی بند و
ای پور علی ذبو علی جند و ثانی فرهنك جهانگیریده شهر کنوج راجی یعنی حاکمی که
هند پادشاهلرینه رای دیرلر انك نامی در فور دخی دیرلر ثالث مجمع الفرسده
اسبك جمله اسماسندندر رابع نسخهٔ میرزا ابراهیمده بمعنی نادانه کروتن
خودرا یعنی کشی کندوی بلمزلندرمك عربیده تجاهل دیرلر ودراج معناسنده
کلدوکی مرویدر فرهنك پیر قوجه شیخ معناسنه ذکر ده مرد پیر و پیر مرد انی ده
زن پیر و پیرزن دینلور پیری قوجه لق که جمیع قوی نك سقوط ونزولی
وبهار عمرك خزانی و ذبولی دراسبی دیننابدر شیخوخت معناسنه سیفی
بیت چونه پیر شدی سیفی در میکده ساکن شو کین علت پیری را یك جام شراب او
مثنوی زال رستم پدرینك لقبی در اسمی دستاندر اصلده قوجه وپیر معناسنه در وجه تلقیب بودر که
انه دن متولد اولدقده کریکی وحاجبی وباشی توبی بیاض اولمغله زال دیمشلردر شکله
بو ناشر نه فرتوت و قرغل دموی عجوزه قری پیره زن ای وبیل ماه و سال
فرتوت بونامش وچوق یشامش قوجه معناسنه در توبی پیر قرتوت کنته بسال

شامه
کودك
طفل
کنك
اخرس
جوان
شاب
جوانمرد
پور
ابن
ولد
فرزند
خودرا
تجاهل
پیر
شیخ
مرد پیر
زن پیر
پیری
شیخوخت
زال
فرتوت

زاير دبيند يش در وقت كال شكوه دو موى   پيره زن يا شلى قوجه قرى يه
ديرلر مير نظمى بيت پيره زن دهر طلا قش بده بر سر او پاى مرادت بنه فرهنك
سال ييل سنه و عام معناسنه جمعنده ساليان دينور خلاف قياس اوزره و دخى جوق ياشمش
پير و فرتوته سالخورده و سالخورد دخى ديرلر كانه كثرت سنين انى اكل ايلمش
درختان بسيار و آب روان همه ند دل سالخورده جوان شكوه
سخن دارم از دير از من ستانه   سوزم وار ايو انجودن بندن آل
به باى عربينك كسرى و هاى اصليه ايله يك معناسنه در عربجه اولدى يعنى بوراده ايو معناسنه در سروش
فعولن فعولن فعولن فعول   كدسبر جمال و فالسر كمال
جمال حسن معناسنه در بونده جمال ديدكلرى كوزللك انده ظاهر اولدوغيجوندر سروش

قطعهٔ اخرى

بيوسنه قوريلو طوترالده قسنك كمان   يادب ينوح ظالم اولور اشو بدكمان
مفعول فاعلات مفاعيل فاعلات   بحر مضارع اخرب و مكفوفدر عيان

قطعهٔ پنجم در بحر مضارع الاخرب المكفوف

ديرلر سجيه باده و مل هم پياله جام   قرنق كنيزك و قوله دى بنده هم غلام
باده معروف عربيده خمر ديرلر لكن هر شربت مسكره دينلمز انجق تازه اوزومدن
اولانه دينلور بيت بباده دست مبالاى كه آن همه خونست
كه قطره قطره چكيدست از دل انكور اما پخته قينامش اولانه باده ديرلر
زيرا كوبده كندودن قينايوب غليان ايدر مى و شراب ديرلر بونك معانى
حافظك بو بيتى شراب و اشعار ايدر بيت چو باده دلم از تو به كه كردم بشكست
همچو باده جكرم فى مى و پيمانه بسوخت فرهنك جهانكيريده حسن بن يوسف انجوى
باده هم معروف شرابه ديرلر ديوب حكيم سنائينك بو بيتى ايله اثبات مدعا ايلمش
وهم پياله و شرابه ديرلو

١٥٣

جوینه شوخ نه بسانه نرگس ٭ یک باده دهد زباده رنگت ٭ بادهٔ اول پیالمه
وثانی شراب معناسنه چغتای لسانده شرابه چاغیر وچاقیر دیرلر فرهنک
مل سوجی نبیذ وخمر معناسنه موك دخی ضم ایله باده وشراب معناسنه در شرفنامه
پیاله مخصوص شراب قدحی در ساغر دخی دینور خواجه حافظ بیت
ما در پیاله عکس رخ یار دیده ایم ٭ ای بیخبر ز لذت شرب مدام ما ٭ وطلوع شراب
اولمق شرط در طالبی ایلمکه ٭ اوراق کهنه کی بی کهنه میسر ٭ ذوقی که در پیاله بود در رسالت نیست
جام پیاله وقدح درکرك صرچه دن اولسون کرك ایاقلی اولسون کرك اولماسون
جام هلالی هلاله شبیه برجام در بوکا زورق وکشتی دخی دینور وجام جم
وجام وجهان نما وجام جهان بین جمك برقدحی در که حکما اتمش ایدی هر مملکت
احوالنی بلمك استسه اول قدحه نظر ایدر ایدی انده احوالنی مشاهده ایدر ایدی
داراب ابن بهمن زمانه کلنجه سلاطین عجم یاننده ایدی دارابك اوغلی داراکه
اسکندر رومینك باباده قرنداشی ایدی مابینلرنده خصومت واقع اولیجق
هرباره اسکندرك احوالنی اول جامدن معلوم ایدر ایدی سکندر دخی حکمایه امر
ایلدیکه اکا نظیر ایدوب بر آیینه ایتدیلر احوال عالمی انده مشاهده ایدردی ومشایخ
صوفیه یاننده جام جم قلب عارفدرکه اسرار غیبیه یه انکله مطلع اولور وشعرا
یاننده جام جم قدح باده در جام بنجره لرده اولان صرچه جامه ده اطلاق اولنور
ومشهوردر جام خانه لو تخانهٔ قصر تو چشم حور عین ٭ وجام برقصبه در ملا جامی
اکا منسوبدر نته که بیوردر ٭ مولدم جام ورشحهٔ قلمم ٭ جرعهٔ جام شیخ الاسلامیست ٭
لاجرم در جریدهٔ اشعار ٭ بدو معنی تخلصم جامیست ٭ وجام توجه کوبکی
برکوسدر جنکده چالنور وچالجق التنه مهره دینور کنیزك کاف عربیله
مصغر کنیزدر جاریه معناسنه حرالاصله دخی اطلاق اولنور نته که عربیده دخی

مل
مول
پیاله
ساغر
جام
جام هلالی
جام جم
جام جهان نما
جام جهان بین

کنیز جاریه در کاف عربینك فتحی ونونك کسری ایله جمعنده کنیزان دیرلر اسود

کنیزك
جاریه

قزه جاریه دنور بنده مطلقا اسیردر کرك خانه زاد اوله کرك سبی اولنمش اوله
وکرك دیشی وکرك ارکك اوله اسیر دیشی اولورسه اسمی داه وکنیزدر
ارکك ایسه غلام در ع سپاه اندر ایران پراکنده شد مازن ومرد وکودك همه بنده شد
اسیره بند معتاد اولماغین ها اختصاص ایله کنیزکه بنده اطلاق اولنمشدر
لفظ اسیرده دخی بو معنی ملحوظدر نوع تعلقی اولانه بنده اطلاق اولنور خانه غلام ارکك
قولدر دیشی قوله کنیز دنور وایکیسنه ده بنده اطلاق اولنور وعربیده
اوغلانه معتاددر کرك قول اولسون کرك حر الاصل مشکلات

کنجشك سرچه صرچه دخی آبکینه در سرچه طبینه یعنی بلغزد خبر پیام
کنجشك کاف عجمیله وضم جیمله سرچه عصفور معناسنه در اول قطعه ده اولانه
کوچك قوشلرك جمله سنه اطلاق اولنور دیشه آبکینه سکون بای موحده
وکسر کاف عجمیله اوج معنایه در اول صرچه معناسنه در ثانی بمعنی شراب ثالث
فرهنك جهانکیریده الماس معناسنه سنقولدر وهکذا بلغزد بای موحده نك ضمی
ولام وزانك فتحه لریله صیغه فعلدر طیرنور دیمکدر بلغزید بای تاکید ایله
طیرندی دیمکدر فعل ماضی مفرد غائبدر لغزیدندن سودی پیام خبرکه واسطه ایله اولور
ع دیرست که دلدار پیامی نفرستاد اصلی پیغام در پیغامبر خبرجی بو معنا
عند الترکیب الفلری حذف اولنوب پیغمبر دنیلور وپیمبر ده دنیلور رمی
بری بردلر بادر آری جعفر رخ کلکون ایله آل پیمبر جناب

برنبد درکلدرك افساردر بولر فتراك ترکی زین اکر اولدی اوبن لکام
برنبد عورات سینه لرینه بغلدقلری انجو والتون ولعل وزمرد ایله دوزلمش
نسنه نازرنك دخی دیرلر عربیده لبب دیرکلری فرهنك شعوری افسار بولر که
انکله طوار ربط وضبط اولنور ع زن بیوه خربست بی افسار ملنمی

غلام
کنیز
کنجشك
عصفور
آبکینه
بلغزد
بلغزید
پیام
برنبد
نازرنك
لبب
افسار

قرار

فتراك فتح ایله ترکی دوکه ایرآردنده تصمه در کمند وشکار وهکبه انکله باغلنور
میانرا بکین برادر سیند از فتراك بکشای بجای کمند شعر زین اکر سرج معناسنه
وارین دن مخففدر شعر لکام اویاء لجام معرب در جای توسن نفس را کرفته لکام
از انموالصیام سازش دام جنان

کفکیر کجه تابه طغن چومله دی دیك   جوشید ونخت قیندی وپشدی چیك خام
کفکیر   تابه صواکه ایچنده نسنه پشوررلر تغاره دیك باقردن یادمردن
یابالجمله ایچنده طعام پشمك ایچون وضع اولنان آلت در ودون اسم
معنا منی جوشید قیندی دیمکدر جوشیدن قاینامق غلیان معناسنه امرینده
جوش دینور وصف ترکیبیده اولور جنین دریا جوش دینور واسم مصدری دخی
جوش کلور جنان نخت سکون خا مجمعه ایله نختن لفظندن فعل ماضی درپشدی
وپشوردی معناسنه واپاق ایله دیمك معناسنه مرویدر فرهنك خام اوج معناسی
واردر بری پشمامش ضد پخته در مجازا مردبی تجربه معناسنه کلور ثانی دباغت
اولنمش کون درثالث کمند معناسنه در اصلده دباغت اولنمش کوندن کمندی اندن ایدرلر

شمشیر وتیغ دی قلیچه دشنه خنجره   کیمخت صغری قینه غلاف ایدوهم نیام
شمشیر شینك ده فتحه ده کسره ده جائزدر سوز تیغ اوج معناسی واردر بری
قلیچ درکرك بریوزلو اوله کرك ایکی یوزلو اوله وبری طاغ دپه سی در وبری
روشنایی وشعاع معناسنه در شعر دشنه ترکیده خنجر دینور معروفدر ونعمه انه
کیمخت فتح وکسر ایله لغتدر صاغری دریسی که آت وقاتر واشك درلرندن
اولور وخام دری معناسنه کلور دشنه غلاف عربیدر نیام قین غمد معناسنه جنان

طم بام وبورج وام کسر ام ومراد کام   هم کام درادیم دخی دیرلر دساغه کام
بام اولوستی سقف معناسنه در وصباح معناسنه کلور شعر معلوم ولاکه

یوقاری ولایتك اولرینك اوستی دوزدر یعنی مسطحدر عجم اکا بام دیر سودی

وام بورج و قرض معناسنه در ونك معناسنه ده کلور انجق مرکب استعمال

اولنور فام کبی کلفام و کل وام دنور مشکلات مراد معروف مقصود معناسنه در

مرادی دارم جانا برآید یارب مطلوب آخر مرادم رد مکن ای مه بهیا جانا

کس ضم کاف عربیله آم حرم معناسنه نکار چرکسی غارت ادرس کرده

دوزبنقی بهم اوروده نام کس کرده مثنی کام کاف عربیله ایکی معناسی واردر

بری مقصود و مراددر و بری حلقه یاقن اندرون دهن مردم درمجازا

اغز و فم معناسنه کلور مشکلات کاف عجمیله ادیم خطوه معناسنه و جکه و اغز اوستنده

طاق دیدکلری یبرخنك معناسنه دشینه دماغ دالك کسریله ترکیبه طاموق دیدکلری

سودی دماغ اصلنده مغز سردر که ترکیده بینی دنور مخ معناسنه قوه شامه

مستودعی اولان خیشومه مجاوره سیله شامه یه استعاره اولنمشدر دماغ

ای دستگیر دامنت ازدست کی هلم ای ال طوتوجی اتکك الدن نجه قویام

ای کسر همزه ایله فارسیده حرف ندادر تحفه دستگیر ال طوتیجی معین و مساعد

معناسنه در الی طوتلمش اسیر معناسنه ده کلور مشکلات دامنت ده دامن و دامان

اتك ذیل معناسنه تا ساکن خطاب ایچوندر معناسی اتکك دیمکدر از عربیده من

معناسنه ازدست الدن دیمکدر کی کاف عربینك فتحیله زمان سؤالدر قچن

و نه وقت معناسنه هلم کسر ها و فتح لام ایله قویام دیمکدر هشتن دن مشتقدر

قومق معناسنه مستقبلاتنده شین لامه قلب اولنوب هلم دیرلر تحفه

مفعول فاعلات مفاعیل فاعلات علم اوکرنن کشی بولسه دریوجه بقا

قطعه اخری

شرها سعادت اینی طوندی جهانی سرسر تا آفتاب طلعتك افاقه صالدی نوروفر

مستفعلن

دیگر

ازجکر امروه و غارت الوس کرده

دوبوزکل بهم اوروه نام کس کرده

کام کاف عربیله لفظ مشترکدر
مراده ودماغه و جکه دیرلر
سودی

آرزو معناسنه
کام هر کشتنک اسنکی مراد و

کام دل از کسی که بود ترس و ربحواه

ای کام دل از کسی که بود ترس ربحواه
کامیاب مراد بولان کامران مراد سورن
اشلیوب کامبین

وصف ترکیبی ده شی کامکار مرادین
اولوب خوکام کنج مرادین کوریجی

ناکام نامراددر کامکار انتظار ایکن سوی

ای ناکامی چند چند

مراد

کس

حرم

کام

فم

دماغ

دستگیر

معین

مساعد

دامنت

دامان

دامن

ذیل

از من

ازدست

کی

هلم

هشتن

مستفعلن مستفعلن مستفعلن مستفعلن بحر رجزدر سالم اوش اجزا ثمن برکهر

قطعهٔ ششم در بحر رجز المثمن السالم

قارن شکم نافه کوبك بله درمیان قوشق کمر داخی زنخدان دراکك سینه کوکس در داخی بر

شکم قارن کرش معناسنه شعر شکم زندان بادست ای خردمند

ندارد هیچ عاقل باد دربند و جنین یاتاغی رحم معناسنه ناف کوبك سره

معناسنه چه نافه سیمکونه حوض مدور نافه مطلقاً کوبك معناسنه اولانه نافه

ها اختصاص لاحق اولوب مسکی مشتمل اولانه کوبکه اطلاق اولنور شعر

میان کسر میمله بیل وهر شیئك اورته سی و ابج معناسنه اورته بولوادمه

میان بالا دیرلر و قوشغه واوجقوره میان بند دیرلر نغمه کمر قوشق منطقه

معناسنه کون برهنه کمری درمیان و مجازاً بیله ده اطلاق اولنور که محل کرد و

جامی حاصل ورد درد کردن و سر اثر رقص ضعف پشت کمر زنخ الك

چوقوری ذقن معناسنه زنخ یارده و فاینلر سرنکون چاه ایچنده ماب لر

زنخدان اکك کذو در خسرو دل هم کشت خونه و خونه دلم آب شد در چه زنخدانش

جناب سینه کسر سین مهمله وهاء رسمیه ایله کوکس عربجه صدر معناسنه نحو

براون طقوز معنایه کلور اول عربیده کی علی معناسنه کهبر من و بر تو دیرلر

ثانی بمعنی نزد عربیده جنب و قرب و ترکیده قلانه یاننه دیدوکنه عجم

برفلانه دیر بو بیتده فهم اولنور دفتم بر طبیب کر بر سم علاج درد

چون ناله ام شنید روانه در فراز کرد ۳ عربیده که فی معناسنه افاده ایدر

مثال فلانه یاننده دیجك محلده برفلانه دیرلر ٤ بمعنی سینه ٥ اصلا

معنای موضوعی سینه نك یانلریدر ٦ بمعنی کنار و آغوش که ترکیده

قوجاق دیرلر ۷ عذارك محاذیسنه یعنی یکاغك جانب بالاسنه دیرلر

کمر کاه عربیده قوشاق در کمر
کشاد ند بردانه سراسر کمر
بجواب و خوردن نهاد ند سر
وطاعنه بو الثمن بومری قایه
معناسنه ده کلور مشکلو

برقنجیل کوکسك ایکی یانی مابینی سینه در
بر و سینهٔ آن صنم سیم رنك همی داشت از نخته
سیم تنك و عذارك محاذیسی عذار
دبرکلستانه برکلستانه و باغ و بوستانه
حاصلی دربن باغ از کل سرخ و کل زرد
بشماید غنود انکه بر خورد حاصلك
بعضی تخم اولماغیز تخمه ده اطلاق اولنور
که یوسف نه از کوهر دیکرست
که یا مازیك شاخ و از یك برست
و امر در بردن دن ایلمك نادیه معناسنه
زین کلستانه کل عجین و بیر و صف ترکیبی ده
اولوردبر کیج د هیدم فی کرده بوم براد
منه المنهی

شکم
کرش
رحم
ناف
سره
نافه
میان
میان بالا
میان بند
کمر
منطقه
زنخ
زقن
بر
بردن
تاد بر
زنخدان
سینه
صدر
بر

متن

مرغاو چرغ اوردك جقر تيزى كند يعنى قهر
آهن دمردمس بغركوشتر نيم النوننددر

٨ فرهنك جهانكيريده مخفف برك اولور ٩ بمعنى بار درخت يعنى
اغاجده بتن ميوه معناسنه ١٠ حاصل نباتاته ديرلركه بوستانه وترلاده
حاصل اولا ١١ بمعنى بذر يعنى تخم دخى ديرلر ١٢ بمعنى نصيب بو معنا
استعاره طريقيله اولمق اوجه در ١٣ بمعنى قرارگاه وخانه وسراى معناسنه كه
عربيده وطن ديدكلرينه عجم بوم وبر ديركه تركيبده بر ونوبت معناسنه در ١٤
بردن لفظندن صيغهٔ امردر و وصف تركيبى اولور دلبر وهوشبر كبى
١٥ فرهنك جهانكيريده بمعنى پهنا ١٦ بمعنى زن تازه ١٧ بمعنى ياد و حفظ كه
ازبر ديرلر حفظدن ديمك اولور ١٨ بمعنى طرف كه يك برشو ديرلر يعنى
يكطرف شو ديمك اولور ١٩ افعال ومصادر اوايلنه ادخال ايدرلر تحقيق
تحسين لفظ ايچوندر اسقاط اولنسه معنايه خلل كلمز فرهنك شعورى
٢٠ مرغاب اوردك معناسنه اصلى مرغ آب در صو قوشى ديمكدر اوردك اكثر
صويه مائل اولمغله تركيب اولنوب مرغاب تسميه اولنمشدر تحفه چرغ فتح جيم
فارسى و سكون را ايله چاقر قوشيدركه عربيده صقر دنور تيشير
تيز ياى مجهول ايله كسكين ديمكدر سوءى وابتى وتعجيل معناسنه در تيزى ده
اولان يا مصدريه در كند فعل مضارعدر ايدر معناسنه تيزى كند ديمك
تيزلك ايدر ديمكدر تحفه آهن مطلق دمور در حديد معناسنه عام اولنور
معجون اولنور بو اسم مدلولى اوزره موضوعدر فرهنك جهانكيريده سمنيد
دخى آهن ديلدوكى مسطوردر آهن اشبان آيام شتاده ايچنه آتش
قونيلان منقل باقر اولسون دمور اولسون آهن جان يعنى جان سختى كش
وبرشنه زياده سياه اولهكا ديرلر كذا فى المحمودى آهنين دموردن
دوزلمش نسنه هرنه اولورسه آهنك انحزته اولان ياى نسبتدر ونون تأكيد

مرغاب
چرغ
صقر
تيز
كند
آهن
حديد
آهن اشبان
آهن جان
آهنين

نبت ایچوندر آهنین خفتان یعنی جبه وجوشن وزره كه عربیده درع

دیرلر كذا فی الفرهنك الشعوری علیه الرحمه آهن ربا مقناطیس معناسنه در اول بر طاشدر كه

دموری كندویه جذب ایدر دریای قلزمده حاصل اولور واخرینه بربا

كوروب آهن ربای دخی دیرلر لفظ مركب دُر ربودن لفظندن كه چكمك

معناسنه در تركیب اولنمشدر دنشنه مس باقر نحاس معناسنه جامی بیت

صنع تو اكسیر بهر خامسی فضل تو سرمایهٔ هر مفلسی سیم كومش فضه

معناسنه سیمیا اعمال حیله دندر كه مشعبد و حقه بازلرك شعار و كاریدر كه یكیده

بونلره كوز بایجی دنلور اصلنده سیمیا علامتدر اول عملده شاهد اولنان

خیالاته علامت اولدیغی ایچون اطلاق اولنمشدر زر معروف و قوجه و پیر معناسنه كلور مثنوی

ارزیز قلای در روی توج آسان كلر دشوار كوج

ارکج نهاز و کبش قوج دنیلی وادك ماده نر

ارزیز سكون زا مهمله ایله معاد نذن قلای معناسنه در كه جمیع فلزاتدن وزنده

خفیفدر فرهنك روی یوز و جبه و محیا معناسنه و هر نسنه نك ظاهرنه ده اطلاق

اولنور روی زمین كبی وجه الارض معناسنه وجه لفظنده جاری اولان مجاز

روی ده دخی جاریدر و امالة ایله توج صفر معناسنه در جنابی آسان قولای

كه مقابلی دشوار در عربیده اسهل واهون دیدكلری معنایه در بر مصلحت

زحمتسز وجوده كلمكده راحت بولنمق و غنانه آسانی دیرلر لفظ آسانی

اوج معنایه استعمال اولنور اول راحتلك معناسنه ثانی ضد دشوار در اخرنده

یای مصدریه در ثالث خواب و آسایش دیرلر فرهنك دشوار كوج

عسیر معناسنه خواجو اگر به تیغ بگیرد جهان عجب نبود جهان گرفتن خرشید کی دشوار شود

بنانه نهاز كسر نون ایله ارکج كه كچینك ارككیدر و كوسم كه قصابلرك قویونلری

آسانه كلكر سهل معناسنه نجاتی
آسانه اولمی نیم افندم دنیایی بتون
ضیافت ایتمك شوقی

اهنین خفتان
درع
آهن ربا
مس
نحاس
سیم
فضه
سیمیا
زر
ارزیز
روی
روی زمین
وجه الارض
صفر
آسان
اسهل
اهون
الآسانی
دشوار
عسیر
نهاز

اوکنجه یورد واستعاره طریقیله قوینك وسرونك وهرشینك مقعدنا
اطلاق اولنور کبشر بانك سکونیله قوجدرکه قیونك ارککیدر عربیده
فارسیده دخی مستعملدر تحفه ماده دشی انثی معناسنه **بیت**

ای برادر تا توانی چار چیز ماده خر باد کاو ماکیا وماده کاو وماده خرها
نر فتح نونله ارکك مذکر معنا **متن**

کاو نهفته کزلو ایش کاید جماع وبوس اوپش

خوی کرده یعنی درلنش عورت زن وشوهر درآد

کار کاف عربیله ایش فعل وعمل معناسنه ایشی سیاه وکناه اولانه
سیاهکار وکناهکار دنیلور واکن حرث معناکشت وکاردیرلر **مثنه**
نهفته کزلنمش مخفی معناجای **بیت** دوهفته شد که ندیدم مه دو هفته خود
کجارو م بکه کویم غم نهفته خودرا **جنانه** کاه کاف عربیله اجمار ثمینه نك
منی ومبنی سعده معنا **مثنه** وکاف عجمیله سکش جماع معنا **بیت**
بهرکاه پدر صد داد فرزند که تا عالم نماید سیر وخرسند مکر بوسیده خوبان کاه به
اکر باشد روا آن کن که ات به شرطه ربح موافق اداه جمعده اولور الف
ونون کبی اخری ها اولانه اسمایه لاحق اولور بندکاه وخواجکاه کبی **حافظ**
کشتی شکستکانیم ای باد شرطه برخیز باشد که باز بینیم ان یار اشنارا
فاما ماد کاه ده که کاه جماع معنادر یونت دن مقصود دول اولماغین
ماد کاه ترکیب اولنوب اطلاق اولنمشدر کای امر در کاییدن دن جماع معنا
مکر بوسیده جانانه زکاه بر بکاید کررو اباشد که ان بر
کایه دخی جماع معنادر کانکاه ایکی کاف عجمیله کردك اولاجق خانه دنیلور
بوس اسم مصدردر بوسیدن دن اوپمك قبله معناسنه

نهفته ماضیدر قسمده مفرد غائبدر
کزلی دیمکدر **سودی**

کبش
ماده
کار
نهفته
کاه
کاد
کایه
کانکاه
بوس

فلك ان آن زمانه دست اوداد بس وامر ومصدر مذكوردن

مرد جوهردار اگر هستی همی لعل بوس ولعل بوش ولعل نوش

وصف تركيبي ده اولور جنانكه بوسه اوپمك عربيله سنه دكدر فارسيده
غيرنايي اولدوغي شايع ومسموع دكلدر چغتايده سوجك ديرلر تركي
خوی ي وني قافيه سنده در ديمك اولور فتح خا اشمام ضمه ايله وواو
رسمي ايله بدننك خارج اولان عرق در مشكل كرده فتح كاف عربيله
اسم مفعولدر ايلمش معناسنه مصدري كردن در ايلمك معناسنه خوی كرده نك
معناي تركيبيسي در ايلمش ديمكدر تحفه عورت لسان عربيده اعضاده
ستري واجب اولان يره ديرلر مثلا رجالك كوبكندن ديزي التنه
وارنجه نسانك يوزندن وايانحي النندن غيريسي وجاريه اوكبي در الا ارقاسي
وقارني عورتدر وفارسيده وتركيده عورت ديو لر خاتون كشي مراد
اولنور زن زا عربيله مطلقا عورت مراه معناسنه ونار ونشاطله يورين
كمسه وزدن لفظندن صيغه امر حاضردر وبعضي تركيبلرده صفت دخي اولور
نايزن وپنبه زن كبي واد اتدر اسمك اخرينه لاحق اولوب اول اسمك
فاعلنه ومباشرته دلالت ايدر دروغ زن كبي ونامرد ومخنثه دخي
استعاره اولنوب زن ديرلر دشنه وزا بجميله جركين دنت معناسنه
بهلولعني در زن زن را عذاب روح شمار شوهرا كه سنكو چه سي
اولا زوج معناسنه نوعروس دهررا كابين جانه شوهرست جنت

خم كبد دردستي سبوانه سوادنه اين سوبرو اوك اردا اشاغه يوقرو پيش وپس وزير وزبر
خم ضم خا ايله كوب در زير معناسنه پرده برخم ي كورسه مثني كوب دوشر
ونوجدن كوب كبي دوزيلن كوس در توجهنه اولمغله روبينه خم دخي ديرلر

بوس قبله بوسه خوی كرده عورت زن مراه شوهر خم

سبو
جنانه

سبو دستی که مایعاته ظرف اولور جره معناسنه آن اسم اشارتدر شول
ذلك معناسنه آن بناسنی که دلی ازاوی اداة جمع ده اولور دوستان کبی خندا
دشمنان کبی معاذ الله کر مرد عاقلی بدو کس دوستی مکن

بادوستان دوشمن وبادشمنان دوست لام تملیك معناسنده استعمال
اولنوران منت بنمدرلی معناسنه آن بش معنایه کلور اول اشارت
بعید ایچون اسمدر عربیده ذلك معناسنه ثانی محمد هند و شاه نقد حسن ایله
تعبیر اولنمش عربیده جاذبه دیرلر محبوبارده اولور بر حالت در که لسان ایله
تعبیر اولنماز و عبارته کلمز انجق مشاهده ده فیله معلوم اولور حالته حواجه حافظ
شاهدان نیست که موی و میانی دارد بندهٔ طلعت آن باشد که آنی دارد
ثالث اداة جمعدر که اسم اخرینه لاحق اولدقده معنای جمعیت افاده ایدر
ادمیان و مردان و زنان کبی رابع اداة توصیفدر بونده دخی کلمه اخرینه لاحق
اولور افغان و خیزان کبی خامس بعض تراکیبه وصفیت ایچون مزج ایدرلر
ایخنان و آسو کبی فرهنگ انان انلر دیمکدر ان آن انو کدر دیمکدر ان آنان
انلر کدر ان ایشان مثله ان این بونك ان اینان بونلرك دیمکدر دیشه
سویکا جهت و صوب معناسنه این اسم اشارتدر شو هذا معناسنه المنتخب
بیش اوك قدام معناسنه نقابله پس ارد خلف معناسنه و ایلروده کلور عربیده لما
دیرلر پس اوج معنایه در اول قفا معناسنه که ارد دیرلر مقابلی بیشدر که اوك
دیرلر ثانی بمعنی بعده ترکیده صوك دیرلر شیخ سعدی پس از مرك دشمن یك نب آب
به از ملك کاوس و افراسیاب صکره نه دیجك برده باو پس دیرلر پسك بر معناسی
دخی بیچو نذر که پس جراد برلر معنای اولی عربیده وراء دیرلر جغتایده کینی دیرلر نور هنك
پیشین اوکدنکی مقابلی پسین درصکره کی تقدیم زمانسنی یا مکانسنی اولان

آن
ذاك
نقد حسن
جاذبه

انان
آن آن
ان آنان
ان ایشان
ان اینان
سو
صوب
این
پیش

پیشین
پسین

اطلاق اولنور مثلثه پس ارد و ورا معناسنه مقابلی پیش اولان قدام معناسنه
وحرف نتیجه در فا فذلکه معناسنه   پس درهر نفسی دو نعمت راست
وبرهر نعمتی شکری واجب مثنی زیر الت تحت معناسنه وزیر وبم
اصطلاحات ادواردن در نغرات ونغمات سازده دوکار عمل در مثلثه زبر
اوستون فایق معنالری اوستونه دورمنده زبردست دنیلور وبو ورد
فوق معناسنه واز بردن مخففدر یاد داشت معناسنه جنات
بو وجه اوده وامت کزاردم مثنی بشتم بخار   بونده کنود انجا با اندن انجا بر
وامت ده وام بورج دین معناسنه تاسی خطاب ایچوندر وامت دیمک بورجک
دیمکدر کزار اسم مصدر وامردر کزاردن دن ادا معناسنه وصف ترکیبی ده
اولور نماز کزار کبی وکیله کارکزار دنیلور عهده سنده اولانی ادا ایتمکده
کفایتی ملاحظه سیله مثنی بشتم ده پشت بای عجمینک ضمیله ارقه واوقه
حمالی سیری معناده کلور میم ضمیر متکلم وحده در بشتم دیمک ارقم دیمکدر
بخارده با زائده در خار خاریدن دن امر حاضر در قشی دیمکدر انجا بونده
دیمکدر مقابلی انجادر این ایله جادن مرکب لفظدر ترکیبی بوبر دیمک اولور
بونده وبو یکا معناسنه استعمال اولنور فرهنگ اینجاده این اسم اشارتدر جا بمعنی
جای یعنی مکان یا ایله ویاسز لغتدر جای مقصوردر مکانه معناسنه بیار امردر
آوردن دن کتورمک ایت معناسنه   بیار باده واول بدست حافظ ده
بشرط آنکه زمجلس سخن بدر نرود جناس بیار اولنده با ویا زائده در اصلی
اوردکه آوردن لفظندن صیغه امر ووصف ترکیبی اولور کفتار ودیدار
ونمودار وبونلر امثالنده اولانه ارکبی وامر استعمالنده با مضارع اخال
ایدرلر لکن تلفظی عسیر اولمغله مابینه بریاده زیاده ایدوب بیار دیرلر

پس
ورا
زیر
تحت
زبر
فایق
زبردست
فوق
یاداست
وامت
کزار
بشتم
بخار
انجا
بیار

حاصلی آرکنور معناسنه در کذا فی الفرهنک بیار باو باد یاده سیله آورده

امر حاضر در کتور دیمک معناسنه تحفه انجا اونده واول پیرهناک معنا

انجاکه عنایت تو باشد باشد   ناکرده چو کرده کرده چون ناکرده شئ

پیر با اولای مضمومه زائده در و با ثانیه ولاجل الوزن مفتوحه اصلیه در

ضم با ایله بردن دن امر حاضر در ایلتمک تا دیه معناسنه تحفه

دین کلستانه کلی بچین وبیر

منشین میم مفتوحه اداة نهیدر مصدری نشستن در اونورمق عربجه

جلوس معناسنه منشین اوتورمه دیمکدر تحفه کریز امر واسم مصدر در کریختن دن

قاچمق فرار معناسنه مثلا خودکنذو دیمکدر زادات مفعولدر خود را دیمک

کنذوکی دیمکنذ وکر دیمک معناسنه دخی کلور پسر اوغلان صلبی اوغول ساده اطلاق

اولنور مطلقا ساده رویه ده دنیلور پسر باز محبوب دوست جنابه

مستفعلن مستفعلن مستفعلن   حقا که جاهل صحبتی نار جهنمدر بتر

بتر بای موحده وتای مثناتنک فتحه لریله ترکیجه بر امزلق دیمکدر

اصلنده بدتر ایدی لفظ بد یرامز معناسنه در ولفظ تر ادات تفضیلدر بدتر

وبتر ایکیسی دخی لغتدر وکاه اصلی اوزره استعمال اولنور وکاه مخففا

استعمال اولنور بعض اصول فرسنه اکاهی اولمین ظن ایدرکه تای والده

ادغام ایدوب بتر دیمک جائز اوله   کلسون دبرسک یوزک وجد

علم اوفی خلاص بول مرجن   مفعول مفاعلن فعولن بحر اخرب قبضیله هزجدر

قطعه هفتم در بحر هزج المسدس الاخرب المقبوض المحذوف

چشمه یکر اولدی کوزه بردق   استه بحوی وجوی ابریق

بجم

انجا

ببر

منشین

جلوس

بنادانانه

نادانانه

کریز

خود

را

پسر

پسر باز

بتر

بنادانانه ده با مفتوحه در معنا حسنت ایچوندر نادانانه نادانانک جمعی در بیلیولو دکلر دیمکدر

بتر معروف اصلی بدتر قاتی یرمز ادر معناسنه نیست چیزی در جهانه ازبدتر

جناف

بتر لفظنده بعضیلر تفصیل ایدوب بدتر دن مخففدر دیدیلر وبعضیلر دیدیلرکه مخفف دکل بلکه اول معنایه بر کلمه در والله اعلم سودی

چشمه بکار واکنه وچو الدز بوردوسی شمس فخری

بود چشمه سوزن بچشم اعدایت زبس بلا و محن عالی بدن فرخا

وشعله معناسنه نعمة الله کوزه کاف عربینک ضمیله وهای رسمیله فارسیده دستی وهاء

عربیده باردغه دیرلر بجوی دن فعل نهی مخاطبدر جوییدن دیلمه دیمکدر

کوزه بردق معجم در جوی ایرمق نهر معناسنه وامر واسم مصدر در جستن دن

استمک واراموق طلب معنا بجوی کام دل خویشتن بهر جایی

که جست وجوی بود مایه حصول مرام مثنوی

انداختن وفرو فکندن اتمق دخی اشغی برمق

زرد اولدی صرو کبود در کوک قاره سیه وسپید دراق

زرد صاری رنک عربجه اصفردر عارضه وسعروضه اطلاق اولنور

وعصفور معناسنه زرداب صاری صو عربجه صدید دیرلر نعمة الله کبود کوک

ازرق معناسنه اسمانه دخی صفت اولنور حبانک سیه قاره رنک عربیده اسود

دینور سیاه لفظنک تخفیف اولنمشدر سیاه قره سیه مثله سیاه چرده قره یغز

سیاه دانه چورک اوتی سیاه خام قره یه مائل سیاه کاسه بخیل یعنی خسیس

سیاه کوش قره قولق دیرلر بر حیوانجقدر که ارسلانک قلاوزیدر که بر صید

کورسه ارسلانه اشارت ایله خبر ایدر ارسلان دخی صید ایدوب اکل

ایدنجک سیاه کوش بقیه سن یر اما ارسلانک قتنه کلمز وبو برسوف

دیرکلری حیوانجقدر نعمة الله سپید معروف وبر قلعه در سپیده سپیده الله

ها تخصیصه دن مرکب درنجی دروکه ترکیده طک دینور واسفیداج معناسنه

کلور واندن معربدر وبیاض معناسنه ده کلور بر یرده که مقابلی ایله ذکر اولنه کورک

چشمه

کوزه

جوی

نهر

زرد

زرده بفتح رای ودال مهمله وسکون راء مهمله اسب زردرنک باشد سروری

زرداب

صدید

کبود

ازرق

سیاه

سیه

سیاه چرده

سیاه دانه

سیاه خام

سیاه کاسه

سیاه کوش

سپید

سپیده

بیاضنه سپیدهٔ چشم و سوادینه سیاهه دنور وبیضه نك بیاضنه سپیده
وصاروسنه زرده دیورنه که سلمان طلوع صبحده بوره کرف آفاق ایکسر سپیده
عیان شد زرده خورد و سپیده مشکلات

هم سرخ قزل بلد درسبز نیل اولدی جوید کرنیه نوفق
سرخ مطلقا قزل و قزل مرکب دیمشلر واول آنذر که قویروغی قزلدر
سبز نیل و تازه سبزاب یوسن سبزك زرده جاو وحشش و تراب
اسرار دخی دیرلر سبزه چمن سبزه دانه بنفشه سبزه وار برشهر ادیدر
نیل جوبت کرانکله اسبابو برلر ومحروسه مصراوکنده جاری خصایص جمیله
ومنافع مهمه بی جامع اولان عذب فرات فایض البرکات در مثنی

لخت اولری چوبق فتی درد رستخت هم ایری درشت نرم بوشق
لخت اوچ معناسی واردر بری برنوع چوماقدر باشی دمر ایله قابلو اولور
دینلری وارد رخودی وذره پاره پاره ایدر ثانی پاره معناسنه در لخته پاره لنمز
معناسنه در ثالث بزروانك معناسنه در دبیر خرم مند وابشر خواند
وزان چاره وجنك لختی براند لت اصلی لخت دربودخی اوچ معناسی واردر
بری مذکور چوبق معناسنه در لت خوردن کوتك یمك معناسنه در ماخوذ در
نته که سعدی بیورر در شهوت کافر بند اکر عاشقی لت خور وسر بهند
لت زدن اورمق ودوکمك معناسنه در نته که لطیفی بیورر
لوت نادان لتست کرنست میزند طبع نازکت رالت لوت لقمه
برزك معناسنه در لوتی اکول معناسنه در اکا مسنوبدر عجمده لوتی عبد البطن بیکار
وقلاش وعیار واو باشلره اطلاقی مشهور در بسحاقی اطعمه بیورر
هرکه روزی بره تنها خورد درمیان لوت خواران مرد نیست

سپیدهٔ چشم
سیاهه
زرده

سرخ

سبز
سبزاب
سبزك
سبزه
سبزه دانه
سبزه وار
نیل

لخت لخت پاره فردوسی
سر از تیر باران چو برك درخت
لخته یکی یافت لخت یکی یافت بخت
لخت لخت پاره پاره یکلخت
لت مرد ساده دل و نادان جناغ

لت خوردن

لت زدن
لوت
لوتی

اوجلد

اوحدی دخی جام جمده بیورر چون بسمان مباش لوت برست
کاسه ارنعره کرده کفچه زدست ثانی پاره معناسنه‌در لت درقوقنادی
مصراع معناسنه بونده مأخوذدر ثالث برزواندک معناسنه‌در سخت معروف
وسختن دن فعل ماضی در سختن طرتمق و طرتلمق معناسنه متعدی ولازم کلور
بکی بره کوری بزد برد رخت که درجنک اوبر مرغی سخت یعنی اولینان
ارکک اشکی درخته اوردقده پنجه سنده بر پر مرغ وزنجه طارتلمدی
وساخت مخففی دخی کلور م‌المشکلات درشت ایری وناهموار یعنی دوز
دکل نسنه یقنقسر معناسنه وخشن وطرف معناسنه نرم یوشق معناسنه نعم الله
کف ایه و ناخونه اولدی طرنق انکشت سترک اولوبرمق
کف فتح کاف عربیه کوپک درکه اغزده وودریا یوزنده اولور اصلی
کفک درآخری کاف فارسیله وراستق دیدکلری سیاه نسنه معناسنه‌در
کلورکه جماعت نسا انکله ابرولرین سیاه ایدرلر وکفیده دن فعل
امر دخی کلور کفیده یرمق وشکافتن وچتلامق معناسنه متعدی ولازم کلور
وعربیده آیه معناسنه‌در وفارسیده مستعمل‌در شکلات ناخن درنق ناخن بر
درنق کسیجک بچاق ناخن براه مثله ناخن کیر مثله نعم الله انکشت
سکون نون وکاف عجمیله برمق اصبع معناسنه انکشت نما غایت مشهور
ومعروف دیمکدر عربیده مشار الیه بالبنان معناسنه انکشت شکر
انکشت شهادت که عربیده سبابه دیرلر مجموعی انکشت دشنام شهادت
برمق برکسنه یه خطا وعتاب ایتدکده اول برمقله اشارت ایلدوکی
مناسبتیله دیمشلر فرهنگ سترک بزرک وعظیم وقوی معناسنه‌در لجوج
ومعاند معناسنده کلور ستوده بود نزد خرد وبزرک که ازادمردی نباشد سترک

درشت دالک وراءنک ضمه‌لریله ایری دیمکدر که عربیجه خشن دیرلر صفت مشبهه‌در مقابلی نرم‌در سودی

سخت برک صلب معناسنه مقابلی نرم یوشق لین معناسنه برک نسنه فانی اولماغین اول معنایه اطلاق اولنور سخت عرببی شدید در هیچ عاشق سخت نشد معشوق نکفت سختی وتاتیلف شد سخت معناسنه ساخت دن مخففده اولور انکه خط اقدید وروزی بافضیلت هی وهدیا بخت

کف الک ایاسی وتابانه دیرلر کف پایی کبی سودی

سرکش ستمرم معناسنه واولو عظیم معناسنه جناف

سترک بیوک معناسنه‌در بزرک کبی لکن بزرک جثه‌ده ویاشده لفظا ومعنی بیوک اولانه دیرلر وصحاحده لفظ سترک بلش برمق دیو تصریح ایتمشدر وحدی افندی سلمه الله

لت در سخت

درشت نرم کف

کفک

شکافتن

ناخن
ناخن بر
ناخن براه
ناخن کیر
انکشت
اصبع
انکشت نما
مشار الیه بالبنان
انکشت شکر
سبابه
انکشت دشنام
سترک
لجوج
معاند

وشهامتلو معناده کلورکه کمسه رام اولمیه صعب المراس اوله
ازو شاد شد شهریار بزرك چنین کفت کای نامدار بزرك

کالوج کجیی مشت یومرق . کشتی کمی در عربجه زورق
کالوج صرچه بارمق خنصر معناسنه مشت یومرق واوج معناده کالوج ظهیر
جهان رباط خرابست در کذرکه سیل کمانه میرکه بیند مشت کل شود معمور
شتاسنك ومشت سنك اول قیاسیکه اترلر عربجه سلمة دیرلر حالی
مشت زن کورشجی مشتاق خدمتکار مشت سنك مثله کشتی کاف عربیله
کمی عربجه سفینه وفلك معناسنه ولغت پهلویده زنار معناسنه شمس فخری
جودین را ترتیب فرمود دانش همه کفار بکستند کشتی کشتیکر
کمیجی کشتیکاه کمی طوراجق لیمان وکمیلك زورق زایك ورانك
فتحه‌لریله وسکون واو ایله کجك کمی بزکیده صندل وبرمه دیرلر فی نعمة الله
هم شیب وفراز است بو قندن یو کسدن خو بلند پست اچون
شیب شینك کسریله مدهوش وسرکشته یعنی عقل کیمش
اصف تدبیر اراهست شیبی پیش تو وانیش که بو قدر مقابلی در
شیب تو با فراز وفراز تو با نشیب والتی عربجه تحت معناسنه نشیب لفظندن
تخفیف اولنمشدر نون حرف خفی اولدوغیچون حذف اولنمشدر شیر
وشیر کبی وبیب لفظی اتباع ومزاوجه طریقیله شیب لفظنه تابع
قلنور شیب وبیب دیرلر شیبا امالة ایله فتحیله اته جالد قالری نصیحت سیدر
عربیده وفارسیده مستعمل لغتدر عربیده فتح شینله عیب وریب وزیند
وفارسیده کسر ایله واماله ایله شمس فخری بااسب شاه برق چه بالد شرف
کامی بود بیالش وبی دست برد شیب شیبا اشکارا وروشن والتو

شهام
کالوج
خنصر
هشت
شتاسنك
مشت سنك
مشت زن
کشتی
سفینه
کشتیکر
کشتیکاه
زورق
شیب
تحت
شیبا

بر

نشیب مبسوط و انش معناسی مقابلی فراز در شیوانش درضد فراز اصطلی

نشیب در مشکلات فراز لفظی اجتماع و انضمامه دلالت ایدر فراز کردن جمع ایتمک

رفتنم بر طبیب که بر سم علاج درد   چون ناله ام شنید در وانه در فراز کرده

قاپویی جمع ایتمک برکیتمک دن کنایت اولمغین اول معنایه استعاره اولنوب

در فراز کرده دینیلور و بو قارو فوق معناسی مقابلی فرو اشغه تحت معناسنه

فراز عرش بود سجده گاه اگاهان   و بو قوش صعود معناسی رفیق غنوچه غم در ازش و فراز

مقابلی نشیب انش مبسوط معناسی و حذف نون ایله ده لغتدر و امر دن فراختن

بوجالتمک تعلیه معناسی وصف ترکیبی ده اولور کردن فراز گبی

تواضع ذکردن فرازانه نکوست   که اگر تواضع کند خوی اوست بلند

بوجه عالی معناسنه مقابلی پست الچق معناسنه جناب جهان را بلندی و پستی توئی

ندانم چه هرچه هستی توئی پست مقابلی اولان الچق معناسنه در بستنج سعدی

خدایی که بالا و پست آفرید   زبر دست هر دست آفرید و استعاره طریقیله

خسیس و دنی یه ده پست دیرلر بو معناده دخی ضدی بالا دینیلور سنجیک

چرا بس دراز آمده بالا و پست   محال باشد جنا بالا چنین ربش

معیار جمالیده بمعنی کوتاه واقعدر شمس فخری   جمال الدین ابو اسحق که آمد

بر قدر علو شر اسمانه پست   بو بیتده الچق معناسی دخی اقربدر فرهنگ

انکس بر هید که شد هراسان   قورتلدی او کمسه کاولدی توفیق

اصح نسخه بویله در لکن لف و نشرک انواعن بالمینلر حصر ایدوب ترکی و فارسی

معنالری مطابق اولسون ایچون تحریف ایدوب برمید انکس که شد هراسان

دبو یازدلر خطاسی سلامت طبعی اولان اخوانه خفی دکلدر ده ده یوسف مرحومدن

دخی بویله منقولدر وحدی افندی کس کمسنه امرک معناسی کسی زجام غرور زنانه مستان باد

نشیب
شبو
فراز
فرازکرده
درفرازکرده
فوق
صعود
هبوط
فراختن
تعلیه
بلند
عالی
سافل
پست

کس
امرک

رهید قورتلدی رهیده قورتلمق خلاص معناسنه هراس بلك معتاد دهراسیدن
اسمدر بلکلمك معناسنه مشکلات هراسانه قورقق مبالغه فاعلدر هراسیدن
قورقق خوف معناسنه چو عشق آسان نمود اول هراسان از هر آسانم جدا

مفعول مفاعلن فعولن علم ایچره در رسعادت ابحق
علم لفظ عربیدر معناسی بلمکدر جمع کتب ایله رفع حجب ممکن اولمدی
بلدم که علم بلمك ایمش اوقودکل قطعهٔ اخری آفتاب طلعتا چونه عالی زوین قیلور
تیره دوشمه سایه سرو کلشن قیلور فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن
بو رمل بحرندندر کم طبعکی مخزن قیلور

قطعهٔ هشتم در بحر رمل المثمن المقصور

میچکد یعنی طمرهم رك طمردی قانه خونه بازنلمش چوق سماط اراسته بسیار خوانه
میچکد ده لفظ می میمك کسری و یانك سکونیله ادات استقبالدر مضارعه
غیریه استعمالی بحرد تحسین لفظا ایچوندر و لفظ چکد جیم عجمیله وکاف عربینك
فتحه لریله بونده فعل مضارعدر چکیدندن مأخوذدر معناسی طمق تقطر معناسنه
وحدانه دنك رانك فتحی وکاف عجمینك سکونیله طمر معناسنه دعربیه عرق دیرلر
عینك کسری ورانك سکونیله سودی خون دم معناسنه شاهی
لب البست زخون جکر پیالهٔ ما دم نخست چنین شد مکر حوالهٔ ما و باقی قرابت
وخصملق معناسنه کلور القرابة لحم و دم مضمونیدر عربیده و ترکیده دخی دم ایله
قانه قرابت معناسنه ده کلور مشکلات آراسته فتح را و سکون سین مهملتین ایله بزنمش
دیمکدر که آراسته دخی دیرلر آراستندن اسم مفعول اولور فرهنگ بسیار چوق کثیر معناسنه
خوان امردر خواندندن اوقیمق قرائت ودرس معناسنه وصف ترکیبیده اولور
خوشخوان کبی وانواع نفایسی مشتمل سماط که ضیافتلرده چکیلور جمعی خوانه

خوانه سفره و هر نسنه که انك اوزرنده طعام اراسته اوله اکل ایده لر و اوستنده
الف ثابته دراما عربیده حاسکورده واو مفتوحه والف ثابت استعمال اولنور
جوهری صحاح اللغه ده اکر طعام اولمز ایسه اولور سه ساده واکر طعام اولمز ایسه
خوانه دیرلر ایکیسی اراسنده فرق بودر
دیمز وخواندن لفظنه صیغهٔ امردر که معناسنده کلور
اوقودیمك اولور ودعوت معناسنه اولور جوینده کبی درسنده
ووصف ترکیبیده اولور

رهید
رهیده
هراس
هراسیده
هراسانه
علم
میچکد
می
چکد
رك
عرق
خون
اوستنده
اراسته
بسیار
خوان
قرائت
درس

بازکونه عکسنه دردامی کللونه فکر   درلو درلو کونه کون باشنی اشاغه سرنکونه
بازکونه سکون زاء معجمه وضم کاف عجمیله ایکی معنایه در اول ترسنه نه معکوس
معناسنه نعل بازکونه مثل در مثنی پیش ابروی یاربی مهرم ماه نو نعل
بازکونه بود ثانی شوم ونحس معناسنه در ایکی معنایه استاد فرخی
بازکونه دشمنانش را زبیم کلک تو   موی کردد بازکونه بر تن دندانه مار
مصراع اولده معنای ثانی ومصراع ثانیده معنای اول مستفاد در بازکونه
دخی سکون زاء فارسی وضم کاف فارسیله حقیقتاً ومجازاً معکوس معناسنه در
مولانا عیسی   کر بخیزد زحل بطاعت تو   بازکونست کار هر هندو وزنک
کلکونه کل رنکلو دیمک اولور   وعورتلر یوزلرینه سوردکلری نسنه که
ترلجه دیور بعض یرلرده فکر دیرلر حلمی کونه کاف فارسیله ایکی معنا سیچا
واو در بری لون ورنک در لون وجه وبشره یه ده اطلاق اولنور
مباد ایچکس را دیده برراه   که کونه زرد کردد عمر کوناه ثانی هدهد نوعی
معناسنه در کذا فی اداة الفضلاء شکل کون رنک لون وبشره معناسنه اکثر
وصف ترکیبی استعمال اولنور کلکون ولعل کون ومیکون کبی
بازکندم کون جوان مرو وفاداری نمود   ودرلو نوع معناسنه بیطلحظ دکر کو عالم
کوناکونا درلو درلو   روضه پر لالهای رنکارنک   دوحه پر میوهای کوناکونه
کونه مثله بورسمه وبو نوعه دیجک یرده این کونه دنیلور   سرنکون
وصف ترکیبی در سر ایله ترکیبی تاکید ایچوندر نکون باشی اشاغه
منکوس معناسنه شاشه وشنی نکونسار باشی اشاغه سرنکونه معناسنه در شکل
کوده تن زوده بغرسق بکرک اولکین کردنش   ایکو پهلو یکا سوکنت یان اوجر سروف
تن کوده بدن معناسنه تذن اطراف که باش والو ایق درخارجدر

بازکونه
نعل بازکونه
بازکون
کلکونه
کونه
کون
لون
بشره
کوناکون
کونه
این کونه
سرنکون
نکون
منکوس
نکونسار
تن

دوده

کرده

شش

سحر

دیه

پهلو

جنب

پهلوزدن

کشت

سروَن

سرین

تنده داخل دکلدر جنانچه دوده دالک ضمیله بغرسق وسازلرک کردیشی که

چلرلر حلبی کرده بوکرک وبیرک عامد لکن غلط مشهوردر بیرک وسولمش

یره دخی دیرلر وحدی افندی شش ضمیله اویکن سحر دیه معناسی بو عضوک

حکمة وضعی جریانه نفخه مدار اولمقدر فی الاساس کل ذی سحر وسحر

یتنفس وهو الرئة انتهی ومنه السحر للصبح اذا تنفس نادره بالقاویکن

اولماسغین تنفس ایتمز حکمتی بوددر که درباده معاش قابل اولور بنا ذی

اولمیه زیرا صوسیانغ تنفس در جنانچه پهلو فتح بای عجمی وسکون ها وضم لام له

ایکی معنایه در اول یان و ایکوکه عربیده جنب دیرلر ثانی فرهنگ جهانگیرده

روح وفائده دن کنایه در فرهنگ شعوری وشهر ایرانه دخی پهلو دیرلر پهلوزدن

طوقشمق وبناشمق وبرابر اولمق معناسنه کلور نعم الله کشت کسر کافله

اکن وبوکر معناسنه نعم الله دیکر سروَن اوجه ورک معناسنه

سروَنی از صفا چون کوه سیمین سروَن صاف چون کوه بلورین

سرین دخی ضم سینله صغری وکفل درکه ترکیده اوجه دینور

چون خرمن کلست سرین زیر چادرش

دسته قورتلمش ولیکن بسته بغلو دسته صب

موی قل خامه قلم نامه نبی درجامه طون

دسته بری بری یانده بازار دکانلرینه دیرلر وبازار معناسنه دخی استعمال

اولنور ودیزلمش معناسنه وقورتلمش خلاص اولمش معناسنه

بسته اوج معنایه کلور اول بستن لفظندن اسم مفعولدر بغلنمش دیمک اولور

ثانی تحفة الاحبابده الوان ابریشم که تحته لره بغلیوب نقشلی نسنه لر ایشلرلر

اکثر بو مقوله نقش استرآباد وکرکانده اشلنور ثالث مجمع الفرسده مقام

ایکن ترکیده قزل جکره دیرلر قاره جکره یا غزدیرلر وهکذی

دسته

رنگکار

بسته

بغلمش شعر معناسنه بو معنا رومده دخی مستعملدر بسته فلاندر برلر فرهنک

دسته درت معناسی وار دربری دمه معناسنه درکه عربیده حزمه

وربط معناسنه در و کاغذ دسته سی یکرمی درت یبراقدر ثانی هر نسنه نك

طونبجق بریدر طولومك بجاغی وجوالك قولبی وکوشه سی کبی که

هر بر نسنه حصوص ایله اولور دسته مشك ودسته چوال وعصا معناسنه دخی

دسته تبر ودسته کارد کبی ثالث یاری ومعاونت معناسنه در

رابع کستاخ وبی باك معناسنه در ضم دال ایله اولور هسنك وطاش

معناسنه در مشکلات موی فیل وساج شعر وفرغ معناسنه در مثنی خامه بو نلمدق

قلم وقلمدن او ومطلقا اوخانه معناسنه وقت ومرکب وبکرمك وقمیغی

نامه بتی کتاب معناسنه کاتب ومکتوب الیه ادلرینی مشتمل وحال ومآللرینه

ناطق اولمغین نامه ها اختصاص الحاق اولنوب کتابه اطلاق اولنمشدر

جامه جیم عربیله کیاسی اسم جنسدر کیلره جمیع لباسلره اطلاق اولنور

ویاردیسی یامشر اکسی ودشك وقدح وصراحی بمعنی وشعرك شاه بیتی وغزل معناسنه

صوج کناه وصبح بیغنا صبح بری اینه بشا اورزف قوپربکی بهرام قوش نبراتر بوی

کناه کاف عجمینك ضمیله یازق دیمکدر الفله والفسز لغتدر سود کنا صوج

کناهدر مخففدر جنا سـ بری لفظی امر حاضردر ربیت دن مشتقدر

قال الشاعر قباحت نه ناشی تحو ریدنست قباحت قباحت نفهمیدنست وحدی افندی

برلکی اوج درد وبش یك دو چار پنج شش التی هفت وهشت ونه یدی سکز طقوز اون

دو واو رسمیله اسماء عدد دندر ایکی اتنین معناسنه فصیح واو تلفظ اولنمامقدر

لکن یا مصدر یا نسبت لاحق اولسه دوی کبی یا شعرده حرف روی

واقع اولسه ناچار تلفظ اولنور یهود ورافضی ات بار وابن حسن

هر هفت دوزه وارایش وزیور

مغاسنه در اصلده جماعت نسا بزنه کلرینه

بیدی نسنه در مجموعی بو در حنا وسمه

کلکونه سفیداج زرک غالیه سرمه

اثناذرکی التونه ورقیه هفت در هفت

دخی دینور نته که خاقانی بیوردر

شش بابوی پیر کرده هر هفت

عالم زنو دیده هفت در هفت

بوکانده دخی دینور ضم نون وفتح دال

ایله کذا فی مجمع الفرس هفت ده دخی

دینور نته که میر خسرو بیوردر

هفت نهش کرده چوماه تمام

جلوه دهم در نظر خاص وعام

هفتورنك بنات النعش کبری معناسنه

مشکلات شهنامه

خامه علی اربعة معان بمعنی القلم وبمعنی البیت والشعر بالفتح وبمعنی صراحی وبمعنی الثغر بالکسر وفی عزالغرایب بمعنی الرمل

دسته

حزمه

ربطه

یاری

معاونت

خامه

نامه

جامه

کناه

کنا

بری

دو

زدکاه خدا لعنت بهردو دویست ایکیوز مأتین معناسی شش اوج
دیمکدر ثلث معنا واخرنده که ها علامت فتحه در تلفظ اولنمز بلکه کسره ایله
امالی ایله تلفظ اولنور وحدی افندی چار چهار معنا نه وانه چهار اسماء
عدددن دردر اربعه معنا چهارم دردنجی رابع معنا شکلوت
چارده اون دردر چاردهم اون دردنجی پنج بش خمسه معناسنه
کل همین پنج روز وشش باشد پنج وشش که ایامه وصف اولنور مدار
امور عالم هفته اولوب یوم نزول ورحیل اسقاطی ایله بیش والتی یوم رحل
اعتباری ایله التی فالمعنی پنج روز وشش دینلمشدر حافظ
پنج روزی که درین مرحله مهلت داری خوش بیاسای زمانی که زمان این همه نیست
شش اسماء عدددن التی معنا امری بنی التی اقچه کنا تبله قو اندی بو فلک
ترک ایدم کبی عناق اجل ایچون شش جهتی منی هفت یدی سبع معنا هشت سکز ثمانیه معنا
داه ایکی معناسی واردر بری عشرة واون معنادر اصل بوده حذف الفله
شایعدر ثانی کنیز وجاریه معنادر شاهزاده بوی جودای باد
داه زاده شوی چوبز شرحال شکلوت
بیست وسی یکرمی واوتوز چل قرق پنجاه اللی در شصت هفتاد التمش ویتمش در کالیوب
بیست سکون یای تحتانی وسین ایله اوج معنایه در اول مرتبه اعداده
یکرمی عدددر که عربیده عشرین دیرلر ابو المعانی چارده سالی کرچه بحو بیست
بیست سالی جوانه مطلوبست ثانی بمعنی زمانه رسیده ثالث مختصر بسیت در
بست دخی یکرمی عدد معنا اولانه بیست لفظنده اختصار اولنمشدر نزهات
سی اسماء عدددن در اوتوز ثلثین معنا سیصد اوچیوز دیمکدر چهل جیم
عجمک وهانک کسره لریله قرق دیمکدر اربعین معناکاه اولورکه هانی حذف

شش
چار
چهار
چارده
چاردهم
پنج
شش
هفت
سبعه
هشت
ثمانیه
داه
عشره
بیست
عشرین
بیست
سی
ثلثین
سیصد
چهل
اربعین

اولنیز

اولنوب چل ده دیرلر جیم عجمک کسریله سودی پنجاه مرتبهٔ اعداد ده
اللی عدد در عربیده خمسین جمعنا یده تشدید یا ایله ایلیک دیرلر فرهنك
شصت التمش ستین معنا سینله دخی لغتدر سودی هفتاد یتمش سبعین
معنا هفتده اون یدی هفده مثله نوله کالیوه ابله و احمق وکذ وی
دوروب طونادوب وجاکوب چویروب خلقه کوزلکوریمك قصدیله
رعنالنمکه حق بودرکه بو مقوله وضع دخی بونلک و حماقتدن نشأت ایدر

داخی هشتاد و نود و صد سکسان و طقسان یوز بیت هزار و صی صنه بشمار میکن ازمون
هشتاد سکسان ثمانین معنا هشتده اون سکز هشتصد سکز یوز هشتم
سکزنجی معنا نود طقسان که عدد معیندر تسعین معنا نود دیکلم صد
یوزکه عدد معیندر فارسیدر اصلده سینله در صاد له تلفظ تغلیطات
عوام قبیلندندر صدتو قرق یا برکه اشکنبه اولور ستیره دیرلر
و یوز فات دیمکدر نوله هزار بیک الف معنا و بلبله باکزر بر قوشدر کند و
دکلدر منی شمار صایمق عدد معنا و روز قیامته روز شمار دیرلر یوم
حساب معنا شمارکاه موقف عرصات و حسابریه دیرلر دیشه میکن ازمون
صنه یعنی تجربه و امتحان ایله دیمکدر ازمون ازمودندن اسم مصدردر
امتحان و تجربه معنادر شکله ازمودن صنه مق تجربه ایلمك معنا خواجه حافظ
هرچند کازمودم ازوی نبود سودم من جرب المجرب حلت به الندامه
ازموده سکون زا معجمه و ضم میمله ازمودن لفظندن اسم مفعول صیغه سیدر
لازم و متعدی اولور صنانمش و صنانمش معنا وصف ترکیبی دخی اولور کارازموده کبی فرهنك

ایچرو کل اکابر بیت بحر قلقل طنره ده اندرون اتشکر شناسی درنه مینای درون
اندرون ایچرو داخل و باطن معنادر درون دخی دیرلر اندرون دن مخففدر محسوساتدن

کالیوه نادان ومرحرف حذف
ها ایله کالیو دخی لغتدر جباب

شمار صایش غم اسم مصدر و درشمرده در
صایمق عد معنا امر و وصف ترکیبی ده
اولور ای بدنیار و شمار و شمار هیچ
دانی شدت روز شمار جباب

پنجاه
خمسین
شصت
ستین
هفتاد
سبعین
هفتده
هفده
کالیوه

هشتاد
ثمانین
هشتده
هشتصد
هشتم
نود
صد
صدتو
هزار
الف
شمار
عدد
یوم حساب
شمارکاه
روز شمار
ازمون
ازمودن
ازموده
اندرون
درون

اولانه هرنسنه نك داخلنه اطلاق اولنور چغنایه ایچکاری دیرلر فرهنك
آشامدیله امدن امرنك مخففدر با و میم داخل اولسه هرنسی یایه قلب
اولنوب بیا و بیاد دینلور مدسزاد و اته داخل اولور کویا حرف تنبیه در
ابا ابکینه کجا ساخت سنك و اثنا اسماده زیاده اولنوب مساواة و مقابله
افاده ایدر لب الب است زخون جکر پیاله ما پیچاپیچ و کرداکرد و برابرد
کشاکش و امثالنده بو معنی ملحوظدر منادی آخرنه لاحق اولور حرف
ندادن عوض اللهم نك میمی کبی خدایا رهنما را کرد کار او ستعانة
لاحق اولور درد اعنان صبر و قرارم زدست رفت مثنوی
کر کاف عربیله اصم صاغر معنا کاف عجمیله اوبور اجرب معنا واداة توصیف
اهل حرفدر کف کر کبی بشمقجی اسکاف معناسنه و اکر لفظینك مخففی در
کر بر تن من زبان شود هر موی یك شکر تو از هزار نتوانم کرد مثنوی
شناس عارف بالله معنا جناب کبریانك کنه حقیقتنه اطلاع حد استطاعة
اولماغین خداداندینلمز زیرا دانستن علم معناده خسرو سعی انجاکه از خدا دانست
لاف دانش دلیل نادانیست بو بابده معرفته اقتصار اولنوب بلکه
بو مرتبه ده ابرار ماعرفناك حق معرفتك دیمشلردر خرده شناس دقایق
فهم ایده نه اطلاع اولنور جای که شود در نظر خرده شناس سهی سلسله تکرد
جنان ورنه بوخسه دیمکدر والا معناسنه کلور مثنوی ی اداة درکه مضارعه داخل
اولوب حالی تخصیص ایدر می داند و میکوید کبی ماضی یه داخل اولور حکایتی
ایچون ها ایله سی تقریر ایچوندر اول کلام واقع اولور همی تا بکردانی انکشتری
جهانرا و کر کون شود داوری آخر کلامده ده واقع اولور بو یار مهربان الدهی
مانه ماندنه و ماینده دن فعل امردر قال معنا و او برق معناسنه اسم دخی کلور

Margin notes:

آتش

ابالله یعنی ای یار خدایا و بمعنی آب یعنی صو و آتش لفظنده امردر کلادیمکدر نعمة الله

کر

اجرب

اسکاف

شناس

شناختن

فهم

شناس

خرده شناس

ورنه

می

بان

حاشیه

خانمانه معناکاه باکلر خانه دنور وکاه ایکسن جمع ایدوب خانه وماه خانمانه دنور وبعضلر ماه اسباخانه معنادر دیمشدر وضمیر متکلم مع الغیر معناده کاه وحالت نصبده بر فعلک مفعولی اولمق اعتباری ایله وحالت جرده بر اسمه مضاف الیه اولمق اعتباری ایله مانه وماینده اوچ معناسی واردر بری لغت خراسانده توسق ونهادن معنادر ولغت غیر خراسانده قالمق معنادر ثانی بکزمنک ومشابهت معنادر مانستن دخی بو معنایه در ثالث اویونده وللعب مغلوب اولمق معنادر کذا فی شکلات شهنامه دربو محلده حرف ظرف درفی معناسنه برون ضمراوواو معروف ایله ایکی معنایه در اول طشره خارج معناسنه بیرون دن مخففدر بیرون دخی لغتدر اوزره دردون خلوت دل دار غیر دوست خالی کن که سلطاندر درون بی باید وخیل وحشم بیرون ثانی بیرون نودیرلر برای نو معناسنه برف دخی دیرلر ضم رامهمله ایله برون لفظنه اختصار اولنمشدر کذا فی جمع النوادر

فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلات حیف الکیم دام جهل ابجیده قالمشدر زبونه الهی افلاک باقی وعرش وفرش اوله قائم سکا عمر ابد ویره خدای باقی ودائم

مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن هزج بحری مثمندر که اجزاسی سالم

قطعه نهم در بحر هزج المثمن السالم

بور زیده اوزمانکه نورد یده دردمک دمینی زانوی برکند نه یتر طاقوزدرمک ورزیده طلبده چالشمق امرنده ورزدنور معرفت وزنتاب ایچی ارز وصف ترکیبی ده اولور هرورز اذریعذرو قیمت ادزیده دن مأخوذدر جنانه نوردیده دوریهات وطی اتمک معنادر کرک حسی اولسون کرک معنوی اولسون طی مکان کبی که قطع مسافه دن عبارتدر نورد النی معناسی واردر بری جنک معنادر اصلی نبرددر ثانی جولهه نک بری طوقدیغی

خانمانه

مانه وماینده

مشابهت

در

خارج

بیرونو

برون

زبونه

ورزیده

ورز

ارز

نوردیده

نورد

ورزکر

برون وبیرون یا ایلدویلر طشره دیمکدر سود

زبونه اسیر وضعیف وعاجز دیجاره معناسنی ورشیئه

والزبونه الغبی والضعیف مولد فی خط ددوسی ۹

ورزاصلی برزدر کشت وزرع معناسنه شکلات ورزکر ورزکار اکنجی حارث معناسنه حلیمی ورزیده اکن اکک وبرشئه عادت ایدنمک نعمة الله

بشرط الله اعلم خطا مصنفدر بشردیرکه التی دیمشدر عفی عنه

بونده جنادهم بیعتا مشکلدر

نبرد
منوال

اوزرینه صردوغی اغجدر عربیده منوال دینور ثالث قماش طوقنی معناسینه در که طوقنمد قدنصکره بوکلش و طی اولنمش اوله نورد ملوکانه پیش ارشاد شتر بار زدینه پیش ازهزار قماشه مخصوص دکلدر هرشیئه که بوکلمش اوله اکا نورد دینور طومار مکتوب کبی نته که نظامی بیور ر اثرهای ان شاه آفاق کرد ندیدم نکاریده در هیچ نورد رابع طرز و اسلوب معناسینه در معنای ثانیدن ماخوذدر نته که عربیده منوال لفظی بویله در خامس لایق و مناسب معناسینه در بو دخی ایدن ماخوذدر بو معنی الامعنای اولدن جمله سی نوردیدندر

ناورد
نورد

ماخوذدر ناورد بو دخی جنک و حرب معناسینه در الفی حذف ایدوب نورد دخی کذا فی شرح مشکلات شهنا لعبد القادر افندی و خط برکنده سکون را و نون و فتح کاف ایله یعنی ازپنج برادر دبرند قوپاردی دیمکدر اولور

ربودن قیمغه دیرلر نمودن یعنی کوسترمک زدودن پسدن اجیمق بسودن دخی سورمک

ربودن
نهب

ربودن رای مهمله نک ضمیله مصدردر نهب کبی قپمق معناسینه مستقبلاتنده واو یرینه الف و یا کتوریلوب رباید و ربابنده دیرلر و ماضیسنده ربود دیرلر بزلف و خال و خط از عاشقان ربودی دل لطیفهای عجب زیر دام و دانه نشست نمودن بو دخی مصدردر فعلی نماید و نمود کلور هر سرو قد که بر سر و خوز جلوه ی نمود چون تو بر آمدی پی کار دکر کرفت وحدی افندی زدودن پاسدن اجیمق و صقل

زدا امردر زدودن محو معناسینه جایی زداینده آت زنک غفلت زدای کشای بهر نیک و بد چشم عبرت کشای اولور غم زداکبی وصف ترکیبی ده جانانه

زدودن

بسودن

اوروب معناسینه زداید مثله نماء بسودن ضم سین و واو معروفله الحریشه سورمک و بو قلمو لمس معناسینه فرهنک بسودن مصدردر طلا کبی مستقبلاتنده واو الفه قلب اولنوب و ما بعدینه بر یاز یاده سیله بساید و بساینده دیرلر امرنده بسا دینور از نک معناسینه و صفنده ترکیب ایدوب مثلا جبهه سای دیرلر جبهه سای درد لدار شدم تا بفرقم همه ابوار شدم وحدی افندی

زکر

رسن ایب تافتن بوکمک بو و کم یافتن بولمق رسیدن ایرمک و درلنجیدن یافتن ورمک
رسن ایب جبل معنا اصلی عربیدر شنی تافتن دوندرمک و بوکمک معنا و اعرض
معنا دخی مستعملدر کم کاف عجمک ضمیله تیکدر ضایع معنا سوده یافتن لفظی
مصدردر بولمق معنا ساصنسی یافت کلور دیکر سکو نصیحت حافظ کر راه نیافت
کم کشته کر باده وشیرین بکام رفت وحدی رسیدن ایرشمک نعماسه جیدن
ویرمک سنالر اغاجدن یمش و کلستاندن کل مستقبلا شنده بر یا زیاده ایدوب
جیند و چیننده دیرلر حلیمی یافتن سکون فا ایله طو قو مق معنا مصدردر
عربیده نسج و چغتایده طو قو فلمار دیرلر بافیدن بمعنی بافتن یعنی طوقومق
بولنمق لازم و هم متعدی اولور دوقومق بافنده اولور و طوقیمق بافنده طفو نساج معنا
خرامیدن خراشیدن صلنمق طربلر مقدر صادر مقوله دامیدن دمیدن یعنی اوفورمك
خرامیدن صلنمق تبختر معنا وصف ترکیبده خوش خرام دیور
خرام بسمت حرم خرام جناس خرام کسر خا ایله ایکی معناسی
واردر بری خرامیدن فعل امر و اسم مصدردر و بری کوزل و خوش صورت
دن مسکن خرام مبالغه فاعلدر خرامیدن صالنمق تاپل معنا خرام
تبجیله مژده بشارت معنا جناس خراشیدن تیرمق و دلمق و قازیمق نعماسه
دامیدن دمیدن اوفورمك و یل اسمك معنا در و تنفس و صولومق معنا کلور
مجازا غنچه شتمك و قریمق معنا کلور و اضطراب و چالقنمق معنا در
و صباح اغرمق و یردن اوت بیتمك معنا کلور دمیده بو معنا در دمیدن صبح
غریدن اولدی سورتمك بکردیدن دردونمك کرنددن اصرمق دخی سکل ایدن ات اوزر
غریدن غرغرمق و کوفق اوستنه سورتمك نعماسه کردیدن کاف عجمك فتحی و راء ك
سکونیله سنالر بریاننده بریانده دونمك و برحالدن برحاله دونمك و عونه معناده

درسن برنافتن بوکمك و دونمك و دوندرمك معنا هم لازم و هم متعدی اولور دوندرمك بقول احمد بن اسمعیل صاحب المشکلات

نافتن و نابیدن اوج معنا واردر بری بوکمك و بورمق معنا عربیسه فتل در و بری معنا اکمك و کلمك انك لوازمینه ثانی بعضی بونی معنا اصلیه سنده عد ایلدی
ابلامق و ضیا ویرمك و لمعان معناسنه در ثالث قزمق و حرارت الم معناسنه
تفته بوندن مأخوذدر و قزمش تابیدن طاقت کتورمك معناده کلور مجازا اسرع معنا کلور تابیدن شرح المشکلات

جبل
نافتن
کم
ضایع
یافتن
رسیدن
چیدن
بافتن
نسج
بافیدن
بافته
بافنده
نساج
خرامیدن
تبختر
خرام
خرامان
مژده
بشارت
خراشیدن
دمیدن

غریدن
کردیدن

کاه و وحدی افندی کزیدن مصدردر اصرمق عض معناسنه مبالغه فاعلندر کرانه دنور
کرانه جان مردم کرانه داغخواهم شعر سکاه بیدن بمعنی لابیدن ایت اورمک
وایت اولومق وسزلامق نباح وعواء معناسنه

یالن تف سوختن یعنی درزبودوحاء دیمک خمیدن روفتن یعنی اکلمک دخی سوپرمک
تف تاب وحرارت معناسنه اسم مصدردر تفتن لفظندن قرنق احتدام معناسنه
دلم ازسوز عشق پرتف وتاب شعر وبخار واتش علوی معنالرینه دخی
استعمال اولنور فانک تشدیدی وتخفیفی جائزدر دیشه سوختن کویمک
وکویندرمک معناسنه لازم ومتعدی استعمال اولنور وکاهی خازایه قلب اولنور
سوزد وسوزیده دیرلر وحدی افندی سوخته کوینمش دیمکدر ماضیدن قسمدر
اسم مفعول دکلدر بعض الظن ایلدوکی کبی سودی درز فتح دال وسکون
را ایله بو معناده در کرک بزده کرک اغاجده کرک کله سرده درزی که
خیاط معناسنه در بو کا منسوبدر سکا طوغرادی مقراض هجر کله دلم
درزی باشی سنی اچوق سوده بکم دوختن دیکمک مستقبلنده دوزد
ودوزنده دیرلر خمیدن اکلمک خم دادن مثله نحوانه خمید
خمیده دن فعل ماضی در اکلدی وبحی اولدی معناسنه سکا روفتن سوپرمک رفتن مثله

اولور انکاشتن افراشتن هرمان وقالدرمق دخی بنداشتن برداشتن صناع وکورمک
انکاشتن سکون نون وشین وفتح کاف عجمیله ظن وکمان ایلمک معناسنه یعنی
سنمک انکاردن وانکاریدن کلاهما بسکون النون وفتح کاف فارسیله
انکاشتن مرقوم معناسنه در افراشتن وافراختن کلاهما بمعنی بلندکردن
یعنی یوکسلک قالدرمق افرازیدن واوراشتن دخی دیرلر بنداشتن سکون
نون وشین معجمه ایله بندادیدن سکون نون وکسر را ایله کلاهما بمعنی

کرزیدن
عض
تف
احتدام
سوختن
سوخته
درز
دوختن
خمیدن
خم دادن
روفتن
رفتن
انکاشتن
انکاردن
انکاریدن
افراشتن
افراختن
افرازیدن
اوراشتن
بنداشتن بنداریدن

دوختن

وداشتن معناو تكبرلك ایلمك یعنی كندوده اولمین نسنه وار
صانمق معناعربیده ظن وجغتایده ساغنماق دیرلر برداشتن فالدرمق
وكوزمك ویوقاروطوتمق معنا سنه در فرهنك

طپیدن دوطالپمق وپیدن سبزه اوریرمك رهانیدن دراوركتمك رسانیدن درایرکورمك
طپیدن طالپمق ویورك اوینمق نعماسه رمانیدن اوركتمك رسیدن اوركمك نفرت معنا
رسانیدن ایرشدرمك رساندن مثله

چه باشد سرد تر از یخ ز مردم خویشتن دیدن
چه كسر ایله حرف استفهامدر نه معنا سك كویت بناشم پس چه باشم
باشد اوله دیمكدر باشیدن اولمق صیرورت معنا سرد صوف برد معناسنه
برد ایله طوینمق تعبیر ایدرلر كرم ایله دعبتدن تعبیر ایتدكلری كبی
بر رغبت اولانه كرم واوصانلمنه سرد دیرلر سردی سردقلق صوف
یخ لفظی معربا استعمال اولنور بوز جلید معنا شیئا عجیبا جمابرد مع یخ
شیخ بتصغیر وصبی بشنخ وفرسده دخی استعمال اولنور
یارب چه خوشست این دوغذا دوزخ اتش زمستان به تابستان یخ
وحدی افندی مردم انلر قوم معنا اطلاقی رجاله مخصوصدر مردشاهد در
هركه فالاشتر زمردم شهر پیش اوقدر بیشتر دارد وكوز انسانی معنا
ذكر به مردم چشم نشسته درخونست به بین كه در طلبت حال مردمان چونست
خویشتن كندو دیمكدر خود معنا دیدن فتح دال ایله كورمك دوبت
معنا ستقبالاتنده علی غیر القیاس دال یایه قلب اولنور بیند وبنیند دیرلر
مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن كركدر كندوزین بلمزلره كندونی بلدرمك
نظر ایند وكجه جالگی كوزمك منیاسی مزید اولور لیکن بیان ایدرم دال ابجاصفا مزیدسی اولور

برداشتن

طپیدن
رمانیدن
رسانیدن
رساندن

باشد
فتح شین معجمه ایله ترجی وتمنی معناده در
فرهنك

چه
باشد
سرد

سردی
یخ
جلید

مردم ادم اوعلاى دكوربكبی بوایكی معناده
مشتركدر فاضل محقق بوبله تحقیق ایتمشدر كه
مردمك معناسی كشی دیمك در كشی زاده به
مردم زاده دیركه بوشبدن ظاهردر
عجم مردم باشنه رحم ایت سورسه دن دن
كوزم باشنه دوشمش نظردن
كه مردم زاده دردو
مردمك معناكاه اولور مردم اطلاق اولنور
مردمك چشم كوزبكبی
دشنه

فقط
جا
جنا

مردم
خویشتن
خود
دیدن
دوبت

متفاعلن متفاعلن متفاعلن متفاعلن بو که بحر کامل اوقورسك سوزلك بهاسی زیاده اولور

قطعهٔ دهم در بحر کامل المثمن السالم

سر شیر نو دیدی قیمغه فله در اغز هم اغز دهان

سوریه کله تله تورر دی دله سکسه دله دی زبان

شیر ارسلان معناسنه و لبن معناسنه و اشباع واو ایله قیمق که سودك
اوزرنده حاصل اولور زبده معناسنه وقات معناسنه دخی کلور بك تو و دوتو
دیرلر برقات و ایکی قات دیمك یرده و هم اندی ایله لام مخففله ایکی معنایه در
اول حود و براغاجدر هندوستانه جنکلستاننده چوغ اولور کلی نارنجی
واسلانه طرناغی کبی میوه‌سی اولور کوکی کل سیاه در ثانی شیر حیوانه که
نوزاده اوله یعنی هنوز طوغورمش حیوانك سودی که انته قوندقده
تازه پینر کبی قویلنور ترکیده اغز عربیده لبا دیرلر غایت لذیذ اولور
فله دخی دیرلر و تشدید لام ایله اوج معنایه کلور اول نرد بانك هر پایه‌سنه
دیرلر ثانی ترازو کفه‌سنه دیرلر ثالث سوزن الفضلاده بضاعت قلیل
وسوی اطراف سرو اقعدر فرنهد دهانه دالك فتحیله اغز فم معناسنه دهن بفتحتین
دهانه دیره بولدوغنی سویلین کمسنه مخطوروسی دخی کلمه کاف عجمینك
فتحیله ولامك تشدیدی و تخفیفی ایله مطلقا سوری معناسنه در یعنی حیوان
سوریسی تله و رمه معناسنه خر کله بونزند در اصلی کله خر در مضافی تاخیری
اولنمشدر مشهور و مطرد قاعده در جایی حافظ خر بت و انجز وعظ خر کله
کر خر و دبر کله نتوان ذخر کله و یقین معناسنه کلور دشینه و دی ولایت
چین ده بر کهنه مزار و سال ادم باشی ده جایالشاه چینك شهزاده سیدر
والکا بر مملکت جمله باغلرینك اوزملرینی کوروب انك ایچنده طغرلر هنوز

شیر
لبن
نو
زبده
بك تو
دوتو
بله

فله

دهانه
فم
دهن
کله
تله
رمه

دخی طوتمز دیرلر ظاهر بودر که عجب بن عنقک کلمه سی اوله الله اعلم وحده ایدی

تله ایکنه لک که ایچنده ایکنه قورلر و بیلکو و توربه خریطه معناسنه و یزد باف

ایاغی بعضیلر طوار بوغزلتانه بره دیرلر دیمشلر و صنو صارد فلری نسنه

صحاح عجم صاحبی بو معنایه تشدید لام ایله تصحیح ایتمشدر تله آغاجلن اوزری

ودکلک و سکنا دیدکلری جانوردر که دریسی کورک ایدرلر ایکی نوع اولور

اعلاسنه زرداوه دیرلر کوکسی صاری اولور ادناسنه سکنا دیرلر کوکسی

اقچه اولور و سموری دخی بو نوعدندر غایت اعلاسیدر دیمشلر و عورتلرک

مکاره و ستاره و غداره سنه دیرلر دیمشلر ذنبه زبانه دل که آلت تکلم در

مقول و لسان و لهجه معناسنه ظرف فتحیله استعمال ایدرلر مثنی زبانه کلید در کنج معرفت امده

اولوخانه کی دخی کی بخن فرنه دی دیکل سجیه دی بی

فتنه دی ساکره دی بی البکه دی نخ سکک استخوان

خان سلطانلره اطلاق اولنور لفظ تعظیمدر سلاطین خاقان دینلور و مطلقا بیوکلره

انسان و حیوان اولدیغی یره اطلاق اولنور و کاروانسرایه خان دینلمک نزول اعتباری

ایله در و مان لفظنه وصل اولنوب خانمان دینلور اویارق معناسنه بو معناده

یالکز ده استعمال اولنور حافظ بیا که ترک فلک خانه روز عادت کرد

هلال عید بدور قدح اشارت کرد کی فتح کاف عربیله معروف و پادشاه

عظیم الشان معناسنه در علو و رفعتده کیوان لفظندن ماخوذدر و اداة الفضلاده

پهلوان معناسنده مذکوردر کیان جمع کی در پادشاه بلند پایه معناسنه

و سلاطین فرسک فرقه ثانیه سنه کیان و کیانیان دینور بعضیلرینک

اسمی کی ایله مرکب اولمغله درمجموعی اوندر اول کیقباد ثانی کیکاوس

ثالث کیخسرو رابع کی لهراسب خامس کشتاسب سادس بهمن سابع

فالجمله دلدر
زانک فتحی و فتحیله و بانک بدلی
سود زبانه دل و عورت لسانه معناسنه
فرهنک زبان و تاوق
اطلاق اولنور دیلنه و بوکا بکزر بنواد ایسه
و د لوجه جمله که بغدادی انشرعلونه دیرلر
ازلکا دخی دیرلر
خان پادشاه سمرقند و پادشاه ترکستاندر هر کیم
چین و پادشاه بو معناسنده ده
اولور و اولوبک پادشاه معناسنه ده کاور و کاد و ادن
کلور و خانه و او معناسنه ده
سرای و منازل غربا معناسنه ده

همای تام در باب تاسع دار عاشر اسکندر کیا ؛ اوج معناسنه دخی وارد در

بری صحرانشین چادری در خیمهٔ عرب و خیمهٔ کرد کبی ضم وکسر دخی مرویدر

ثانی دور کار و فلک معناسنه در بونک اصلی کیهان در ها حذف اولنمشدر حالا بیور

قیداقه مملکت که دهرش جز رابعهٔ کیاف ندیدست کذا فی شرح دیوانه

ثالث طبیعت و عنصر معناسنه در لطیفی بیورر این کیاف کر شکر نعمت غافلند

یارب این ناز و نعم و دولت و رفعت چراست بونده کیانار زیاده الف ایله ده

لغتدر نته که خسرو بیورر همه آزادکیست همت او قهر کردست مرکیانارا

کیا خدیو نون ایله ده لغتدر کیا مرزبان معناسنه ده کلور که اطراف مملکت

حافظی در ولایتی دشمندن حفظ ایدر سمع الکیان کسر سین و فتح ایله و کسر

کاف ایله ده مرویدر بر کتاب اسمیدر که مبادی علم طبیعیهٔ بر علمدر که اجسام

بینده طبایع احوال مشترکه دن بحث ایدر مؤلفی ارسطالیس حکیمدر امام جوالیقی

شرح خطبه ادب الکاتب ده دیمشدر که سمع الکیان کتاب من کتب ارسطاطالیس

والکیان بالسریانیة الطبیعة و یریدون بالطبیعة الشئ الذی یحرک النار

ویحرکها الی مواضعها کالمعنی الذی یحرک الحجر الی اسفل والمعنی الذی یحرک النار

الی العلو ویروی سمع الکیان علی ان سمع فعل ماض والکیان مفعول به

ولیس بالجید لانه یسمونه سماع الجوهر وسمع اقرب الاسماع لانها مصدران

والسمع انما هو الصیت وسمی بذلک لانه اول ما یسمعه المتعلمون لهذا العلم

ویسمی ایضا السمع الطبیعی وبطلیوسی شرح کتاب مذکورده دیمشدر که

سمع الکیان روایت کسر سین ایله در فتحی دخی جائزدر سمع کسر ایله

صیت و آواز معناسنه در سمع الکیان ذکر الکیان دیمک اولور و سمع فتح ایله

مصدردر سماع معناسنه ولیلی و ابن بری شرح کتاب مذکورده کیان جمع کون

من

مثل سوط وسياط ياخود كان يكون كوناً وكياناً مثل صام يصوم صوماً
وصياماً كيانى عربى طوتوب جمع كونه يا مصدر كان ديدكلرى بعيد در
كيانى كى لفظنه زيادهٔ الف ونون ايله منسوبدر نته كه خسرو لفظنه نسبت
ايديجك خسروانى دنور عزيز ونفيس وفاخر اشيايى پادشاهلره نسبت
ايدرلر مثلا شرح مشكلات شهنامه للفاضل المذكور دخى فتحيله قثر
شنا معناسنه ديمه قنك ايلك انى شنى بى خبر سوجى معناسى نحيله قمر
قصب معناسنه اودودك كه چلرلر حليم پى سكر معناسنه كلور اول معروف
سكردركه عربيده عصب ديرلر ثانى ناى معناسنه ثالث نشانه پاى كه تركيده
ايز ديرلر رابع بمعنى دنبال خامس مقام تعليلده ايراد ايدرلر بو معنادن
براى وبهر معناسنده كلور فرقلرى دقيقدر سادس بمعنى كرد ومرتبه سابع
نشانه واثر ليوب نشانه بولمق معناسنه ثامن بمعنى تاب وطاقت فرهنك
بحنضم ميمله اغور كيملو او يانه كه باشى برك آنلره اوردرلر وايلك كه كمك
ايچلرنده اولور وبينى كه دماغ معناسنده كلور ونشنه استخوان كمك عظم معناسنه
اكر بوسيده كردد استخوانم نكردد مهر شراز جانم فراموش جان كه روح حيوانيدر
فنا بوليجق مهر ومحبته محل اوليمز پس روان معناسنه مستعملدر واساس بنا ومتن
كتا معناسنه دخى كلور وچكرده معنى دنور جنان
كره باغى مسكله وبايغك ادى نهره در اولو بهره در
اوده زهره دى قاوق وتاوف برى ابدانه برى ساكنانه
مسكله نهره يعنى صددن ياغ چقارجق قاب ديمكدر بعضيلر ايران
چالقادقلرى قاب دوقمغنه ديرلر ديمشلر لكن خلافدر بلكه يايقوديدكلرى
اول قوجى سنكلو انجه جك واوزنجه انغاجدر دوزبلانه التدرهردياره مشهوردر

ديكر وانزو اوكجه شتا وبراى وبهر معناسنه كلور حليمى ده مذكوردر

استخوانم همه نى ونانك ضمى فتحيله سكونى وظانك دوم ضمه به سكك نعر عربيده
وواسمبله كمو كدر يعنى فتحى وظانك سكونيله عظم ديرلر عنبك سودى

بهره نصیب وحصه معنالرین بعض دیارك لساننده ترکیجه اولود بمکده مثلا برقوکشی احزه بعض طعام کوندرسه اکا اولوس کوندردی دیرلر و عادقانه ایله تفرح ایتسه لرهرکسنی الوسن و یرسون دیرلر وحدی اید دهره فتح زا ایله لغتده اودکه جکر یاننده اولور زهره معنا اما استعالده مجال وطاقت و قدرت معناده

دهره ندارم که ببوسم لب ضمیله سبعهٔ سیاره نك بری در اوجنجی فلکده در برجلری ثور و میزاندر دشته و جنانه ابداف سکون با موحده و فتح دال مهمله ایله اب ایله اسم ظرف اولانه دان دن مرکب دراوج معنایه دراول صو جمع اولوب طوردوغی محل ثانی بغمور ایرکلدیکی برکه ابکیرد دخی دیرلر ثالث محل بولکه ترکیده قاوف دیرلر و بعض فرهنکلرده قاوت وقادپوز واشالی نسنه لره مروید فرهنك ماکیانه ناوف دجاج معناشی افاضل کذاری ارازل خری بجای هما ماکیانه پرورده

اوکی کوف و بط قرو فاخته اوکیك کلاژه خوصقغان

قوشه مرغ دی بچه یوریدر یوه لانه ذرددخی اشیان

کوف کاف عربیله بیقوش انواعندن بر قوشدر طاغلرده واسز یرلرده اولوب ترکیده اکا ای قوشی دیرلر جال ملك ودین کاندر دیادش ندارد هیچ ماوی و مقرکوفت شکال کوف اوکی دیدکلری برنجی قوشکه کیجه ایله اوجار عربیده هامه دیرلر دشتی بط قراجه قازکه بو جنسك دشتیسی دوشراب ظرفنده اطلاق اولنور قرابه معنا خنب افی بط شراب بیار نغمه بربط ورباب بیار جنانه فاخته کلاژه صقصغان دیدکلری قوشدر جیم عجمیله کلاجه مثله وکوزچیم معنا

مرغ قوش طیر معنا ای مرغ هر عشق زپروانه بیاموز کان سوخته راجان شد و آواز نیامد

بچه فتح جیم فارسیله هر حیوانك انکی ویاوروسی اسم عامدر شیربچه و شیربچه ترسابچه و مغبچه کبی حافظ کرچنین جلوه کند مغ بچهٔ باده فروش

بهره حصه و پای معناسنه در شهادت

بهره حصه و نصیب معنا روزی کبی دیدکلری معنادر عبارتدر کرچه معنای تقدیر ده مشارکدر لکن روزی کبی ذره اختصاصی یوقدر و عربیده اختصاص کبی و عربیده که حظ معناسنه استعمال اولنور اجرت کبی و عربیده که حظ معناسنه دخی سطوردر افاده ایدر دیوك و نکته دنیلدوکی دخی
فرهنك

آبدانه حوض و قاون و قادپوز و قاوف و شربه و هرقاب که ایچنده ایچیك نسنه طورر نعمة الله

هامه عربیده بیقوش معناسنه در وا هتورلر

بط قازدر لکن دشتیسنه بط و خانکی اولانه قاز دیرلر و برنوع بیقی شراب طرفنده دیرلر فرهنك

خاك روب در میخانه کنم مژکانرا مغبچه‌لر وصلنه اولمه بجد ان في العصمة لانجد

جناغ وغیره لانه یوه واشیانه معناسنه در کاهل وبیکار معناسنه کلور شکاف

لاذ دخی لغتدر وحولی معناسنه کلور جناغ وقلاوز بدرقه معناسنه

آشیانه یوه معناسنه عموماً وقوش یوه‌سنه دیرلر خصوصاً کاهی وطن

معناسنه استعمال اولنور آشیانه کسر شینله طیوره مخصوص اولانه یوه که

اشیانه اسم عامدر اشیانه اسم خاصدر کاهی عام استعمال اولنور وفرهنك

جهانکیریده بمعنی سقف مسطوردر فرهنك

شوکوچه چك اوکاوله یا ایچون اکا کازه دخی قش اولسه اول

دخی کابین اوه خانه دخی درکه ستون استنك اسیانه

کازه کاف عربی وزاء عربیله برکولکه لکدر که بستانجیلر وصیادلر وصحرا نشینلر

قامشدن وسازدن چترلر واوستنی اوت ایله وعلف ایله اورترلر دفع حرارت

افتاب ایچون ایچنده اوتوررلر سپهر را زبسیاری اندازه نیست

بدین صنف یك مرد را کاره نیست مجاز الچه‌جق یاپلمش کوتچه اوه دخی دینور

ای رسیده شبی بکازهٔ ما تازه بوده بروی تازهٔ ما ومطلق سایبان معناسنه

کلور وصیادلر الغجلری معناسنه کلور که دوزاغه قرشودکر تا صید انده اورکوب

دوزاغه دوشه شمس فخری بو ایکی معنایی نظم ایلدی

سپهر سلکونه با این همه قدر برای شاه عادل راست کازه بیای خود بدام اید نخجیر

اکر از نام او سازند کازه ستاشتین فتحتین اوبای ثانیه نسبت ونون تاکید

نسبت ایچوندر وحدی اقدی خانه او بیت معناسنه وبغدای چچی وصراحی وقوم بیغنی

وتودهٔ ریك معناسنه ونزلا بغنی اکن یری دخی ستون دیرك عماد ودعامه معناسنه

ستون خرد بردباری بود سنی استاه کسر سین وفتح تا، ستاه ایله درمعنایه کلور

اول قپو اشیکی عربیده عتبه دیرلر پیرانه سر کشیدم دود دیده سکانت
موی سفید کردم جاروب استانت ثانی درگاه پادشاهلره و مرقد
انبیا و اولیایه تعظیما دیرلر ثالث اوقه اوزره یا تمغه دیرلر قصر الفلك دخی
جائزدر رابع استخراج سالهای عوف مولوده دیرلر که عربیده عتبه و عوام
قران دیرلر استانه دخی دینلور حقیقتا و مجازا قپو اشیکی در اخرنده ها
نفی معنای خصوصیت ایچوندر

بهل کسرتین ایله امر در قو و از کل معنا بلدخی دیرلر بهل لفظنده اختصار و الممدد
فرنهاده بهل قوصالی ویر امر در هلیده دن ترك و ارسال معنا در کتم سر
واسع سخ در صلاحلت له انجذ باشد بنقط برجاهل سازمرداز سر خود
ستور انزیخی و مکر هر جاهل طریقی بوددر که بی نقط مصراعك هر حفیتی
بری برینه سره دال اولانده کلامده تبدیل ایده مخاطبك بو طریقه شعوری
اولیجق مرادی فهم ایدوب اغیار مطلع اولمیاز مثلا ابراهیم سرچشمه ملت در
جمله تبدیل مقصود اولسه الفی واوه رایی داله سمی عبنه وقس علی هذا
تبدیل ایدیلك و بدلیع طد جنغل عهت در اولور عکس اولنسه عینی
ظهور ایدر جناس متفاعلن متفاعلن متفاعلن متفاعلن
نجوجکدن اول کادب اوکره بیوب عزیز اوله نیکماف
خیال و قیاس و کمان و وهم خیال قوت مدرکه باطنه نك برسیدر حقیقتله
خیالی و وهمی علم کلام و حکمت اوقویانه بیلور زیرا بونلر حواس باطنه دندر
و بونلردن اول فنلرده بحث اولنور قیاس برشیئی اوزر انلمغه دیرلر یعنی
برشیئی برشیئه برابرلشدروب تخمین ایتمه دیرلر کاف کاف بحمیك ظن

موزون

معناده که برنسنه‌یی بلمده طرفه راجح دیرلر و وهم ده خیال کبی قوت باطنه‌نک
بریسیدر که برنسنه‌یی بلمده طرفه مرجوح دیرلر ظنک نقیضی در

تگرک طلو بچه دخی دی برف شره دخی یه دمه
دی میش قیون فربه بره چوبانه شبانه سوردیمه

تگرک کاف اول و ثانی فارسیدر طولو معناسنه‌در که کوکدن یغر بچه مصغریدر بوز
معناسنه و طولو معناسنه ده کلور که کوکدن یغر مصراع برف قار ثلج معناسنه دمه
دمه ایکی معناسی واردر بری دیبدر که قار ایله صوق هوادن عبارتدر
معزی دمه‌دن ثانی کورکدر که دمورجیلر دقویجیده اولور منفخ معناسنه
میش قیونه‌در که عربیده ضان دینور کرک اهلی اولسون کرک وحشی اولسون مصراع
ساحت عدلت کرک را ترسانه زمیش دباغت اولنمش دریسنه میشین دیرلر
بره بانک و رانک فتحه‌لریله وها رسمیله قوزیه دیرلر عربجه حمل دیرلر
چوبانه و شبانه ایکیسی دخی فارسیدر قیونه کودیجی معناسنه‌در عربیده راعی دیرلر
رمه سوری معناسنه‌در که عربیده قطیع در بمجازا آدم سوریسنه ده که کروه رمه دنور

دی غله تخل بیوندر وغنه دی یوغ دبیایه هیدولی
اوکندره غاوشنک وصبانه اوقینه دی هنر وزوکلمه

غله حبوبه جنسنه مستعملدر مثلا بغدای و آرپه وغیریسنه مصراع یوغ بوینندر
درکه اوکوزک بوینه قوشوب جفت سوررلر وقکلیه وعربه‌یه دخی قوشرلر مصراع
هیدیا که خرمن ایامنده حبوبی صماندن انکله تخلیص ایدرلر شبانه غاوشنک
سکون واو وفتح شین ایله اوکندره‌در که انکله اوکوز اوریلور جفت سوریلور
ایکن مصراع کاوشنک دخی اوکندره غوشنک معناسنه‌در هنر صبانه اوقی که اسبانه

فلاحت دندر مثنوی وحنا سمه زوله دیدکلری در اول بر آلت درکه اوکوزی
بو ینده غه قودقلرنده بو ینده ردقدن چقموب دیو انکله باغلرلر
کوزلکش وکشرنه قولتق ایچی بکسر جلپ وجلمه یعنی بیکنر
دی ابله کول وسنبداد لودر کیج اویا قلنو سمه
کش فتح کاف فارسیله خوب ونغز معناسنه در کاف عربیله دخی مرویدر کش
فتح کاف عربیله قولتق بغل معناسنه وبوش بوکر معناسنه در وزانه پس یکی دست کرده بر
بیامد بر شاه خورشید فش اکا برحضورندالی قولتغه صوقوب ادب اصاغدر
وماوراء النهرده نخشبه قریب بر شهردر مقنع خراسانی انده بر قویوده سحر ایله
ای کوستردی ماه آسماندن غائب اولدقده درت شهره بر توصالردی
نه ماه سیام ونه ماه فلك که این چون غلاست وان چون ردك
بعده نقل طریقیله ماه سیام اول ناحیه اسمی اولدی مجاوره علاقه سیله نخشبه
دخی نسبت اولنور وبوکا ماه سیام وماه کاشغر وماه کش وماه نخشب وماه
خرد وماه مقنع دنور و فی المشکل بهلولغی دزوار در کشیدن دن چکمك
جر وسحب معناسنه وصف ترکیبی ده اولور جفاکش کبی ورعوب ومشوش نسنه ده
اطلاق اولنور کش ضمیله هر خلط اطلاق اولنور وصف مناسب ایله فانه کش رح
وبلغم کش سعیند دیرلر وامر در کشتن دن دیمك قتل معناسنه وصف ترکیبی ده
استعمال اولنور یار عاشق کش وستمکار است ابله سکون با وفتح لام
واظهار ها ایله صفت مشبهه در احمق وساده دل معناسنه عربیله مشترکدر
سودکی فزبکر وابله معنا همه مشغول عالم کولیست ترك کولی بجز مشغولیست
شید عار وناموس وفنون وحیله شیدا شوب عشقدن آشفته ودیوانه اصلی
شید ایله نسبت ایچون اولان الف در مرکب درفنون ومکره منسوب ومثالی معناسنه

بجکی

کیچ کسر کاف عجمیله باشی دونمش سرکشته معناسنه‌در احمق معناسنه‌ده کلور
و یا واو سعر و فله بوزن کویا کاهل و ابله و سمه معناسنه شیخ سعدی
بکوش شام و سحر در طاعت حق مشو ایا عجود باشی پشیمان فلیوه
ناقص العقل احمق کشی که سوزینک بیشر و پیسین بلمز کمسه که ترکیده اکا هجه دیرلر

سزا نه جانی ادب بولنه یوری کما ولسز بر دمودن

توجا باید براه ادب برو که شوی سره زهمه
سره بونک امثالی هالره‌ها، لیاقت دیرلر فتح سینله کجر انجه و هرنسنه‌نک
مقبول و معتبرینه دیرلر نعم الله سری عزیز و شریف معناسنه
سری دارم چو حافظ مست لیکن بلطف آن سری امید وارم
دبزا سری عزیدر سخی و جوانمرد کمسیه دیرلر سری سقطی حضرتلرینک
اسم شریفی بو معنادن ماخوذدر اما فارسیده سری اولویه و عزیزه
و اولو لغه دیرلر علی کل حال یا نفس کلمه‌دن معدود ددر و ابی خوشکوار
بیکار آیدر قد جعلك ربك تحتك سریا سرسری قولاینه معناسنه شی
زا زلفظندن محققدر همه جمیع و قاطبه معناسنه‌در سودی

مفاعلن مفاعلن مفاعلن مفاعلن مرابی بیمه یاد دیمه دی عیش و غمه شکر بوده مه
حرام ضد حلال در عیش عیشک فتحیله دیرلکدر حیات معناسنه سودی
غم بر حالت درکه هرکشی مبتلا در حافظ ساقیا برخیز و درده جام را
خاک برسرکن غم ایام را حیات

قطعهٔ دوازدهم در بحر هزج المثمن المکفوف

دی چوریه بیرام و اقلیمه دی کشور دلا مرجیه قوجی به اهنکر و زرکر
بیرام و بیرا موت کلاهما بسکون الیا و فتح الرا جوره معناسنه که عریده اطراف

دنور فلیو دخی دنور جمعند
فلیوانه دنور

اقلیم بمعنی کشور معلوم اولا که ربع مسکونی
یدی قسمه تقسیم ایلمشلر یعنی یدی حصه‌یه بولمشلر سودی جمعی اقالیم
و هر حصه‌سنه اقلیم دیمشلر
و هر اقلیم بر کوکبه متعلقدر که
کلور اول یدی حصه کشور زحلدر
برج جدی و دلو خانه‌سیدر و بلاد هند مشترکدر
هر اقلیم برکوکبه منسوبدر بلاد حبش کشور
برج جدی و حانه‌سی دلودر و بلاد ترکستان کشور
برج قوس و حوت خانه‌سیدر و بلاد خراسان
مریخ در برج حمل و عقرب خانه‌سیدر و بلاد ماوراء النهر
کشور شمس در برج اسد خانه‌سیدر و بلاد
کشور زهره در برج ثور و میزان خانه‌سیدر
روم کشور عطارددر برج جوزا و سنبله خانه‌سیدر
و بلاد بلخ کشور قمردن برج سرطان خانه‌سیدر
کذا فی الجود

وحوالی دیرلر فرهنگ کسنوک کاف عربینک کسریله اکلوب بیجلر یرکه قلمرودر
اقلیم معناسنه کشتن دن مخففدر جنت آهنکر دمورجی معناسنه اصلی آهن کاردر لفظکر
کاردن مخففدر فرهنگ ذکر قوتجی صایغ معناسنه دشیشه
درخور بندر لایق وجه داخی سزاوار آرام دولتمک بزك آرایش وزیور
خور واور سمیله کنش مهر معناسنه وطعام خورش دن مخففدر لفظ درآبه
درخور لایق معناسنه‌در معشوقه که رهنك وغیرت خور ست
جانش فدا کنم که بدین پایه درخورست منی درخورد لایق وسزاوار
معناسنه اسمدر مصدری درخوردن در سزا جزا ومکافات معناسنه
سزاوار مشتق لایق معناسنه‌در واصلنده سزا لایق دیمکدر وواو
ادات نسبتدر سزاوار جزا به لایق دیمکدر
ناسزا لایق دکلدر دیمکدر ناسزائی راچو ببینی بختیار عاقلانرا تسلیم که وند اختیار
وار لایق ومناسب ومقدار معناسنه‌در آرام معروف ومستقر ومکان
معناسنه کلور آرایش اوچ معنایه کلور اول اسم مصدردر زیب
وزینت معناسنه ثانی بمعنی رسم وآیین ثالث موسیقی ده بر نوا اسمیدر
زیور زانک کسری ویانک سکونی وواوک فتحیله زینت معناسنه اسمدر
زیور زینت وبزك که آلتون وانجو وسایر ذیقیمت جواهر ایله تزیین ایتمکدر
یاوراند درمیسزه وداخی برآشور میز بید وماند قله بیماند ماکز
می افعال ثلثه یه مخصوص براداة در امر ونهیه داخل اولورسه تأکید
افاده ایدر وماضی یه داخل اولورسه حکایت حال یا ماضی اولور ومستقبله
داخل اولورسه حالیت افاده ایدر بوندن غیری نفی ایله فصل اولنمز الا نادرا
نته که بو بیتده سفعو ایله فصل اولنمشدر که بی خوار بوشند بجای حریر

زیور

کز

مرد گوشت هنگام پتاه شیر سلمان میماند بکرز مانستن مکرز مك
مستقبلنده سین حذف اولنوب ماند وماند دخی دیرلر سودی
ماند بکرز شبیه ونظیر معناسنه اصلی مانده در فاعلده مانستن دن
ها حذف اولنمشدر جنات

دندان دیش اوش دربلك وتار اوش دور پود اورغجه دی پشم یوکه قالیه بیر
دندان دیشدر که عربجه سن دیرلر سینك کسری ونونك تشدیدی
اوش فتح همزه وکسر را ایله در سکدن برمقالر اوجنه دك دوکه عربیده ذراع
دنور سلمان وشروان ولایتنده برشهر آدیدر وعربیده سکون را ایله
ایکی معنایه در اول دیت جراحت معناسنه ثانی برقوم اراسنه فساد براقوب
جنك وفتنه قوپارمق معناسنه فرهنگ تار درت معناسی واردر بری
تیل معناسنه در ابریشم تیلی کبی وبری مظلم وتاریك معناسنه در
شب تار بود وچو قطرات سیاه نه پروین بدید ار بود و نه ماه
وبری پود مقابلی اوش واوزنلق معناسنه در تن زال سیمرغ بدرود کرد
از و تار از خویشتن پود کرد وبری باشك ده په سی معناسنه در
زدن مرد را تیغ بر تار خویش به از باز گشتن ز گفتار خویش
شکرت پود مکلن ایله ارقوری اتلاف ایلك لحمه معناسنه او زادیه
چوزیلان ایلك که در اوندن تار دیرلر طنبور وجنك فیلنه قنبرها
چند زتار طمع وپود لاف بر قد هر سفله شوی حله باف شنی
وفرهنگ جهانگیریده بمعنی کهنه واماله سزاسکی بزی یا قوب قاو
ایدرلر کا پدو خفت دخی دیرلر عربیده حراف دنور فرهنگ
پشم سکون شین ایله یوك عربیده صوف دیرلر هر حیوان توینه

میماند
ماننده
شبیه
نظیر
دندان
سن
اوش
ذراع
تار
تاریك
پود
لحمه
بدو خفت
حراف
پشم
صوف

پشم دیلیمز انجق قیون یپاغینه دیرلر استاد پشم شد جامه به اوزبر نباد
لقمه اگر حرب نشد بر توناد پشمینه یوکدن اولان نسنه پستر
سکون سین وفتح تا، ستاه ایله دوشک عربیده فراش دینور واکا
سنال دوشمه که عربیده فراش اعتبار اولنانه دیرلر فرهنگ
یوقرلغه بالاتر وبالابوی وخوی در ایلرلکه دخی پیشتر وکیریلکه پستر
بالاتر بوجهه رک دیمکدر برتر معناسنه رشیت بالا معروف اوج معناسی واردر
بری قد وقامت معناسنه وبری یدک ات معناسنه که عربیده جنیب دینور
وبری طاغ وکوه معناسنه در بو اوج معنا شهنامه ده چوقدر
فسونگر چو بر تیغ بالا رسید   تن واسب راسوی بالا کشید
خوی فتح خا، اشمام ضمه ایله وواو دسمی ایله بدندن خارج اولان
عرقدر مثال پیشتر ایلرودک معناسنه که پیش ایلرو وتر ادات تفضیلدر فرهنگ

رهبر قولغز بریمش واوبجی پیرو   بیکار صوش صورتنه دخی چهره دیرلر
رهبر راهبر لفظندن مخففدر دلیل وقولغز معناسنه یعنی یول بیلجی ویول کوستریجی
رهنما کبی بر معروف پیرو سکون یای تحتانی وفتح را ایله ایز سوریجی که
عربیده قایف دیرلر وبر معناسی برکسنه نک اردنجه کیتمک وطرز وروش
تقلید ایتمکدر که فلان پیرو فلان شد دیرلر پیش ایله رودن مرکب
لفظدر فرهنگ پیروا آدجه کیدیجی نه که اوکجه کیدیجی یه پیشرو دیرلر
بیکار بای عجمک فتحی وکاف عربیله صواشه دیرلر حرب وجنک معناسنه
وبعضیلر بای عربک کسری وکاف عجمله اوقودیلر سودی بیکار فتح با،
فارسیله جنک وخصومت معناسنه در   چو زنهار خواهند زنهار ده
که زنهار دادن زبیکار به   مثال پیکر سکون یای تحتانی وفتح کاف ایله

فوق سلاب
بالا ابعاد ثلثه دن عمق در عمقه
معناسنه استعاره اولنور
اولمغین بلند معناسنه اطلاق
اولماغین لازم بلندلک
قامته ده بو
اولنور ای قبای پادشاهی راست بر بالای

پشمینه
پستر
فراش
بالا
جیب
خوی
پیشتر
تر
رهبر
بر
پیرو
پیشرو
بیکار
پیکر

هیأت وصورت معناسنه در کالبد ایله مدلولنک معناسنده سترکدر
اراللرنده فرق بوجهله در که کالبدده هیأت وشکل وصورت معتبر
دکلدر انجق شخصیت مراد در اما پیکرده هیأت وشکل وصورت معتبردر
شه چو جانست ومملکت پیکر

میداد بمن وبردی بکا عدل درر داد دادار دیکل عادله دی فرق دادر
میداد وبردی دیمکدر بمن بکا دیمکدر عدل لفظ عربیدر ترکیده دخی تمام شایعدر
فارسیده داد دینور هر کشینک حقنی ویروب سابتلرنده برابر ایتمکه دیرلر
شیوهٔ سلطان عاقل جود وداد وماضی در دادن دن مصدر ترکیبیده
اولور بایدداد دینلور دادخواه شکایتجی مستعدی معناسنه داد اراسم
باری تعالی عدل معناسنه اصلی وصف ترکیبی در داد عدل آر فاعل در
خاصه
اوردن دن عدل ایجاد جناب کبریاسی اولمغین دادار اطلاق اولنمشدر
مثنوی وحاکم عادل معناسنه استعمال اولنور داد ایله اردن مرکب در
دادر مثله اصلی داداور در تخفیف اولنمشدر شکلات وماوراء النهرده
لسانده برادر ودوست ودهنده یعنی ویریجی معناسنه عجودی

ملک اسنی خداوند وخدیو وبشتاب او برده قرهوش قول دخی دیرلر تولهچاکر
خداوند صاحب ومالک معناسنه اسمدر وکاه اولور که عظمت وکبریا
صاحبی معناسنه استعمال اولنور سودی خدیو کسر خا ایله وقیل بالضم
خداوند یعنی مالک وافندی وپادشاه ووزیر معناسنه در شکلات
بشتاب شتافتن دن ایومک عجل معناسنه وامردر
ملک کشتست وعدل ابر بر آب ملک دادت خدا بعدل شتاب
شتابان ایوکن عجول معناسنه صیغهٔ مبالغه در شتافتن دن جنات

میداد
بمن
عدل
داد
دادخواه
ستعدی
دادار

دادر

خداوند
خدیو

بشتاب

شتاب
شتابان
عجول

برده فتح بایله سبی اولنمش اسیردر کرک ارکك کرك دیشی بنده‌دن اخص در همه بوم زیر و زبر کرده دید کهان کشته و مهتران برده دید

شکرت چاکر قول للعجی خدمتکار بعضیلر خاصه قول معناده دیمشلر دینه و قول لفظی ترکیدر غلام معناسنه در محمودی

هم اولدی سپهدار و سپهبد چری باشی دارا اولو سلطان دی حکم ایدیجی داور سپهدار سر عسکر و چری باشی دیمکدر سپهبد صاحب سپاه و سر لشکر معناده در و بعض البلدانده انجق طبرستان پادشاهنه اطلاق اولنور مذکوردر و علامه نجاتی شرح تاریخ عتبی‌ده دیمشدر که سپهبد ملوك دیلمه مخصوص درنته که ملوك رومه قیصر و ملوك فرسه کسری و ملوك عجمه شاه و حاکم غرجستانه شار و ملوك ترکه خان و ملوك هنده رای و ملوك چینه فغفور مخصوصدر اسپهبد دخی دینور سر عسکر معناسنه سپهسالار کبی و شهنامه‌ده پادشاه معناسنه چوق کلمشدر بو بیته زالدن عبارتدر که از بیم اسپهبد نامور چگونه کشتایم بیشتر بوده در اکثر سپهبد حذف همزه ایله و عرفده ملوك دیلم و طبرستانه اطلاق اولنور دارا تاسع ملوك کیانیاندر ابن بهمن ابن اسفندیاردر اون درت ییل پادشاه اولدی اسکندر جنکنده قتل اولندی قصه‌سی مشهوردر و داشتن دن صیغهٔ امردر طوتیجی و حفظ ایدیجی معناسنه‌ده کلور شکرت داور خصم و داوری خصومت ای نور دیده صلح به از جنك و داوری حاکم بین الخصمین فیصل اولماغین مجازاً داور دینلور از تو بکه نالم که دکر داور نیست جنانکه داوری جنك و خصومت معناده در اصلنده داوری اول قضیه معناسنه‌در که حاکم متخاصمین بینده حکم و فصل ایدر اخرنده‌کی یا نسبت ایچوندر اول قضیه

برده
چاکر
قول
سپهدار
سپهبد
قیصر
کسری
شاه
شار
خان
خاقان
رای
فغفور
اسپهبد
سپهسالار
داشتن
داور
داوری
دارا

متن

منشا جنك وخصومت اولمغله اطلاق المسبب على السبب قبیلندن
جنکه وخصومته اطلاق اولندی ومطلق تصنیه وار معناسنده ده کلور

مریخه دی بهرام وزحل دردخی کیوان کون باندوغی یر باختر وطغدوغی خاور

بهرام سبعهٔ سیاره دن مریخ یلدزیدر سمای خامسه ده اولور جلاد و فلک
لقبی در بر النده قلیج و بر النده کسک باش طوتر برجلری حمل در اتشی عقرب در
ابی جنا جوشنددی کیتی چو دریای قیر نه بهرام بیدا نه کیوانه تیر
وکیو برادری اسمیدر که کودرز سپهسالار اوغلیدر بعزموده بهرام کودرزرا
که این نامور لشکر ومرز را وملوک فرسک طبقهٔ ثالثه سندن که انلره
اشکانیان دینور بر پادشاه اسمیدر بهرام بن شاپور بن اشک بن اشکاندر
اون بر ییل پادشاه اولدی وطبقهٔ رابعه سنده که ساسانیاندر بش
پادشاهک اسمیدر بری بهرام ابن هرمز بن شاپور بن اردشیر بابکاندر
اوج ییل ایله اوج ای پادشاه اولدی وبری بهرام ابن بهرام مذکوردر
یکرمی ییل پادشاه اولدی وبری بهرام بن بهرام بن بهرام مذکوردر درت
ای پادشاه اولدی اوجلری بو اسمله مسمی اولدیلر وبری بهرام ابن
شاپور ذوالاکتاف در اون اوج ییل پادشاه اولدی وبری یزدجرد
اوغلیدر که بهرام کور دیمکله مشهوردر التمش اوج ییل پادشاه اولدی
کیوان کاف عربیله سمای سابعه ده زحل یلدزیدر دنهرام ناهید وکیوان
چه چاره کنم چون مراسیت بخت باختر وخاور الکیسی دخی الفاظ
اضداددندر هم شرق وهم مغرب معناسنه در قرینه ایله مقصود
معلوم اولور بو بیتده باختر شرق خاور مغرب معناسنه در
چو مهر اورد سوی خاور کریغ هم از باختر برزند باد تیغ وبوند

بهرام

کیوان
باختر
خاور

برعکس در چو پیراهن زرد بوشید روز   باختر کشت کیتی فروز شکلات

کو جلوه توانا دید بلرلیک بهادر   الب اولدی و بنو اولدی دلبر اولدی دلاور
توانا بونک ذکری دیباجه مرور ایلدی بهادر بانک فتحی ودالک ضمیله
پهلوان و مبارز سخت و دلاور معناسنه در محمودی الب سکون لام
وبای موقوف ایله پهلوان معناسنه در لغت ترکاندر بعض سادرک
اسمنه مضاف ایدوب استعمال ایدرلر الب ارسلان کبی فرهنک بنو کسر اله
بهادر و شجیع معناسنه در شکلات ودانا عالم معناسنه مثنی دلاور بهادر
وشجیع معناسنه اولدوغی کبی دلبر دخی دلاور و بهادر معناسنه در دشنه

کر
شاشی بودی لوج ودخی لوک السدی دی   لنک اغنه دلسز ولال ابدو صغر
لوج ایران زمین ده بر ولایت اسمیدر کاف وجیم فارسیله ده مرویدر
وشاشی احول معناسنه ده کلور واوی حذف ایدوب لج دخی دنور وحرامی
معناسنه ده کلور جنان لوک اور دیدکلری بوسرکه انسانده وحیوانده
چقرغه معناسنه والسز معناسنه ده کلور نته که مشنوی ده بیورر
وانکه لنک ولوک آن سوی جهی   ازهه لنکی ولوکی بی رهی   ناظم مرحوم
لوک لفظنی لوج لفظنه عطف ایدوب ایکسنده احول معناسنه استعمال ایتمشدر
لکن لوک لج معناسنه بولنمدی فهم لنک اغسق اعرج معناسنه
لنک لنکان قدمی برمرداشت   هر قدم دانه شکری می کاشت
کسر لام وسکون نون وکاف فارسیله بالدرساق معناسنه
بباب اللرق هرکون داده کنت   فرایدازنک وپوریجه لنک مثنی
لال دلسز وابکم معناسنه در و بر نوع مشهور جوهر قیمتی معناسنه ده کلور
لعل انک معربی در شکلات کرکاف عربیله صناعر اصم معناسنه کاف عجمیله اوبوز

توانا
بهادر
الب
بنو
شجیع
دلاور
دلیر

اجرت معناسنه واداة توصيف اهل حرف در كفشكركبى پشمنجى اسكاف معناسنه
واهنكر وبزدكر ودودكر زركر كبى وحرف شرط ده اولور ان معناسنه كركبى
واكر لفظينك مخففى در كر برتن من زنانه شود هرموى يك شكر نوازهرا زنوانم كرد مثنوى

فيرامغه سرخيره دى دربيه دردبر   دبنل جيبن ازغ سكل ادمرد اوبوزكر
ازغ الف ممدوده وزاء فارسينك ضميله اوزل كوزده اولان چبوق كه ازنجخ
دخى ديرلر ثانى اعضاده ظاهر اولان سكل كه فارس وعراق عجمده كوك وتركستانده
كوى نك وزبانه تبريزده سكيل وزبانه هنديده مسا وعربيده ثؤلول ديرلر
وچوزلمش نسنه معناسنه مرويدر ازغ دخى الف مقصوره وفتح زاء فارسيله
بو معنايه در كذا فى الفرهنك مرد ادآدم لسان عربيده كه رجل معناسنه در حد بلوغه
وارميجه مرد ديمزلر ومجازاً شجيع وبهادر معناسنه ده كلور دشتى

پيروز ظفر اونكولك اولدى سكالش   باد اشركشى كين اودشمن دخى كيفر
پيروز دو مظفر وغالب معناسنه وساوك فرسك طبقهٔ ثالثه سندكه اشكانيان در
بر پادشاه اسميدر فيروز ابن هرمز ابن بلاس ابن بهرام ابن شابور
ابن اشك ابن اشكانه ابن دارا دراوند يدى يل پادشاه اولدى وطبقه
رابعه سندكه ساسانيانه در بر پادشاه اسميدر فيروز ابن يزدكرد ابن
بهرام كور در اون بيل پادشاه اولدى شكلا طفرال ارمك اصلى عربيدر
جناد سكالش فتح سين وكاف عربيله سكاليدن دن اسم مصدردر تنكر
واندينه كردن معنالنه وكفتن وسويلمك معناسنده ده كلور كرايدون كه
كرايدون كه من بد سكالم بدوى   زكيتى برايد يكى كفتكوى نظامى دخى بودر
بلبل كه سخن سكال باشد نى كل همه سال لال باشد وصنمق وظن ايتمك معناسنه ده
كلور وبو معنى مشهوردر وعناد ومخالفت معناسنده كلور باد اشر جزا وسكافات در

باداشت دخی لغتدر آخری تا یرینه نون ایله ده لغتدر باداشن کبی
کین قوت عضبیه دن ناشی بر حالتدر که انتقام اقتضا ایلرها ایله ده لغتدر

کیفر فتح کاف عربیه علی وزن جعفر انتقام و یرامزلق جزاسی معناسنه
بردشمان چون بکیفر شدی   باآیین بادشاهانه دیکر شدی
پشیمانی و ندامت معناسنده کلور ایکی معناسی دخی وارد ربری یوغرت
ظرفی دردکر بلند دیواری وار زکی اوله ثانی کنکرهٔ حصار اوزره بر طاشدر
دفع دشمن ایچون وضع اولنور شکلی

بو برف طوت کبر یوله و طوغری یوری دائم   فرمان برو در شو بره و راست دوایدر
فرمابنر وصف ترکیبی در   ایدر کسر همزه و سکون یای تحتانی و فتح
دال مهمله ایله بمعنی همیشه و بمعنی اینجا و دریجا فرهنک

مفعول مفاعیل مفاعیل فعولن   علمه عمل ایت تا بوله سن جنت و کوثر

کلزار جنانه لطفی حسنکده مزین در   شیر و عسل و سکر لعلکده مبین در

مفعول مفاعیلن مفعول مفاعیلن   بحر هزج اخرب بو در که مثمن در

قطعهٔ سیزدهم در بحر هزج مثمن اخرب

هم پایه دی تابستانه دی کولکه یه هم سایه

هم داخی زمستانه قشده دی قوکشبه همسایه

تابستان اسی زمانی اعنی یای فصلی صیف معناسنه جنانه سستانه زستند
کلمه سند فعل امردر آل معناسنه و ظرف زمانه ایله مکانه بینده ظرف مشترک
دخی کلور تابستانه و کلستان کبی و چالقوین معناسنده ده کلور کار قه اوستنه

زمستان

یا تمقدر مسکة سایه کولکه ظل معناسنه دم صوف برد معناسنه زمستان یعنی قیش
فصلی که فصول اربعه نک بریدر و علم حکمتده دخی دیرلر وحدی صوق و قیش
زمانی اعنی قیش فصلی شتا معناسنه جنانه همتاو کشو جار معناسنه لفظ هم ایله
لفظ سایه دن مرکب در کولکه دش دیمکدر قریب معنالری ظاهر در وحدی افندی

هم باز بهار اولدی یاینز کوزه دیرلر اسی دی و صوق دی کرمابه و سرما
بهار اوندرت معنایه کلور اول معروف فصل ربیع در که شهور شمسیه دن
آذار و نیسان و آیار آیلرینه شامل در که نیر اعظم حمل و ثور و جوزا برجلرینده
اولور مدت ایام مزبوره نوبهار دخی دیرلر استاد خلوت از اغیار بایدنی بهار
پوستین بهردی مدتی بهار ثانی برك درخته دیرلر عموما و تازه چیقر
یپراغه نوبهار دیرلر ثالث نارنج اغاجنك یپراغنه دیرلر خصوصا سائر حما
مخالف نارنجك اول یمشی ایریشور بعده یپراغی چقار شیخ نظامی تصریح ایلمشدر
دسم تربخست که در روزکار پیشتر دهد میوه پس آرد بهار رابع شکوفه یه
دیرلر عموما نارنج شکوفه سنه خصوصا بتکده یه یعنی بتخانه یه ده بهار دیرلر
بر آتشکده نك نامی در بیوکلك بر دنکنه یعنی بر تاینه دیرلر بر نوع کلدر که
کاو چشم دخی دیرلر ترکستانده بر معروف و مشهور خانه نك اسمیدر فرهنك
جهانکیریده کل زرده بهار دینلدوکی مرویدر بر نوع کلدر که نامی بهار در
تحفة الاحبابده بمعنی خانه منقش و پرنکار شرفنامه ده بر جزیره اسمیدر
لسان الشعراده هندوستانده برخطه نك نامی اولدوغی مسطوردر فرهنك
ینه ایام نوبهار اولدی مرغزار ایچره مرغزار اولدی قوریلدی خیمۀ الهیلر
شاه نوروزه سایه دار اولدی نوروز سنه سمیه نك اول کونی وجه
تسمیه ده اقوال وارددر اشهری بودر که فرعون سحره جمع ایدوب حضرت موسی ایله

بهارك معنایه دربری فصل ربیع معناسنه
وبری بر بتخانه اسمیدر ننده کرخو وزی سفانج
العلومده دیمشدر البهار بیت اصنام الهند
والفرخار بیت اصنام الصین والبد هو الصنم
الاکبر الذی یحجبونه و یسمون کل صنم بذا شمس فخری
ایکی معنا ایله بیوردر رسید موسم نوروز کرد سیم بهار
شود بساتین آراسته بسان بهار ثالث بر جزیره
اسمیدر رابع بر صاری چیچکدر که اکا کاو چشم
دخی دینور و عرببده مشهوردر خامس بتخانه
بر آتشکده اسمیدر که انواع زیب و زیناتله ایله
مزین و مجوس قبله کاهی ایدی بوکا نوبهار دخی دینور
کذا فی المسکة

مساحره ایدوب مغلوب اولدوغی کوندرکه کتاب کریمده موعدکم
یوم الزّینة اندن عبارتدر   پاییز وپاییز کسر یا ایله دوایکی یا ایله ده
وبر یا ایله ده جایزدر فصل خریف معناسنه میر نظمی

شراب کهنه خور در فصل پاییز بهار کهنه یار وساقی جانئز فرهنک
کرما یا زصیف معناسنه مقابلی سرما قیش یعنی شتا معناسنه کرما وسرما
مشتقلردر کرما بالطبع اسیجیه ملایم دیرکه یازده موجوددر سرما
بالطبع صوغه مقارندرکه قیشده موجوددر کرمی ذاتی وعارضی
اسیلک ودر حرارت معناکرم اسی حر وحار معنا ضم کافله غم واندوه
معنا مثنوی

اولکم اوله اصلی ازی اول پاک نژاد اولدی

اولکم اوله اصلی الچق اول اولدی فرومایه

نژاد زاء فارسیله اصل نسب معناسنه در نژاده ها نسبت ایله اصیل
معناسنه در مسکلا فرومایه قدری واصلی الچق وضیع معناسنه بد نژاد
دخی دیرلر بد اصل وبد نهاد معناسنه   با فرومایه روزکار مبر
کرنتی بور یا شکر نخوری جناذ فروا شاغه تنها استعمال اولنمز اسماء
داخل اولور فروتن کبی متواضع معناسنه   فروتن باش تا رفعت دهد
وفرومایه کبی   فرومایه پیوسته خوارست وزار افعاله ده داخل اولور
فروبرد وفرورفت کبی ای فتاحن بباد فروروی مثنی مایه اصل وسبب معنادر
اماده یراقلنمش پرداخته دوزلمش   تزلنمغ ودوزنمك نازبدن وبیرن
اماده یراقلنمش یعنی حاضرلنمش ودوزنمش ساخته ومهیا کبی ومنه اقشلاقه
اماده حاضر ومهیا اولمق پرداخته اوج معنایه کلور اول نهی کرده

وخالی ساخته معناسنه ثانی آراسته وجلا داده معناسنه ثالث درساخته
ومشغول شده معناسنه شاعر دل از هر دو عالم تهی ساخته
بیاد خداوند پرداخته   وپرداختن لفظنك جمیع معنالرینه اسم مفعولدر
فرهنگ نازنین نازلنمق عربیده غنج معناسنه نازنین وفخر ایلمك در رشدن ایلمك
معناسنه ده کلور که ترکیده کوکنلمك وعربیده غبطه دنور مشترك
پیرایه پیراستن دن اسم مصدر در بزك وبزنش ودوزنش معناسنه در

ماهی بالق اولدی مار یلان و قرنجه مور   عقربله چیان اولدی کژدم وصدپایه
ماهی یای اصلیه ایله بالق حوت معناسنه در سودی مار یلان حیه
معناسنه مور قرنجه نمل معناسنه هرکجا چشمه بود شیرین مردم ومرغ ومور گرد آیند
مثلثه کژدم کاف عربك فتحی وزای عجمینك سکونی ودال مهملهنك ضمیله
قویروغی اوری عقرب معناسنه مکن انکشت در سوراخ کژدم
صدپایه حشرات ارضدن بر نوع ایاقلری چوق بوجکدر که چیان دیدکلری
قورده دخی دیرلر دیمشلر صاحب وسیله دود یسقط من شجر الخلاف دیمش در

امروزکه اندوزی فردا بمیان آید   بوکونکه قزانورسن یارین کلور اورتایه
امروز اصلنده این روزدر معلوم اولاکه روز وشب وساله اسم اشارت
قریب یعنی این لفظی داخل اولسه کسر همزه به دلالت ایلین یا حذف اولنوب
نون میمه ابدال اولنور پس امروز بوکون دیمکدر سودی اندوزی قزانورسن
دیمکدر   فردا یارین دیمکدر غد معناسنه
لفظ مفرددر کاه اولنور مرکب اعتبار اولنور اول تقدیرجه برجزئی فردرکه
یالکز دیمکدر وبر جزئی ده الف ممدوده در که اصلنده ای دریاسی حذف
اولنمشدر آمدن دن مأخوذدر معناسی کل دیمکدر پس فردانك معناسی

ترکیبی یاللکرنکار دیمک اولور ایدفعل مضارع مفرد غایبدر ایدندن کلور دیمکدر سودی

مفعول مفاعلن مفعول مفاعیلن بوقدر ایکی عالمدہ ایلک کبی سرمایہ

دل بنوہ ساکرہم جان چاکر واله یوزوکر ہم شمس خاور

مستفعلاتن مستفعلاتن بودر مرفل ای قدی عرعر

قطعۂ چاردهم دربحر رجز مرفل

نوقیتۂ دیرلرکنذیدہ کنذی بکستہ اوزلمش قویمش کنذہ

کنذیدہ کنذہ ایکسی دخی کاف عجمیلہ مردار قوخودر ومردار قوقمش

نسنہ دراولکہ کنذیدن لفظندن اسم مفعولدر ایکنجی کنذن لفظندن اسم

اسم مفعولدر شرح کنذ کاف عجمیلہ مردار قوخوتمق معناسنہ معروضنہ

ها اختصاص ایلہ کنذہ دنور سنتمن معنا کنذہ از خانہ آن کسر کنذہ

بکستۂ سکون کاف وسین ثانی وضم سین اول ایلہ اوزلمش وقرلمش

نسنہ معنا بکستن لفظندن اسم مفعولدر اولنده باء تاکید ایچوندر کنذہ فتح

کاف عربی وسکون نون ایلہ خندق وقویمش وبوزلمش صوبندی وبوکا

بکزر نسنہلر معناسنہ

فرخندہ فرخ قتلو وخرم شاد اغلمق کوللمک کریہ خندہ

فرخندہ فانک فتحی وراک سکونی وخای معجمہنک ضمیلہ مشهوردر

فرخ دخی اول معنایہ در ترکیده قتلودیمکدر یعنی بختلو وسعادتلو

وهمایون وسعد معنا حافظ مرحبا طایر فرخ پی فرخندہ پیام

خیر مقدم چہ خبر یار کجا راه کدام اما مولانا سودی حافظ شرحندہ

فرخندہ خانک فتحیلہ دردیمشدر مبارک وبخت وقوتلو معناسنہ

بو عبد حقیرک اکلادیغی بودرکه بو مقوله فتحه‌لر بعض اصحاب تنظر اوندن در
اصل لغت ضمله اولمغه سایغ دکلدر وحدی افندی و فرخ علم دخی استعمال اولنور
شایع در حافظ دلم ز در هوای روی فرخ بود آشفته همچون موی فرخ
شفی خرم هر یرکه چیچکلر و سبزه و صولر ایله آراسته اوله اکا دیرلر
و یای مصدری الحاق ایدوب خرمی دیرلر نزهت و نزاهت معناسنه
و شاد یلغه و شاد و خوش دل اولانه کمسنه و زمانه دخی صفت اولوب عید خرام
دیرلر و قوبارد و قدنضاکره نیجه زمانه تازه طورور بر نوع قرمزی چیچک اسمی در
دشیشه شادشین سوینن کمسنه فرحان معناسنه مقابلی ناشاد در کچش اولمین
کمسنه دیرلر شاد بدانم که دل ز غمیست کامدن غم سبب خرمیست مثنوی
کریه اسم مصدردر اغلمق معناسنه سودی خنده خانک فتحی و نونک سکونیله خندیدن
لفظنک یعنی اسم مصدردر اسمیدر کولمه و کولش دیمکدر وحدی افندی

بل آفریننده یارادیجی رزق ویریجی در روزی دهنده
آفریننده آفرین آفریدن فعل امر و اسم فاعلدر خالق معناسنه
جراء آفرین تا جهان آفرید سواری چو رستم نیامد پدید
و کلمه تنزیه و تحسین و حمد و ثنا دخی کاور همی آفرین کرد بر بخندای
که کیتی بفرمان او شد بپای شکوه یارادیجی آفریدکار کبی عربیده خالق
معناسنه آفریدن اسم فاعلدر آفریده یارادلمش عربیده مخلوق معناسنه
آفریدن دن اسم مفعولدر عربیده باری دیرلر یارادیجی معناسنه زیرا
بر، یراتمق برئه یارادلمش معناسنه در کانون اللغه و فرهنک روزی دهند
روزی رزق و عسکره ویریلان وظیفه و علوفه عربیده ارزاق الجند
دینور علوفه عسکره توزیع ایدلنه روزی ده دینور شکوه

وبرکون معناسنه دخی کلور اما فرقلری اولدرکه وزرف معناسنه اولیجق کلمه بانفر
کلمه دن در وبرکون معناسنه اولیجق وحدت ایچوندر ولفظ دهنده دال مهمله نک
کسری وهانک فتحیله دادن لفظندن مأخوذ اسم فاعلدر ویریجی دیمکدر پس
بومحلده ترکیب اولنوب لفظ رزاقدن تعبیردر یالکز دهنده ویرک عورت
واوغلنه وسطلقا ویریجی معناسنه دهنده

هم تبلیجی بر بوبنده دیرلر سکردجیه دیرلر دونده
بوبنده بیلیجی بوبندن لفظندن اسم فاعلدر بلمک معناسنه در ادمی وکلمه صفت اولور
هم چاپکجی همدایانجی اولدی کشنده داخی کشنده

خود را ستودن کنذوی اوکمک لاف ورجی دوهم کپ زننده
خود را ستودن خود کنذو معناسنه را اداة مفعول در خود را کنذوی دیمکدر
ستودن اوکمک مدح معناسنه لاف اوکونمك معناسنه وصیغه امر ووصف
ترکیبی دخی اولور نعمتی دریا وزرف معناسنه کلور دیمشر کپ لاف واوردک
ایچ بوزی بولغت حرکات ثلثه ایله مرویدر دهنده زدنتن زدن لفظندن
فاعلدر اوریجی دیمکدر معنای ترکیبی اوردی اوریجی واورد چالیجی
دیمکدر لاف اوران کمسه اوردن شوب چالدیغیچون کپ زننده دیرلر
هرچه بخواهی روخواه دردتو هرنه دیلرسک وار استه سنده
مستفعلاتن مستفعلاتن سن سنده اولمه غافل ایکسنده

قطعه پانزدهم در بحر الکامل المثمن الاقطف

بد اصطره ستره تریمیقلدرستردن بیلکو فشا فشا منزل وقصر ستره و
فسانه بیلکی طاشی عربیه ستن معناسنه افسان دخی دیور

دونده یعنی سکردیجی دوبن لفظندن اسم فاعلدر بلمک وسکرتمک معناسنه در

لمحرره
معنی بیله بیجه بقدر برسنلک رای قدر بیلمدم
کوریجک خطک اورحمه ایدم قویک زوریتسم
متفاعلن فعولن متفاعلن فعولن
مصرعکه واقع بیانه مقطف ایدیلوب نیتم

افسانکی

افسانکر تیغ تت مرتخ جنان شان دخی شین معجمه ایله بیلکو
وفسانه سی معناسنه کذا فی مشکلات شهنامه فسانه قصه وحکایه ومثل
استرون حمله اولمیان عورت دیمشلر بعضیلر عقیم معناسنه که هرکز
طوغورمیه نستروان شله دشنه استرون دخی دیور کسر همزه وسکون
سین وفتح تاء مثناة وسکون را ایله زن عقیم یعنی ولد کتورمز عورت حیوانده
دخی استعمال اولنور شمس فخری براین سبب که فحول کرام عنین اند
شدند سادر ایام نیز استرون فرهنگ

دیدکلری دکمکله نشاندن دخی جمعه نشانند دخی صقمغه فشرون دخی طوکمغه فسردن
نشاندن دیکمک اغاج کبی غرس معناسنه وغیری نسنه کبی واوتورتمق اجلاس معناسنه
ونسنه برابیش ایچون نصب ایتمک کمافی نعمة الله نشان علامت واحکام سلاطین
اولان عنوان توقیعده اطلاق اولنور وامر در نشاندن دن جنان فشاندن
وافشاندن صاچمق وسلکمک ویمک وصاورمق معنالرینه افشاندن دخی دیرلر
نعمة الله وفرهنگ فشرون وفشاردن صقمقدر دکر عربیده عصر دیرلر پای فشردن
ایو صقوب ثابت قدم اولمقدر پای واشکنینه اول معنایه در فسرون
طوکمق وبخ بستن معناسنه در مشکلات وصولمق معناسنه فرهنگ

بغل اولدی قولتق اغز بوجغینه لنج دیرلر بوجغه دکی کنج لیکن اوتورقدرت شین
بغل قولتق لنج ضم لام ایله ادرد معناسنه در که عربیده شدق دیرلر
کرک طشره یوزی اولسون نته که شمس فخری بیورر که چون نشنه بروز کرم در
همه در خوف رهند لنج وفرنج فرنج ضم فا ایله ورا ایله اغز چوره سی معناسنه در
کرک ایچ یوزی اولسون نته کیسی بیورر نه همه کاونودانی نه همه ذو ونز است
لنج برباد مکن بیش وکف برمفراز کنج کاف عربی ایله کوشه وبوجقدر عبد القادر

کنج کاف عربینک ضمی ونونک سکونیله مطلقا بوجغه دیرلر بعض طشره کی
وایچریکی بوجغه دیرلر امّا بیغوله با عجمینک ضمیله ایچ بوجغه دیرلر **سودی**
نشیمن آشیانه ومطلقا اوتوراجق مکاندر **مشکلات**

دیمش اوتلغه چراگاه دخی اوتلو علفزار اونه دی گیاه اوراق داسندن نوار اورکن
چراگاه اوتلق یری مرعی ومرتع یر معنا اصلده اوتلاق معنا اولان چرا لفظی که
ایله محل معنا اولان گاه لفظندن ترکیب اولنوب گاه چرا ایدی بعده اوتلاغه
علم اولمغله مضاف الیهه تقدیم اولنوب چراگاه دیدیلر **دنیشه** چرا زار وچراگه
وچراهین دخی دیرلر نعمة الله ده مذکوردر چرا دخی فتحیله اوتلاق مرعی
معنا ومبالغه فاعلدر چریدن دن اوتلامق رتوع معنا **منشی** علفزار
اوتلو یر معلوم اولا که زار شول معنادن عبارتدر که ترکیده کاه لک ایله
تعبیر اولنور لاحق اولدوغی لفظک اقتضاسنه کوره بنبه زار بنبه لک شوره زار
چوراقلق کشت زار اکنلک لاله زار لالهلک کلان ومبت معنا واوفاعلدر
اکلیجی نالان معنا زاریدن دن اکلمک اینکلمک معنا بباغ کوی تو ناله هزار عاشق زار
زار ناله زاری معنا زار درهجر شیوه عاشق **جناه الجناس** گیاه کاف
عجمینک کسریله اوت بنات معنا یا بی حذف ایدوب گیا دخی دیورنته که حذف
ها ایله پادشاه دن دوکه کبی واخری یا ایله گیای دخی گیاه ومبت معنادر
بته که عبدالقادر مشکلاتنده مذکوردر دلسن اورک کی ایکله اکین بجلور
عربیده مینجل دیورلر واوربه وبغدای قلیچی معناسنه ده کلور دام شکار وهر
معناسنه ده کلور **مشکلات** نوار اورکن واورغان واوکندزه وچادر بولرینه
وکدکلری بعضی شریت در وقولان کبی ایب در **دنشه**

شیم ولدی جاوف ادی اشیم ولدی داخرانی فره اوه دیدی خرکه قلبون نه اولدکرزن

نشیمن نونک فتحی وکسریله اوتوراجق یره
دیرلر وهر حیوانک کیجه یاتغنه مستعملدر
سوذی
نشیمن تونق اوتوراجق ومطلقا اوتوراق
معناده اولور **منشی** مطلب در نشیمن عالم
تکیه گاه فراغت خاطر **جناه الجناس**

شیم چارق که اکنجیلر خام کونده دیکوب ایاقلرینه کیورلر شمس فخری بولجیلر
یا بوجی و بعد و نفرت و قاچق معناسنه دیمش شیم شلله دشیشه اشیم کسر همزه و شین
ایله محشور و شلوار و ایاق طونی معناسنه اشیتم دخی کسر همزه و سکون شین ایله بو معنایه در
ایشیم دخی کسر همزه و سکون یا ایله [illegible] شین ایله اکی معنایه در اول بمعنی
اشیتم مرقوم ثانی کنکیرلرک یاغلی سختیان طومانلری معناسنه در بر دلبر
کنکیر وصفنده ابو المعالی کنکیر ماه رو را بین چه صنعت کرده بود
کوه بلوری درا یشیم کرده از دیده نهان فرهنک و دشیشه ده مذکوردر
رانین بچکه چاغشیر و شلوار و تمان چاغشیر معناسنه جامع الفرس
خرکه خرکاه لفظندن مخففدر ترکمانلرک یاقلرده اولان کچه دن و چولدن اولری
و پادشاهلر اوتاغ خیمه معناسنه خرکاه ده مثله دشیشه و غیره کرزن
کاف فارسیله علی وزن جعفر پادشاهلرک دیبادن بر نیم تاجیدر جواهر ایله
طوقنمشدر دیوارده اصیلور تخت اوزرینه اویوردقده احیانا باشنه کیرلر مکمله

خرکاه و خرکه کلاهها بالکسر با کاف
فارسی جنبی از خیام مرتب پادشاهان
وسلوک شرفنامه

پند او کت که خیر خواه سیر تی در نصح و وعظ معناسنه کوش کن پند پیر دانا از جنا ب
مفاعلن فعولن مفاعلن فعولن یرار له یار اولمه یولردن ایلک اوکرن

قطعه شانزدهم در بحر مضارع الاخرب المثمن

مفاعیلن لفظندن میم و نون حذف
اولنوب فاعیل قالور مفعول صیغه سنه
نقل اولنه اول مفعوله اخرب دیرلر
سنه

بلچق کل اهک الجی هم قلچی او داسه میتین کلنک و کورک یارود دخی ما
کل کاف عجمینک کسریله بالچق طین معناسنه مثنوی در بیابان حسرت و حیرت
ماند اغبار هچو خرد در کل مثنوی اهک مد همزه و فتح ها ایله الجی انکله بنا یاپرلر
عربیده جبصین دنور و کرج و خرزه معناسنه فرهنک و دشیشه داسه اوراق
و قلچق که باشقده اولور و باشق صاپی مجمع الفرس میتین کولنک کر

طاءنك كسريله وقرمه جامع الفرس پارو فتح باء عجمی وضم راء مهمله ایله کورك
معنا فرهنك جهانكیرده بر معناسی ذقن و بر معناسی دخی کوك وکلن قارو طپراق
کورورلر   ماسه کورك واى دريغ واوكرد كه چاره البتّه در جامع الفرس

قپلان پلنك و قوپلك تنك اولدی طاره هم تنك   مانی کتابی ارژنكدی ژنك ابرو یاء

پلنك فتح باء عجمی ولام ایله و نونك سكونیله ایکی معنایه در اول قپلان دیدکلری
بر تیجی جبو اندر عربیده نمر دنولور كسر نونیله ثانی فرهنك جهانكیرده درق
اباقلی تخت كبی نسنه درکه اوزرنه ایلك قولان ایله اوروب اوزرنده یاتورلر
عربیده سریر دیرلر و کسر لام ایله ایشلك اوکزدن دیوار ادنه واروجه
دیوارك صحامتنه دیرلر   معلوم اولاکه کلمه نك اخرنده واقع اولان
كافك ماقبلنده نون ساكن اولسه اول كاف الب عجمی در
تنك بش معناسی وارد بری ضیق وطار معناسنه زعیش تنك بر نجی خنده‌ها یعنی
عاشق زار تو در کنج فراق تیره روز و تنك حالست و نزار و بری یوکك برطرفی که
ترکیده دنك دیور عدل معناسنه دبری الك وقانزلی ایری وسمری قولاکی معناسنه در
وبری طوران ذهنی ده بر شهر درکه کوزللری نهایت حسنده در ترکانك تنکی
اکا منسوبدر وبری طاغ دره سی معناسنه در بو بیتده معنی اخرزاد در
فسیله جوانمد بتنکی نراز بخوردند وسیراب کشتند باز مانی بر مشهور نقاشدر
اسمیدر که ادعاء نبوت ایلدی وصنعتنی معجزه ایلدی وخلقی زندقه یه دعوت
ایلدی ملوك ساسانیاندن بهرام ابن هرمز ابن شاپور ابن اردشیر بابكان
حبله یوزندن اکا واتباعنه تعظیم وتکریم ایدی تاکه اکا اعتماد قلوب جمله سی
ظاهر اولدیلر برکون علماء جمع ایدوب انك زندقه و الحادی ثابت اتدکدنصکره
توبه عرض اولنوب قبول اتمامکله دریسن یوزوب صمان ایله طولدروب آصدیلر

اژدنك فتح همزه وسکون زاء ایله بر تصویر
نامه در که مانی نقاش استخراج ایلدوکی
تصاویر ونقوشی انده رسم ایلمشدر
چین سرحدنده هندده بر عظیم
شهرك اسمیدر تعریب ایدوب
صین دیرلر و نکارخانه سی بر عظیم
کلیسادر که اول مملکتده بیله اولانه
استاد نقاشلرك هر بری کندی استخراج
ایلدوکی نقوشی واشکال غریبه وتصاویر
عجیبه انده نقش ایلمشلردر فرهنك

مانی

واتباعی مزاولرینه الی اخرهم هلاك ایلدیلر اصلا مذهبلرینك نام ونشانی قالمدی
ودیرلرکه چینده مذهبی موجوددر ارژنك بر دیودر که پادشاه مازندرانك
ایدی ودیو سپیدنك سپهسالاری ایدی کیکاوسك یانندہ اسیر
اولوب رستم خلاص ایلدی نباید که ارژنك ودیو سپید بجای ارنو پاینده هردو سپید
دیو. وتورانك مبارزلرینك بر مبارزیدر وبر نقاش مشهور اسمیدر نقش
ارژنکی کاشنوبدر نته که شیخ نظامی بیوردر روان کرد کلك سیه رنك را
ببرات مانی وارژنك را امیر خسرو دخی بیوردر بقصر دولتم مانی وارژنك
طراز سحری بستند دوستان اما میر خسروك بو بیتنده ارژنك مانینك عبارتدر
که درچین دیدم از ارژنك بدکار که کردی دائره بی خط پرکار مجازا
تصاویرینه ونگارخانه سنه ده اطلاق اولنور وسطلق نگارخانه دخی اطلاق اولنور
نته که شیخ نظامی بیوردر که چون کرده اند این دو صورتنگار دو ارژنك ابریکی سانگار
بو نقاشه ارژنك دخی دینور **مشکوی** ژنك رای عربك فتحیله پاس وکوف که
اینبه وغیره کاری اولور بعضیلر تصحیف ایدوب زای عجمیله اوقودیلر **سوش**
پاس بش معنایه کلور اول بعض نسخه‌ده کیجه نك درت بخشنده بر بخشنه دیرلر
کلام کابرده وارد اولمشدر که اول وقتلرده بیدار اولان کمسه یه پاسبان دیرلر
کیجه نك بر بخشنه پاس دیدکلری غایت شایعدر بو قدر وار در که اول وقتده
بیدار اولانه پاسبان دینلدوکی ظاهر وثابت در اول وقته بکجی مخصوص دکلدر بو
کیجه یه مخصوصدر ثانی پاسبان معناسنه در ثالث محافظ وحفظ معنا شیخ سعدی
گلستاننده مجد وحسنه خطا با بردست پاس خاطر بیچارگان وشکر
برما وبر جهان آفرین جزا رابع فرهنك جهانگیریده بمعنی تنگی دل وغم واندوه
خامس خوف معناسنه **فرهنگ**

طورنه کلنک دررنک طاغ کچیسی ولی ننک عار اولدیغی ختنه سنت منت دیمش سپاس

کلنک ضم کاف عربی و فتح لام ایله طورنه قوشیدر که عربیده کرکی دیرلر رنک

اون ایکی معناسی وارد ربری مکر وحیله معناسنه در ثانی حیاة وزندکی

معناسنه در ثالث بزکوهی وکاودشتی واهو وبوکا کوره یبانی حیوانی معناسنه در

رابع تاج ایچون وبوریسین الغو ایچون بسلنور دوه وشتر معناسنه در که فرجی سورر

کاروان بسیر اکم داده جله بارکش کاروان دیکرم بخشند بختی جله رنک

بسیراک کنج دوه در که ایکی اوج یاشنده اوله وعند البعض اول دوه در که اناسی

ناقه عربی وپدری ایکی اورکجلو اوله ترکیده مایه دوه وبسرک دخی دینور

بسراک حذف یا ایله ده لغتدر وبختی اول دوه در که عربیه وعجمیه متولد

اولمش اوله بخت نصرته منسوبدر خامس فائده وخوشحال معناسنه در

سادس خجالت وشرمندکی معناسنه سابع لون وبویه معناسنه در

ثامن درلو ونوع معناسنه در تاسع خیانت معناسنه در عاشر حصه ونصیب

معناسنه در حادی عشر روش وسیرت معناسنه ثانی عشر احول وشاشی

معناسنه در **ننک** ننک ناموس وحیثیت معناسنه عار عند الناس مستهجن

ومکروه اولان اموره مظهر اولمقدن عاقله طاری اولور بر حالتدر اصلی

عربی در النار ولا العار مثلدر عار سدار انجه ندانی مهرک **منت**

ختنه سنت که ایدرلر سنت عربیدر منت بودخی عربیدر سپاس شکر ومنت

کی شود در نظر خرده شناش منتهی سلسلهٔ شکر وسپاس ناسپاس

کفران نعمت شعاری اولانه دینور **جناب**

هفدانه درعشور اتنی ویاغ روغن برپانه آشنه کوذاب دیرلر حناء کا

هفدانه آش معروف مطبوخ طعام اسم جنس در روغن یاغ سمن معناسنه

رنک بویه صبغ ولون معناسنه وصف ترکیبی ده

اولور نیل رنک کبی وحیله ونزاکت معناسنه

کلور وطاغ کچیسنک ارککی اودی معناسنه

حناء الحنا

هر بایغه اطلاق اولنور اضافت ایله روغن بادام و سائره روغن کبی جناب
کوداب ضم کاف عجمیله بر بایه آشی که التنده برنج پشر دلر و تعریب ایدوب جوذاب
دیرلر شمس فخری معیار جمالیده بکمز معناسنه دیمش دوشاب کبی وصدی افندی
کاسه چینی اسم عامدر سر زیاده اولنوب سرانجام ده دینلور و بویله قدح
انجام صوک و دشنام سوکمک ستایش اوکمک دشت اووه در لکن طشت پیکار دیدکاه
انجام فتح همزه و سکون نون و فتح جیمله هر نسنه نک اخری عاقبت و آخرکار
معناسنه سر زیاده اولنوب سرانجام ده دینلور مقابلی آغازدر شمس فخری
چون فلک جاه اوست بی آغاز چون قضا حکم اوست بی انجام و قدم
معناسنه مرادف فرجام در انجامیدن اشینی اخر ایتمک و بر شینک اخری اولمق
معناسنه لازم وهم متعدی اولور فرهنک دشنام سوکمک معناسنه جناب
ستایش اسم مصدردر ستاییدن دن اوکمک و مدح و آفرین معناسنه
و غزلده شاه البته دخی ستایش دیرلر سودی وغیره دشت معروف
و ترکستانده بر ولایت در و تبریز ایله اردبیل ما بیننده بر شهردر و اصفهان
بر قریه در و شیرازده بر موضعدر که دشت ارزن ایله مشهوردر مکاره
طشت عربیدر حق بودر که فارسیده طاحرفی بوقدر اولان دخی عربیدن
اخذ اولنوب استعمال اولنان الفاظدر فارسیسی تشت در اولی و اخری
تا ایله در تعریب ایدوب طشت دیمشلردر لکن غلط در زیرا جوهری صاحبی
طشت لغة طی ده طسدر دفع ثقالت ایچون احدای سینی تایه تبدیل
اولنوب و باب سین ده الطس والطسة لغة فی الطست دیمشدر ساعر
پنکان کسر بای فارسی و سکون نون و فتح کاف فارسیله طاس و فنجاندن
بیوک ظرف و دخی لکن و قم ساعتی نه ده دیرلر مجمع الفرس ده دیبی دلک

طاسرکه اهل قری انکله صوتقسیم ایدرلر نسخهٔ حسین وفایی ده باقارسله
منقولدر ونسخهٔ میرزا ابراهیمده صحن دوبین یعنی نوج وباقرده دورلنیر
صحن معناسنه فرهنگ

انکوراوزم ادلند درالو مرودامرود سیب المه نار انار وکلنار دکراسه

انکور تازه اوزم عربیده عنب دیرلر حمد شیخ پیرسیفروشه اولهتا نولا
حسرت انکوردن دیوار باغی بیصدنود الو متهمزه وضم لامله ارک اجاص
معناسنه الوی سیاه الوی بخارا دیرلر ونوعنه دخی دینلور زرد الو
وشفتالو کبی بو بیت ده الود لفظندن ترخیم اولنمشدر حضرت مولانا
جمله اهل بیت خشم الو شدند   که همه در شیر نر طامع بدند
امرود معروف میوه کمثری معناسنه جنانه امروت فرهنک جهانکریده
امرود معناسنه اولدوغی مسطوردر انبرو فتح همزه وسکون نون وضم با
وراء مهمله ایله بودخی امرود معناسنه در فرهنک سیب معروف
داودیجی وطوقندریجی معناده کلور   چنانست کیهان آسیب سیب
پسر هر فرازی نهاده نشیب شکلات نار معروف دنان معناسنه
همه نارنج عنغب ناریستانه انار دن مخففدر من اکل رمانة انار الله قلبه
حدیثنده که انار عبارتنده اولان ایهام تناسب بو اصله مبنیدر جنانه
کلنار کراس معناسنه در که جلنار معربیدر یعنی کلناری تعریب ایدنجه
جلنار اولور روسك تحویل آفتاب بره الك اول چقن میوهٔ مقبوله سیدر
وافاتین علیها کلنار   علقت بالشجر الاخضر نار   قانون ادبه بو بویوردر
مستوردر سروری مرحوم شبنامه شرحنده بویله ضبط ایلمشلردر
بعض محلده انار چچکی دیو مضبوطدر کراسی کورشتو بلمدکلری ایچوندر

کلنار بر نوع اغاجدر که نار چچکی کبی
شکوفه سی اولور فاما قیمز اولور
حقیقتده کلی ادی کنده و بو علم قلنمشدر
جلنار معربیدر جنانه لجنابر

انار فرهادکوه بیستونده واقع بر انار اغاجیدر
منقولدر که اول وقت فرهاده بر پیره زن شیرین
اولدی دیو خبر ویردکده النده تیشه سن باشنه اوروب
دوشوب کندی دمی اولدقده تیشه خونی الود یره دوشوب
دسته سی صاپنجلهری بامر الله تعالی کیدوک نشو ونما بولوب
برک و بار ویردی شکر اول دسته ایله میوه سی
اولدی قدرت الهی بی نظیر انار اولدی ایچی دل عاشق
انار اغاجندن ابدی حاصل اولوب قوپادوب یاد دفنه دعاکسترد اولمشدر کوره بلر
حسرت دانه سن شیرین مثال صاپنمشدر دیو بویله دردیرلر
الا نه

کذا فی شرفنامه وجمع الفرس

[illegible]

انماجه یاشه الدطوشنجل وطوغن باز یوهه دلوجه طوغن جم سب بر
یاشه بای بجیله شکاری قوشلردن انجه یه اطلاق اولنور یاشنق معرب در
یاشادخی دنور واستیلا وبطش وسطوت علاقه سیله وزرایه استعاره
اولنمشدر شنی وجنانه اله فتح لام واخفای ها ایله طوشنجله دیرلر اله
ضم لام واظهار ها ایله بمجمع الفرس ده بودخی طوشنجل اسمیدر الوه مثله فرهنک
طوشانه شکار اتیدر وکیجوز عربیده عقاب دنور سید الطیور در کنیه سی
ابو الاشیم وابو الحجاج وابو حسنا وابو الدهر وابو الهیثم در حلبی افندی
باز فارسیدر بازی یا ایله عربیدر سودی برقاج معناسی واردر بری
مطلقا طوغان درکه انکله شکار اولنور ایرینه شاه باز دیرلر انا چاقره
علم خاص اولمشدر مطلق ذکر اولنسه چاقر مراد اولور باز سفید تونیقوز
وبری قولاج درکه عربیده باع دنور وبری قول وبازو معناسنه درکه عربیده
عضد دنور مشکلات وامردر باختن دن اویناسوغبت معناسنه
وصف ترکیبی ده اولور حقه باز ولعبت باز کبی نوعی خوشانی
همه غافل ز لعبت باز گردون چه بازی آورد از پرده بیرون وبنه
وبمعنی معاودت یعنی کیرو دونمک واچق کشاده معناسنه فرهنک
جهانگیریده بمعنی کز وکاه سیل مسطوردر فرهنک وشنی یوهه دلوجه
طغانه کرکرز دخی دیرلر بعضیلر بویمول ددلر بهر مثله جامع الفرس
شب پره یراسه قوشنه دنور عربیده خفاش دیرلر

اونک سونمکیله اولدی بطر ولیکن هم خار خار دیرلر اولسه کوکلده تا
بطر نعمت چوقلغنه سونوب مغرور اولوب کمسنه کوزینه کوسترمینه
دیرلر عربیده اکثر غرور معناسنه در وفارسیده بطر حیرت ودهشت

معناسنده استعمال اولنور دیو نقل ایلمشلر وحدی افندی خوار خوار
واو وسیله بی آرام معناسنه در خارخار غصه و تاسه و مرادف دغدغه
و برنق ددوف خارخار محنت از هجر کر ابروای کلکشت بهارست
اخر یار رفت از خشم و درد دل خارخار او بماند شکایت
بر جکر صد داغ حسرت یادکار او بماند
خرخشه و دغدغه و رنج و الم معناسنه جناس تاسه الم و اندوه معناسنه در
بشره وجه انده متکدر اوله شکایت
شادی مکن تو با سور انده سیار با سوک سویمدن دوکنه غصه کنورمیه
سور دوکون که زواج و ختانده احباب جمع اولوب سرور و نشاط ایدوب
عیش و عشرت و انبساط ایدرلر عربیده عرس دینور
ماتم زده را داعیه سور نمانده ست فی القاموس السور الضیافة فارسیة
شرفها النبی صلی الله علیه وسلم مثلثه سوری نشاط و شادمانی
معناسنه در کمال اسمعیل بیورر لعلت ی سوری و ساغر کانست
جسمت پیاله و شراب ترجانست کل سوری که کلاب کلی در بوکا منسوبدر
کل مدتنده عیش و عشرت اولمغله اکا نسبت اولندی سلمان ساوجی بیورر
ولله دره ز باد دل صنوبر خم کرفته کل سوری ز غم ماتم کرفته
چارشنبه سوری دخی که اخر اربعاء شهر صفر در بوکا منسوبدر اول کونده که
یوم نحس در نشاط بخش و فرح انکیز یرلرده عیش و نوش ایتمکله اکا
نسبت اولندی و مؤید الفضلاده سوری مانند پیکانه بر کل لعل رنکدر
شکایت اندوه و انده غصه و غم در اندوه هیدن غصه لنمک و الملنمک
اولمق معناسنه اندوهکین و اندوهکن دخی دیرلر کین اکین دن مخففدر

اندوهان

اندوهناك بوندن زياده يه تعبير اولنور غايت غصه لو ديمك اولور فرهنك سوك ماتم و مصيبت معناسنه در سنبله قلچغی يعنی اكن باشی و صاقلی كوسه معناسنه ده كلور مشكلات

مفعول فاعلاتن مفعول فاعلاتن سلطان عالم اولدی سايغ اولاء پلاسه

پلاس بای عجمينك فتحی و سين مهمله نك سكونيله سال و اسكی چول و كثيفلر قفتانی دردبو نعمة الله ده مذكوردر

قطعهٔ هفتم هم در بحر خفيف مخبون مقصود

ايو خرس طوكز نه خوك و كراز سك مكس ايت سكك دی خر كراو اياز

خرس ايودب معنا كراز ضم كاف عجميله سكز معناسی وار در بری اركك طكوزدركه ازو ديشی وار در خوك ديشی طكوزدركه ازوسی يوقدر كاس مطلقا طكوزدر كرك اركك كرك ديشی ميرخسرو بيودر

خوك كرد ندان كرازی نمود طعمهٔ سك شد زكرازی چه سود ثانی

الات وسلاحدن بی باك اولن شجاع و دلاور در اندن منقولدر ثالث كيوكانه اولادندن برنا مدار پهلواندر رابع بر بيوك پيل دركه ايكی طرفنده اولن دمر حلقه لرندن برايب كچروب هر طرفندن بركمسه ايی طوتب يا اوكوزه باغليوب انكله بری سوكرلر خامس حرارتدن اولن استمه دراكثر قاريلره حين ولادتده اولور سادس اغرغی طاز بريضی برد قدركه مسافرلر ايله اغنيا غلافی ايله قوللنور سابع حرامينك معناسنه اسم مصدردر و كرازيدن دن امر و صفدر نا من چوبان چوسا غيدر را مهمله برينه واو ايله ده مرويدر مشكلات سك ايت كلب معنا سك اصحاب كهف روزی چند بی نيكان كرفت و مردم شد

كراز
خوك
كاس

مکس اسم عامدر سنککه اطلاق اولنور ذباب معناسنه

کاسه لیس کس سنوچون مکس اروبه اطلاق اولنور نحل معناسنه

عزیز نعمت کیش ز ذوق بیخبرست   متابه مکس مرده دردی زنبور

خرکز کوز دیدکلری سنک کرپای کونلرنده صحراده طواره اوشوب انجیدر

وصف ترکیبی دن علم قلنمشدر جناف

دد سکه وارد و بدست قرش   قوله باز ودهم قولاجه دکه باز

وارد درسک مرفق معناسنه بدست کسر با و فتح دال و سکون سین ایله

و بعض نسخه ده کسر دال ایله ده سنقولدر قارش معناسنه که عربیده شبر دیرلر

باز وفتح با عربی وضم زاء معجمه ایله قولك طرف بالاسی ترکیده قرجه دیدکلری

عضودر شیخ سعدی هرکه باپولاد بازو پنجه کرد   ساعد سیمین خود را رنجه کرد

سوزن اکنه کر ادشون و سوفار   اوق کر یدرد مجدودی صندوکار

سوزن اکنه خیاط وابره معناسنه اصلی وصف ترکیبی در سوطرف زن صیغه

فاعلدر زن دن هر طرفدن التخیاطات اولماغین اکنه یه علم قلنمشدر

جناف کر کاف فارسیله ادشون وذراع معناسنه درعاقبت کار دضیف محروق

ده کر کفن و نه هکر زمین خواهد بود وکر نیزن دن فعل امردخی کلور

اسر سوق عض معناسنه وصف ترکیبی ده اولور المعون اغاجی معناسنه کلور

رستمك اوقی که اسفندیار کوزینه اوروب هلاك اندی بونده ایدی

بدین کر بود هوش اسفندیار   تو این چوب را خوار مایه مدار

چتال معناسنه کلور سوفار اوق کر یدر که کرینه کیرر و اکنه دلکی معناسنه

کلور کار کاف عجمیله صندی و مقراض در ودمر کسیجك برالت در و طوزاق

قرشوسنه دیکلر اغجلر معناسنه کلور که صید اندن اورکوب دامه دوشر

حرکز او زوایت بکلی
جامع العرب

داود شوم ودو لشز
و بد فعل جامع

ودنداغ ایله اصرمق واکنه ایله چوالدز ایله صنجمق معناسنده کلور مسکلات

پهن یصی بوغون ستبر وقصا کوته کرد دکرمی اوزونه دراز

• پهن فتح بای عجمی وسکون هایله اکرچه مشهوری یاصی معناسیدر اما اصلنده عریض معناسنه درکه ترکیده اینلو دیرلر طوله جکلن نسنه یه دراز وعرضنه چکلنه پهنا دیرلر فرهنک جهانکیریده فتح هایله پستاندن سد افراطله اقمغه دیرلرکه مادرک بچه سنه شفقتی سببیله طغیان ایدر فرهنک ستبر قالن وضخم معناسنه در مسکلات کوته قصا قصیر معناسنه کوتاهدن مخففدر کرد دکرمی مدور معناسنه وچوره ودائره پیرامن معناسنه جوانمرد کرد لیمان نکردد کرد اکرد جب چوره حوالی معناسنه مکرردر احاطه ده مبالغه ایچون دکرمی اتمکله ها اختصاص ایله کرده دینلور رغیف معناسنه دکرملکه جمعیت لازم اولماغین کرد کردن وکرد اوردن جمع اتمک معناسنه وضع اولنمشدر جناه ومثلثه ودوکم معناسنه دخی استعمال اولنور دشبه دراز دالک فتحی وکسریله اوزون دیمکدر

دیده کوز کور بین ونو نیکر نو بسوز ازنسای وایله بنا

دیده دیدندن ماخوذ اسم مفعولدر کورلمش معناسنه وماضیدن کورمش معناسنه وکوزده بیلک معناسنه ده کلورکه عربیده ناظرو انسان دنور وکوزه اطلاقی مجازدرنته که میرخسرو بیورر نبی همچو سواد دیده پرنور هوای عنبرفشان چون طره حور مجازا دیدبان معناسنه ده کلور نته که عربیده عین دخی بویله در مسکلات بین کورنظر ایله دیمکدر صیغه امردر دیدندن کورمک ابصار معناسنه کشینک غالب نظری نیه متعلق اولسه انکله وصف ترکیبی قلنور حق بین وخود بین وعیب بین

کرد کافک کسریله ورانک سکونیله لغتدر دکرمی واطراف معناسنه دروبعض لفظک ترکیبیله جمعیت معناسنده کلور مثلا کرد امد دیرلر جمع اولدی معناسنه سود وکرد اید جمع اولور معناسنه

دیده کور در کوز کوزه کوردر کوریز چشم دنوریز کندر اصلی دیدر دیدندن مشتقدر کورمک رویت معناسنه ها نقل لاحق اولمشدر واسم مفعولدر بوتقدیرجه مفرددر حافظ سواد دیده شوبده ام باشک شوی که نقش خال توام هرکز از نظر کرد د

وهنر بین کبی کاهی اولنه بر با الحاق ایدوب بیبن دیرلر جنانه وغیره
ننکر نکریدن امردر کوروب دکر دیمکدر وحدی افندی سور یانقر حرقت
معناسنه وامردر سوختن دن یانمق احتراق معناسنه کاهی اولنه بر یاکتوروب
بسوز دیرلر یاف معناسنه وصف ترکیبی ده اولور عالم سوز کبی شنی
بسای بسودن فعل امردر ال یوقیق ولمس معناسنه در شکلا
بساز ساختن لفظندن صیغهٔ امردر دوز معناسنه وعمل تمنی وترجی ده دخی استعمال اولنور

فجی در تازیانه یورت اتمک ترکتاز اولدی هم سکرد تبار

تاز سکردم ترک تاز وصف ترکیبی اقنجی سکردمسی جابی

جولانه مده سمند وسپر عقل ودین بکذار شهسوار من این ترک تاز را

ترکتاز یغما وغارت ونوب سکردم صالمق وتاز وشبوه نعمة الله

عرب واتد وایت تازی ایله وصف اولنور سکرتملری اعتباری ایله
والتنه تاز یانه دیرلر مثلثه

قلقمقدر جهیدن وبازی اوین وقلغی برجه اوینه بیبار

جهیده صیجرمق وقالقمق واوشمك وتفرجلنمك ویل اسمك معناسنه
نعمة الله بازی کسر زا معجمه ایله اویوندر لعب معناسنه ابو المعالی

طفل چوکند بجان عاشق بازی بایدکه کند عاشق او سر بازی

بعض نسخه ده جانباز معناسنه مرویدر فرهنگ برجه جیم عجمیله
امردر صیچره وسکرد دیمکدر دشیشه بباز

مردمک ماش ومرجك سجو هم نجی سرم درصوغن خوبیاز

ماش حبوبدن بر نوعدر لطیف الغذا مردمك وفره بوکرلجه وفیك دخی
دیرلر مثلثه سجو حبوبادن مرجك معناسنه در سرم فجی دیدکلری اجی
پیراقدر تره کبی یرلر دشیشه بیاز صوغن بصل معناسنه مثل الدی پیاز کوکلده نیاز

جنب وشکوفه صوغاننه دخی دنور خوف وهراس ورعب معناسنه
مقابلی امید اومور رجا معناسنه

متن

بیمار تور قو صیر ودر بیاز   داخی بسیار چوقدر اندک از
بیم توقع شر در   نته امید توقع خیر در مشکات بیمار خسته ومریض
وعلیل معنا مقابلی صحتدر مولانا عربی کفن بیاور وتابوت وجامه نیلی کن
که روزگار طبیب است وعافیت بیمار واستعاره طریقیله چشم دلبره دخی
بیمار دینلور بسیار کثرتی بیانده هر نرده اولورسه بخصوص چوق معناسنه
عربیده کثیر دیرلر اندک سکون نونله قلیل معنا مقابلی بسیاردر فرهنگ

متن

هم کم اکسکدر فراوان بول   اولدی خرسند قانع وحرص آز
کم کاف عربینک فتحیله اکسک وناقص معناسنه در کم مکن پرسش بیمار فراق سودی
کسرایله که ایله ضمیر متکلم وحده دن مرکب در که مراد بیمکدر مشکات
زفراوان فانک کسریله چوق دیمکدر سودی خرسند قانع
از کسی کین کتاب بر خواند   بدعای بخیر خرسندم جنات
آز حرص در تضرع معنا کلور مشکات

متن

پشنخور داوتمه قاصلدی خوید   کهنه کسمک دی اورتغه انبار
پشنخوزد اوتمه درکه بغدای واربه تمام ایرشمدن الوب قلیجغن آتش
علوینه طوتوب اوترلر غالمه معنا پشنخورنسله دشیشه خوید فتح خا وکسر
واویله یاشل اربه درکه طواره یدردلر واورسمیله بید وزنی اوزره دخی لغتدر
مشکات هرکه مزروع خود خورد بخوید   دو زخرمنش خوشه باید چید سودی
خوید واورسمیله خوش وزنی اوزره قصیل که ترکجه حصیل دیرلر یعنی
تازه ایکن بجوب حیوانانه یدردکلری اربه سودی کهنه کسمک که خرمن صووردکدر

واکن بالدرینك بوغونلری که قاتیلغندن کیچ یومشایوب صمانه اولماز
صوکه قالور ومطلقا نباتات بوغو ملری نه دیرلر وجوزکه قوز معناسنه
وبرمشهور شهر ادیدر دشته اباز اورتاق شریك معنا ابازانه جمعی
ابازکونده کافر وشرك ابازی اورتاق کوکلمز کندی کلمدی ینه
دل مارفت وی نیامد باز ای کوزل یوزلو بیك کل ونازلن ایشه خوبرو وجنبد ناز
دل یورك قلب معنا کوکل دنیلانه سلدکرده اطلاق اولنور جامی
معتدل شوکه هرکه اهل دلست درجمیع امور معتدلست جنا نازقنش
شیوه وکرشمه غنج ودلال معنا کر سرو چشم مرتینی نادوت بکشم که نازینی
نازان یار دلنواز کشم وامردر نازنینه دن نازلنمق تغنج معناسنه
بنا ذای سرو ناز دلنوازم وصف ترکیبیده اولور ای سرو نازحسن که خوش میروی بناز
نیاز حاجت وتضرع معناسنه که حاجتمند نا ننی حالتدر نیاز ارام نیازادم دلی وامنی
فاعلاتن مفاعلن فعلن ایره مقصوده هرکم صفایه راز
رازکتمی لازم نه نه ستر معناسنه حافظ بتمشیرم زدو باکسی نکفتم
که راز دوست ازدشمن نهانه به جناب
بخشن مصدردر اوت الملك معنا مضار عنده بیزد وامرنده بیزد وفاعلنده
بیزنده دیرلر وحکایتده بیخته النمش سنه معناسنه در وعاجز وکرفتار
ودرمانده معناسنده کلور مشکله ماشوالك دقلبور جامع اشنو
ترکیبدر برقرمزی طبراقدر که نقاشلر استعمال ایدرلر سبوسرای عجیله
کیلك نخالی معناسنه وهربیه معناسنه ده کلور دشته
خواهر قرقرد شه دی مادرانه انه یدر ادمه مردم دی ولی مردم جسم اولدیك
خواهرده کی واوده ایکی وجه جایزدر رسمی اولوب الف اوقنمق واصلی اولور

ای حرف ندا اولوکوند منادی در

قطعه مجهم در بحر رجز مثمن مطوی
بخشن اولدی اکمك هم دخی ماشو دراللك
هم دخی اسوکل سرخ اولدی سور اولدیك

واواو قیمق کبی خواجه لفظی دخی بویله در مادر انه ام معناسنه پدر معروف اب معنا
ترکیبده بابا واتا دیرلر حضرت آدم علیه السلامه ده اتا دیرلر شاعر

پدرم جنت رضوان بدو کندم بفروخت ناخلف باشم اکر من بجوی نفروشم

پدر اندر و پدر ندر کلاهما بمعنی اوکی اتا سنقولدر **فرهنك** مردم ادملو قوم
معناسنه اطلاقی رجاله مخصوصدر مرد شاهد دهر کر قلاشتر د مردم
شهربین اوقد ربیشتر دارد و کوزببکی انسان عین معناسنه حافظ
ذکر به مردم چشم نشسته در خونست ببین که در طلبت حال مردمان چونست
مردمك کوزببکی انسان العین معناسنه تصغیر مردم در جامی
ای وجودت خوان احسان را نمك چشم انسان را جمالت مردمك **جنابن**

هیمه وهزم در اودون هم دخی خاکستر کل اذر اود انکشت کومر احکر یعنی زلك
هیمه هانك کسری وسیمك فتحیله وهیزم ده هانك کسری وزانك ضمیله
اودونه دیرلر که عربیده حطب دنور خاکستر کافك کسری وسکون
سینله کوللدر عربیده رماد دیرلر رانك کسریله **سوکد** اذر فتح ذال معجمه ایله
جناب باری تعالی عز اسمه اسمای شریفه سندن و دخی برف وصاعقه معناسنه
مرویدر اتا ضمیم لام ایله اولدوغی ارباب رصد وتنجیم تحقیق ایلمشلردر فرهنك
جهانکیریده درت معنایه منقولدر اول اسم فرشته در که نیر اعظم سوکلدر
انك تدبیر امور ومصالحنی ایدر وهر ینکه روز اذر وماه اذرده واقع اولور
اکا متعلقدر ثانی اتش معنوسه دیرلر حکیم انوری فتح ذال ایله استعمال
ایلمشدر و مشهوری دخی فتحه ایله در و روایت اولنور که اعجامك یدی
معظم اتشکده لری وار در که اسملری بونلردر اول اذر مهر اذر نوش اذر بهرام
آذربین اذر خرداد اذر برزین اذر زردشت بو اتشکده لرك هر برینی

اذر فرنس قدیمه تاسع شهور سنه در و تاریخ
جلالیده اخر شهور صیف در دی و بهمن
و اذر و فوردین هپسنه براز لاله بینی رنین
سکانز
اذر اوجاقده قزان عسوس اوچر معنا لسنه
شی

كواكب سبعهٔ سیاره لرك برینه منسوب طوتمشلردر واول كوكبه متعلق
اولانه نجوری اول اتشكوده یاقرلر معنای ثالث سنهٔ شمسیه نك طقوزنجی
ایی اسمیدركه اول آیده نیر اعظم برج قوسده اولور معنای رابع هر ماه شمسیه نك
طقوزنجی كونی اسمیدر واهل فارسك قاعدهٔ مقرره لری دركه هر ایك اسمی كه اول
اول ایده اولان كوننك اسمنه موافق كله اول كون عید جشن ایدرلر واول كونه
اذرجشن دیرلر دوزمرقوبی اعجام نور وزاعتبار دیله اول سنه اتخاذ ایدرلر
آذر مثله فرهنك اذر زا ایله حضرت ابراهیم علیه السلام باباسی
تارخك لقبی در مشهور ازار امر وفاعلدر ازردن دن انجمات ایذ معنا
وصف تركیبی ده اولور دلازاركبی كاوات وخراف بادبردار بردیار هم ازار
واسم مصدردر مباشردری ازاركسر كه اسانی مثنی انكشت سكون
نون وكسر كاف عربیله كومور دركه عربیده فحم دیرلر فرهنك اخكر
كاف عربك فتحیله اتش قوری دركه عربیده جمره دنور شاهد ذلك
زنده درى زنده بمالوطونه دى داغی ادیم سختین وجرم كونه پوست درخوات ذلك
زنده دیری حی معناسنا نام نیكت تاقیامت زنده باد زانك فتحیله بولك
ومهتب معناسنا وصف تركیبی ده اولور زنده پیل دنیلور مثنی ژنده فتح
زا فارسیله خرقه ورقعه دركه پاره پاره یمهلی اوله شاهد ادیم فتح
همزه وكسر دال مهمله ایله روی وجه معناسنا وعربیده ایكی معنا یدر اول
روی ارض ثانی سختیانه معناسنا بادیافی زسهیل نسیم ساخت كیمخت ذمهر زا ادیم
فائده سختیانه وشینك رنك پذیر اولمسی سهیل یلدزینك تربیه سیله
اولدوغی نظامینك مخزن الاسرارنده مواضع شعرده نمایاندر فرهنك
چرم كون دیدر شاهد پوست واو معروف وسكون سین ایله مطلق

ادیم كرچه عربیدر اما
فارسیده دخی مستعمله

دردر

دوکی در آدمک وحیواناتک ونباتاتک قشوری نده ده دیرلر عربیده جلد
دیرلر کسر جیمله پوستین کورک معناسنهدر فرهنک خواست دلک معناسنه
خواستن واو رسمیله استمک وطلب معناسنهدر وسؤال وجه معناسنه ده کلور
مستقبلاتنده سین هایه تبدیل اولنور بیت

سرکش و سکسک ولیکن نرم رو اولکا وله بوز آیه دیدی خنک وسمند اولدی قوله اولدی خنگ
خنک کسر خا وسکون نون ایله قرائت درکه بیاضنه برز سواد مختلط اوله
ترکیده دمور قیری دینور عربیده اشهب دیرلر بتاوک ز پولاد سبزش کلاه
فرس خنک وبرکستوانش سیاه نقره خنک بیاض قراتدرکه هیچ سوادی
اولمیه عربیده اشهب قرطاسی دینور نقره کومشدر قرطاس کاغذدر
سبز خنک طوری قیری دیدکلری اتدرکه سوادی بیاضنه غالب اوله
عربیده احم دینور فتح همزه وحاء مهمله وتشدید میمله خنک زیور پولپول
بیاض وسواد نقطهلری اولان اتدر عربیده انمش وابلق دینور خنک
اته مخصوص دکلدر مطلق ابیض معناسنه استعمال اولنور خنک بت برصنم
اشهب درکه بامیان طاغلرینک برسنده اولور بامیان برولایتدر غزنه ایله
بلخ مابیننده سمند قوله اتدرکه توی بروغن ویلسی سیاه وسایر کودهسی صاری اوله
مصرع سمند کلدنکره ات مقدمة الادب صاحبی سمنده اسب کهر خاکستر
دارد دمش شعر سرکش حشم معناسنه عربیده شموس وحرون دینور
سکسک یوروسی اولموب لنک لنک یلن طوار چون اسب اوزکی سونزل مراد
در موکب قبوله سکسک نه رهوار جنان نرم رو یب یورویجی دیمکدر
عربیده ذلول معناسنه

چند شتابی بکنه این روش تا بکجا یکجه یوروسن برزعه بو کبد سبک تندهدک

چند بنجه معناسنه عدددن سؤالدر وقاج كم ومقدار معناسنه وبر قاچ عدد
معناسنه دخی استعمال اولنور چندان بنجه بنجه واو لقدر دیمكدر چندین
بو قدر دیمكدر دشیشه این اسم اشارتدر شو هذا معناسنه شنی كجا اداة استفهامدر
مكاندن قاندە این معناسنه چراغ مرده كجا قرص افتاب كجا جنان لسانه فارسیده
حرف استفهام یدیدر كجا كه چه چون كدام كی چند در دشیشه
وشهنامه‌ده اداة ربط كه معناسنه چوف موجوددر سیاوش بگفت انجا رفته بود
وزان دركه سواد بر اشفته بود شكارد

مفتعلن مفتعلن مفتعلن مفتعلن هر بر صورت اشكاله هپ بشكله كلسه كرك
قطعه نوزدهم في بحر المنسرح المطوی
دیدزه همواردی هم دخی یكسانه كس بیرانبر قصبح اورسه‌دی سنداء

هموار دوز دیمكدر اكثر اشیانك صفتی واقع اولور وایكی نسنه بر برینه
موافق اولسه هموارند دیرلر صاحب دقایق ایكی نسنه ارسنده
اولانه اتحاددن عبارتدر مثلا بولداش بولده شتر كلری اولمغله هموار
دیرلر و بیله طوغمه كه وقت ولادتدن شترك اولمغله همزاد دیرلر
دیمشدر دشیشه یكسان بردوزه یه سواء معناسنه سانه عادت وخوی
یكسانه بر برینه ماهیت وطور وطرزده متقارب ومتناسب اولانه
اشیایه وصف اولنور یكسونه مثله مخالف تونغالك فنابود یكسون شنی
بر ایكنجی بانك ضمیسیله بریدن لفظندن اسم دركسر اقطع معناسنه انبر وابنور
فتح همزه وسكون نون وضم با ایله قصاج عربیده كلبتین وكلوب دیرلر
فرهنك سندان اورسن دسور جیلر اوستنه دسور دوكرلر علاوه معناسنه شكارد
هم داغی خایسك حكم تیشه كسردر درپی بر دی خوی سای هم كه سوهان
خایسك كسر یا و سكون سین ایله چاكوچ و مطرقه معناسنه در منكاه

در معانی حروف استفهام

كجا نره وقنده دیمكدر كه كیم دیمكدر
چه ها غیر ملفوظه ایله نه دیمكدر
چون نته ونجه دیمكدر كدام قنغی دیمكدر
چند نجه دیمكدر مقدار معناسنه
كی نجن دیمكدر عربیده متی كبی

هموار دم دوز سوی معناسنه اكثر اشیایه صفت اولور
هم ایكی نسنه ما بینده جهت اتحاددن عبارتدر همراه
وهمشیره وامثالنده ظاهردر بو سببدندر هم حرف
عطف ده اولور سراف هموار كشت ازنیزه‌وی بخت
چو كشت بركلوخ ازمایش سخت همادە همیشه
معناسنه هموارش تحفه‌در جنانه

قتشبه کسر وکافک معناً نعمه الله جوبباى عربیده سفن دنور چوبپا مثله

اهن سای دخی دنور معناى ترکیبی دسور ازیجی دیمکدر مراد دسور اکه سید

سای سایدن لفظندن اسم فاعلدر فرهنگ سوهان ایکه ودرچه مبتر معنا

طعن بدخواهان بود سوهان عمر فرهنگ

طغ دیمنه شخ دی شخ کریوه بلک   کوه نجس کوه طاغ ادنه کوجه کوهات

شخ شینک ضمیله طاغ باشی وفتحی برواوزلو بالجق جامع کریوه بلک کر

برایقوری طاغده عبارتدر دیو قوش معناسنه ده کلور وصارب بول وصرب

داغ دپه سی سرورى معناً ویاقه واغیل معناده کلور دستیه کوه کاف

عجمیله نجس عذره معنا بهنکام غلاهر کو خوزد کوه بار زانی پشیمانی بماند

مثنی کاف عربیله طاغ جبل معناسنه کوهان دوه اودکجی سنام معناسنه

معنا وهرجانورك ارقه سنده استعمال اولنور

اولدی طمات الددم برزمله نجنو   شبنم چه هر طمات عرش کردنمان

پزم فتح باعجمی وسکون زا فارسیله قراغو وشبنم معنا وهو ما یسقط من الثلج

فی اللیل کذا فی المشکات وطومنات معناسنه دیمنلر نجنو سکون خا وفتح نونله

برق معنادر فرهنگ شبنم چه که وقت فیض سحر ده نبات اوزره دوشوب

طراوت ونضرت ویره دهر حباب دانك تشدیدیله طمات وبولت وقورقو معنا

هره مثله وبو سارق جامع کرزمان زعفران وزننده زاى عجمی دن صکره

میم ایله عرش معنا باد دائم سایه تعظیم او تاکه باشد نام اوج کرزمان جنات

هم دخی رخشنده در الدد بجی   هم دخی تابان در داغی درخشان

رخشنده الدره بجی برق معنا تابان مبالغه فاعلدر تافتن دن بلابیمق اشراق

معنا ایله وکنشه مشبه رخ مهو طلعه وصف اولوراى برهکلرلکی پرتو نك ارسنه اولور

[Marginal note:] کرزمان کاوردامهمله نك وزننده استعمال ایمدر ... فتحه ... اگرچه شمس فخری معارده زعفران وزننده در ومعناسی بعضیلر قتنده عرش وبعضیلر قتنده آسمانه دکه ترکیبی کوکدر

نجم اشکمله کوز نسیم اوسه تابان درخشا یلدرایجی لامع معناسنه مبالغهٔ فاعلدر

درخشیدن دن یلدرامق لمعان معناسنه فروزانه اختری از درج شاهی

درخشانه درّ درج پادشاهی رخشانه بو نزدن مخففدر رخشا بودخی یلدرایجی

بارق معناسنه درخشاندن مخففدر جنان

معنده دریاب خوش اگله دیمکدر هم زه و زاد دول دوش بونه یوق سامان

دریاب فعل امر مفرد مخاطبدر دریافتن دن لفظا مشترکدر اکلمق ایله

تدارک بینده اکلا و تدارک ایله دیمکدر سودی زه و زاد مجموعی دول ودوش

معناسنه درکه عربیده نسل وذریت دینور تفصیلی قطعهٔ اولیده زه لفظی

شرحنده بیانه اولنمشدر سامان صلاح وانتظام وعقل وسرحد معناسنه در دول

بهرام چوبین دن برکسنه اسمیدر اولادینه طقوزنجی کسنه خلفای بنی عباس

عصرنده ماوراءالنهرده پادشاه اولدیلر سامانیان دیمک ایله مشهور اولمشلردر

سلطنت انلردن سلطان محمود سبکتکین غزنویه منتقل اولدی سلمان بی سامان

فاسق دیمکدر ظالم معناسنه دنبه ودخی پریشان احوال ونا انتظام کار

اولانه کسنه بسر وسامان دیرلر فرهنک

بکلم چین صرنج حم شد اگلدی اکری کز وبوز چور روی بکردان

چین بر ولایتدر نقش ومشک اکا نسبت اولنور نقش چین ومشک چین

دینور وفی الحدیث اطلبوا العلم ولو بالصین وبو کلم سکون معناسنه چین چین

وچین زلف دینلور حرفی کفتم بزیر طرهٔ برچین رخ توچیست

کفتا که صورتیست که درچین کشیده اند وامر درچید نزدن درمک قطف

معناسنه در کلستانم بچین کلها وصف ترکیبی ده اولور خوشه چین

وعرقچین ودانه چین کبی جبات پچ پچیدن دن امردر معناسی

سامانا بون بوش ودوزن نظام معناسنه
بودبی سامانا بوسنز واندازه کار
شاهی
ارزو فو عدالت
شد بسامان جهان بی سامان
وعقل وهوش کامران
انکشر که سامانش هست

هماو

صاد و طولا شدر دیمکدر خم شد خم شدن لفظندن فعل ماضیدر معناسی
اکلدی دیمکدر اعوج معناسنه خم فتح خا ایله خمیدن ماخوذدر اکلمات معناسنه
بن معناسی واردر بری بو کلمه ثانی کر و طاق ثالث ایوان وصف معناسنه در
کر ایوان ایله اولمغله ایوانه خم اطلاقی مجازدر رابع کمند حلقه‌سیدر کر بو عبارده
بکر بو معنایه تشدید میم جایزدر خامس پای قولیدر کر کرش بند اولدوغی
یردن اشاغی دز پای انحناسی طرفیندن قرسنو بقرسنو طوغری کورینور
پرخم بو کلمه بوکلمه اولانه مسنز زلف اوصافندن ده اولور نقش خم

خم کیسوییت دام دلهاست پرچم پرخم خم گشته بو کلمه اولمش خم شد اکلدی
کر کاف عربیه فتحی و زای عجمیه اکری و معوج در کج دخی دیرلر کاف عربیه
فتحی و جیم عربیه و خام ابریشم معناسنه ده کلور قز معربیدر شمس و سودی
روی بگردان یعنی یوز چویر دیمکدر روی یوز معناسنه بگردان کردانیدن
لفظندن امردر چویر و دوندر دیمکدر

بکذر کجی و ایچ بنوش و بیا شام قونق الان میزبان قونغی مهمان
بنوش ضم نون و واو معروفله نوشیدن لفظندن صیغهٔ امردر ایچ معناسنه
مولانا امیدی علی الصباح کر ساقی دهد شراب طهور بنوش و باک مدار ان ان الله لغفور
فرهنگ آشام امردر آشامیدن دن ایچمک شرب معناسنه بیا شام و بیاشام
و بیاشا وصف ترکیبی ده اولور حافظ ان حریفی که شب و روز می صاف کشد
بود آیا که کند یاد ز دردآشامی جنان فرهنگ جهانگیریده بمعنی خوردنی که
عربیده قوت دیرلر بو معنا بو عبارتله ادا ایدرلر که وهو ما یقوم به
بدن الانسان من الطعام استاد دیمشدر بملک شام بدهم تار سویت
نذارم کرچه کاه شام آشام فرهنگ میزبان قونق صاحبی در مضیف معناسنه

میزبانه و در قونق مهمان وصیف معناسنه میزبان
میزبان مندر قونق مهمان وصیف معناسنه مضیف معناسنه
قونغی دعوت و ضیافت ایدن مضیف معناسنه و ضیعی خاص در
قونغی دعوت و ضیافت ایدن بو ینک و ضعی خاص در
مهمانک اطلاقی فرقی واردر بو ینک و ضیعی ایله در مهمان
مهمانک اطلاقی وضع عام ترکیبی حسبی ایله در مهمان
مرکبدر برجزئی مددر اولو معناسنه و برجزئی مان در
بکرنجی فاعلدر مانندن قونق ستحق تعظیم اولمغیله ان تا
عظیمه تشبیه اضوب مهمان دینلمشدر ما سمت العجم الضیفا مهمانا
الا لاجل ضیف کان عندکانا فهو بمعنی کبیر بانه معناه
شبیهه فلهذا لک دعوه مهمانا مشتق ده اولور سربیدن
ایشمک بولمعناسنه شنی و حنبات

میزبانه لفظ میز لسان فارسیده قونق معناسنه در
و لفظ بان دخی اداة نسبتدر ترکیده صاحب معناسنه
مثلا شتربان دیجکبر و بعضیلر دیدیلرکه
اخر کلمه ده اولان الف و نون حفظ و حراست
معناسنی افاده ایدر مثلا دیدبان و میزبان بر کی
انما حق بودرکه بو مقوله معنا متکلف باده ظهور
باخصوص کر بان لفظنده اولان کلمه با
افاده مرخالی اولمکر بونه وجه کافه محرره

میزنیله بانون مرکب در میز قونق ومهمان معناسنه در و میزیدن دن
فعل امر دخی کلور میزیدن ایشامك وبول ایتمك معناسنه در شکفته

میوه بمثر بیوه طول خربزه قاون   بائله تاوادرم هم اوله تاوان

میوه بمثر خصوصیله والده وبداقده بتمکین میوه ها اختصار الحاق
اولنوب اطلاق اولنور جنانچه بیوه بانك کسری و یانك سکونی وواوك
فتحی واخفای ها ایله طول عورت که بیوزنت دیرلر عربیده ارمله وایم
وجمعنا یره نوال دیرلر بیوه چون خودرا بیاراید بر بند شوهرت فرهنگ
خربزه وخربوزه قاربوز جنسك ادیدر عربیده مستنزك درماصطی قاونه
وقاربوزه دیرلر نعمة الله ده مذکور در بائله وبایتله کلاهما بکسر الثاء
وفتح اللام حلواجیلرك بیوك طنجره سنه دیرلر اما صحاح ده مطلق طنجره معناسنه در
فرهنگ تاوان هر نسنه نك که ورمه سی لازم اوله اودك کبی وبورج کبی
اکا ترکیده ویریم دیرلر وحلی اکلبدی سلمه الله

قنر اوی کاشانه در کاخ در وکوشك   جردغه وروابه دخی هم دخی ایوان
کاشانه قش اوده سی وحجره وشاهنشین وجای صحبت وبستانه معناسنه
عالم بهشت کشته عنبر سرشت کشته کاشانه زشت کشته صحرا چوزی حورا
دشته وغیره کاخ نظرگاه عالی که اوده وباغده اعالی یاپوب اطرافی تماشا ایدرلر
کوشك دیو رصرح وقصر معناسنه لابقا حالی نمایه کاخ اقبال جهان مثلثه
ورواره   ایوان فتح همزه وسکون بایله رواق وطاق عالی وطره خانه
وکر بالا وسایبانه معنالرینه وپادشاه دیوانخانه سنه دیرلر فرهنگ اصلنده
فتح همزه نك کسریله در اما عجم فتح همزه ایله اوقور کولشك معناسنه سوز

مونسه دی غمکسار دردونه همدرد   دم نفس وهم دم اثر صوده کی بایا

غمکساراندر ویولداشدر وغمداشدر ویار وانیسدر **دَمِشنه** دم فتح ایله بش معناسی واردر بری مادهٔ حیات اولان نفسدر دم آب بر یودم صودر دیکر بر نفس ایله ایچیلن صو مقداریدر ثانی اوفورمک معناسنه اسم مصدردر ثالث دم حجب وقویمجی کوروکیدر که عربیده منفخ دیرلر رابع صباح اغرمق معناسنه اسم مصدردر سپیده دم کبی انبلاج صبح بو معانی اربعه دمیدندن مأخوذدر خامس هر نسنه نک کناری واغزی معناسنه در قلیج وبچاق اغزینه دم تیغ ودم کارد دیورلر ایکی اغزلو قلیجه تیغ دودم دیورلر مقراضک اغزینه دم کاز دیور و پیکانک وسنانک یوفقه کنارینه دم پیکان وقدم سنان دیور وکمی اغزینه دم نوف دیور وعلی هذا القیاس **مشکلات**

نفس حیات صاحبلرینک جوفنه داخل وخارج اولان هوادر فارسیده دم دیرلر وترکیده سولوخ دیرلر **سودی** همدم همنفس یعنی مصاحب **سودی** پایان آخر خاتمه معناسنه شکرکه این نامه بعنوان رسید پیشتر از عمر بپایان رسید

خرقه رکوار فه بست بیل میاندر آب روانیدی اقرصویه روان جان

خرقه عربیدر بز پاره سنه دیرلر یعنی یمالق ومطلقا بز پاره سی واوغلان بزی وقول باغلد قلری بز وبشلک بغرداغی وابو النصر توشی **وحدی افندی سینه** بشت ارقه در عربیده ظهر دیور ونشابورده بر شهردر لیکن بوزیکری التی قریه سی واردر نشابورده ظهر کبی اولمغله بو اسمله مسمی اولدی ونواحی هراتده قرای بادغیسدن بر قریه در باد خیزدن تعریب اولنمشدر **مشکلات** سیاه شهری قطعهٔ ششم ده مرور ایلمشدر روان ایکی معناسی واردر بری رفتن دن صیغهٔ مبالغه در کیدیجی معناسنه آب روان کبی رفتن ده جواز معناسی اولمغله مجازاً جاری معناسنه

جان روح حیوانیه دیرلر روان انسانیه دیرلر **سودی** روان کرچه روح انسانیه ده مستعملدر اما جاری ونابت وفوری معناسنه کلور روانه درده ان عین روان نه آب روان کافتاب روان اولکه فوری ایکنجی روح انسانی اوچنجی جاری معناسنه فائده جان روح حیوانیدر که عضو صنوبریده مرکب ونفس ناطقه نک مطیه سیدر ماده اشتراک انسان وحیوان اولان بودر وبود وفنا بوکا عارض اولور سبردم تراجان ١٥

کلور نون حذف اولنوب روان دخی دیور ثانی روح مجرد معناسنه در که انسانه مخصوصدر و حکما اکا نفس ناطقه دیر ابن سینا رساله معراجیه ده دیمشدر که روان اطلاق اولنسه مراد نفس ناطقه در و جان اطلاق اولنسه مراد روح حیوانیدر و روان بر جسم لطیفدر که اجسام محسوسه ایله منتسب اولمیوب مبادی عالیه یه اتصالی وجان کبی فنا بولمیوب عاقبت بعد الفنا باقی در معاده رجوعی اعتباری ایله روان تسمیه اولندی و جان روح حیوانیدر که هر حیوانده اولور و روح حیوانی بر بخار لطیفدر که جسم لطیف و جسد کثیف بیننده علاقه در مادام که اول بخار لطیف وجه صلاحیت اوزره باقیدر حیات موجوددر و اگر وجه صلاحیتدن منطفی اولورسه حیات زائل اولور و اول جسم لطیف که عربیده روح مجرد و حکما یاننده نفس ناطقه و فارسیده روان تعبیر اولنور جسد مذکوردن که عربیده بدن و فارسیده کالبد دیور بالضروره خارج اولور

سپردم تراجان و رفتم بحالت
روان را ببردم بیزدان پاک

مجاز مجاوره علاقه سیله جانه اطلاق اولنور نته که سعدی بیور

شبانکه کارد بر حلقش بمالید
روان گوسفند از وی بنالید

سن بمن و بمن سن و کیله دور صاع

اولچکه پیمانه دی عربیده پیمانه دن تخفیف نونله بن دیمکدر و انا معناسنه ضمیر متکلم وحده در و منده جمعیدر بز نحن معناسنه خلاف قیاس اوزره

ای بیخبر ز لوت شرب مدام ما
و قراغود بی کرم نسنه که کوکردن بغاربدن دیجک یرده عجم منی دربزلک دیجک سانی دیر ودخی سن تضعیف نونله وزن مخصوصدر ادیلور بیمانه معناسنه هر ولایته بر وجه ایله اعتبار اولنور کتبده مطلق ذکر اولنادن مراد رطل عراقیدر که ایکیوز التمش درهم دیرلر عربجه منا دیرلر تثنیه سنه منوان دیرلر و شش من صاع عربیدر

ایجلر

اولجك وشنيك وبيك فرق درهم جامع الفرس پيمانه اولچك چچه تركجه
چمچاق ديدكلري و كربوزاجيلر استعمال ايدرلر سودى پيمودن دن ماخوذدر
اكثر جام شرابه اطلاق اولنور حافظ الابير فرزانه سكن عيبم بميخانه
كراساك ترك پيمانه ولى پيمانه شكن دارم جنات عهد لفظ مشترك در
پيمانه وزمانه بيننده سودى پيمانه عهد وقول وتوبه يه ايله ساك دن
مركب در ثابت قدم اولمق استر جنات

اولدى كران وسبك اغزوبنى   دختر قز قز كران هم اوجزار زان
كران لفظ مشترك در اغر وقيمتلى بيننده سودى كران كاف فارسينك كسريله
بهالى وغالى معناسنه در مقابلى ارزان اوجوز رخيص معناسنه وصف تركيبيده
اولور كرانمايه كبى وثقيل واغر معناسنه كلور شكلات و جنات سبك سينك فتحى وبانك
ضميله بنى معناسنه دختر مطلقا قز معناسنه اصلى دخت تر در تانك تركى
اسقاط اولنمشدر بتر كبى اصلى بدتر در يالكز دخت ده مستعمل در
جهانى زخوبانه پر از ماه كرد   چنين هديه با دخت همراه كرد   ارزان ايكى
معنايه استعمال اولنور اول اوجوز كه عربيده رخيص ديرلر ثانى لايق معناسنه

صوررسك صولجانه اوله چوكان   بوولنن توچغان كوبك غلطان
چوكانه اول كه انكله سپاه عجم طوب اوينارلر   وصف تيمور
خداى كه دم كه لنكانه افريدست   ترا بر جمله سلطانه افريدست
براى بردن كوى سعادت   يكى پاى توچوكانه افريدست
صولجانه جوكان دن معربدر جامى   منم چوكوى بميدانه فسحت مه وسال
بصولجانه قضا منقلب حال بحال جنات كوى كاف عجمك ضميله طوبدركه
چوكانه ايله اوينارلر بازى دلاوران عجم در عربيده كره ديرلر وكفتن لفظنه

[illegible]

چوكان جيم وكاف عجميله اوجى اكرى عصادر
اكثر رهبانلر يعنى كشيشلر استعمال
ايدر وعجم پاهلوانلرى ات اوزرنده انكله
طوب چالرلر يعنى جريده اوينار كبى
اوينارلر تعريب ايدوب عرب صولجان
دير صاوك دلامك فتحه لريله سودى

صیغهٔ امر ووصف ترکیبی دخی اولور مثلا یاره کوی وراست کوی دیرلر
کویك کوی لفظنك تصغیریدر اخرنده کاف معناء تصغیر افاده ایدر طوعجوز
کبی غلطات اسم فاعلدر بو الیجی دیمیلدر من حیث الاعراب کویك لفظنه صفت
واقع اولمشدر وانکچوندر که لفظ کویکی بجرور اوقودلر وحرکاتی سلمه

زاله صوده بیناکه بولقعه دیرلر هم دخی طاغرجغه دیدیلر ابناف
زاله قطعهٔ اولی ده شرحی مرور ایلمشدر ابناء فتح همزه وسکون نون وفتح با
موحده ایله طغرجق درکه دریدن ایدرلر هانکی مسافرکه ناشتر در ابناء بود
برورده وشوار اساء بود ابنانه دخی لغتدر

مهرکنش داخی بیل مهر ومهادی ساوی وبورندرق دوه هم شترنانه
مهر بش معناسی واردر بری افتاب معناسنه در ثانی برانشکره اسمی در
ثالث شفقت ومحبت در رابع فرس قدیمه سابع شهور سنه در وتاریخ
جلالیده اول شهرلریف در مهر باحریف فصلنده ملبوس اولانه شایدر
اصلی مهربانی دراوج کلمه دن مرکب در بری مهردر که حریفك ایتدایدر
وبری ایاندرکه حریفك ایکنجی ایدر وبری یا نسبتدر محبت معناسنه اولوره
یاء مصدریه اولور سعدی بوزیه طریقیله بیوردر سعدی هزار جامه بر یوز قباکند
یك مهربانی ازنو بسکالی نیافته خامس مهرایك اون التنجی یومیدر مهرکان
دخی اول یوم مذکورك اسمیدر معربی مهرجاندر اول کونده فریدون ضحاکه
ظفر بولوب کوه دماونده حبس ایتمه سی واقع اولمغین فرس جاهلیتده اول کونی
وما بعدنده اولان التی کونی دخی بیرام ایتدیلر التنجی کونی رام روز دیمکله
مشهور ایدی وعربیده مهرجان کبیر دیونر کذا فی کتاب التفهیم فی ساعة التنجیم
لابی الریحان البیرونی مهرایله کاندن مرکب درکان نسبت معظمه افاده ایدر

جامع الفرس ده فتح میم ایراد
اولنمش بولاد وبورندرق
دبوبندرق وابب مهار مثله
وتحقیر

براداه نسند رخدایکان کبی مصراع مهاد بولاد زنهانه معناجنات
ساوی ترکی تعبیر در مهر وعتب معنا شتربانه شترهمز نك حذفیله

دوه در و بانه ادات فاعلدرجی معناسنه یعنی دوه جی دیمکدر سود
کی دجی کیدر بیوش داخی بیوشان   بیفه درایج طوت یقایا قه کریبانه
بپوش پوشیدن مصدر ندن صیغهٔ امردرکی دیمکدر بیوشانه پوشانیدن
مصدرندن صیغهٔ امردرکیدر دیمکدر تعدیه در بیفه طوت اغی که اوجقور
کچرجاب بردر ایکی باچه سنك اراسنده دکلور نیفه معربی در
شلوارکوکه کنج روانست ای غلام   از پاچه تابه نیفه پر زسیم خام
درلغت سروری در مادهٔ نیفه کریبانه وکریبان قفتانه وکولمك یقاسی در
عربیسی جیب وجربان دیرلر جربان کریبانه لفظنك معربی در
وجیب اصل عربیدر وحدی افندی

قانونی بسادیجی صقلیجی در   باهمه پروردکار هست بکهتان
باهمه همه دوکلی وقو وهب دیمکدر ماسه الصافیه در دوکلیسه دیمکدر
پروردکار بحسب اللغه مرنی وبسلیجی معنادر سکتة کار کاف عجمیله اداة
مبالغه در مشتقات اواخرینه لاحق اولور پروردکار کبی رب معناسنه
امرزکار کبی غفار معناسنه کردکار کبی فعال معناسنه کسر کاف ایله مشهوردر
اما فتحی اسبتدر زیرا اصلی کرد نزدر شاشه کردکار بالکسر با دال موقوف
وکاف فارسی انکه همه ازوست وان خداوند تعالی است جل جلاله وبکسر
دال کر بی خوانند خطاست زیرا که در مرکبات اظهار اعراب نشاید
لکن کفوی مرحوم کلستانه شرحنده اصلنده سکون دال ایله ده خفت ایچون
واستعمالی کثیر اولدوغیچون کسر دال ایله استعمال اولنور دیمش هست نسنك

مهاری نورو ونیدرق ضم صحیح بابله
دوه جی لرین دوه نك نور نیونه
اوردکلرینی اغم القدریه دوه
ساربر دیکی ونت
دوه لری
اهرسونلر
دلبوادرلر
اوکوزلره
اچی اوررلر

معلوم اولاکه فادیدی وترکیدیدی تثنیه ایچون
فعل وضع بولنماشش بلکه تثنیه وجمع
صیغه سی مشترکلردی فاحفظ سود

مقابلیدر که هستک معناسی واردر نیستک معناسی یوقدر اما بو محلده
مجرد رابطه در است معناسنه نگهبان نگاهبان لفظندن مخففدر کوروب
کوزه دیجی حافظ معناسنه در

مفتعلن فاعلن مفتعلن فاع   یار اوله دایم سکا همت مردان

یار معین معناسنه در احیا مراسم عشقده سرخیل اولمغین معشوقده اطلاق
اولنور یار ساهرچه کند عین عنایت باشد مصاحبده اطلاق اولنور
یاران بنود کر ستم یاو بنالد یاری یاردم نصرت واعانت معناسنه در که مظفر حسین
میرزا محمد میرزا ابن بدیع الزمانه جنکده غالب اولدقده محمد میرزا دمیشدر
منم کر ضرب تیغم پشه خالی ار غضنفر شد فلک یاری نکردی دوستان دشمن مظفر شد
یار ای یار یا صاحب معناسنه نیکی بجای یاران فرصت شمار یارا وطاقت
وقدرت معناسنه اخرنده کی الف یادن بدلدر یاردن دن ناشی اولان
قدرتدر توسعاً مطلق قدرتده ده مستعملدر شی وجنان
دائم همت هانک فتحیله وکسریله لغتدر اهتمام معناسنه سود مردان
جمع مرددر ادم لسان عربیده کی رجل معناسنه در حد بلوغه وارمیجه
مرد دیمزلر ومجازاً شجیع وبهادر معناسنه کلور بو محلده مراد
مردان خدا واهل الله دیمکدر

